

የኢትዮጵያና የእስራኤል ፍጥጫ
ኦፕሬሽን ሠላምን

የቴክኖሎጂ ምስጢሮች

ሰቴንን ሰጥክክ እንደፃፈው
ብሩክ ሙከንን ተካክሶ እንደተረጎመው

የኢትዮጵያና የእስራኤል
ፍጥጫ

ኦፕሬሽን ሠለሞን
ያልተነገሩ ምስጢሮች

ስቴፕን ስፔክል እንደፃፈው

ብሩክ መኮንን ተክለየስ እንደተረጎመው

በዚህ መፅሐፍ ውስጥ የተጠቀሱት የዘመን ቁጥሮች በአውሮፓውያን
የዘመን አቆጣጠር መሠረት ስለመሆኑ ልብ ይላል።

- መግቢያ -

በ1983 ዓ.ም ወርሃ ግንቦት በዓለም ታሪክ ውስጥ እስካሁን ድረስ ተወዳዳሪ ያልተገኘለት ቤተ-እስራኤላውያንን የማጓጓዝ ኦፕሬሽን ተካሂዷል። ይህ ቤተ-እስራኤላውያንን የማጓጓዝ ኦፕሬሽን የተካሄደው ከኢትዮጵያ ወደ እስራኤል ነው።

የአሜሪካ ፕሬዝዳንት የነበሩት ትልቁ ጆርጅ ቡሽ በእስራኤል እና በአሜሪካ መንግሥታት ትብብር በተካሄደው በዚህ ኦፕሬሽን ለተሳተፉ አሜሪካውን ዲፕሎማቶች የሀገሪቷን ታላቅ ሊሻን ሸልመዋቸዋል።

የመንግስቱ ኃ/ማርያም መንግሥት ቤተ-እስራኤላውያን ወደ እስራኤል እንዲጓዙ ለመፍቀድ 35 ሚሊዮን የአሜሪካን ዶላር እንዲከፈለው ጠይቆ በአስገራሚ ሁኔታ ከፍያው ተከናውኖለታል።

ኦፕሬሽኑ ለማሳካት የዋና ተዋናይነትን ሚና የተጫወቱት እምባሳደር ካሳ ከበደ፣ የደህንነት ምክትል ሚኒስትር የነበሩት ኮ/ል መርሻ ቀፀላ

ናቸው። ይህ መፅሐፍ በኦፕሬሽን ተካፋይ የሆኑ አስራኤላውያን እነ አምባሳደር ካሳ እና ሌሎችም ባለስልጣናት ስለፈፀሟቸው ተግባሮች የሰጡትን ምስክርነት የያዘ ነው።

ይህን መፅሐፍ ወደ አማርኛ የተረጎምኩት ከ30 ዓመት በፊት በኢትዮጵያውያን ባለስልጣናትና በውጭ ሀገር የሰለላ ተቋማት መካከል ይካሄድ ስለነበረው ድርድር፤ እንዲሁም ስለ አስገራሚው ኦፕሬሽን የሀገራችን አንባቢያን በቂ ግንዛቤ ያገኛሉ በሚል እምነት ነው።

እነሆ የአስገራሚው ኦፕሬሽን ታሪክ!

መልካም ንባብ!

ተርጓሚው

- ምዕራፍ አንድ -

ቅድመ - ታሪክ

ጮማነሽ እና ዳንኤል

ወቅቱ 1982 ነበር። በርካታ ኢትዮጵያውያን አይሁዶች ወደ ሱዳን በርሃ መጉረፍ ጀምረዋል። አያት ቅድመ አያቶቻቸው ወደ መጡበት፤ ወደ “ተስፋይቱ ምድር” እስራኤል ለመጓዝ ካደረገቸው ጉጉት የተነሳ ህይወታቸውን ለአደጋ የሚያጋልጥ እጅግ አደገኛ የስደት ጉዞ የሚያደርጉበት ወቅት ነው።

የእስራኤል መንግሥትም በብዙ መቶ የሚቆጠሩትን ቤተ-እስራኤላውያንን ከሱዳን ወደ እስራኤል በምስጢር ለማጓጓዝ ዕቅድ ነድፏል።

ጮማነሽ እና የዕድሜ አከባቢ ከሚኖሩበት የሰሜን ጎንደር ገጠር

መንገድ ነዋሪዎች በየቀኑ በድንገት መሰወርና ወደ ሱዳን የመኮብለል ወሬ የእነሱንም ልብ እንሳስቶታል። እናም ይህንን በድብቅ የመሰደድ ሃሳብ ለቀናት ሲያብሰለስሱትና ሲመክሩበት ከቆዩ በኋላ በመጨረሻ የሰደት ጉዞ ለመጀመር ቁርጠኛ ውሣኔ ላይ ደረሱ። ያን ጊዜ ጮማነሽ የ16 ዓመት ኮረዳ ነበረች። ሙሉ ጨረቃ በሰማይ ላይ በነገሰችበት አንድ ለሊት፣ እንጮማነሽ በተመካከሩት መሰረት ተጠራርተው በአቅራቢያቸው ወደምትገኘው የገጠር ከተማ አመሩ። ሠርክ ሲያልሟት ወደነበረችው "ተስፋይቱ ምድር" እስራኤል ለመድረስ ረዥሙን መንገድ በጨረቃ ብርሃን የጀመሩት ጉዞ ግን በዚያች ከተማ አልተገባደደም።

በማግስቱ፣ በከተማይቱ ወደሚገኝ አውቶብስ መናኸሪያ በማምራት ሱዳን የጠረፍ ከተማ በሚያደርሳቸው አሮጌ የሕዝብ ማመላለሻ አውቶብስ ተሳፍረው ጉዞአቸውን ቀጠሉ። ሁሉም ከቤተሰቦቻቸው በወሰዱት ጥቂት ገንዘብ ትኬት ቆርጠው ጉዞ ቢጀምሩም፣ በየሃያው እና በየሰላሳው ኪሎ ሜትር አውቶብሶችን እያስቆሙ የተሳፋሪዎችን ማንነት ከመታወቂያቸው ጋር በሚያመሳክሩ የኬላ ወታደሮች ፍተሻ ጉዞአቸው እንዳይደናቀፍ፣ የሰነቁት ተስፋ እንዳይጨናገፍ እምላካቸውን እየተማፀኑ ነበር ጉዞአቸውን የቀጠሉት።

በአንደኛው ኬላ ለፍተሻ ሲቆሙ ግን በውስጣቸው የነበረው ጥርጣሬ ወደ እውንነት ተቀይሮ በፍርሃት ይርዱ ጀመር። አውቶብሱን አስቁመው መንገደኞቹን ሲፈትሹ የነበሩ ወታደሮች የጮማነሽን እና የጓደኞቿን ዕድሜ ለጋነት በማየት "ወዴት ነው የምትሔዱት? እንደምናየው ዕድሜአችሁ ገና ልጅ ነው፤ ምን ልትሰሩ ነው ወደዚያች ከተማ ለመጓዝ የተነሳሳችሁት?" ሲሉ በጥያቄ አዋከቧቸው።

ላቀዱት ጉዞ የሚሆን በቂ ገንዘብና ስንቅ ባለመያዛቸው "ነገ እንዴት

እንሆናለን?" በሚል ጭንቀት ተወጥረው የቆዩት እነጮማነሽ፣ በወታደሮቹ የመርማሪ ፖሊስ ዓይነት ጥያቄ ይብስ በስጋት ተዋጡ። ይሁን እንጂ ሁሉም በደመነፍስ በከተማይቱ ሥራ ተቀጥረው ለመስራት እንደሚሄዱ በመግለፅ ምላሽ ሰጡ። በዚህ መልኩ ወታደሮቹን ሽንግለው ወደ ቀጣዩ ከተማ የሚያደርጉትን ጉዞ ሊያስተጓጉል የነበረውን ዕንቅፋት በሰላም አለፉ።

ቀጣዩ ከተማ የምዕራፍ አንድ ጉዞአቸው መዳረሻ እንደሚሆን ተስፋ አድርገዋል። ከሰሜን ጎንደር ገጠር መንደር ሱዳን አቅራቢያ ያለችው ከተማ ድረስ የተጓዙበት የትራንስፖርት ክፍያ፣ እንዲሁም የአልቤርጎና የምግብ ወጪያቸው ከቤተሰባቸው ሰርቀው የቋጠሩትን ጥሪታቸውን ጨርሰዋል።

ጮማነሽ እና ጓደኞቿ አመሻሽ ላይ ከተማይቱን ሲረግጡ ሰባራ ሳንቲም አልነበራቸውም። የት እንደሚያድሩ፣ እንዲሁም ድካምና ሃሳብ ያንገላታው ሰውነታቸውን የት ማሳረፍ እንደሚችሉ አያውቁም። ስለዚህ የግድ አንድ ነገር ማድረግ አለባቸው። በአካባቢው ባሕል መሰረት “የመሸብን እንግዳ ነን” የሚል ምክንያት ፈጥረው የከተማይቱን ነዋሪዎች በመለመን ያንን ለሊት ለማሳለፍ ተስማሙ። እናም በአቅራቢያቸው ካለው መንደር ውስጥ ተቸምችመው ወደሚገኙት ቤቶች በየአቅጣጫው ዘልቀው ዕድላቸውን ለመሞከር ተበታተኑ። የመንደሩ ነዋሪዎች በእነዚህ ቤቶች ሁኔታ አዝነው እራት ከሰጧቸው በኋላ መደብ ላይ እንዲተኙ ፈቀዱላቸው።

በበነጋታው ከጎንደር የገጠር መንደር ተነስተው አመሻሽ ላይ ወደዚህች ትንሽ የመንደር ከተማ ገብተው በጥገኝነት ስላደሩት እነጮማነሽ ወሬ ይናፈስ ጀመር። በከተማይቱ ያሉ ወጣቶች እነዚያ ኮረዶች ወደ ሱዳን

የሚያመሩ ፈላሾች መሆናቸውን መጠርጠራቸው አልቀረም። ጥርጣሬአቸው ጥርጣሬ በመሆን ብቻ አላበቃም። ሀገራቸውን ከድተው ለመሰደድ የወጡ መሆናቸውም አስቆጥቷቸዋል። የእነጭማነሽ እዚያ መገኘት ያስቆጣቸው የመንደሩ ወጣቶች ወደ ፖሊስ ጣቢያ በመሄድም ሪፖርት አደረጉ።

ጥቆማው የደረሰው የከተማይቱ ፖሊስ ያን ዕለቱኑ ተንቀሳቅሶ ጭማነሽንና ጓደኞቿን፣ እንዲሁም በዚያው ሰሞን ወደ ከተማይቱ ገብተው በጊዜያዊነት ቆይታ የነበራቸው ሌሎች እንግዶችን በሙሉ ሰብስቦ ወደ ወህኒ ወረወራቸው።

ጣቢያው ውስጥ፣ ከፖሊስ ጣቢያው ጽ/ቤት ጋር የተያያዘ አንድ የከብቶች ጋጣ የሚመስል ዛጊጋባ አለ። ዛጊጋባው ውስጥ ሁለት ጠባብ ክፍሎች ይገኛሉ። በእነዚህ ጠባብ ክፍሎች ውስጥ ወንዶችና ሴቶች እስረኞችን ታጉረዋል። በእስር ቤቱ ዙሪያ አጥር ላይ እንደወጥመድ በገመድ የተዘረጉና የተንጠለጠሉ የተለያዩ ዓይነት የቆርቆሮ ጣላዎች ተኮልኩለውበታል። እነዚህ የተንጠለጠሉ የቆርቆሮ ጣላዎች በማንኛውም ንክኪ በሚፈጥር ግጭት ድምፅ የሚያሰሙና ፖሊሶችን የሚቀሰቅሱ የጥበቃው አካሎች ነበሩ።

የወህኒው ጠባቂዎች ማንኛውም ታሳሪ የማምለጥ ሙከራ ቢያደርግ ምላሹ ጥይት መሆኑን አስጠንቅቀዋቸዋል። ይህ ማስጠንቀቂያ ለእነ ጭማነሽ እና ጓደኞቿ፣ እንዲሁም ለሌሎች ታሳሪዎች ሌላ ሰቆቃ ሆኖባቸዋል።

በዚህ ሁኔታ ቀናት ሳምንታትን እየተኩ ሄዱ። እነጭማነሽ እዚያው እስር ቤት ሰነበቱ። አንድ ቀን ጠዋት ግን ጭማነሽ ከሌሎች ጓደኞቿ ቀድሞ ማለዳ ተነሳች። እስር ቤቱ በር ላይ ቆማ ዙሪያ ገባውን እየቃኘች

ሳላች አጠገባቸው ካለው የወንዶች እስር ቤት ውስጥ የነበሩ እስረኞች በሙሉ ከእስር ቤቱ ማዶ በሚገኝ ገላጣ ስፍራ ላይ በነፍስ ወከፍ ጉድጓድ ሲቆፍሩ አየች። ባዮችው ነገር ግራ ተጋብታ የሚሰሩትን ፍዝዝ ብላ ስታጤን የተመለከታት ፖሊስ ቁጣ ነበር ሎማነሽን ከገባችበት ሃሳብ ያባታታት።

ከእስር ቤቱ ጠባቂዎች አንዱ የሆነው ይህ ፖሊስ ሲጋራውን እያንበላበለ፣ “እደንዝዞ የሚያስቀር ምን እዲስ ነገር ተገኝና ነው አፍጥጠሽ የምትመለከቼው? ልክ እንደ እናንተ ሀገር ከድተው ሊሰደዱ ሊሉ የተደረሰባቸው ከሀዲዎች ናቸው። ዛሬ ማታ በሚቆፍሩት ጉድጓድ ውስጥ ይቀበራሉ። ..ቀጣዮቹ ደግሞ እናንተ ልትሆኑ ትችላላችሁ” ሲል የሰነዘረው ኃይለ ቃል የተቀላቀለበት ዛቻ በግራ መጋባቷ ላይ ሌላ ስጋት ተከለባት።

ይህንን አስደንጋጭ መርዶ የሰማችው ሎማነሽ በፍርሃት እና በሥጋት እንደተዋጠች የዕለቱ ፀሐይ ጠልቆ በምሽት ተተካ። ጠባቂው እንዳለው መቃብራቸውን ሲቆፍሩ የነበሩ ወጣቶች በሙሉ ተገደሉ። ከዚህ በኋላ የፍርሃት ቆፈን እንዳኮማተራት ቀኖች አለፉ። ብዙዎቹ ሴቶች እኛስ መቼ ይሆን የምንገደለው? በሚል ሥጋት ነፍሳቸው እንደተጨነቀ ምሽትና ንጋቶች ተፈራረቁ።

በአንድ ፀሐያማ ማለዳ እነሎማነሽና ሌሎች እስረኞች እንደሁልጊዜው ፀሐይ እየሞቁ ሲጨዋወቱ ፖሊስ ጣቢያው ውስጥ ያልተለመደ እንቅስቃሴ አስተዋሉ። ፖሊሶቹ ይዋክባሉ። ትንሽ ቆየት ብሎ የሰማዩን አየር የምትቀዝፍ አንዲት ሂሊኮፕተር መጥታ ፖሊስ ጣቢያው አቅራቢያ አረፈች። ከሂሊኮፕተር የወረዱ የደንብ ልብስ የለበሱ በርካታ መኮንኖች ወደ ፖሊስ ጣቢያው አቀኑ። እስረኞቹ ምን ተፈጠረ? በሚል ስሜት ይህን ያልተለመደውን እንቅስቃሴ እያስተዋሉ ስለራሳቸው ህይወት ማሰላለልና

የሚመጣውን ነገር መጠባበቅ ያዙ።

ወዲያው እነጮማነሽና ሌሎች እስረኞች በፖሊስ አጀብ እየተነዱ እዚያው አቅራቢያ ወደሚገኘው የጦር ካምፕ ተወሰዱ። በጦር ካምፕ ዝግጁ ሆኖ ይጠብቃቸው በነበረ የወታደር መጓጓዣ ተጭነው ወደ ጎንደር መጓዝ ጀመሩ።

የ16 ዓመቷ ጮማነሽና ጓደኞቿ ወደተስፋይቱ ምድር ለመሻገር የሰነቁትን ተስፋ ጥለው የጎሊት ተመለሱ። ህልማቸው ከጅምሩ ጋራጣ ገጥሞት ከሞት ጋር ተፋጠው በስጋት ሲማቅቁ የከረሙት እነጮማነሽ፣ አሁንም ወዴትና ለምን አላማ እየተወሰዱ እንደሆነ መገመት እንኳ ሳይችሉ በፍርሃትና በስጋት እንደራዱ ለቀናት ተጉዘው ጎንደር ደረሱ። ይዟቸው የመጣው መኪና ጎንደር ከተማ የሚገኘው ታላቁ ወህኒ ቤት ግቢ ውስጥ አራገፋቸው።

ከዚያች አነስተኛ የጠረፍ ከተማ ፖሊስ ጣቢያ ተነስተው ወደ ጎንደር የተጓጓዙት ወደ ሰማንያ ስምንት የሚጠጉ ቤተ-እስራኤላውያን ወጣቶች ነበሩ። እነዚህ ወጣቶች በጎንደር ወህኒ ቤት ቅጥር ግቢ ሜዳ ላይ አንድ ላይ ችምችም ብለው እንደተሰለፉ ቀጥሎ የሚሆነውን መጠባበቅ ቀጠሉ።

የወህኒው አዛዥ እንዲሁም ከፍተኛ የመንግስት ባለሥልጣን መሆኑን ሁኔታው የሚያሳብቅበት አንድ ደልደል ያለ ሰው፣ ተሰባስበው የሚጠብቁት እስረኞች ዘንድ በመሄድ በንዴትና በቁጣ በታጀበ አስፈሪ ንግግሩ ያስበረግጋቸው ገባ።

“ለምንድነው ሀገራችሁን ለመክዳት የምትሞክሩት? እዚህ ያላችሁት በሙሉ ወደሱዳን ለመክዳት ስትሞክሩ ነው የያዝናችሁ። ይህንን ሕገ-ወጥ ጉዞ የምታደርጉበት መንገድ ሙሉ በሙሉ ባይሆንም በከፊል አማፅያን (ወንበዴዎች) የሚንቀሳቀሱበት ነው። አደጋና ስቃይ ሳይደርስባችሁ....እኛ

በቁጥጥር ስር እንድትውሉ አድርገናል። ይህንን እርምጃ ባንወስድ ኖሮ በእነሱ እጅ ትወድቁ ነበር። ...በመጀመሪያ የያዛችሁትን ይነጥቁኝኋል። ሌቶችን ደግሞ ለይተው ይደፍሯችኋል። ከዚያም ይገድሏችኋል። ይህ ነው በወንበዴዎችና በቅጥረኞቻቸው በየቀኑ ሲፈፀም የሚታየው ተግባር።

“እንደ አጋጣሚ ከእነዚህ ወንበዴዎች ዕይታ ብታመልጡና እንደ ሃሳባችሁ ድንበር ተሻግራችሁ ሱዳን ብትገቡ እዚያም ተመሳሳይ ወንጀል በሚፈፀሙ አረቦች እጅ ትወድቃላችሁ። ተዋርዳችሁና ክብራችሁ ተገፎ ለሌላ ወገን አሳልፈው ይሰጧችኋል። ከዚያም ወደ ሌላ ሀገር ለባርነት ያጓጉዙአችኋል።

“ለሁለተኛ ጊዜ እንዲህ ያለ የሀገር ከሀደት ብትፈፀሙ፤ እንዲሁም በሕገ ወጥ ዝውውር ተግባር ላይ ተሳትፋችሁ ብትገኙ ያለምንም ቅድመ ሁኔታ የሞት ፍርድ ይፈረድባችኋል። አሁን ለመጀመሪያ ጊዜ በፈፀማችሁት ስህተት ተገቢው የማስተማሪያ ቅጣት ታገኛላችሁ” ሲል እልህ እየተናነቀው ተናገረ።

ይህ ንግግር ለእነጮማነሽ ነገሮች ሁሉ በዚሁ ያበቁ መስሏቸው ነበር። ነገር ግን እንደጠበቁት አልሆነም። ከሜዳው ወደ ማጎሪያ አዳራሽ ከተወሰዱ በኋላ በየተራ እየተጠሩ በአረመኔ መርማሪዎችና ደብዳቤዎች ቶርቸር እየተገለበጡ አሰቃቂ ምርመራ ሲካሄድባቸው ሰነበቱ።

ብዙዎቹ ሌቶች በደረሰባቸው አሰቃቂ ግርፋትና ስቃይ ምክንያት ከሰውነት ጎዳና ውጪ ሆኑ። በግርፋቱ መክፋት ሳቢያ ጮማነሽ እግሯን ያስነክሳት፤ ስቃይም ይጎበኛት ጀመር።

በተለያዩ መንገዶች ተጓጉዘው በእስራኤል ኑሮአቸውን የመሰረቱ ኢትዮጵያውያን ቤተ-እስራኤላውያን በጎንደር ወህኒ ቤት በእስር ላይ ለሚገኙት 88 ቤተ-እስራኤላውያን ወጣቶች ድምፃቸውን ያሰሙ ጀመር።

የኢትዮጵያ መንግስት እነዚህን እስረኞች ይፈታ ዘንድ የእስራኤል መንግሥት ግፊት እንዲያደርግ በቴልአቪቭና ኢየሩሳሌም ከተሞች ከፍተኛ ሰላማዊ ሰልፍ አካሄዱ።

ትዕይንተ ሰልፉን ተከትሎም፣ ለስድስት ወራት በጎንደር ወሀኒ ቤት በእስር ላይ እየማቀቁ የሚገኙትን ወጣት ቤተ-እስራኤላውያን በተመለከተ የእስራኤል ጋዜጦች በሰፊው መዘገብን ተያያዙት። ይህ እንቅስቃሴ ያስደነገጠው ደርግ፣ የጎንደር ከተማ ፖሊስ በእስር ላይ ለሚገኙት ቤተ-እስራኤላውያን ወጣቶች ከባድ ማስጠንቀቂያ ሰጥቶ እንዲፈታቸው አዘዘ። ከዚህ በኋላ ነበር እነጮማነሽ ለስምንት ወራት ከቆዩበት እስር ቤት ነፃ የወጡት።

ያልተሳካ ተስፋቸውን እንደሰነቁ ከድካምና ከሕመም ጋር ወደ ትውልድ ሰፈራቸው የተመለሱት እነጮማነሽ ከቤተሰባቸው ጋር ቢቀላቀሉም ልባቸው ግን እስራኤልን ማለሙን አላቆመም። ለዘጠኝ ዓመታት የተረገዘ ፅንሰ ሆኖ በሁሉም ልብ ውስጥ አደረ።

88ቱ ኢትዮጵያውያን አይሁዶች ከእስር እንዲፈቱ በሀገረ እስራኤል በተደረገው ትዕይንተ-ሕዝብ ከተሳተፉ ቤተ-እስራኤላውያን ውስጥ አንዱ ዳንኤል ይባላል። ዳንኤል ከልጅነቱ አንስቶ በየቀኑ ስለ እስራኤል የሚባለውን ሁሉ እየሰማ ነው ያደገው። በ1967 ዓ.ም. የ10 ዓመት ልጅ ሳለ ነው አባቱ ወደ ምስራቅ ፊቱን እዙፎና ተንበርክኮ ሲፀልይ በደንብ ያስተዋለው። ከዛ በፊት አባቱ በሳምንት ውስጥ ለስድስት ተከታታይ ቀናት ሲፀልይና ሲሰግድ ቢመለከትም ለምን እንደዚያ እንደሚያደርግ ጠይቆት አያውቅም ነበር።

አንድ ሰሞን ማታ ማታ፤ ሰው ሁሉ ወደ መኝታው ከሄደ በኋላ አባቱ ቁጭ ብሎ መቆዘምና ማሰላሰልን ልማድ እያደረገው መጣ።

ያልተለመደው ይህ ሁኔታው ያሳስባቸው ቤተሰቦች ምን ሆኖ እንደሆነ ጠየቁት።

“እስራኤል በጦርነት ላይ ናት። እዚህ ቁጭ ከምል እዚያው ሄጄ ብዋጋ ይሻላል” ሲል ይመልሳቸዋል።

የዳንኤል አባት የተለየ እውቀትና ችሎታ ያለው በመሆኑ በመንደሩ ነዋሪዎች ዘንድ ይታወቃል። ሕሙማንን ስለሚፈውስ እንደ ጠንቋይና “አዋቂ” ተደርጎ ይታያል። የመንደሩ ነዋሪዎች ይህንን አባባል ሰምተው ብቻ ዝም አላሉም። ለእስራኤል እዋጋለሁ የሚለው አባባሉን የአንድ ሰሞን መነጋገሪያ አጀንዳ አድርገውት እንደነበር ዳንኤል ያስታውሳል።

ይህ ከሆነ ከሁለት አመት በኋላ “እንግዲህ ይህ፤ ምድር የእኛ ሀገር አይደለችም ብለኸኛል። ሀገራችን እስራኤል ናት ካልክ ወደዚያው መሄድ አለብኝና ፍቀድልኝ” ሲል ዳንኤል አባቱን ይጠይቀዋል።

አባቱ በዳንኤል ጥያቄ ተገርሞ ጥቂት ሲያሰላስል ይቆይና “ጊዜው ገና ነው፤ መሲሁ አልመጣም፤...እሱ ሲመጣ ሁላችንም ወደዚያው በክብር መጓዛችን አይቀርም” ሲል መልስ ይሰጠዋል።

“እኔ መሲሁ አስኪመጣ አልጠብቅም፤ መሄድ የምፈልገው አሁን ነው” ይላል ዳንኤል።

“አንተ ገና አልጎረምስክም። ብቻህን ወደዚያ ልትሄድ አትችልም” ሲል አባቱ ይመልሳል።

ዳንኤል ግን በአቋሙ ፀና። ለአባቱም ሁለት ምርጫዎችን አቀረበለት። “ፈቃድህ ከሆነ መርቀህ ወደ እስራኤል ሸገኝ። አይሆንም ካልክ ወታደርነት ተቀጥራ ወደ ጦርነት መሄዴ አይቀርም።”

“እንግዲህ ምን ማድረግ እንዳለብህ የምታውቀው አንተ ነህ። ስለዚህ

ጉዳይ የሰማኸው በሬዲዮ ነው አይደል? እንዴት ነው መሄድ የምትችለው?" ሲል ጠየቀው። ዳንኤል ለአባቱ ጥያቄ ተገቢ ምላሽ ከሰጠ በኋላ ውሳኔውን ሊተገብር ዝግጅቱን አጠናቀቀ።

የተወለደበትንና ያደገበትን መንደር፣ ወላጆቹን፣ እህቶቹን፣ ወንድሞቹንና ወገኖቹን ትቶ ለቀናት ከተጓዘ በኋላ ጎንደር ከተማ ገባ።

ጎንደር ጥቂት ቀናት ቆይቶ በአውቶብስ ተሳፍሮ ወደ አዲስ አበባ አመራ። አዲስ አበባ እንደገባ ወደ እስራኤል ለመጓዝ በሚያስችለው ተግባር ላይ ተጠምዶ ሰነበተ። ይሁንና በዚያ ወቅት ቴልክሺን በኢትዮጵያ ያሉ ፈላሻዎች የእስራኤል ዝርያ ስለመሆናቸው ገና ዕውቅና አልሰጠችም ነበር።

በዚህ የተነሳ ጥያቄው ተቀባይነት አጣ። ወደ እስራኤል የመሄድ ውጥኑን የነገራቸው ሌሎች ሰዎች ግን ወደ ምዕዋ ወይም ወደ ዓለብ ሄዶ በዓሣ አጥማጅነት ስራ ላይ የተሰማሩ ፈላሻዎችን ቢያገኝ፣ በቀላሉ ወደ ኤሊያት ወደብ እንደሚያጓጉዙት ነገሩት።

በዚህ ጥቆማ መሰረት በአውቶብስ ሁለት ቀናት ተጉዞ አስመራ ገባ። እዚያም ወደ እስራኤል የሚያደርገውን የጉዞ ዕድል ለማግኘት ለአራት ወራት ሲጠብቅ ከረመ። በመጨረሻም ጉዞው ስላልተሳካለት ወደ ትውልድ መንደሩ ለመመለስ ተገደደ።

ወደ ትውልድ መንደሩ የተመለሰውና ጥረቱ ያልተሳካለት ዳንኤል ከአባቱ ሽንቆጣ አላመለጠም። "እኛ ለአምስት ሺህ ዘመን ስንጠብቅ የኖርነውን አንተ በአንድ ዓመት ውስጥ ልታሳካው መሞከርህ ምን ያህል ስህተት እንደሆነ አወቅ" አለው አባቱ።

ከስድስት ዓመት በኋላ ዕድሜው 18 ዓመት የሞላው ዳንኤል አዲስ አበባን ለሁለተኛ ጊዜ ጎበኛት። ያን ጊዜ አባቱ በቅርብ የሚያውቁት ማሪዮ

የተባለ ጣሊያናዊ ነጋዴ ዳንኤልን ወደ እስራኤል እንዲወስድላቸው አነጋግረውት ነበር። በዚህ መሰረት ማሪዮ፣ ዳንኤልን አዲስ አበባ ወደሚገኘው እስራኤል ኤምባሲ ይዞት ሄዶ ከአምባሳደሩ ጋር አገናኘው። ይህ ብቻ አይደለም፤ ለአውሮፕላን መጓጓዣና ለሆቴል ወጪ የሚሆነው 500 ዶላር በስሙ ባንክ አስገባለት።

ወደ እስራኤል የሚገባበት ቪዛ የማግኘት ዕድል የተመቻቸለት ዳንኤል፣ ማሪዮ ባንክ ያስገባለትን ገንዘብ ተጠቅሞ ወደ ቴልአቪቭ ተጓዘ። ዳንኤል ጣሊያናዊው ነጋዴ ባንክ ያስገባለትን 500 ዶላር የመለሰው እስራኤል ገብቶ 19 ዓመቱን ባከበረበት ወቅት ነበር። ዳንኤል በወቅቱ ወደ እስራኤል ስላደረገው ጉዞ ሲጠየቅ “በጊዜው በእስራኤል ስለሚጠብቀኝ ሕይወት ምንም የማውቀው ነገር አልነበረም። ስለዚህም ፈርቴ ነበር” ይላል።

ዳንኤል ቴልአቪቭ እንደደረሰ በርካታ ኢትዮጵያውያን ይኖሩበታል ወደተባለው ደቡባዊ እስራኤል ኤሊያት ወደብ ከተማ ነበር የተጓዘው። እዚያ በነበሩ ኢትዮጵያውያን እርዳታ በከተማው የሚገኝ አንድ ሆቴል ውስጥ በዕርዳታ ሰራተኝነት ተቀጠረ። ሆቴሉ ምግብና መጠለያ ችሎት የእስራኤልን ኑሮ “ሀ” ብሎ ጀመረ።

ለስድስት ወራት ያህል በዚያች ከተማ ከቆየ በኋላ የእብራይስጥ ቋንቋ ለመማር ኩቢትዝ ወደምትባል ወደ እስራኤል መንደር አመራ። ከአራት ወራት በኋላ ደግሞ በእስራኤል የመከላከያ ሰራዊት ውስጥ ተመድቦ ሲሰራ ቆየ።

ዳንኤል ቀስ በቀስ የእስራኤልን ሕይወት የተለማመደ ቢሆንም ከቤተሰቡ ጋር ሳይገናኝ ድፍን አስራ አራት አመታትን ያሳለፈ በመሆኑ፤ ናፍቆቱ በረታበት። እናም በሞሳድ እርዳታ የአውሮፕላን ትኬት ወጪ

ተሸፍኖለት ወደ ኢትዮጵያ ሄደና ከቤተሰቦቹ ጋር መገናኘት ቻለ።

ዳንኤል ወደ አዲስ አበባ የተጓዘው ሰሜን ጎንደር የሚኖሩት ወላጆቹንና ሶስት ወንድሞቹን ይዞ ወደ እስራኤል ለመመለስ ነበር። ቤተሰቦቹም በጣና ሐይቅ ላይ በታንኳ ተጓዙበት ነበር ለእስራኤል አራት ዓመት የተለያቸውን ዳንኤልን ያገኙት።

ይሁን እንጂ ዳንኤል እንዳሰበው ሁሉንም ቤተሰቦቹን ይዞ ወደ እስራኤል መመለስ አልቻለም። እንደ ወንድሙን ይዞ ብቻ ነበር ወደ ቴልአቪቭ የተመለሰው። ወላጆቹና ቀሪዎቹ ቤተሰቦቹ የኢትዮጵያ መንግስት ቤተ-እስራኤላውያን “ወደ ተስፋይቱ ምድር” እንዲጓዙ እስኪፈቅድ ድረስ አዲስ አበባ መኖር ግድ ሆነባቸው።

“ታላቁ ኦፕሬሽን ሰላምን” ወይም “ዘመቻ ሰላምን” የተሰኘው እንቅስቃሴ ተግባራዊ እንዲሆን ዋሽንግተን፣ ሞስኮ፣ ቴልአቪቭና ካርቱም አዲስ አበባ ውስጥ እንዳሾ ነገር መጀመራቸውን ጮማነሽና ዳንኤል ያውቁ ነበር። በዚህ የተነሳ ጊዜው ደርሶ የሚናፍቋትን ሀገር ለመርገጥ እንቅልፍ አጥተው ማደር ዕለታዊ ተግባራቸው ሆነ።

- ምዕራፍ ሁለት -

የተቆረቆረውን መቀጠል

በክ/ል መንግሥቱ ኃይለማርያም የሚመራው ወታደራዊ መንግሥት፤ በኢርትራና በትግራይ አየተጠናከረ የመጣውን የአማራያን ጥቃት ለመመከትና ወታደራዊ አቅሙን ለማሳደግ የግድ የጦር መሣሪያ እርዳታ ማግኘት ነበረበት። ጦርነት ያደቀቀውን የኢኮኖሚ አቅም ለማሳደግ ደግሞ የቀድሞ አጋሮቹ የምስራቅ አውሮፓ ሃገራት ድጋፍ እንደሚያስፈልገው አምኗል። ይህንንም ዕርዳታ ለማግኘት በፕሬዚዳንት መንግሥቱ ኃይለማርያም የተመራ ልዩ ልዑክ ወደየሃገራቱ አቅንቶ ነበር።

በወቅቱ የሶቪየት ሕብረት ፕሬዝዳንት የነበሩት ሚካኤል ጎርባቾቭ ክ/ል መንግሥቱን በክሬምሊን ቤተመንግስት ተቀብለው ያነጋገሯቸው ቢሆንም፤ መንግስታቸው እንደ ሊዮ ብሬክኔቭ ዘመን የመሳሪያ እርዳታ ለመስጠት ፈቃደኛ እንዳልሆነ አቅጩን ነበር የነገሯቸው። እንዲያውም

የኢትዮጵያ መንግሥት ከአማፅያኑ ጋር የሰላም ውይይት በማድረግ ለችግሩ አልባት ቢሰጥ የተሻለ ነው የሚል ምክር ለግሰው ባዶ እጃቸውን ሸኑዋቸው።

ከዓመታት በፊት የሶማሊያ ጦር የኢትዮጵያን ግዛት አልፎ ወረራ በፈፀመበትና የሀገሪቷ ሉዓላዊነት አደጋ ላይ በወደቀበት ወቅት አሜሪካና ቻይና ወረራውን ለመመከት የሚያስችል ወታደራዊ ድጋፍ (ጦር መሳሪያ) እንዲሰግሱ ተጠይቀው ነበር። ሁለቱም መንግስታት ግን ለቀረበላቸው ጥያቄ በጎ ምላሽ ለመስጠት ፈቃደኛ አልሆኑም። በዚያ ወሳኝ ወቅት ላይ ሶቪየቶች “እኛ አለንላችሁ” ብለው በሰጡት ፈጣን ምላሽና ድጋፍ ነበር የሁለቱ ሃገራት ወዳጅነት የተጀመረውና እየተጠናከረ የሄደው። ኮ/ል መንግስቱ ይህንን ወዳጅነት ተንተርሰው ሚካኤል ጎርባቾቭ “አይነፍጉኝም” በሚል እምነት ነበር የመሣሪያ እርዳታ ለመጠየቅ ወደዚያ ያመሩት።

ከከሬምሊኑ ውይይት በኋላ መንግሥቱ ኃ/ማርያምና ጓዶቻቸው የተረዱት ነገር ቢኖር ፍፁም የሚተማመኑባትና የቁርጥ ቀን ወዳጃቸው የነበረችው ሶቪየት ሕብረት እንኳ የከዳቻቸውና ፊቷን ያዞረችባቸው መሆኑን ነው።

የሶቪየት ሕብረት ባለስልጣናት በወቅቱ ለኮሎኔል መንግስቱና ለጓዶቻቸው ሌላም አማራጭ አቅርበውላቸው ነበር። ያም አማራጭ የኢትዮጵያ መንግስት ጦርነቱን ለማካሄድ የሚያስፈልገውን የጦር መሳሪያ እጅ በእጅ ሽያጭ ገዝቶ ይውሰድ የሚል ነበር። ኢትዮጵያ ደግሞ ይህንን ለማድረግ የሚያስችል የውጭ ምንዛሪ አልነበራትም።

የሶቪየት ሕብረት ባለስልጣናት ለኢትዮጵያኑ ልዑካን የለገሷቸው ምክር፣ “ስታካሂዱት የቆያችሁት የእርስ በርስ ጦርነት ኪሳራ እንጂ ውጤት እንዳላገኛችሁበት ተገንዝበናል። ከዚህ በኋላ የነበራችሁን

አለመግባባት አስወግዳችሁ የሻከረ ግንኙነታችሁን ማደስ አለባችሁ። ከአማፅያኑ ጋርም መፍትሄው መደራደርና ለሀገሪቱ ዘላቂ ጥቅም መስራት ብቻ ነው” የሚል ነበር።

ኮ/ል መንግስቱ ይህንን የሚካሄድ ጎርባቶቭ ምክር ሰምተው እንዳልሰማ መሆንን ነበር የመረጡት። ከዚያም ሠራዊታቸውን ለማስታጠቅ የሚያስችል ጦር መሣሪያ ለማግኘት ወደ ቻይናና ሶሜን ኮሪያ አቀኑ። ከእነዚህ ሃገራት ግን እንዳሰቡት ባይሆንም አነስተኛ መጠን ያለው ጦር መሣሪያ ማግኘት ቻሉ።

ከዚህ በኋላ ግን ነገሮች በፍጥነት ይቀያየሩ ጀመር። በትግራይ የሚንቀሳቀሰው ሕወሐት የተባለ አማሊ እንዳስላሌ ላይ የሚገኘውንና “ጠንካራ ኃይል ነበር” የተባለውን የመንግሥት ጦር እንዲያፈገፍግ አድርጎ አካባቢውን ሙሉ በሙሉ ተቆጣጠረ። ይሄኔ የሠራዊቱ የውጊያ አቅም መዳከም ያሳስባቸው መንግሥቱ ኃይለማርያም ቀስ በቀስ እየተሸረሸረ የመጣውን ሥልጣናቸውን ለማጠናከር መባዘናቸውን ተያያዙት።

ይህንን ለማድረግ ያስችላቸው ዘንድም እንደ አማራጭ የወሰዱት እርምጃ ደርግ ወደ ስልጣን ከመጣበት ጊዜ ጀምሮ ከአሜሪካ ጋር የነበረውንና የተቀዛቀዘውን ግንኙነት ማደስ ነበር። ግንኙነቱን በማደስ ረገድ ቁልፍ ሚና ነበራቸው ከሚባሉት ሰዎች መሃል ደግሞ የቀድሞው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት ጂሚ ካርተር በግንባር ቀደምትነት ይጠቀሳሉ። እኚህ የቀድሞው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት ወደ ኢትዮጵያ መጥተው መንግስት በሀገሪቱ ከሚንቀሳቀሱ አማሊ ኃይሎች ጋር የሠላም ድርድር እንዲያካሂድ ሃሳብ ባቀረቡ ጊዜ፣ ኮ/ል መንግስቱ ያሳዩት ፈቃደኝነት ለዚህ ተጠቃሽ ነው።

በሶማሊያ ወረራ ወቅት የአሜሪካ ፕሬዝዳንት የነበሩት ጂሚ ካርተር፤

ኢትዮጵያ ጦር ኃይሏን ለማጠናከር የሚያስችላትንና በቅድሚያ ክፍያ የፈጸመችበት ጦር መሣሪያ እንዳይለጣት የከለከሉ ናቸው። ይህንን እና ሌሎች ቅሬታዎችን ወደ ጎን በመተው ኮ/ል መንግሥቱ ከቀድሞው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት ጋር ውይይት መደረጉ ኮሎኔል ሥልጣን ለማራዘም ከወሰዷቸው እርምጃዎች አንዱ ተደርጎ መታየት ጀመረ።

ይሁንና የደርግ ወታደራዊ መንግስት የነበረው አቅም እንደተዳከመ የተረዱት አማፅያን ጥቃታቸውን በማጠናከር ከቀን ወደ ቀን የሚያስለቅቋቸውን ነፃ መሬቶች እያሰፉና ወደ መሃል ሀገር እየተጠጉም ሄዱ። ሁኔታው ኮ/ል መንግስቱንም ግራ ማጋባቱ አልቀረም። ይህም ሆኖ ግን ኮ/ል መንግስቱ የምስራቅ ሶሻሊስት ወዳጆቻቸውን የጦር መሣሪያ እርዳታ መማፀንን አላቋረጡም። የምስራቅ ጀርመን ፕሬዝዳንት ባደረጉላቸው ጥሪ መሠረት ወደዚያው ያቀኑት ኮ/ል መንግሥቱ እግረመንገዳቸውን የጦር መሣሪያ እርዳታ የመጠየቅና የማግኘት ህልም ነበራቸው። ሆኖም ጀርመንን በሚጎበኙበት ወቅት ከሠራዊታቸው ሊሰ የሚሆኑት ጀኔራል መኮንኖቻቸው የመፈንቅለ መንግሥት መከራ አደረጉባቸው። ይህ መከራ ፕሬዝዳንቱ የሚተማመኑበት ነገር ሁሉ እየከዳቸው መሆኑን ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ሳያስገነዝባቸው አልቀረም።

የመፈንቅለ መንግሥት መከራውን በማክሸፍ ከ176 በላይ ከፍተኛ ባለሥልጣናትንና ወታደራዊ ባለ ማዕረጎችን በቁጥጥር ሥር በማዋል የሥልጣን እድሜያቸውን ከመቀጨት ያዳነው የሀገር ውስጥ ጉዳይ ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልደስላሴ ነው። የኮ/ል መንግስቱ ኃይለማርያም ጥቂት የቅርብ አማካሪዎች ከአሜሪካና ከእስራኤል መንግሥታት ጋር ጠንካራ ዲፕሎማሲያዊ ግንኙነት የሚፈጥሩበትን መላ ለማፈላለግ የተገደዱትም ከእነዚህ ውጥረቶች ለማገገም የሚያስችል መፍትሄ ተደርጎ

በመቆጠሩ ነበር።

የመንግስቱ ኃ/ማርያም የውጭ ግንኙነት አማካሪዎች ከእስራኤል ጋር ዲፕሎማቲክ ግንኙነት መመስረት ሀገሪቱ የሚያስፈልጋትን የጦር መሣሪያ ዕርዳታ ለማግኘት እንደሚያስችልም ተማምነዋል። ከእስራኤል ጋር የነበራቸውን ታሪካዊና ስትራቴጂካዊ ግንኙነት ለመመለስም ሰፊ ጥረት ማድረጋቸው፣ በአንድ በኩል በሀገር ውስጥ ያለውን ውጥረት ለማርገብ ያስችላል በሚል በአማራጭነት የያዙት ዕቅድ ነበር። እስራኤልም በበኩሏ አጋጣሚውን የራሷን ፍላጎት ለማሳካት አቋራጭ መንገድ አድርጋ እንድታየው አነሳስቷል።

ይህንን የኢትዮጵያ መንግስትን ፍላጎት አስቀድመው የተገነዘቡት እስራኤሎች የተቋረጠውን የዲፕሎማቲክ ግንኙነት ለመቀጠል አላንገራገሩም። ለዚህ ፈቃደኝነት ዋናው ምክንያቱ ደግሞ ግንኙነቱ በኢትዮጵያ የሚገኙ ቤተ-እስራኤሎችን ለማጓጓዝ የሚያስችል ሰፊ ዕድል የሚፈጥር መሆኑ ነው። ይህንን ሀሳቧን እውን ለማድረግም የተለያዩ ስልቶችን ማፈላለግ ዋነኛ አጀንዳዋ አድርጋ በመያዝ መንቀሳቀስ ከጀመረች ሁለት ዓመት አልፏት ነበር።

የእስራኤል ቁልፍ ሰው

የእስራኤል ጠ/ሚ/ር ይስሃቅ ሻሚር በ1989 የመፀው ወራት መጀመሪያ ላይ ሞላድ ውስጥ ሥራ በጀመሩበት ወቅት በኢትዮጵያ፣ በኬንያና በኢራን ቁልፍ ተግባራትን ለማከናወን ቆርጠው የተነሱበት ጊዜ ሆነ። ሪዮቫን ሚርሃቭን በሚል ስም የሚታወቀው እስራኤላዊ ደግሞ በእነዚህ ሃገራት ቁልፍ ተግባራትን በማከናወን ገናኘነትን አትርፏል። በእስራኤል የጠ/ሚኒስትሩ ቢሮ ኢትዮጵያን በተመለከተ ሊከተለው

የሚገባውን ፖሊሲ የሚቀርፀው ዲፓርትመንት ዋና ተጠሪ ሆኖ የተሾመው ይህ ሰው በእነዚህ ሃገራት ላይ በነበረው የቀረበ ልምድ ውጤታማ ይሆናል ተብሎ በመታሰቡ ነበር።

ሪፑቫን ሚርሃቭ በ52 ዓመት ዕድሜው በአስራሌል ውጭ ጉዳይ መሥሪያ ቤት ዳይሬክተር ጀኔራል ሆኖ በመሥራት ላይ እያለ ነበር እስራኤል በኢትዮጵያ ላይ የምትከተለውን ፖሊሲ እንዲቀርፅ፣ እንዲሁም በኢትዮጵያ ያሉ ቤተ-እስራኤላውያንን በተመለከተ መንግስታቸው ሊተገብረው የሚገባውን ሥልት እንዲነድፍና ተፈፃሚነቱንም እንዲከታተል ኃላፊነት የተሰጠው።

ሪፑቫን ሚርሃቭ በተሰጠው ኃላፊነት ሥራ እንደጀመረ የተገነዘበው እውነታ ቢኖር ኢትዮጵያውያን ባለሥልጣኖች ፊታቸውን ባዘፋቸው ሶቪየቶች ምትክ እስራኤልን አጋር አድርገው የጦር መሣሪያ እርዳታ ማግኘት እንደሚፈልጉ ነው። ይህንን ፍላጎታቸውን ለማሳካት ጥረት እያደረጉ ያሉት ደርጎች፣ እየተንኮታኮተ ያለው የሀገሪቱ ኢኮኖሚ ጦርነቱ በሚጠይቀው ከፍተኛ ወጪ ሳቢያ እያበቃለት ነው ከሚባልበት ደረጃ ላይ መድረሱ አሳስቧቸዋል። የሶቪየትን ርዕዮት እከተላለሁ የሚለው መንግስቱ ኃይለማርያም ግን በሰሜን ኢትዮጵያ የሚገኘውን ከ12 - 15 ሚሊየን ሕዝብ በማስገደድና በመንደር ምስረታ ስም ወደ ምዕራብና ደቡብ የሀገሪቱ ክፍል እንዲሰፍሩ በማድረግ ከፍተኛ ቀውስ ያስከተለ ተግባር እያከናወነ ነበር።

ኖቬምበር 3 ቀን 1989 ዓም ኢትዮጵያ ከእስራኤል ጋር አቋርጣ የነበረውን የዲፕሎማቲክ ግንኙነት በአዲስ መልክ መጀመሯን አስታወቀች። ከሁለት ቀናት በኋላም በካሳ ከበደ የተመራ ከፍተኛ የልዑካን ቡድን ወደ ኢየሩሳሌም ላከች። የልዑካን ቡድኑ ኢየሩሳሌም ሲደርስ

አቀባበል ተደረገለት። ለልዑካን ቡድኑ አቀባበል ካደረጉለት የሞላድ ከፍተኛ ባለስልጣናት፤ እንዲሁም በወቅቱ የአስራሌል ምክትል ውጪ ጉዳይ ሚኒስትር ከነበሩት ኔታናሁ ጋር የሁለቱን ሀገራት ግንኙነት በሚጠናክርበት መንገድ ዙሪያ ተወያየ።

አምባሳደር ካሣ ከበደ ለአስራሌል ጠቅላይ ሚኒስትር ከመንግሥቱ ኃ/ማርያም የተላከ ልዩ መልዕክት አቀረበ። ፕሬዚዳንት መንግሥቱ በዚህ ደብዳቤያቸው ሁለቱ ሀገራት የነበራቸውን ጥንታዊ እስተራተኛነት ዝምድና እንደገና መቀጠል ይቻል ዘንድ በተይ ባሕር ላይ የሚገኙትን የዳህላክ ደሴቶች አስራሌል የመከላከያ ተግባራት እንድታከናውንበት ከመፍቀድ በተጨማሪ፤ በኢትዮጵያ ያሉ ቤተ-አስራሌላውያንን ወደ ሀገሯ እንድትወስድ ያላቸውን ፍላጎት ያስፈሩበት ነበር። በየወሩ ከ500 እስከ 1000 ቁጥር ያላቸው ቤተ-አስራሌላውያን እንዲጓዙም ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ዝግጁ መሆናቸውን በደብዳቤያቸው አክለው ገልፀዋል።

ይህ የፕሬዚዳንት መንግሥቱ ልዩ መልዕክት ለአስራሌል ያበረከታቸው ጥቅሞች “በምትኩ ምን ማግኘት ፈልገው ነው?” የሚል ጥያቄ አስነስቶ ነበር። በወቅቱ የመንግሥቱ አማካሪ የነበረው ካሣ ከበደ ግን “በሀገሩ የነበሩ ቤተ-አስራሌላውያን ወደ አስራሌል እንዲሄዱ የፈቀደው በምትኩ የጦር መሣሪያ ለማግኘት አልነበረም” ሲል የኢትዮጵያ አቋም ይህ እንዳልነበረ በተደጋጋሚ አስተባብሏል። ካሣ ከበደ ይህን ደበል እንጂ፤ ሪፖርት ሚርሃቭ “የኢትዮጵያ ልዑክ ወደ አስራሌል ሲመጣ የሀገሪቱን ጦር ኃይል ጅምላ ጨራሽ መሣሪያ ጭምር ማስታጠቅ እንደሚፈልግ የሚዘረዝር ለነድ ይዞ” እንደነበር ገልጿል። ያኔ በአስራሌል አካላዊ ውስጥ ጉልህ ሚና የነበራቸው ግዙፎቹ የአስራሌል የጦር መሣሪያ ኢንዱስትሪዎች በልዑካኑ በተገበኙበት ወቅት የመንግሥቱ ኃ/ማርያም መንግሥት የሚፈልገውን ዓይነት ጦር መሣሪያ ለማቅረብ ያላቸውን

ጉጉት አሳይተው ነበር።

በወቅቱ የእስራኤል መንግስት ከኢትዮጵያ መንግስት ጋር ያለውን ግንኙነት ለማጠናከር በኢትዮጵያ የነበሩ ቤተ-እስራኤላውያን ለማንጓዝ በግልፅም በተዘዋዋሪም የጦር መሳሪያ እርዳታ ማድረግ፤ በእስራኤልና በአሜሪካ መካከል ከፍተኛ የዲፕሎማሲ ውዝግብ እንዲቀሰቀስ ምክንያት ሆኗል። ይሁንና የኢትዮጵያ መንግስት የእስራኤል መንግስት በተደጋጋሚ የማይፈፀም ቃል በመግባት የሚፈልገውን ለማግኘት ተጠቀመበት እንጂ ፈፅሞ የጦር መሳሪያ እርዳታ እንዳልሰጠ ነው አምርሮ ያስተባበለው።

ከሶቪየት መንግስት ታገኝ የነበረው የጦር መሳሪያ እርዳታ ለተቋረጠባት ኢትዮጵያ የእስራኤል ባለስልጣናት የሚያስፈልጋትን መሳሪያ እንሰጣለን የሚል የሐሰት ቃል መግባታቸው ቤተ-እስራኤላውያንን የማንጓዝ ተግባር በሚፈለገው ፍጥነት እንዳይፈፀም የራሱ የሆነ ተፅዕኖ አሳርፏል። ጉዳዩን በቅርበት ይከታተል የነበረው የወቅቱ በኢትዮጵያ የአሜሪካ ኢምባሲ ጉዳይ ፈፃሚ የሆነው ቦብ ፍሬዘር እስራኤሎች የሚከተሉት ብልጣ ብልጥ ስልት እጅግ አደገኛ መዘዝ እንደሚያስከትል ገልጾባቸው ነበር።

ቦብ ፍሬዘር “እነዚህ ሰዎች እንደሌሎች ሰዎች እንዳይመስሏችሁ። እነዚህ ሰዎች ‘የባናና ሪፐብሊክ’ ሰዎች አይደሉም። እጅግ ጥበበኞችና አርቀው የሚያስቡ ሰዎች ናቸው። ባቂላ ነው ብሎ የእሸት ቅርፊት በማሳየት የምታታልሏቸው አይደሉም። የጦር መሳሪያ እርዳታ እናደርጋለን ባላችሁት መሰረት ቃላችሁን ባትፈፅሙ ቤተ-እስራኤላውያንን ከኢትዮጵያ አንጉዝን እንጨርሳለን ብላችሁ አትሞኙ” ሲል አስጠንቅቋቸው ነበር።

የሆነ ሆኖ በጠ/ሚኒስትሩ ቢሮ የኢትዮጵያ ዲፓርትመንት ኃላፊ ሆኖ የተሾመው ሪዮቫን ሚርሃቭ በአዲስ መልክ ለሚከፈተው የእስራኤል

ኤምባሲ በአምባሳደርነት የሚያገለግል ሰው ለመምረጥ ብዙም አልተችገረም። ከ16 ዓመት በፊት ኤምባሲውን ለቀው ሲወጡ በቅጥር ግቢው ተሰቀሉ የነበረውን ባንዲራ አውርዶ በክብር ወደ ኢየሩሳሌም የመለሰውን አምባሳደር ሚር ዮፋንን በዕጩነት አቀረበ። እኚህ አምባሳደር ያወረዱትን ባንዲራ መልሰው እንዲሰቅሉ ተሾመው ወደ አዲስ አበባ አቀኑ።

በመቀጠል ደግሞ ከኢትዮጵያውያን ቤተ-እስራኤላውያን ጋር ይሠራ የነበረውና አማርኛ አቀላጥፎ የሚናገረው የ46 ዓመቱ ሚካፌልድ ማንን “ስፔሳል ኮንሱለር ፋሚሊ ሪዩኒኬሽን” በተባለ ወሣኝ የሥራ ዘርፍ ተመድቦ እንዲሰራ ተሾመ። ሚር ዮፋን ይህን ሹመት ከማግኘቱ በፊት የአይሁድ ኤጀንሲ ሰራተኛ ነበር። አማርኛ ቋንቋን አቀላጥፎ መናገር የሚችለው ሚር ዮፋን ተጓዦቹ ቤተ-እስራኤላውያን በእጁ ካለው የ“አይሁዶች ዝርዝር” ከተሰኘ ሰነድ ጋር የማመሳከርና ማረጋገጫ የመስጠት ቁልፍ ሥልጣን ነበረው።

ጃንዋሪ 22 ቀን 1990 ዓም የእስራኤል ኤምባሲ በአዲስ አበባ እንደገና በይፋ ተከፍቶ ሥራ ጀመረ። ኤምባሲው በኢትዮጵያ የሚገኙትን ቤተ-እስራኤላውያን ስርዓት በጠበቀ መልኩ ከጎንደር ወደ አዲስ አበባ ማመላለስ፣ እንዲሁም ከአዲስ አበባ ወደቴልአቪቭ በሚደረግ በረራ በሰከነ መንገድ የማጓጓዝ ዕቅድ ነበረው። ይሁንና እንዳሰቡት አልሆነም። ዕቅዳቸው ሙሉ በሙሉ ከቁጥጥር ውጪ ሆነ። ዕቅዳቸውን ለመተግበር ሲነሱ የተጓዦቹ ብዛት ባልተጠበቀ መልኩ ከምንጭነት ወደጎርፍነት የተቀየረበት ሁኔታ ነበር የተከሰተው።

ማርሽ ቀያሪዋ ሱዛን ፑላክ

ዕድሜዋ በ30ዎቹ አጋማሽ ላይ የሚገኘው አሜሪካዊቷ ሱዛን ፑላክ፣

የተወለደችው ሜይን ከተማ ውስጥ ነው። በሜይን ከተማ ከሚኖሩት ብቸኛ የአይሁድ ቤተሰብ የተገኘች ናት። በ1981 ዓም ወደ ኢየሩሳሌም የተጓዘችው ሱዛን ፑላክ “አሶሴሽን ፎር ኢትዮጵያን” የተባለው የአሜሪካዊያን ማህበር ፕሬዝዳንት ሐዋርድ ሊንኮፋ፣ እንዲሁም ኢትዮጵያውያን ቤተ-እስራኤላውያኖች ያደረጉትን ንግግር ካዳመጠች በኋላ ነበር ኢትዮጵያዊ-አይሁዶችን ለሀገራቸው ለማብቃት በሚደረገው እንቅስቃሴ የበጎ ፈቃድ አስተዋዕክ ማድረግ የጀመረችው።

በዚህ ውሣኔዋ መሰረት በጎንደር የተለያዩ መንደሮች ለሚኖሩ ቤተ-እስራኤላውያን በድብቅ መድኃኒት እንዲገባ እስከማድረግ የዘለቀ ተግባር አከናውናለች። በተለያዩ ሀገራት የሚገኙ አይሁዶች፣ በኢትዮጵያ ስለሚገኙ ቤተ-እስራኤላውያን ዕውቀት እንዲኖራቸው በሚቀሰቅሰው እና ገንዘብ በሚያሰባስበው ቡድን ውስጥም ጉልህ ተሳትፎ አድርጋለች።

በዚህ መሰል እንቅስቃሴ ውስጥ ለአንድ ዓመት ያህል ስትሳተፍ የቆየችው ሱዛን ፑላክ ከጥቂት ዓመታት በኋላ በአዲስ አበባ የሚገኘው “አሜሪካን አሶሴየሽን ፎር ኢትዮጵያን ጂዊሽ” የተባለ ድርጅት ሪዘደንት ዳይሬክተር በመሆን የእስራኤልን እና የአሜሪካንን መንግስት ትኩረት የሳበ፣ እጅግ አስገራሚና አወዛጋቢ ተግባራትን አከናውናለች።

ሱዛን ፑላክን በአዲስ አበባ የወከለው “የአሜሪካውያን ማህበር ለኢትዮጵያ አይሁዶች” (ኤኤኤጂ) የተሰኘው ማህበር ባደረገው እንቅስቃሴ የአሜሪካ መንግስት ባለሥልጣናት ኢትዮጵያዊ አይሁዶችን ወደ እስራኤል በማጓጓዝ ዕቅድ ዙሪያ ድጋፋቸውን እንዲሰጡ አድርጓል። ማህበሩ ይህንን ቢያደርግም በእንቅስቃሴው ላይ ውጥረትና ቀውስ የፈጠረ ተግባርም ፈፀሟል።

የኤ ኤ ኤ ጂ የመጀመሪያው ፕሬዝዳንት ሀሪጉም በርገር በኒውዮርክ

በሚገኘው የአይሁዶች ምግባረ ሰናይ ፌዴሬሽን ውስጥ በማህበራዊ ጉዳይ ሰራተኝነት ተቀጥሮ ሲሰራ ከቆየ በኋላ በ1965 ዓ.ም ወደ ኢትዮጵያ መጣ። በጎንደር ዙሪያ የሚኖሩ ቤተ-እስራኤላውያንን በስፍራው ተገኝቶ የጎበኘው ሀሪጉም በርገር በአኗኗራቸው ፍፁም የሆነ ድንጋጤ ነበር የተሰማው። ይህም ይሁን እንጂ ቤተ-እስራኤላውኑ ለኃይማኖታቸው ያላቸው ፅናት እጅግ አስደንቆት ነበር።

ሀሪጉም ወደ ሀገሩ አሜሪካ ከተመለሰ በኋላ በግሉ የገንዘብ ማሰባሰቢያ ፕሮግራሞችን በመዘርጋት፣ ድጋፍና ዕርዳታ ማሰባሰብ የጀመረ ሲሆን፣ ከዓመታት በኋላ በጎ ፈቃደኞችን በማስተባበር ማህበሩን ለማቋቋም የቻለ ባለውለታ ነው።

በአጭር ጊዜ ውስጥ በዓለም ዙሪያ ከሚገኙና አይሁዳውያን ከሚያንቀሳቅሷቸው ተቋማት ባገኘው ድጋፍ ዓመታዊ ባጀቱ ወደ 1.5 ሚሊዮን ዶላር ያደገው “የአሜሪካውያን ማህበር ለኢትዮጵያ አይሁዶች” ተቋም መሰራት በርገር እና የተቋሙ ሌላው አመራር አባል ሌንሆፍ ናቲ ሻፕሮን የእስራኤል መንግስት በኢትዮጵያ በሚገኙት ቤተ-እስራኤላውያን ላይ በሚያራምደው አቋም ግራ ይጋቡ ነበር። በዚህም የተነሳ የእስራኤል መንግስትን ለዘብተኛ አቋም በመተቸት “የጥቁር አይሁዶችን መብት አያክብርም” የሚል ክስ ለመሰንዘር እስከመገደድ ድረስው እንደነበርም ይናገራሉ።

እነ ሀሪጉም የመሰረቱት ተቋም ኢትዮጵያውያን ቤተ-እስራኤሎችን በሱዳን በኩል የሚያንጉዘውንና “አፕራሽን ሰለሞን” በመባል የሚታወቀውን ተልዕኮ በግንባር ቀደምትነት የጀመረ፣ እንዲሁም በዚህ እንቅስቃሴ ውስጥ የእስራኤል መንግስት በቀጥታ እጁን እንዲያስገባ ያደረገ ፋና ወጊ ተቋም ነው። ኢትዮጵያ እና እስራኤል ዲፕሎማቲክ ግንኙነታቸውን ካደሱ በኋላ

“የአሜሪካውያን ማህበር ለኢትዮጵያ አይሁዶች” ማህበር በኢትዮጵያ ውስጥ ያከናውናቸው የነበሩትን ተግባራት ሙሉ በሙሉ የለወጠ ቢሆንም፤ የፈጠረው ውዝግብ ግን የማያባራ ነበር።

በቱሪስት ቪዛ ኢትዮጵያ የገባችው የማህበሩ ወኪል ሱዛን ፑላክ በፅ/ቤት ደረጃ የሚታወቅ ቢሮ ሳይኖራትና በሕግ ሳይቀድላት ነበር ስራዋን የምታከናውነው። ይህም እንቅስቃሴዋ በኢትዮጵያ መንግሥት ባለስልጣናት ዘንድ ፈፅሞ አልተወደደላትም።

ሱዛን ፑላክ በፌብሩዋሪ 1989 ዓ.ም አንድ የእስልምና እምነት ተከታይ ከሆነ አስተርጓሚ ጋር በመሆን የኢትዮጵያ ቤተ-እስራኤላውያንን እኗኗር ለመመልከት ወደ ጎንደር አምርታ ነበር። በጎንደርና አካባቢዋ የሚገኙ እያንዳንዱን ቤተ-እስራኤላዊውን ጎጆ ድረስ በመዝለቅ መጎብኘቷንም ትገልጻለች። ጉብኝቷን አስመልክታ በፃፈችው ሪፖርት የቤተ-እስራኤላውያኑ ሕይወት ሙሉ በሙሉ በሚባል መልኩ አደጋ ውስጥ እንደሚገኝ አትታለች። ሕፃናቱ፣ አዋቂውና አዛውንቱ በሙሉ በዝሆኔ፣ በእንቅርት፣ በፖሊዮ፣ በሳንባ ነቀርሳ በሽታ መጠቃቱንና በእኩክ መቁሰሱን፣ እንዲሁም በወባ በሽታ የተለከፈ መሆኑን ማጽኑን በሪፖርቷ አስፍረዋለች። “እያንዳንዱ ቤተ-እስራኤላዊ አስቸኳይ የሕክምና እርዳታ ማግኘት አለበት” በማለትም ነበር ኒውዮርክ የሚገኘውን ተቋም ያሳለበችው።

ሱዛን ፑላክ በዚሁ ሪፖርቷ እንዳመለከተችው ዋሽንግተን፣ እስራኤል፣ እንዲሁም የምዕራብ አውሮፓ ሀገራት በኢትዮጵያ ሰብዓዊ መብቶች ሙሉ በሙሉ ይከበሩ ዘንድ፣ እንዲሁም የኢትዮጵያ መንግስት የተለያዩ ዜጎችን ለማገናኘት በሚል የጀመረችውን ፈላሾችን ወደ እስራኤል የማጓጓዝ ተግባሯ ፈቃድ እንዲሰጣት የሚያደርግ ጫና እንዲፈጥሩ

ጠይቃለች።

ሱዛን ፑላክ የእስራኤላውያንን ሕይወት ለመቀየር በአንድ ጊዜ በሺህዎች የሚቆጠሩ ኢትዮጵያዊ አይሁዳውያንን ከጎንደርና ከአካባቢዋ የማንጓዝ ዕቅድ ይዛ ነበር። በዚህ ዕቅድ መሰረት በዲሴምበር 1989 ዓ.ም ከጎንደርና አካባቢዋ 2ሺህ የሚጠጉ ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ አዲስአበባ አንጉዛ ነበር። የወቅቱን የመንገድ መሰረተ ልማት ከዱሮዋ ስዊዘርላንድ ጋር ያመሳሰሉት አንድ የዕርዳታ ሰራተኛ እንደተናገሩት ኢትዮጵያዊ አይሁዶች ከሚኖሩበት የሰሜን ከፍተኛ ቦታዎች ወደ ዋናይቱ ከተማ ለመምጣት 400 ማይል በእግራቸው መጓዝ ግድ ይላቸዋል። አንዳንዶቹ ከብቶቻቸውን እየሸጡ ከጎንደር በስተሰሜን ጣና ዳር የሚገኘው ባህርዳር ድረስ በእግር በመጓዝ ጉቦ ከፍለውና በውድ ዋጋ የአውቶብስ ትኬት ቆርጠው ወደ አዲስ አበባ ይጓዙ ነበር።

አዲስ አበባ ከደረሱ በኋላ በቀጥታ ሱዛን ፑላክ በተከራየችው ትልቅ ግቢ ወደተዘጋጀላቸው መጠለያ በማምራት የተወሰነ ጊዜ ይቆያሉ። ወደ እስራኤል እስከሚጓዙ ድረስ በእሷ ድጋፍና እርዳታ ሕይወታቸውን መግፋት ይቀጥላሉ። ወርሃዊ ወጪያቸውን የምትችለውም ሱዛን ናት። አንዳንዶቹን ደግሞ እንደገና ወደጎንደር ተመልሰው ቤተሰቦቻቸውን እንዲያመጡ የደርሶ መልስ ወጪያቸውንም ትሸፍንላቸዋለች።

ፑላክ በሰሜን ኢትዮጵያ ያለው ሁኔታ ወደ ከፋ ደረጃ እየተቀየረ መሆኑን ተገንዝባለች። በጎንደር ክፍለሃገር የሚኖሩ ቤተ-እስራኤላውያን በየወቅቱ ወደ ኢየሩሳሌም ያመሩ ዘመድ አዝማዶቻቸውን ተከትለው መሄድን ተስፋ በማድረግ የእርሻ ሥራቸውን እንኳን የማከናወን ፍላጎት አጥተዋል። አማፅያኑ ጎንደርና ዙሪያዋን ለመቆጣጠር እየገለገሉ መሆኑን የሚገልፁ ሪፖርቶችም ለሱዛን ፑላክ እየደረሳት ነው። አማፅያኑም ሆነ

መንግስት ቤተ-እስራኤላውያንን ወጣቶችን በማስገደድ ለውትድርና እየመሰመሱ መሆኑን የሚያወሱት የሱዛን ፑላክን ሪፖርቶች፣ የኤኤኢጂ የቦላይ አመራሮችን ግራ ያጋባቸው ጉዳይ እየሆነ መጥቷል። ቤተ-እስራኤላውያንን ከዚህ ሥጋት ነፃ ለማውጣት በተቻለ ፍጥነት ወደ አዲስ አበባ ለማጓጓዝ አዲስ የትራንስፖርት መርሃ-ግብር ለመንደፍም ወስኗል። ይህ መርሃ-ግብር ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ አዲስአበባ ማምጣት፣ ከዚያም በሱዳን ድንበር በማሾላክ ወደ ምድራቸው መውሰድን ጭምር ያካተተ ነበር።

እስራኤላውያን አዛውንቶች “በሱዳን በኩል እኛን ለማጓጓዝ አታስቡ። እግዚአብሔር እንዲህ ብሏል፡- ወደ አዲስ አበባ ሂዱ፤ ከአዲስ አበባ ወደ እስራኤል ይወስዷችኋል፡- ብሎ ተናግሮናል። ስለዚህ ከጎንደር አውጡን...” ይሉ እንደነበር የምታስታውሰው ሱዛን ፑላክ ወደ አዲስ አበባ ሲጓዙ ዳግመኛ ወደ ጎንደር እንዲመለሱ የሚያደርግ ምንም ዓይነት ተፅዕኖ ሊከሰት እንደማይችል እርግጠኛ ነበሩ።

የአሜሪካውያን ማህበር ለኢትዮጵያ አይሁዶች የተባለው ተቋም አመራሮች በሱዛን ፑላክ በኩል የሚደርሳቸውን ሪፖርቶች ከመረመሩ በኋላ ቤተ-እስራኤላውያንን ከጎንደርና ከዙሪያዋ ወደ አዲስአበባ ለማዛወር የሚያስፈልገውን ወጪ ሁሉ ለመሸፈን ውሳኔ ላይ ደረሱ። ሱዛን ፑላክም ባቀረበችው መርሃ-ግብር መሰረት እንቅስቃሴውን እንድታከናውን መፍቀዱንም አሳወቃት።

- ምዕራፍ ሦስት -

ቤተ-እስራኤላውያንን ለመታደግ የተጀመረ ዘመቻ

ከየካቲት - ሚያዝያ 1990ዓ.ም

አማፅያኑ የማጥቃት ይዞታቸውን በማስፋፋት የመንግስቱ ኃይለማርያምን ህልውና መፈታተን የቀጠሉበትና በርካታ ድሎች እያስመዘገቡ የመጡበት ወቅት ነበር። ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ ሲሰራ የቆየው “የአሜሪካውያን ማህበር ለኢትዮጵያ” ኃላፊዎች አይሁዳውያኑ አደጋ ላይ መሆናቸውን ለመገንዘብ አዳጋች አልሆነባቸውም። በጦርነቱ ቀጠና ውስጥ በአደጋ የተከበቡትን ቤተ-እስራኤላውያንን ለመታደግ ቀልጣፋ እርምጃ ለመውሰድ እየተዘጋጁ በነበረበት ወቅት መንግስቱ ኃይለማርያምና የቅርብ ሰዎቻቸው ከእስራኤል የጦር መሳሪያ ለማግኘት ሲሉ ተጓዦቹን በመያዣነት እቆይተዋቸው ጉዳዩን የመደራደሪያ ነጥብ ሊያደርጉት ከጀሉ።

ዋናው ተደራዳሪ

ካሣ ከበደ ተሰማ

ዕድሜው በ40ዎቹ አጋማሽ ላይ የሚገኘው ካሣ ከበደ በፈላሻዎቹ ዙሪያ እየተካሄደ ያለውን አያንዲንዲን እንቅስቃሴ በቅርበት መከታተል ከጀመረ ውሎ አድሯል።

እጅግ ሲበዛ ብልጣ ብልጥና ረቂቅ ዕውቀት አለው የሚባለው ካሳ ከበደ፣ በጊዜው መንግስቱ ኃ/ማርያም ከነበሯቸው አማካሪዎች ሁሉ የላቀ ችሎታ ያለው ባለስልጣን ነበር።

ካሳ፣ በንጉሠ ነገሥቱ ዘመነ መንግስት ከግቢ ሚኒስትርነት እስከ ዙፋን ችሎት ዳኝነት ያገለገሉት የደጃዝማች ከበደ ተሰማ ልጅ ነው። ካሳ ከበደ በሱዛን ፑላክ ቀጥተኛ ተሳትፎ ቤተ-እስራኤላውያንን በከፍተኛ ፍጥነት ወደ አዲስአበባ ለማጓጓዝ የሚደረገውን እንቅስቃሴ ከመረመረ በኋላ በዚህ ወሳኝ ወቅት የኢትዮጵያ መንግስት የሚፈልገውን ጉዳይ ለማሳካት ተነሳሳ። የአሜሪካ መንግስትን ድጋፍ ለማግኘት፣ እንዲሁም የተዘጋውን በር ለማስከፈት ቤተ-እስራኤላውያንን መጠቀም እንዳለበትም በመረዳቱ እጁን በቀጥታ ጉዳዩ ውስጥ አስገባ።

ካሳ ከበደ በሶሻል ወርክ ትምህርቱን ለአምስት ዓመት የተከታተለው በእስራኤል ሒብሩ ዩኒቨርሲቲ ነው። በዚህም የሒብሩን ቋንቋ አቀላጥፎ ይናገራል። በዚህ ወቅት በኢየሩሳሌም ያሳለፈውን ሕይወትም ተርኮ አይጠግብም።

አምባሳደር ካሳ ከበደ ከመንግስቱ ኃ/ማርያም ጋር በጉዳዩ ላይ በጥልቀት ከመረመረ በኋላ ከእስራኤሎች ጋር እንዲደራደር ሙሉ ውክልና ተሰጠው። ካሳ ከበደ የዲፕሎማቲክነት ከፍተኛ ችሎታ ያለው ሰው ነው። ቀደም ባሉ ጊዜያት በጀኔቭ የተመድ ዋና መሥሪያ ቤት የአውሮፓ

ሀብረት የኢትዮጵያ ተጠሪ በመሆን ያበረከተው አገልግሎት ተጠቃሽ ዲፕሎማት ለመሆን አስችሎታል።

ከብዙዎች እንደበት በኢትዮጵያ ሠራተኞች ፓርቲ (ኢሠፓ) ማዕከላዊ ኮሚቴ አባልና የውጭ ግንኙነት ኃላፊ በመሆን ከፍተኛ ሥልጣን የተቀዳጀው የመንግስቱ ኃ/ማርያም የቅርብ ዘመድ ስለሆነ ነው የሚል ጭምጭምታ ይሰማል። እንዳንዶቹ እንደውም የመንግስቱ ኃ/ማርያም ወንድም ነው ሲሉ ይደመጣሉ።

መንግስቱ ኃ/ማርያም የአባቱ ደጃዝማች ከበደ ተሰማ የቀብር ሥነ ሥርዓት በታላቅ ክብር እንዲፈፀም በማድረጉም ይኸው ጭምጭምታ የበለጠ ተፃማኒነት አግኝቶ ነበር። በአሜሪካና በእስራኤል በስፋት ሲዘገብ ስለነበረው ስለዚህ ጭምጭምታ በአንድ ወቅት የተጠየቀው ካላ ከበደ፤ በኢጣሊያ የአምስት ዓመት ወረራ ወቅት ቀዳማዊ ኃይለሥላሴን ተከትለው በስደት ከቆዩት ጥቂት ንጉሳውያን ቤተሰቦችና ባለስልጣናት መካከል አንዱ ደጃዝማች ካበደ ተሰማ እንደሆኑና መንግስቱ ኃ/ማርያም በተወለደበት ወቅት አባቱ በስደት ኢየሩሳሌም የነበሩ መሆኑን በመጥቀስ “ምንም የሚያገናኛቸው ነገር የለም” ሲል አስተባብሏል።

ያም ሆነ ይህ መንግስቱ ኃይለማርያም ከእስራኤል ጋር ተቋርጦ የነበረውን ግንኙነት ለመጀመር ልዩ ልዑክ አድርገው ወደ ኢየሩሳሌም የላኩት ካላ ከበደን ነበር።

ካላ ከበደ የሁለቱን ሀገራት ግንኙነት እንደገና ለመጀመር በልዑክነት ከተመደበበት ጊዜ ጀምሮ በኢትዮጵያ በሚገኙ ቤተ-እስራኤሎች (ፈላሾች) ዙርያ የሚወጡ ዘገባዎችን የመከታተልና የማነፍነፍ ከፍተኛ ችሎታ እንደነበረው ይነገርለታል። በዓለም ዙሪያ ባሉ የመረጃ መረቦች አማካይነት የሚወጡ መረጃዎችን ከእስራኤላውያን ቀድሞ በመተንተን “ምን ማለት

ነው? ምን ለማለት ተፈልጎ ነው?" የሚል የጥያቄ ናዳ በማሻገሩጎድ እስራኤሎችን ያበሳጫቸው ነበር።

ከእስራኤሎች ጋር ውይይት በሚያደርግበት ጊዜ ሁሉ በሒብሩ ቋንቋ በመናገር ጥሩ ውጤት ለመፍጠር የሚጥረው ካሳ ከበደ፤ የማይዋጥለትን ሃሳብ ሲሰነዝሩ በእቋማቸው ደስተኛ አለመሆኑን የሚገልፀው የሚናገርበትን ቋንቋ ወደ እንግሊዘኛ በመለወጥ ነበር። በውይይቱ ወቅት የፈላሾቹ ጉዳይ ለመንግሥቱ ሥልጣን ህልውና ወሳኝ መሆኑን እንዲገነዘቡ ሰፊ ገለፃና ይበጃል የሚለውን ሃሳብም አቅርቧል። ካሳ ከበደ በአዲስ አበባ በሰዓት ፑላክ የሚመራውንና በአሜሪካው ተቋም አማካይነት የእስራኤል መንግስት የሚያደርገውን አንቅስቃሴ በሚገባ ያውቃል። ካሳ ከበደ ከአራት አመት በፊት ለጉብኝት ወደ አሜሪካ ባመራበት ወቅት ከሁለት የአሜሪካውያን አይሁዶች ማህበረሰብ መሪዎች ጋር በፈላሾቹ ጉዳይ ውይይት አድርጎ ነበር። ያ ውይይት በዚያ ወቅት ለኢትዮጵያ ህልውና ወሳኝ እጅግ ሊሆን እንደሚችል ጠንቅቆ እንዲረዳ ነበር ያደረገው።

በአሜሪካ በፈላሾች ዙሪያ ከካሳ ከበደ ጋር የተወያዩት በኢትዮጵያ የአሜሪካ ኤምባሲ ባልደረባ የነበረው ጊሊ ኩሊንክ እና የኤኤኢጂ ፕሬዝዳንት ናት ሻፕርን ናቸው።

ጊሊ ኩሊንክ "ከካሳ ከበደ ጋር ተገናኝተን ስናወራ መንግስት በኢትዮጵያ በሚገኙ ቤተ-እስራኤላውያን ጉዳይ ላይ ትኩረት አለው። ለዚህ የእነሱን ጉዳይ ከአሜሪካውያን ጋር እንደገና መጀመር ለምትፈልጉት ግንኙነት ዋነኛ ቁልፍ ልቃደርገው ትችላለሁ። በአሜሪካ መንግስት ላይ ተፅዕኖ መፍጠር የሚችሉ አሜሪካውያን አይሁዶችም ሊደግፉህ ይችላሉ ስለ መከርከት" ይላል።

ናት ሻፕሮን በበኩሉ “ቤተ-እስራኤላውያን ወደ ኢየሩሳሌም እንዲሄዱ ለመፍቀድ ዝግጁነት ካላችሁ፤ ኢትዮጵያ ከእስራኤልና ከአሜሪካ ጋር እንደገና መመስረት የምትሻው ግንኙነት እንዲሳካ እንረዳችኋለን፤ እንዲሁም ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ ድጋፍ ለማግኘት የሚያስችሉ ሥራዎችን አብረናችሁ ለመሥራት ዝግጁ ነን” እንዳለው ያስታውሳል።

ካሳ ከበደ ከአሜሪካውያን አይሁዶች በኩል ይህን መሰል ፍንጭ ማግኘቱ በፈላሻዎች ጉዳይ ቁልፍና ወሳኝ ሚና እንዲጫወት አስችሎታል።

ከኢትዮጵያ ቤተ-እስራኤሎችን የማጓጓዙ ሥራ ሲቀጥል መንግስቱ ጋ/ማርያም በበኩላቸው የእስራኤል መንግስት ለጦርነት ማካሄጃ የጦር መሳሪያ ይሰጣቸው ዘንድ ግፊት መፍጠር ጀመሩ። ካሳ በመንግስቱ ጋ/ማርያም ግፊት ቅሬታ አልገባውም። ይልቅስ እሱ በአሜሪካና በአረቡ አለም ዘንድ ኢትዮጵያ በግዛቷ ያሉ ቤተ-እስራኤሎችን በጦር መሳሪያ እየሰጠች ነው የሚል ድምዳሜ ላይ እንዳይደርሱ ጉዳዩን በጥንቃቄ መያዝ ላይ ነበር የሚያተኩረው።

ካሳ ከበደ እስከመጨረሻ ድረስ የመንግስቱ ጋ/ማርያም ታማኝ በመሆን አገልግሏል። የመንግስቱን ያለቀለት ስልጣን ከውድቀት ለማዳንም የበኩሉን ጥረት አድርጓል። አማፀያው ወደ አዲስአበባ የሚያደርጉት ግስጋሴ ሕልውናውን አደጋ ውስጥ ሰለከተተው ግን እስራኤሎች ደህንነቱን ይጠብቁለት ዘንድ መማፀን ግድ ሆነበት። ከዚህ በተጨማሪም ቤተ-እስራኤላውያንን በማጓጓዝ ረገድ ለሚጫወተው ሚና በግሉ ቁርጥ ክፍያ እንዲከፈለው ከኤሌኒቺ አመራሮች ጋር ተደራድሮ ስምምነት ላይ ደርሶ ነበር። እንደ ስቲራተጂ የነደፋቸውን እነዚህን ጉዳዮች ለማሳካትም እስከመጨረሻው የበኩሉን ጥረት አድርጓል። እንዲያም ይሁን እንጂ በጉዳዩ ዙሪያ ጉልህ ሚና የነበራቸው አብዛኞቹ እስራኤላውያን ካሣ ከበደን

ቀጣፊና አጭበርባሪ አድርገው ነው የሚገልፁት። “እንደታክቲክ ያራምደው የነበረው አቋሙ በፍፁም የጠራ አይደለም፤ እውነት ሊያወራ አይፈቅድም። ብዙ እውነቶች ቢኖሩትም እሱ እዚያው በዚያው ፊት ለፊትህ ይዋሽሃል” ይሉታል።

ሌሎቹ ደግሞ “ካሳ እጅግ ድራማቲክ የሆነ አገላለፅ የሚጠቀም፤ እያንዳንዱ እንቅስቃሴው እውነተኛ መሆኑን ለማወቅ የሚያስችግር፤ እንደጉም የማይጨበጥ ሰብዕና ያለው ሰው ነበር” ብለው ይገልፁታል። በወቅቱ በአዲስ አበባ የአሜሪካ ኤምባሲ ጉዳይ ፈፅሟ ሆኖ ሲሰራ የነበረው ሮበልት ሁዴክ በኢትዮጵያውያን ዘንድ እንደ ባሕል የሚታየው ምስጢረኝነትና ድብቅነት ያላቸውን ቦታ ለማወቅ የቻለባቸው በርካታ ተስፋ አስቆራጭ ክስተቶች እንደገጠሙት የሚያስታውሰው በምሬት ነው።

“ከፖለቲካ አኳያ ለምትፈልገው ጥያቄ ትክክለኛውንና ቀጥተኛውን ምላሽ ከማግኘት ይልቅ ገሃነም መግባት ሳይቀል አይቀርም። ሁሉም እንደጉም የማይጨበጥ ሰብዕና ነበራቸው” በማለት ነበር ምሬቱን የተናገረው።

ከኢትዮጵያውያን አንፃር ደግሞ እስራኤሎች ሊታመኑ የማይችሉ ከሃዲዎች ተደርገው ነው የሚቆጠሩት። በተለይ መንግስቱ ኃ/ማርያም በ1978 ዓ.ም ሞሼ ዳያን ለኢትዮጵያ ሊሰጣት የነበረውን ወታደራዊ ድጋፍ በተመለከተ ቀውስ ከፈጠሩ በኋላ እስራኤሎችን ፈፅሞ አያምኑም ነበር።

ይህን መሰል ጥርጣሬና ያለመተማመን በነገሰበት ወቅት ነው ካሳ ከበደ ኢትዮጵያ ከእስራኤል ጋር ግንኙነቷን እንድታድስ ያደረገው። መንግስቱ ኃ/ማርያም ይህንን የካሳ ስኬት በሚገባ ቢያውቁም፤ በዚያ ወላኝ ወቅት ለመንግስታቸው የሥልጣን ዘመን መራዘም ዋነኛ መሠረት የሆነውን የጦር መሣሪያ አቅርቦት ለማግኘት ነበር የሚጥሩት። መንግስቱ

እስራኤል ያፈረሰችውን ቃሏን ታከብራለች ብለው ተስፋ ቢያደርጉም፤ በቀላሉ የሚሳካ እልሆነላቸውም። የእስራኤልና የአሜሪካ ዲፕሎማቶች በመቀናጀትና የሌሎች ምዕራባውያን ዲፕሎማቶች እገዛ በማክል የኢትዮጵያ መንግስት በእጅጉ ትኩረት በሚሰጣቸው ጉዳዮች ላይ ተዕዕኖ በማሳደር ፍላጎታቸውን ለማሳካት ጥረት ሲያደርጉ፤ ካላ ከበደ በህይወቱ ያካበተውን ልዩ ችሎታ በመጠቀም ከዚህ አጣብቂኝ ውስጥ ለመውጣትና ተዕዕኖውን ለመቋቋም ሞክሯል። በወላኝና ፈታኝ ሰዓት ለሃገሩ የተሻለ ዕድል ለመፍጠርና የሚሻውን ለማግኘት ደከመኝ ሰላቸኝ ሳይል ተንቀሳቅሷል።

ይህ ችሎታውና አቅሙ በርካታ አሜሪካውያንና እስራኤላውያን ለካላ ከበደ ልዩ ምልክታና አስተያየት እንዲኖራቸው አድርጓል። “ካላ ከበደ የሚከበር እውቀት ያለው የአይሁዳውያን ህልውና ለማስጠበቅ ራሱን በሃላፊነት ያስቀመጠ፤ ምቹ እና አልጋ በአልጋ በሆነ ጉዞ ወደ እስራኤል እንዲያቀኑ መንገድ ያመቻቸና በክርስትና እምነቱ ጠንካራ የሆነ ሰው ነው” ሲል ነበር በወቅቱ በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር የነበረው አሽር ናአም የመሰከረለት።

አምባሳደር አሽር ስለ መንግስቱ ኃ/ማርያም ሲናገር ግን የተለየ ባህርይ ነው የሚያላብሳቸው። “መንግሥቱ ስለ ፈላሾች ምንም ስሜት የለውም፤ ሁሉም ተሰብስበው እሳት ውስጥ ቢጨመሩ እንኳ ስሜት አይሰጠውም። ካላ ከበደ ግን ከኢትዮጵያውያን ይልቅ ለእስራኤል ፈላሾች ጥንቃቄ ለማድረግ የሚተጋ ድንቅ ሰው ነው።”

በኢትዮጵያ ያሉ ቤተ-እስራኤሎች ወደተስፋይቱ ምድራቸው እንዲጓጓዙ ለማድረግ የሚደራደረው፤ እንዲሁም ፖሊሲ በመንደፍ የሚታወቀው ኡሪ ሉብራኒ፤ ስለ ካላ ከበደ ሲናገር “እንድ የሚያስፈልገህ

ነገር ካለ ለካላ ንገረው። የምትፈልገውን ነገር በምትፈልገው ሰዓት ያቀርብልሃል። ገና በመጀመሪያ እንደተገናኘን ነው ለእኔ የሚሰማማኝ የራሴ ሰው እንደሆነ ያወቅኩት። ዕኑ አቋምና ለዚህ ዓለም ኑሮ የተስተካከለ ሰብዕና ያለው ነው፤ ነገር ግን እጅግ አደገኛ፤ ንቁ እና ተጠራጣሪ ቀበሮ፤ ጨካኝና ግትር መሆኑን ካላወቅክ ይጎዳሃል” ይላል።

“ካሣ ከበደ ለኢትዮጵያ መንግስት ፍላጎት መሳካት ያለመታከት የሚሰራ ልዩ ዕናት ያለው ሰው ነው” ያለው ሉብራኒ “ወደ መዲናይቱ የሚያመሩት አማፅያን ግስጋሴያቸው በፈጠነ ቁጥር መንግስቱ ኃ/ማርያም ከአስራኤል የጦር መሳሪያ ዕርዳታ የማግኘት ፍላጎቱም እየናረ ሄደ። ካላ ከበደም በመንግስቱ ዘንድ ያለው ተፈላጊነትም የዛኑ ያህል እየጎላ መሄዱን ቀጠለ” ብሏል።

አደገኛውን ጨዋታ እየተጫወቱ መቀጠል

ሉብራኒ ፑላክ በጎንደርና በዙሪያዋ ገጠር አካባቢዎች መኖሪያ መንደሮች የሚገኙትን በርካታ ቤተ-አስራኤላውያን (አይሁዳውያንን) ወደ አዲስአበባ የማጓጓዝ ፕሮግራሚን ለመጀመር እንቅስቃሴ ቀጥላለች። በሚያዝያ ወር 1990 ዓ.ም “ሁኔታዎች ከቁጥጥር ውጪ ላይሆኑ በፊት ዕቅዳችንን ለማሳካት ሌት ተቀን የሚሰራበት ወቅት ላይ ተገኘ” የሚል ሪፖርት ለአሜሪካውያን ማህበር የኢትዮጵያውያን ተቋም የሥራ ሃላፊዎች ልካም ነበር።

ቤተ-አስራኤሎችን ወደኢየሩሳሌም የማጓጓዙን እንቅስቃሴ በቅርበት ይከታተል የነበረው በኢትዮጵያ የአሜሪካ ሌምባሲ ምክትል ዋና ልዑክ ቦብ ፍሬዘር አስከከረምቱ መግቢያ ድረስ ቤተ-አስራኤላውያንን ሙሉ በሙሉ ከጎንደር ወደ አዲስ አበባ ይደርሳቸዋል። ለአንዳንድ አፅንኦት ተወላጆች

እንደመከራትም ሱዳን ፑላክ ትናገራለች።

ፍፁም በራስ መተማመን ባለው፣ እንደበተ ርቱባ እና በውጭ ሃዳዶ መሥሪያ ቤት ውስጥ እንቱታን ባተረፈው በ48 ዓመቱ ዲፕሎማት ቦብ ፍሬዘር እምነት፤ የኢትዮጵያ መንግስት የቤተ-እስራኤላውያንን ጉዞ የሚያንትተው ከኢየሩሳሌም የሚፈልገውን የጦር መሣሪያ ለማግኘት የሚያስችለውን ጫና መፍጠሪያ አድርጎ ለመጠቀም በመፈለጉ ነው።

“ሱዳን ፑላክ ደግሞ ቤተ-እስራኤላውያንን ከሰሜን ኢትዮጵያ ወደ አዲስ አበባ ለማሰባሰብ እየጣረች ነው። በአዲስ አበባ ከተሰባሰቡ በኋላ አማፅያኑ ወደ ከተማይቱ የሚገቡበት ዕድል ከተፈጠረና መንግስቱ ከሰልጣን ከተወገደ ሊከሰት የሚችለው አመፅ ሰባ ልዩነት ይቻላል። ስለዚህ ይህንን መጠነ-ሰፊ የማንንዝ ፓርክ-ፖስት ቀንሺው ስለ መክራያታሰቡ” ሲል ቦብ ፍሬዘር አክሎ ተናግሯል።

ሱዳን ፑላክና ባልደረቦቿ በሀገራዊ መንገድ ቤተ-እስራኤላውያንን ከሰሜን ኢትዮጵያ ማንንዝ ቀጥለዋል። በወቅቱ ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ ለመዘዋወር ያስችል ዘንድ ከምትኖርበት አካባቢ የተፃፈ መሸኛ ደብዳቤ መያዝ ግድ ይል ነበር። ይሁንና ቤተ-እስራኤላውያኖቹ ከቦታ ቦታ የሚጓዙት ከሚኖሩበት ገጠማዊ የመሸኛ ሰነድ ሳይፃፍላቸው ወይም ሳይዙ ነበር። እነዚህ ሰዎች የባንክ ልገልገሎት ለማግኘት፣ በቅተክራይተው ለመኖርና ከሕብረት ሱቅ ቀለብ ለመሸመት መሸኛቸውን በመጠቀም የግድ ጊዜያዊ መታወቂያ ወረቀት መያዝ ይጠበቅባቸው ነበር። ሱዳን ፑላክ በወቅቱ በመሸኛ አጠት የተፈጠረውን ችግር ለማርገብ ፎርደድ የገበሬ ማህበር ማህተም ከገበያ በመግዛት ከባልደረቦቹ ጋር መሸኛ ማዘጋጀት ጀመረች።

ይህንን ተግባራቸውን የተመለከተው ቦብ ፍሬዘር አደገኛ

ጨዋታቸውን እንዲያቆሙ ቢያስጠነቅቃትም፤ ሱዳን ፑላክ “ምንም እደጋ የለውም፤ ይህንን መሸኛ ተቀብለው ጊዜያዊ መታወቂያ ለሚሰጡ አካላት አስፈላጊውን የገንዘብ ድጋፍ እና እርዳታ በማድረግ አደጋውን አስወግደንዋል” ስትል ምላሽ እንደሰጠችው ያስታውሳል።

በሚያዝያ ወር የሚከበረው የፋሲካ በዓል እንዳለፈ ወደቴልአቪብ የሚጓዙት ቤተ-እስራኤላውያን ቁጥር በአንድ ሳምንት 250 ደርሷል። ይህ ታላቅ እመርታ ያበረታታቸው እነ ሱዳን ፑላክ ከጎንደርና ከአካባቢዋ ወደ አዲስ አበባ የሚጓዙ ቤተ-እስራኤሎችን ቁጥር ለማሳደግ በኢትዮጵያዊው ብርሃኑ ይርደው የሚመራ 22 አባላት ያሉት ግብረ ሃይል አቋቋሙ። ወደ አዲስ አበባ የሚፈልሉት ፈላሾች ቁጥር ከሚጠበቀው በላይ እንዲጨምር የሚያደርግም የትራንስፖርት ምልልስም ተደረገ። በወቅቱ ካላ ከበደ ወደ አሜሪካ ወይም ወዳልታወቀ ስፍራ ለሥራ ሄዶ ስለነበር የነሱዋን ፑላክ እንቅስቃሴ ያለማንም ከልካይ እንዲከናወን ዕድል ተፈጠረላቸው።

ከነብርሃኑ ይርዳው እንቅስቃሴ በተጨማሪ በራሳቸው ጊዜ ወደ አዲስ አበባ የሚመጡ ቤተ-እስራኤላውያን ቤተሰቦች ቁጥርም አያሌ ነበር። ይህ በአንዲህ እያለ ቀደም ባሉት ዓመታት ወደ እስራኤል የተጓዙ ኢትዮጵያውያን በመቀናጀት፤ በኢትዮጵያ ያሉ ቤተሰቦቻቸው በአስቸኳይ ወደ እስራኤል እንዲመጡ የሚጠይቅ የተቃውሞ ሰልፍ በቴልአቪቭና በኢየሩሳሌም አደረጉ።

“ኢትዮጵያውኑ አይሁዶች ይህንን የተቀናጀና ደማቅ ትዕይንተ-ሕዝብ እንዲያካሂዱ የነሱዋን ፑላክ ተቋም በህቡዕ የገንዘብ ድጋፍ በማድረግ የበኩሉን ድርሻ ተወጥቷል” የሚል ግምት ቢኖርም፤ ቀደም ሲል ወደተስፋይቱ ምድር የሄዱት ትውልደ ኢትዮጵያውያን ግን የእስራኤል

የደህንነት ባለስልጣናትን ለማሳመን የተቃውሞ ሰልፍ እንዲያደርጉ ያደራጃቸው ካሳ ከበደ እንደሆነ ይናገራሉ።

ያም ሆነ ይህ ወደ አዲስ አበባ ቀስ በቀስ የተጓዙት ቤተ-እስራኤላውያን ቁጥር ከሚታሰበው በላይ አድጎ ወደ ስድስት ሺህ ደረሰ። ይህ ሁሉ ሲሆን የኢትዮጵያ መንግስት እያውቅም ማለት ይከብዳል። ነገር ግን መንግስት ዝምታን ነበር የመረጠው። ይህ የመንግስት ዝምታ እነሱዛንን ሥጋት ውስጥ ከታቸው ነበር።

በጎንደርና በዙሪያዋ ባሉ የገጠር ልካባዊዎች “ወደ እስራኤል የመመለሻ ጊዜ አሁን ነው” የሚል መልዕክት ያላቸውን ዕሁፎች የያዙ በራሪ ወረቀቶችም ይበተኑ ነበር። ይህ ሁሉ ድርጊት ሲፈፀም መንግስት እያውቅም ማለት ሞኝነት ነው። መንግስት ጉዳዩን እስከመቼ በዝምታ እንደሚያልፈው ባይታወቅም፤ በዝምታው እንደፀና ነበር የቀጠለው።

ሃሳቦችም አቅርቦ ነበር።

እነዚህን ሁኔታዎች ከማመቻቸት በተጨማሪ በግንቦት 1982 መፈንቅለ መንግስት ተሳትፈዋል ተብለው በቁጥጥር ሥር የሚገኙት 12 የጦር ጀኔራሎች ላይ መንግስት የያዘውን አቋም እንደሚያላላ እና ጉዳያቸውም በነፃ ፍ/ቤት እንደሚታይ፤ እንዲሁም ሌሎች የፖሊሲ ሃሳቦችም እንዲቀየሩ ለማድረግ ለአሜሪካኖች ቃል ገብተዋል።

ይህንን የኢትዮጵያ መንግስት አቋምና ዝግጁነት ለአሜሪካ ባለስልጣናት እያስረዳ ቢሰነብትም፤ በወቅቱ የአሜሪካ ውጭ ጉዳይ ምክትል ሚኒስትር ከነበሩት ሎውረንስ ኢንልበርግ ጋር በጉዳዩ ዙሪያ ለመነጋገር ቀጠሮ ከያዙበት አንድ ቀን ቀደም ብሎ አስደንጋጭ ወሬ ደረሰው። ይህ አስደንጋጭ ወሬ በቁጥጥር የነበሩት 12 ጀኔራሎች በሞት መቀጣታቸውን የሚገልፅ ነበር። ይህ አስደንጋጭ ወሬ ከአሜሪካኖች ጋር ለአስርት ዓመታት ተቋርጦ የነበረውን ዲፕሎማሲያዊ ግንኙነት በአምባሳደር ደረጃ ለማሳደግ ሲባክን በነበረው ካሳ ከበደ ጥረት ላይ ውሃ ቸለሰበት። ስለዚህም በቀጥታ ወደ ሃገሩ ለመመለስ ወሰነ።

የኋላ ኋላ ስለዚሁ ጉዳይ የተናገረው ካሳ ከበደ፤ መንግስቱ ጋ/ማርያም ተጣድፈው በጀኔራሎቹ ላይ የወሰዱት እርምጃ እሱ ከአሜሪካኖች ጋር ሊያደርግ የነበረው ውይይት ላይ የሚያሳድርበትን ተፅዕኖ በመረዳቱ ወደ ሀገሩ ለመመለስ መገደዱን ነበር የገለፀው። አሜሪካኖቹ ግን “ካሳ ከበደ በቀጠሮው ያልተገኘው አደርገዋለሁ ብሎ ቃል የገባቸውን ጉዳዮች ወደተግባር መቀየር ስለማይችል ነው” ብለው እንደሚያምኑ ነው የገለፁት።

ከአንድ ወር የአሜሪካ ቆይታው በኋላ ወደ ኢትዮጵያ የተመለሰው ካሳ ከበደ፤ እግሩ አዲስአበባን እንደረገጠ የእስራኤል ኤምባሲ ግቢ

ከኤምባሲነት ይልቅ ወደስደተኛ ካምፕነት የተቀየረ እስኪመስል ድረስ በርካታ ቤተ-እስራኤላውያን እንደሰፈሩበት መስማቱ እጅጉን አስገርሞት ነበር። እሱ የኢትዮጵያ መንግስት ቤተ-እስራኤላውያኑን ወደተስፋይቱ ምድር የማጓጓዝ ጉዳይ በምስጢር እንዲፈፅም የሚፈልግ መሆኑን ነበር ሲያሳስብ የቆየው። ጉዳዩ ይፋ ወጥቶ “ዜጎቿን በጦር መሣሪያ በመሸጥ ላይ ናት” የሚል ፖለቲካዊ ቅሬታ ውስጥ እንዳይከተው፣ ሀገሪቷም በጠላትም ሆነ በወዳጆቿ እንዳትወቀስ ነበር ሥጋቱ። አሁን ግን ጉዳዩ እዚህ ደረጃ ደርሷል፤ ይህ ደግሞ ለካሳ ከበደ የሚዋጥለት አልሆነም። ስለዚህም ወደ ሱዳን ፑላክ በመሄድ በብዙ ሺ የሚቆጠሩ ቤተ-እስራኤላውያንን ከጎንደር ወደ አዲስ አበባ በማምጣት በኤምባሲው ግቢ እና ሾላ አካባቢ በሚገኙ መንደሮች እንዲሰፍሩ ማድረግ እጅግ አደገኛ ተግባር መሆኑን በመግለፅ ተቃውሞን አሰማ።

“ምን እያደረግሽ እንደሆነ አውቃለሁ። ይህንን ማድረግሽ ካልቀረ በጥንቃቄና በብልሃት ብትሰራ ጥሩ ነበር። አሁን ያደረግሽው ነገር ግን ብዙ ነገሮችን ሊያበላሽብን ይችላል” ሲል አስጠንቅቋታል።

ከዚያም በሰኔ ወር ቤተ-እስራኤላውያንን ከጎንደር ወደ አዲስ አበባ ሲያጓጉዝ የቆየውንና “የአሜሪካ አይሁዶች ህብረት ለኢትዮጵያ እስራኤላውያን” ለተሰኘው ድርጅት የትራንስፖርት ክፍል ሃላፊ ሆኖ ሲሰራ የነበረውን ብርሃኑ የተባለ ኢትዮጵያዊ በቁጥጥር ስር እንዲውል አደረገ። ይህ ጉዳይ ደግሞ ሱዳን ፑላክን እጅግ ያስደነገጠ ነበር። ሆኖም ሱዳን ብርሃኑ እንዲፈታ ከመጠየቅ ወደጎላ አላለችም። ካላ የድርጅቱን ሠራተኛ እንዲፈታ ካደረገ በጎላ “ተጠንቀቂ! ይህ ሁሉ ችግር የተከሰተው እንቺ ከስምምነታችን ውጪ በፈፀምሽው ተግባር ነው” ሲል እንደገለፃት ነው ሱዳን ፑላክ የተናገረችው።

ይኼው እንቅስቃሴዋ ያስቆጣው የደህንነት ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልደ-
ሥላሴም ሱዛን ፑላክን ወደ ቢሮው ጠርቶ “እየተከናወነ ያለው ፈላሻዎችን
ወደ አዲስ አበባ የማጓጓዝ እንቅስቃሴ ሕገ-ወጥ መሆኑን ደርሰንበታል፤
ስለዚህ በአስቸኳይ እንዲቆም!” ሲል አስጠንቅቋታል።

ሱዛን ፑላክ የጀመረችውን እንቅስቃሴ በግሏ እንደምታቆም
በትገልፅም፤ የቤተ-እስራኤሎችን ወደ አዲስ አበባ መምጣት ግን ልታስቀር
እንደማትችል ነው የነገረችቸው። በሱዛን ፑላክና በእስራኤሎች ድጋፍ
የሚደረገው ፈላሻችን ወደ አዲስአበባ የማጓጓዝ ሂደት የሚከናወነው
ለአንበሳ ሕዝብ ማመላለሻ ድርጅት የሥራ ኃላፊዎች ጉባዔ በመስጠት
ነበር። የአንበሳ የሕዝብ ማመላለሻ ድርጅትን በበላይነት የሚቆጣጠረው
የሀገር ውስጥ ጉዳይ ሚኒስቴር ሳያውቅ ሱዛን ፑላክ ከድርጅቱ ኃላፊዎች
ጋር በመመሳጠር የምታካሂደውን ፈላሻዎችን የማጓጓዝ እንቅስቃሴ
በማማረር ለእስራኤል አምባሳደር የተናገረው ካላ ከበደ “ቤተ-እስራኤሎች
ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ እያደረገኩ ያለው ጥረት ላይ አሉታዊ ተፅዕኖ
የሚፈጥር ተግባር አያከናወኑት ስለሆነ የሱዛንን እንቅስቃሴ አስቁመልኝ”
ሲል ጠይቋል።

በእርግጥም በዚያ ወቅት የሱዛን ፑላክን የተግባር በመቃወም
እንቅስቃሴዋን እንድታቆም የሚያስጠነቀቅ መልዕክት ከሞላደ፤ ከእስራኤል
ባለሥልጣናት እና ከአሜሪካ አይሁድ ተቋማት ጭምር ተልክውላታል።
“ይቺ ሴት የምታደርገውን እንቅስቃሴ ለማስቆም የግድ የአይሁድ የፖሊስ
ሹም መቅጠር ይጠበቅብናል” ወይ? ለምን? አደብ “እንድትገዛ
አታደርጉልንም?” ሲል በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር ለሆኑት ሜዩር
የፌዴራል የክሰሳት ካላ ከበደ የጉዳዩን አሳላቢነት በአፅንኦት ለማስረዳት
ሞክሯል።

የጉዳዩን አሳሳቢነት የተረዳው የአስራሌል አምባሳደር ሱዛን ፑላክ አሜሪካዊ ሰለሆነች በኢትዮጵያ የአሜሪካ ኤምባሲ ጉዳይ ፈፃሚ በብሁዶክ አማካኝነት ከድርጊቷ ትቆጠብ ዘንድ እንዲያነጋግራት ነበር ያደረገው። ሆኖም ግን ሱዛን ፑላክን ሊያስቆሟት አልተቻላቸውም።

በወቅቱ ለኢትዮጵያ መንግስት ባለስልጣናት “መንግስት በኢትዮጵያ ያሉ አስራሌሎችን ወደ ተስፋይቱ ምድራቸው በመመለስ ተግባር ላይ ተባብሮ እየሰራ መሆኑን፣ ይህንን ሁኔታ እንደየመን፣ ሱዳንና ኢራቅ ያሉ ሀገሮች ከደረሱበት፣ በአፀፋው ለአማሪያኑ ኃይሎች የሚሰጡትን የጦር መሳሪያ ድጋፍ አጠናክረው ሊቀጥሉ ይችላሉ” የሚል ሥጋት ያዘለ ሀሳብ ከደህንነት ቢሮ ይቀርብላቸው ነበር። ባለስልጣናቱ የእነሱ ቀጥተኛ ተሳትፎ ሳይኖርበት ጉዳዩ በጥንቃቄና በምስጢር እንዲከናወን ነበር የሚፈልጉት። የአሜሪካ አይሁዶች ድርጅት በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ፈላጊዎችን አዲስ አበባ አምጥቶ በኤምባሲው ግቢና በዙሪያው በሚገኙ መንደሮች እንዲሰፍሩ ማድረጉ ኢትዮጵያውኑን ባለ ስልጣናት እንዳስቆጣ ሁሉ፣ የአስራሌል አምባሳደርም በሱዛን ፑላክ ተግባር እጅግ ተበሳጭተው ነበር።

የአለም ዓቀፉ የአይሁዳውያን ማህበር ተወካይ ግን “ሱዛን ፑላክ ያካሄደችው የትራስፖርት እንቅስቃሴ በሀገር ውስጥ ጉዳይ ሚኒስቴር ተግባር ላይ የተፈፀመ ጣልቃ ገብነት ነው። በብዙ ሺህ በሚቆጠሩት ቤተ-አስራሌላውያን ሀይወት ላይም ቁጥር እንደመጫወት ይቆጠራል” ብሏል።

በሁለቱ ወገኖች መካከል የተፈጠረውንና ለወራት የዘለቀውን አለመግባባት በተመለከተ “አሜሪካንስ አሊያንስ ፎር ጃዊሽ” የተሰኘው ተቋም በሱዛን ፑላክ ምትክ ሚካ ፋልድማንን አዲስ አበባ መደበ። ሚካ ፋልድማን፣ ሱዛንና ባልደረባቿ እንቅስቃሴያቸውን ከሚያከናውኑበት ፍጥነት እንዲቀንሱ እንድታደርግም ትዕዛዝ አስተላለፈ።

በዚህ ጊዜ ካሳ ከበደ የነገሩ አካሄድ በአጠቃላይ እንዲለወጥ ያደረገችውን ሱዛን ፑላክ ለማባረር ጥረት ማድረግ ቀጠለ። እንድትባረር የሚደረግበትን መንገድ በተመለከተም ከእስራኤል ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ባልደረቦች ጋር ባደረገው ውይይት ወቅት እንስቶባቸው ነበር። የእስራኤል ዲፕሎማቶች ግን ይቺን ሴት ማባረር በአሜሪካውያን ዘንድ ጥቁር ነጥብ የሚያስይዝ ነው ነበር ያሉት። ይልቅስ የኢትዮጵያም ሆነ የእስራኤል መንግስት የሴትየዋን አፍራሽ ሚና ወደ ጎን በመተው የቅድሚያ አጀንዳቸውን ለተልዕኮው መሳካት በጋራ መስራት የተሻለ መሆኑን ገለጹለት። ከዚህ በኋላ በሱዛን ፑላክ ጉዳይ መነጋገርን ለጊዜውም ቢሆን ተዉት።

የኢትዮጵያም ሆነ የእስራኤል መንግስት ባለስልጣናት ቤተ-እስራኤላውያኑን ወደ እናት ምድራቸው የማጓጓዝ ግዙፍ ዘመቻ ሊፈጥር የሚችለውን ፖለቲካዊና ዲፕሎማሲያዊ ኪሳራዎችን በማሰብ በገፍ ወደ አዲስ አበባ እያመሩ ያሉትን ፈላሾች እዚያው ጎንደር ላይ ለማስቆም፣ እንዲሁም አዲስአበባ የደረሱትም የጉዞው ፕሮግራም እስኪቀላጠፍ ድረስ ወደመጡበት ጎንደር እንዲመለሱ ለማድረግ ወስነው ነበር።

ከዚህ ውሣኔ ቀደም ብሎ መንግስቱ ኃ/ማርያም እና የደህንነት ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልደስላሴ በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር የሆኑትን ሚር ዮፋንን በማስጠራት ከሁለቱ መንግስታት ስምምነት ውጭ አዲስ አበባ መጥተው የተከማቹትን ፈላሾች ወደ ቀድሞ መኖሪያቸው ጎንደር ለመመለስ መወሰናቸውን ገልጸውላቸው ነበር።

የእስራኤሉ አምባሳደር ግን “ይህን ልታደርጉ አትችሉም፤ እንዴ ወደ እስራኤል ለመሄድ መጥተዋል። ስለዚህ ወደ እስራኤል ይሄዳሉ እንጂ ወደመጡበት መመለስ አይቻላቸውም” የሚል ተቃውሞአዊ ምላሽ ሰጡ ፡

ለመንግስቱና ለደህንነቱ ሚኒስትሩ።

ከብዙ ክርክር በኋላ አምባሳደሩ “የኢትዮጵያ መንግስት ይህንን ቢያደርግ እየተሻሻለ የመጣው የአሜሪካና የኢትዮጵያ ግንኙነት ሊሻከርና ሊበላሽ ይችላል” ብለው የሰጡት ማሳሰቢያ ተዳምሮ የኢትዮጵያ መንግስት አቋሙን ቀየረ።

ልክ እንደ ኢትዮጵያ መንግስት ሁሉ የእስራኤል ጠቅላይ ሚኒስትር የነበሩት ሻሚርም ነገሮች ሁሉ ተሻሽለው ሁለቱ መንግስታት በሚያመቻቹት ጊዜ እስኪጓጓዙ ድረስ ፈላሾቹ ወደጎንደር እንዲመለሱና እዚያው እንዲቆዩ ውሣኔ ለማስተላለፍ ሞክረው ነበር። ይህንን የሻሚር ሃሳብ አብዛኛው የእስራኤል ካቢኔ አባላትም ተስማምተውበት ነበር። ይሁን እንጂ በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር ባደረጉት ያላሰለሰ ጥረት ሃሳቡ ተቀይሮ ከጎንደር ወደ አዲስ አበባ ፈላሾቹን ማጓጓዣ እንዲቀጥልና አዲስ አበባ የደረሱትም ባሉበት እንዲቆዩ ስምምነት ላይ ተደረሰ።

ይህ ውሣኔ፤ ቤተ-እስራኤላውያኖችን ወደተስፋይቱ ምድር የመውሰድ ታላቅ ራዕይ ሰንቀው ያጧጧፉት እንቅስቃሴ እንዲያቀዛቅዙ ቀደም ሲል በተሰጣቸው መመሪያ ተስፋ የመቁረጥ ስሜት ያደረባቸውን ሱዳን ፑላክን እና ባልደቦቿን ከስጋት እንዲላቀቁ አደረጋቸው።

በሌላ በኩል ደግሞ በዚሁ ጉዳይ ላይ እስራኤላውያን በቴላቪቭ ሶስት ቀናት ያስቆጠረ ስብሰባ አድርገው ነበር። በዚህ ስብሰባቸው ሱዳን ፑላክ እና ኤኤኢጂ የተሰኘው ተቋም የሚያደርጉትን እንቅስቃሴ እንዲያቆሙ፤ እንዲሁም የማጓጓዣ ኃላፊነት ሙሉ በሙሉ በእስራኤል መንግስት ከስደት ተመላሾችና የሰፈራ ጉዳዮች ሚኒስቴር፤ እና በአይሁድ ማህበረሰብ ተቋም በኩል እንዲሆን ወሰኑ።

እንዲያም ይሁን እንጂ ሁለቱ መንግስታት ፈላሾችን ወደ ጎንደር

ለመመለስ የደረሱት ስምምነት አሳሳቢ የሆነበትም ጊዜ ተከስቷል። ይህንን የሁለቱን ሀገሮች የስምምነት የቀለበሰው አምባሳደር አሜሪካ የሱፍ ያሰማው የተቃውሞ ሃሳብ ነው። በእርግጥም በዘመናት በኢትዮጵያ ባሕልና ወግ ውስጥ ሲኖሩ የነበሩ ፈላሾች ላይ የሚያስከትለው ጫናና የስነልቦና ቀውስ ሲታሰብ አምባሳደር አሜሪካ የሱፍ ያሰማው ተቃውሞ ትክክለኝነት ጎልቶ ይወጣል።

“ከጎንደርና አካባቢዋ ተሰባስበው በአዲስ አበባ የተለያሉ መንደሮች የሰፈሩት ፈላሾች ትተውት ወደመጡት የገጠር መኖሪያቸው እንዲመለሱ በደረግ፣ ጉዳዩን እንደ ሽንፈትና ውርደት ነው የሚቆጥሩት። በኢትዮጵያውያን ዘንድ ደግሞ ክብር ከህይወት የላቀ ትልቅ ዋጋ እና ቦታ እንዳለው የተገነዘብኩባቸው አያሌ አጋጣሚዎች በመኖራቸው የውሣኔው መቅረት አዎንታዊ ዋጋ እንደነበረው ተመልክቻለሁ” ሲል ሚቹ ፊልድማን ተናግሯል።

አምባሳደር ካሳ ክብሩ ከአሜሪካ በተመለሰበት ወቅት ሱዳን ፑላክ በማይታመን ፍጥነት በሺህዎች የሚቆጠሩ ፈላሾችን ከጎንደር ወደ አዲስአበባ ማጓጓዟ ከሚገባው በላይ ነበር ያበሳጩው። ለዚህ ድፍረቷም ልትቀጣ ይገባል የሚል አቋም ይዞ አድብቶ ሲጠባበቃት ቆይቷል። በሰኔ ወር በቴላቪቭ በተካሄደው ስብሰባ ላይ ሱዳን ፑላክ እና ታላቁን ገድል የፈፀመው ኤኤሊጂ የተሰኘው የአሜሪካውያኑ አይሁዶች ተቋም ወደ አሜሪካ ኤምባሲ እንዲመለሱ መወሰኑን ሲሰማ በደስታ ጮቤ ሳይረግጥ አልቀረም።

ሱዳን በራሷ መኖሪያ ቤት ፈላሾችን አስጠግታ ወደ አያት ቅድመ አያቶቿ ሀገር የማጓጓዝ ተግባሯ ፍፃሜ ከማግኘቱ በፊት፣ እንዲሁም በቴላቪቭ የተላለፈው ውሣኔ ተፈፃሚ ከመሆኑ ቀደም ብሎ በገጠማት

የጤና መታወክ ምክንያት ነው ለሕክምና ወደ አሜሪካ የተላኩት። አሜሪካ እንደደረሰች በእንደ ሆስፒታል ተኝታ ለአራት ወራት ሕክምና ላይ በነበረች ወቅት እንኳን፤ የጀመረችው ተግባር ምን ደረጃ ላይ እንደደረሰ በቅርበት ከመከታተልና መረጃ ለማሰባሰብ ከመሞከር አልተቆጠበችም።

በየወሩ በሚታደስ ሺዛ ኢትዮጵያ ውስጥ ለዓመታት የቆየችው ሱዛን ፑላክ፤ እንደገና ወደ ኢትዮጵያ መመለስ የምትፈልግ መሆኑን ለካሳ ከበደ ብታሳውቀውም “ኢትዮጵያ የሚያስገባሽ ሺዛ ተቃጥሏል፤ አዲስ ሺዛ ደግሞ ልንሰጥሽ አይቻለንም” የሚል ብልጠትና ኢትዮጵያዊ ጥበብን የተከተለ ምላሽ በመስጠት ነበር ለእንዴና ለመጨረሻ ጊዜ አስራሌላውያንን ከማጓጓዝ ተግባሩ እንድትገለል ያደረጋት።

- ምዕራፍ አምስት -

“በእነርሱ እጅ ውስጥ ነን”

የ1981 የክረምት ወራት የኢትዮጵያ መንግስት ባለስልጣናት ከእስራኤል የጦር መሳሪያ እርዳታ እናገኛለን ብለው በከፍተኛ ጉጉት የሚጠብቁበት ወቅት ነበር። በሌላ በኩል ደግሞ ሶቪየት ሕብረት በአንድ ዓመት ውስጥ ኢትዮጵያ ውስጥ ከነበሯት አንድ ሺህ አምስት መቶ ወታደራዊ አማካሪዎች ቀንሳ ሶስት መቶ ሃምሳ ብቻ እንዲቀሩ አድርጋለች። ኢትዮጵያ ከሶቪየት ሕብረት ትግዛው የነበረው የጦር መሳሪያ ከአንድ ቢሊዮን ወደ 300 ሚሊዮን ዶላር ዝቅ ያለበት አሳሳቢ ወቅት ነው።

ጭጋጋማው ከባድ የክረምት ወራት ፈላሻዎቹን ከጎንደር ወደ አዲስ አበባ ከመጥረፍ አላገዳቸውም። የተጓገሩ ፈላሾች ቁጥር ከቀን ወደ ቀን እየጨመረ ነበር የሄደው። መንግስቱ ኃ/ማርያም ይህንን አጋጣሚ

በመጠቀም እስራኤሎች መንግሥታቸው የሚፈልገውን ጦር መሣሪያ እስኪሰጡት ድረስ ፈላጾቹን በመያዣነት ለማቆየት ይወስናሉ። ይህ የመንግስቱ ጋ/ማርያም ስልት በእስራኤላውያን ዘንድ “ካሣ ከበደ ከዚህ ቀደም ለአሜሪካውያኖች የገባላቸውን ቃል ይፈፅማል ወይ?” የሚል ጥርጣሬ እንዲያድርባቸው አደረገ። የመንግስቱ ውሳኔ “እኛ ፈላጾችን በምንም ዓይነት መንገድ በመሣሪያ እንለውጣቸውም” ሲል ካላ ከበደ ከሰጣቸው የመተማመኛ ቃል ጋር ፈፅሞ አልገናኝ ብሏቸው ነበር።

የኢትዮጵያ መንግስት ግን ፈላጻዎቹን ወደ ተስፋይቱ ምድር የማጓጓዝ ፕሮግራም የተጓተተው የእስራኤል ኤምባሲና የሀገር ውስጥ ጉዳይ ሚኒስቴር ተወካዮች በጋራ በሚያካሂዱት የሰነድ ማጣራትና ማመሳከር ተግባር ላይ በተፈጠሩ ችግሮች እንደሆነ በመግለፅ ሁኔታውን ሊያስተባብል ሞክረ። ይሁን እንጂ የኢትዮጵያ መንግስት በሐምሌ ወር መጨረሻ ላይ ወደ አዲስ አበባ የሚጓጓዙት ፈላጾች ቁጥር እንዲቀንስና በጎሳም የትራንስፖርት ስምሪቱ እንዲቋረጥ የማድረግ እርምጃ የወሰደው የሚፈልገውን የጦር መሣሪያ ለማግኘት የሚያስችለውን ሁኔታ ለመፍጠርና እስራኤሎችን በአስቸኳይ ወደ ድርድር የሚያስገባ ተፅዕኖ ለመፍጠር ነው።

ፈላጾቹን የማጓጓዝ ተግባር ለማቀላጠፍ ከእስራኤል ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የተወከሉ አንድ ከፍተኛ ባለስልጣን ይህንን የኢትዮጵያ መንግስት እርምጃ በተመለከተ ሲናገሩ “በእነሱ እጅ ውስጥ የወደቅን መሆናችንን በማወቃቸው የወሰዱት እርምጃ የብልጠት ታክቲካቸው ሰለባ አድርጎናል” ነበር ያሉት። ይህንን አስተያየት ፋይንን የተኩት የእስራኤል አምባሳደር አሸር ናአምም ይስማሙበታል።

በወቅቱ ይሰነዘሩ ከነበሩ ሌሎች አስተያየቶች መሃል አንዱ ደግሞ

“በዚያ ጊዜ በአዲስ አበባ የአፍሪካ አንድነት ድርጅት ስብሰባ ይካሄድ ነበር። በዚህ ስብሰባ ላይ የሚካፈሉ የእስልምና እምነት ተከታይ የሆኑ የአፍሪካ መንግስታት እና አረቦች የፈላሾቹን ጉዞ እንዳያውቁ ለማድረግ የተወሰደ የኢትዮጵያ ዲሞክራሲያዊ ስልት ነው” የሚል ነበር።

“ዋናው ነገር” ይላሉ እነዚህ ጉዳዩን በቅርበት ይከታተሉ የነበሩ የአሜሪካ-እስራኤላውያን አስተያየት ሰጪዎች። “ክረምቱ ሲወጣ ኢትዮጵያ በአማፅያኑ ላይ ለመክፈት ላቀደችው መልሶ ማጥቃት የሚሆን ጦር መሳሪያ ለማግኘት የሚያስችላትን ድርድር ለማመቻቸት የተከተለችው ስልት ነው” ሲሉ እርምጃውን ይገልፁታል።

በተለያዩ ዓለም ዓቀፍ መገናኛ ብዙሃናት “ካላ ከበደ ቀደም ሲል ባመቻቸላቸው መርሃ-ግብር መሠረት መንግስቱ ኃ/ማርያም ራሳቸው በሐምሌ ወር መጀመሪያ ላይ ወደ እስራኤል በድብቅ ተጉዘው ወታደራዊ ኃይላቸውን የሚያስታጥቁት የጦር መሳሪያ በእርዳታና በብድር እንዲሰጣቸው ተደራድረው ነበር” የሚል ዘገባ ተናፍሶ ነበር። መንግስቱ ኃ/ማርያም ለእስራኤል ባለሥልጣናት ያቀረቡት ጥያቄ ተቀባይነት ባለማግኘቱ ተበሳጭተው በወሰዱት እርምጃ የፈላሾቹን ጉዞ እንዳሰናከሉም በስፋት ተወርቷል።

እንዲያም ይባል እንጂ መንግስቱ ኃ/ማርያም ዋና ልዑካቸውን ካላ ከበደን ከኢትዮጵያ ጦር ኃይሎች ኢታማዦር ሹም ጋር የጦር መሳሪያ እርዳታ እንዲጠይቁ በነሐሴ ወር መጀመሪያ ላይ ወደ እስራኤል ልኩዋቸው ነበር። እነዚህ የኢትዮጵያ ባለሥልጣናት ከእስራኤል መንግስት ያገኙት ምላሽ ተስፋ አስቆራጭነቱ የጎላ ቢሆንም፤ ካላ ከበደ ባደረገው ያላሰለሰ ጥረት የውጭ ጉዳይ ምክትል ሚኒስትር የሆኑትን ቤንጃሚን ኔታናሁን እግዥዬ በማነጋገር አስገራሚ ውጤት ሊያገኝ ችሏል።

ቤንጃሚን ኔታናሁ ካሳ ከበደ ከአስር ወራት በፊት የልዑካን መሪ ሆኖ የሁለቱን ሀገራት ዲፕሎማሲያዊ ግንኙነት ለማደስ ወደ እስራኤል ባመራበት ወቅት ተገናኝተው ነበር። ካሳ ከበደ ፈላጆቹን ወደ እስራኤል በማጓጓዝ ተግባር ላይ ጉልህ ሚና መጫወት ይችላል የሚለውን ሃሳብ አሜሪካውያኑ ቢቃወሙትም፤ ኔታናሁ የኢትዮጵያ መንግስት ካቀረበው የጦር መሳሪያ ግዢ ዝርዝር ውስጥ ከላስተር ቦንብን ጨምሮ የተወሰኑ ጦር መሳሪያዎችን ለመስጠት ነበር ስምምነት ላይ የደረሱት።

ቤንጃሚን ኔታናሁ እዚህ ስምምነት ላይ ሲደርሱ የኢትዮጵያ መንግስት ሊያሟላቸው ይገባል ያሏቸውን ጥያቄዎች ማቅረባቸው አልቀረም። ይህ ዓይነቱ ስምምነት በእስራኤላውያን ዘንድ “ቤቢ ፎርሙላ” በመባል ይታወቃል። ስምምነቱ የኢትዮጵያ መንግስት በሃገሩ የሚገኙ ፈላጆችን በሁለት ወራት ውስጥ ሙሉ በሙሉ ወደ እስራኤል እንዲጓዙ ማድረግ አለበት የሚል ነው። ይህ ስምምነት በአሜሪካውያን ዘንድም ሙሉ በሙሉ ተቃራኒነት አግኝቶ እንደነበር ኔታናሁ በጊዜው ተናግረዋል።

ካሳ ከበደ እና ኤታማገር ሹሙ ከእስራኤል መንግስት ጋር የደረሱትን ሥምምነት በአዎንታዊነት የተቀበሉት መንግስቱ ኃ/ማርያም፤ “የጦር መሳሪያ ግዢና እርዳታው በቀጥታ ከፈላጆቹ ጉዳይ ጋር ሊያያዝ አይገባውም” ነበር የሚል ቅሬታ እንዳላቸው ከመግለፅ አልተቆጠቡም። ይሁን እንጂ በሐምሌ ወር ወደ እስራኤል የተጓጓዙት 82 ፈላጆች ቁጥር፤ በነሐሴ ወር ወደ 128፤ በመስከረም ወር ደግሞ ወደ 177 እንዲያድግ በመፍቀድ በተዘዋዋሪ መንገድ ስምምነቱን መቀበላቸውን አሳይተዋል።

ኦሪ ሉብራኒ

በጥቅምት ወር 1990 ሪፖርት ሚርሃቭ በጥንቃቄ ባቀረበው መርሃ

ግብር መሰረት በሺህዎች የሚቆጠሩ አይሁዶችን ወደ ተስፋይቱ ምድር ለመውሰድ ቢያቅድም፤ በአንድ ዓመት ያንን ዘመን ሁለት ሺህ ፈላሾችን ብቻ ነበር። ይህ መንቀራፈፍ ያሳስደሰተው በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር የማንንም ሁኔታ እንዲፋጠን ለማድረግ የሀገሩ ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ዲፕሎማሲያዊ ብልጠትና ችሎታ ያለው ሰው እንዲሾም ግፊት ማድረግ ቀጠለ።

“በዚህ ዓይነት የተንቀራፈፈ ሁኔታ ቤተ-እስራኤላውያንን ማንንም የሚቀጥል ከሆነ፤ በኢትዮጵያ ያሉ ፈላሻዎችን በሙሉ ለማንንም ከስምንት እስከ አስር ዓመት ሊወስድ ይችላል” የሚል ሥጋት እንዳለውም በተደጋጋሚ እንጸባርቋል። አምባሳደሩ የኢትዮጵያ አይሁዶችን ለማንንም ጠንካራ ጥረት ላይ ለሚገኙት አሜሪካዊ አይሁዶችም ይህንን ሃሳቡን ገልጿል።

የሊቢያ ሽብርተኞች በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር ሚስተር ዮፋን ላይ ያደረጉት የመግደል ሙከራ ከከሸፈ በኋላ ከጤንነታቸው ጋር በተያያዘ በሐምሌ ወር ወደ ሀገራቸው ሄዱ። አምባሳደሩ ወደ ሀገራቸው ሄደው ባለመመለሳቸው የኢትዮጵያ መንግስት ባሳደረው ተፅዕኖ ፈላሾችን የማንንም ሃይት ወደ መቋረጥ ደረሰ። ሪዮቫ ሚርሃቭ የእስራኤል መንግስት ይህንን የተንቀራፈፈና ወደ መቆም ያዘነበለ እንቅስቃሴ የሚያቀላጥፍ ሁኔታ ሰው እንዲመደብ አፅንኦት በመስጠት መጎትጎቱን ቀጠለ።

በዚህ አስቀያሚ የክረምት ወቅት የኢራቅ ኩዊትን ጦርነትን ተከትሎ የተቀሰቀሰው የባህረ-ሰላጤው ጦርነት የሁለቱንም ሀገራት ትኩረት የላበበት ወቅት ነበር። በዚህ የተነሳ ቴልአቪቭ በኢትዮጵያ አምባሳደር ለመሾም የነበራትን ፍላጎት ለማዘግየት ተገዳ ነበር። ሚርሃቭ ግን

በኢትዮጵያ ያሉ ቤተ-እስራኤላውያንን ለማንጓዝ በሚደረገው ጥረት ውስጥ አምባሳደር ኡሪ ሉብራኒ ጉልህ ሚና መጫወት የሚችል ብቃት አለው የሚል ጥቆማ ሰጥቶ ነበር።

የ63 ዓመት ዕድሜ ያላቸው ኡሪ ሉብራኒ፣ ከ1967 - 1971 ዓ.ም ድረስ በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር በመሆን ያገለገሉ ዲፕሎማት ነበሩ። ወደ ኢትዮጵያ ከመዛወራቸው በፊት በኡጋንዳ የእስራኤል አምባሳደር ሆነው በሚሰሩበት ወቅት ከኤዲ አሚን ዳዳ ጋር አብረው ይበሩበት የነበረ አውሮፕላን ተከስክሶ ሁለቱም በመቁሰላቸው “እኔ እና ኤዲ አሚን በደም የተሳሰርን ወንድማማቾች ነን” እስከማለት የደረሱ የተሳካላቸው ዲፕሎማት መሆናቸውን ሚርሃቭ ያውቃል።

ከኢትዮጵያ አምባሳደርነት በተነሱበት ወቅት በኢራን የእስራኤል አምባሳደር ሆነው ነበር የተሾሙት። በዚያ ወቅት የኢራቅን እጣ ፈንታ ከገመገሙ በኋላ የኢራኑ ሻህ ከስልጣን እንደሚወገድና ኢራን ከእስራኤል ጠላቶች ተርታ ልትሰለፍ እንደምትችል ተንብየው በሰጡት ቅድመ ትንታኔ በሳል የፖለቲካ አዋቂነታቸውን ማስመስከራቸውም ይታወቃል። ከዚያም በኋላ በደቡባዊ ሊባኖስ ጦርነት በሚካሄድበት ወቅትም የሊባኖስ ዴስክ ተጠሪ በመሆን ወሳኝ በሆነ ኃላፊነት መስክ ሀገራቸውን አገልግለዋል። ይህንን በሚገባ የሚያውቀውና አብሯቸው የሰራው ሚርሃቭ፣ በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ የሀገራቸውን ጥቅም የሚያስጠብቁ፣ ለዚህም አስፈላጊውን መስዋዕትነት የሚከፍሉ ስለመሆናቸው ትልቅ እምነት አድርገዋል። ሚርሃቭን በዕድሜ አስር ዓመት የሚበልጡት ኡሪ ሉብራኒ በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር ሆነው እንዲሰሩ የሚያደርገው ግፊት የበረታባቸው ይስሃቅ ሻሚር፣ የእስራኤል ጠቅላይ ሚኒስትር ልዩ ወኪል አድርገው ሾሟቸው።

በወቅቱ ጠቅላይ ሚኒስትር ይስሃቅ ሻሚር ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር

ከነበሩት ዴቪድ ሌቪን ጋር የአመለካከት ልዩነት ነበራቸው። ይህ የአመለካከት ልዩነት ስላለም በኢትዮጵያ ቤተ-እስራኤላውያን ጉዳይ ውስጥ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ እንዳይገቡ በማስፈለጉ ነው የኦሪ ሉብራኒ ሹመት በቀጥታ በጠቅላይ ሚኒስትር ይስሐቅ ሻሚር በኩል የተፈፀመው።

አምባሳደር ኦሪ ሉብራኒ የእስራኤል ጠቅላይ ሚኒስትር ልዩ መልክተኛ ሆነው ወደ ኢትዮጵያ ከመምጣታቸው በፊት የኢትዮጵያ መንግስት ቤተ-እስራኤላውያንን እንዲጓጓዙ ያደረገበት ፍጥነት እነስተኛ መሆኑን በመግለፅ ተቃወሙ። በዚህም ምክንያት እስራኤል የሚገኘውና ቤተ-እስራኤላውያንን ያሰባሰበው ድርጅት በቴላቪቭና በአየሩሳሌም ከፍተኛ ትዕይንተ-ሕዝብ አካሄደ። ትዕይንተ-ሕዝቡ ያሳደረውን ግፊት ተከትሎ ኦሪ ሉብራኒ የአምባሳደርነት ሥራቸውን እንዲጀምሩ በአስቸኳይ ወደ አዲስ አበባ ተላኩ።

ኦሪ ሉብራኒ በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር ሆነው መሾማቸው በእርግጥም ትክክለኛ ምርጫና ውሳኔ ነበር። ምክንያቱም ከሃያ ዓመት በፊት በኢትዮጵያ አምባሳደር ሆነው ሲሰሩ ያፈሯቸው በርካታ ወዳጆች አሏቸው። ከነዚህ ውስጥ ደግሞ አንዱ ካሳ ከበደ ነው። ኦሪ ሉብራኒ ለመንግስቱ ጋ/ማርያም ቅርብ ከሆነው ከዚህ ሰው ጋር የተዋወቁት ከዓመታት በፊት በጉርምስና እድሜያቸው ነው። ያኔ በአባቱ በደጃዝማች ከበደ ቤት ውስጥ ባደረገው ግብዣ ላይ ተገኝተው ነው የተዋወቁት። አምባሳደር ኦሪ፣ ያንን ጊዜ በማስታወስ የሁሉም ነገር ቁልፍ በእጁ ነው ከተባለለት ካሳ ከበደ ጋር ጠንካራ ወዳጅነት ለመመሥረት ብዙም አልቸገራቸውም።

አምባሳደር ኦሪ ሉብራኒ፣ ካሳ ከበደ ከሚያደርጋቸው ድርድሮች የተገነዘበው ነገር ቢኖር ልዩ ችሎታና ክህሎት እንዳለው ነው። ካሳ ከበደ

ለሚያደርጋቸው ውይይት በቂ ዝግጅት የማድረግ ከፍተኛ ፍላጎት ያለውና እጅግ በጣም ሊበዛ ትዕግስተኛ መሆኑንም መስክረውለታል።

“ለምትናገረው ነገር ሁሉ በትኩረት ጆሮውን የሚሰጥ ጥሩ አድማጭ ነው። ጨዋታ ወዳድ ቢሆንም፤ አደገኛና በተንኮል የተሞላ ተደራዳሪ ነው። እንዲህ ዓይነት ልዝብ ሰይጣን ተደራዳሪዎችን ንግግራቸውን እስኪጨርሱ በዝምታ እናዳምጣቸው ብላችሁ ከወሰናችሁ የኢዲተርነት ተግባርን ሙልጭ አድርገው ከመውሰድና ከመጠቀም ወደኋላ የማይሉ ናቸው። ከነህይወታችሁ ሊበሏችሁ የሚያስችል ረቂቅ ሰብዕና ያላቸው ናቸው።”

ኦሪ ሉብራኒ በ1990 በአዲስ አበባ የእስራኤል አምባሳደር ሆነው ከመሾማቸው አስቀድሞ፤ መቼም ቢሆን ከመንግስቱ ኃ/ማርያም ጋር የሚገናኙበት አጋጣሚ አይኖርም የሚል የተሳሳተ ድምዳሜ ላይ ደርሰው እንደነበር ይናገራሉ። “ስለኢትዮጵያ ታሪክ ያለኝን ዕውቀት፤ ስለ ሀገር ወዳድነት እና ስለ አርበኝነት፤ እንዲሁም ጠላቶቹ የማይረቡና ዓላማ ቢሶች ምመሆናቸውን በመናገር የመንግስቱ ኃ/ማርያምን ቀልብ መማረክና መግባባት ችያለሁ” ሲሉ ነው የግንኙነታቸውን ሁኔታ የገለፁት።

“በጥቅምት ወር አጋማሽ ከእስራኤል መንግስት ተወካዮች ጋር በመሆን ከመንግስቱ ኃ/ማርያም ጋር እጅግ ረጅም ሰዓታት የወሰዱ ውይይቶች አድርጌያለሁ። መንግስቱ ኃ/ማርያም ለልዑኩ ቡድን የኢትዮጵያን ታሪክ ከልሶ በአጭሩ ከነገረን በኋላ የመንግስቱን ፖሊሲዎች በተመለከተ በዝርዝር አብራርቶልናል። እስራኤል የጦር መሣሪያ ለመስጠት የገባቸውን ቃል በማጠፍ በፈፀመችው ከሀደት ከኢትዮጵያ ሕዝቦች ጋር ያላትን ታሪካዊ ግንኙነት እንዳሻከረችም ገልጾልናል። ለሁለቱ ሀገራት ግንኙነት መሻከር ምክንያቱ የእስራኤል መንግስት መሆኑን

አስረግጦ ነግሮናል”

አምባሳደር ኡሪ ሉብራኒ እንደሚያምኑት “ከእንደዚህ ዓይነት አምባገነን ገዢዎች ጋር ለመደራደር ወይም የምትፈልገውን ነገር ለማግኘት ከፈለግክ፤ በመጀመሪያ ለነገሩህ ነገሮች ሁሉ ያለህን ፍላጎት ማሳየትና አዎንታዊ አመለካከትህን መግለፅ ይኖርብሃል። ኢትዮጵያውያንን በሚገባ አውቃቸዋለሁ። ስለዚህ እነሱ የሚነግሩህን አስኪጨርሱ ታዳምጣቸዋለሁ። ከዚያስ እያልክ ስለነገሩ ያላቸውን እውቀት ካዳመጥካቸው በኋላ እንተ የምትፈልገውን ትነግራቸዋለህ። ከመንግስቱ ጋ/ማርያም በተለያዩ ጊዜያት ባደረግኳቸው ውይይቶች ለዘጠኝ ሰዓታት ካለማቋረጥ ሲናገር ለማዳመጥ ተገድጿለሁ። በእነዚያ ሰዓታት ትንፋሽ ለመያዝ ዝም ሲል ተጨማሪ ማብራሪያ ለሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች ጥያቄ እያቀረብኩና በየአስራ አምስት ደቂቃ የሚቀርብልኝን ቡና ፉት እያልኩ እድምጬዋለሁ። በመጀመሪያ ጊዜ በተደረገው ውይይት ቤተ-አስራኤላውያንን ስለማንጓዝ የተነጋገርነው ነገር አልነበረም። የዚያን ጊዜ የኢትዮጵያውያን አምባገነን ንግግር በሪፖርት መልክ ለማዘጋጀት የተመረጥኩ ፀሐፊ መስዬ ነበር” ይላሉ ኡሪ ሉብራኒ።

“ይህ ውይይት የበለጠ ለመቀራረብ በር ይከፍታል ብዬ ነበር የመንግስቱን ንግግር ያዳመጥኩት። መንግስቱ ሚዛናዊ ያልሆነ፤ በጥላቻ የተሞላ ንግግሩን ሲያንበሉብል ኡሪ ሉብራኒ ልክ እንደቤተኛ ተስተናጋጅ ዘና ብሎ ሲያዳምጠው አስተውያለሁ” ሲሉ አንድ የእስራኤል ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ባልደረባም የታዘቡትን ተናግሯል።

አምባሳደር ኡሪ ሉብራኒ ለመንግስቱ ጋ/ማርያም ያላቸው እድናቆትና አክብሮት ዘላቂ አልነበረም። ለዚህም ነው፤ ነገሮች በተፈለገው አቅጣጫ መሄድ ሲጀምሩ መንግስቱ ጠባብ፤ መሐይም፤ ጨካኝና አምባገነን

መሆኑን የተናገሩት።

በቀጣይም ጊዜ ኡሪ ሉብራኒ ከመንግስቱ ኃ/ማርያም ጋር ተገናኝተው ተወያይተዋል። በዚህ ወቅት የመንግስቱ ኃ/ማርያም ንግግር አብዛኛው ይዘት ኢትዮጵያዊያን ከአይሁድ እምነት ወደ ክርስትና የተቀየሩ መሆናቸውን የሚገልፅ ነበር። ኡሪ ሉብራኒም በትውልድ እንደሚገናኙ ነበር ለመንግስቱ የነገሯቸው። መንግስቱ ደግሞ እሳቸው ራሳቸው የአይሁድ ፈላሻ መሆናቸውን ነው ለአምባሳደሩ የነገሯቸው። እስራኤል ሁሉንም ፈላሻዎች መውሰድ የምትችል ከሆነ መተባበር እንደሚችሉም ነበር አስረግጠው የነገሯቸው።

ኡሪ ሉብራኒ ደግሞ የቀዘቀዘውን የኢትዮጵያና የአሜሪካ ግንኙነት ለማጠናከር እስራኤል የበኩሏን ሚና እንደምትጫወት ለመንግስቱ አስረዳዋቸው። ከዚህ በተጨማሪ የእስራኤል መንግስት በጤና እና በእርሻ መስክ ድጋፍ እንደሚያደርግ፣ እንዲሁም ሁለት የንፁህ ውሃ ማጣሪያዎች በኢትዮጵያ አቋቁሞ ለአገልግሎት ለማብቃት እንዳቀደ ገልፀውላቸዋል። ከዚህ ጎን ለጎን በዓለም የታወቁ አይሁዳውያን ወደ ኢትዮጵያ መጥተው መዋዕለ-ንዋያቸውን እንዲያፈሉ እስራኤል ግፊት እንደምታደርግ ኡሪ ሉብራኒ ለመንግስቱ አስረድተዋቸዋል።

እስራኤል እነዚህን ተግባራት ስታከናውን፣ ኢትዮጵያ ደግሞ በአፀፌታው በየወሩ በሺህ የሚቆጠሩ ፈላሻዎች ወደ ተስፋይቱ ምድር እንዲጓዙ መጣር እንዳለባት ለመንግስቱ ኃ/ማርያም ተገቢ ገላፃ እንዳደረጉላቸውም ነው የሚናገሩት።

መንግስቱ ኃ/ማርያም፣ አምባሳደሩ ያቀረቡትን ሃሳብ አንድ ሺህ ብር ለማግኘት ሲባል ፕርስ እንደመንቀል የሚቆጠር ተግባር አድርገው እንደሚያዩትና ለመቀበልም እንደሚችገሩ ገለፁላቸው። በተለይ ደግሞ

የአረብ ሊግ ሃገራትና ግብፅ ጉዳዩን በቅርበት እየተከታተሉ መሆኑን እንደደረሱበት በማተት፤ ፈላሾችን የማጓጓዝ ፍጥነት በከፍተኛ ደረጃ እንዲቀንስ ማድረጋቸውን ገልፀው፤ ይህንኑ አካሄድ እንደሚቀጥሉበት መናገራቸውን ኡሪ ሉብራኒ ያስታውሳሉ።

ኡሪ ሉብራኒ በአምባሳደርነት ሥልጣናቸው ከመንግስቱ ኃ/ማርያም ጋር ባደረጉት ውይይት የተረዱት ነገር ቢኖር ኢትዮጵያውያን ፈላሻዎችን ወደ እስራኤል የማጓጓዝ ጉዳይ ላይ ስሜታቸው ምን ያህል ስለ እንደሆነና ጉዳዩን በጥንቃቄ መያዝ እንደሚፈልጉ ነው።

አንዳንድ ኢትዮጵያዊ አይሁዳውያን እነዚህን ዜጎች ወደ ተስፋይቱ ምድራቸው ማጓጓዝ ታሪካዊ አጣብቂኝ ውስጥ የገባው በ1960ዎቹ እና 70ዎቹ የእስራኤል መንግስት በጉዳዩ ላይ ያራምድ በነበረው የተሳሳተ አቋም እንደሆነ ያምናሉ። በጊዜው አንዳንድ እስራኤላውያን “ፈላሾች ኢትዮጵያውያን እንጂ ቤተ-እስራኤላውያን አይደሉም” ብለው ያምኑ ነበር። ይኸው አቋማቸውም ከዘረኝነት አንፃር ይታይ ነበር። ይህንን አባባል ግን ኡሪ ሉብራኒ አይቀበሉትም።

ኡሪ ሉብራኒ ከ20 ዓመት በፊት በኢትዮጵያ አምባሳደር በነበሩ ጊዜ ከንጉሠ-ነገሥቱ ከፍተኛ ባለሥልጣናት ጋር በጉዳዩ ላይ ባደረጉበት ውይይት፤ “ፈላሻዎች መጤ የእስራኤል ነገድ ናቸው፤ ወደ እስራኤል እንዲሄዱ ቢደረግ ኢትዮጵያ ውስጥ ታሪካዊ የማንነት መሰረትን የሚያናጋ ድርጊት ይሆናል” የሚል እምነት እንደነበራቸው ጠቁመው፤ ይህንን ለማንም ከመናገር እንደሚቆጠቡ ተናግረዋል። ራሳቸው ቀዳማዊ ኃ/ሥላሴ “ፈላሻዎች ወደ እስራኤል እንዲጓዙ መፍቀድ በኢትዮጵያ ብሔራዊ ቀውስ ሊያመጣ ይችላል” የሚል ፍርሃት እንደነበራቸው ኡሪ ሉብራኒ ያስታውሳሉ።

በ1990ዎቹ መንግስቱ ኃ/ማርያም የፈላሻዎችን ጉዳይ በሥልጣን ላይ የሚቆዩበትን የህልውናቸው ወሳኝ ውጥኖችን ማሳኪያ አድርገው የመጠቀም ዝንባሌ አሳይተዋል። “ቤተ-አስራ-ኤላውያንን ወደ ተስፋይቱ ምድር በመላክ ከፍተኛ የገንዘብ ጥቅም ሲያስገኝ ይችላል የሚል አምነት ይዞና እንደ ፖሊሲም የሚያራምደው አጀንዳ እንደነበር በወቅቱ የሚወስደው እርምጃ አንድ አስረጂ ነው” ይላሉ ኡሪ ሉብራኒ።

መንግሥቱ ይህ ውጥኖቸውን ለማሳካት በሚሾበት ጊዜ አስራ-ኤል ያሚር ዬፋን ከአዲስ አበባ አምባሳደርነት አነሳች። ያሚር ከተነሳ በኋላ አስራ-ኤል በአስቸኳይ እሱን የሚተካ አምባሳደር አለመተካቷ መንግስቱን አስቆጣቸው። አስራ-ኤል በያሚር ቦታ በኢትዮጵያ አምባሳደር እንዲሆን ያጩት በሊቢያ የተወለደውንና በፖላንድ አምባሳደር ሆኖ የሚያገለግለውን አሸር ናአምን ነው። አሸር ግን ሹመቱን በደስታ አልተቀበለውም። ይሁን እንጂ ጡረታ ለመውጣት የወራት እድሜ ብቻ የቀረው ይሄው ዲፕሎማት በሁኔታዎች አስገዳጅነት በታሪክ ውስጥ ወሳኝ ሚና ይጫወት ዘንድ የቀረበለትን ጥያቄ ከመቀበል ውጪ አማራጭ አልነበረውም። ስለዚህ ሳይወድ በግዱ እቃውን ሽክፎ ወደ አዲስ አበባ ለመጓዝ ተገደደ።

ክላስተር ቦንብ

ኡሪ ሉብራኒ እና አሸር ናአም ወደ አዲስ አበባ ከማምራታቸው አስቀድሞ በ1990 ጥቅምት ወር ወደ አሜሪካ አቀኑ። አሜሪካውያን ኢትዮጵያ ላይ የሚያራምዱትን ፖሊሲ በተመለከተ በቂ ግንዛቤ ለመጨበጥ ከሞከሩ በኋላ ነው ከዋሽንግተን ተነስተው በቀጥታ ወደ አዲስ አበባ ያመሩት።

፩

በዚህ ወቅት ነበር የአሜሪካ መንግስት ለመጀመሪያ ጊዜ ከመንግስቱ ኃ/ማርያም ጋር ይፋዊ የሆነ ውይይት ያደረገበት አጋጣሚ የተፈጠረው። አሜሪካውያን በኢትዮጵያ እየተካሄደ የነበረው የእርስበርስ ጦርነት የሚቆምበትን መንገድ ለመፈለግ የበኩላቸውን ሚና ለመጫወት ሲጥሩ፤ መንግስቱ ደግሞ አሜሪካውያን እስራኤል የጦር መሣሪያ እርዳታ እንድትሰጣቸው ግፊት እንዲያደርጉ፤ እሳቸውም በምትኩ ቤተ-እስራኤላውያንን ማጓጓዝ እንዲችሉ እንደሚፈቅዱ የሚገልፅ አጀንዳ ይዘው ውይይቱ ላይ ተገኙ።

አሜሪካውያኑ ግን እስራኤል ምንም ቢሆን ለኢትዮጵያ መከላከያ ሰራዊት መሣሪያ እንድታስታጥቅ አይፈልጉም ነበር። የመንግስቱ ፍላጎት እንዳይሳካ የሚያደርግ አቋም ነበር የሚያራምዱት። እንዲያም ይሁን እንጂ እስራኤል አስቀድሞ በተዘዋዋሪ መንገድ የመንግስቱን ፍላጎት በተወሰነ ደረጃ አሟልታ ሊሆን ይችላል የሚል እርግጠኝነትም ነበራቸው።

ፖል ሔንዝ የተባለው ተመራማሪ የራንድ ኮርፖሬሽንን ሪፖርት በመጥቀስ፤ “እስራኤል በ1999 መጨረሻ ላይ በቺሊና አርጀንቲና በኩል በማጓጓዝ መንግስቱ ኃ/ማርያምን ጦር መሣሪያ እስታጥቃለች። ይህንን ያደረገችበት ምክንያት ደግሞ በዐረቡ ዓለም የተከበበችው ኢትዮጵያ የእስራኤል አጋር ሆና እንድትቆም ለማድረግ ነው። ለዚህ ነው በድብቅና በተዘዋዋሪ መንገድ የጦር መሣሪያ ጥያቄዎችን ለመመለስ የቻለችው። የመሣሪያ አቅርቦቱ ሌላ ተልዕኮ እንዳለውም የሚያመለክቱ መረጃዎች አሉ” ሲል ተናግሯል።

አሜሪካውያንን ያበሳጫቸውና ያስቆጣቸው እስራኤል እጅግ አውዳሚና አደገኛ የሆነውን ክላስተር ቦንብ ለኢትዮጵያ እንዳስታጠቀች የሚያመለክቱ ፍንጮች ማግኘታቸው እንደሆነም ታውቋል። ክላስተር

የምብ በውስጡ ከሁሉም መቶ በላይ አንስተኛ የምቦች የታመቁበትና የማውደፃም መጠኑም ከፍተኛ በመሆኑ፤ ክላስተር የምብ ኢትዮጵያ እጅ መግባቱ በአሜሪካውያን ዘንድ መልካም ስሜት አልፈጠረም። የአሜሪካ አዩር ኃይል ባልደረቦች የገለፁት የምብ የተመረተውና ጥቅም ላይ እንዲውል የታሰበው በመካከለኛው ምስራቅ ለሚካሄዱ ጦርነቶች እንደነበር ነው።

በወቅቱ መንግስቱ ይህንን አውጥሞ የምብ በመጠቀም በሰላማዊ ዜጎች ላይ ጥቃት እንደፈፀመ የሂያወሱ ዘገታዎች ይወጡ እንደነበር ይታወሳል። የቀድሞው የአሜሪካ ፕሬዚዳንት ጂሚ ካርተር ባደረጉት ማጣራት ኢትዮጵያ ክላስተር የምብ የታጠቀው በመካከለኛው ምስራቅ ከምትገኝ ሀገር መንግስት መሆኑን ሲያረጋግጡ ጉዳዩን በቅጥታ ያያያዙት አስራራል ጋር ነው።

አንድ የጂሚ ካርተር ረዳት ስለጉዳዩ ሲናገሩ፤ ጂሚ ካርተር በሥልጣን ዘመናቸው ክላስተር የምብ ለአስራራል እንዲሸጥ ውጤ አሳልፈዋል። በአሳቸው የሰልጣን ዘመን አስራራል ለአስራራል መሸጧንና መንግስቱ የሶማሊያን ጦር ከኦጋዴንና አካባቢዋ ለማስወጣት በከፈተው የማጥቃት ዘመቻ ላይ ተጠቅሞበት ከፍተኛ ውጤት እንዳገኘበት ይገልጻሉ። አስራራል ለኢትዮጵያ ክላስተር የምብ አስታጥቃለች የሚለው ዜናም እውነት እንደሆነ አረጋግጠዋል።

የአስራራል መንግስት የተባለውን አልፈፀምኩም ብሎ በክድም፤ የአሜሪካ መከላከያ ሚኒስቴር የመከላከያ ኃላፊዎች ጠቅሶ ከሶስት ቀናት በኋላ ባወጣው መግለጫ ኢትዮጵያ ክላስተር የምብ መታጠቁንና በአማሪያ ላይ በከፈተችው የማጥቃት ዘመቻ እንደተጠቀመችበት ማረጋገጡን አመልክቷል።

ይህ ሁኔታ ያስቆጣው የአሜሪካ መንግስት፤ በውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ ጀምስ ቤክር አማካይነት በወቅቱ የእስራኤል መከላከያ ሚኒስቴር ለነበሩት ይስሃቅ ራቢን በዓፈው ደብዳቤ "እስራኤል ለኢትዮጵያ ክላስተር ቦምብ ማስታጠቋ እጅግ አስነዋሪ ስህተት" መሆኑን በመግለፅ ማውገዱን አስረግጠው ተናግረዋል።

ይስሃቅ ራቢን ለደብዳቤው አፀፋ በሰጡት ምላሽ፤ እስራኤል ለኢትዮጵያ እንደዚያ ያለ ጦር መሣሪያ አለመላክን፤ ወደፊትም እንደማታደርገው በመግለፅ፤ "የአሜሪካ መንግስት ውንጀላ መሰረተ ቢስ ነው" ሲሉ አስተባብለዋል።

ይሁን እንጂ የካቲት 13 ቀን 1989 የአፍሪካ ጉዳዮች ንዑስ ኮሚቴ ለአሜሪካ ኮንግረስ ባቀረበው ሪፖርት እስራኤል ለኢትዮጵያ መንግስት ከ100 በላይ ክላስተር ቦምቦችን ማስታጠቋን፤ የኢትዮጵያ መንግስትም ከአማሊያኑ ጋር በሚያካሂደው ውጊያ ላይ 40 ያህሉን እንደተጠቀመበት ገልጿል። ሪፖርቱ "እስራኤል ክላስተር ቦምቡን በቀጥታ ለኢትዮጵያ አልሰጠችም" ይላል። ቺሊ ውስጥ በሚገኝና ግማሽ ይዞታው የእስራኤል መንግስት የሆነ ካርዩንሎ በተባለ ኢንዱስትሪ በኩል ኢትዮጵያ ግዢ ማስፈፀሚያ የሚሆን ገንዘብ መክፈሏንና መሣሪያውም በዚያው በኩል እንደተላከላት የሚያመለክቱ የተለያዩ መረጃዎችን የያዘ ነበር ሪፖርቱ።

የአሜሪካ ብሔራዊ ደህንነት ውስጥ ባለሥልጣን የነበሩት ቦብ ፍሬዘር፤ እስራኤል ከኢትዮጵያ ጋር ዲፕሎማሲያዊ ግንኙነቷን ካደሰች በኋላ 50 ሺህ የሚሆኑ ጠብመንጃዎችን ለኢትዮጵያ መስጠቷንና ተጨማሪ ወታደራዊ ድጋፍ ማድረግን የሚያሳዩ፤ ግን ያልተረጋገጡ መረጃዎች የአሜሪካ መንግስት እንደነበረው ገልፀዋል።

የእስራኤል መንግስት ውንጀላውን በተደጋጋሚ ቢያስተባብልም፤

ዓለም ዓቀፍ መገናኛ ብዙሃን እስራኤል ለኢትዮጵያ መንግስት በህገ ወጥ መንገድ ማስታጠቁን በስፋት የዘገቡትን ዜና መንግስቱ ኃ/ማርያም የጦር ኃይላቸውን የውጊያ መንፈስ ለማካቃቃት እንደ ጥሩ አጋጣሚ ተጠቅመውበታል።

የኢትዮጵያን የጦር መሳሪያ ፍላጎት ለማሟላት የእስራኤል መንግስትን የፈጸመው ተግባር ከፕርጣሬ የዘለለ መሆኑ እና አለመሆኑ አስካሁን ድረስ በግልፅ የሚታወቅ ነገር የለም። የአማሪያኑ ወገኖች ግን ኢትዮጵያ በወቅቱ ታካሂድ በነበረው ውጊያ ላይ ክላስተር ቦምብ መጠቀሟን የሚናገሩት በእርግጠኝነት ነው። ክላስተር ቦምብ ስለመጠቀሟ አማሪያኑ ከሚናገሩት በቀር አስካሁን የተበራራና የተጨበጠ ማስረጃ ማግኘት አልተቻለም።

- ምዕራፍ ስድስት -

ከጥቅምት እስከ ሕዳር 1990

ወቅቱ እጅግ ፈታኝና የኢትዮጵያ መንግስት ሕልውና እደጋ ያንገርበበት ነበር። የዚህ ቀውስ ብቸኛ መውጫ መንገድ ተደርጎ የታየው ኢትዮጵያ፣ ከአሜሪካ እና ከእስራኤል ጋር ያላትን ግንኙነት ማደስ ብቻ በመሆኑ፣ ቤተ-እስራኤላውያንን በማጓጓዝ አጋጣሚውን ለመጠቀም ጥረት ማድረግ የተጀመረበት ወቅት ነው።

ይህ ይሆን ዘንድ የእስራኤል መንግስት፣ ኢትዮጵያ ከአሜሪካ ጋር ያላትን ግንኙነት እንድታጠናክር የአገናኝነት ሚና በመጫወት ፈላጆች፣ ማጓጓዝ የሚል ሰጥቶ የመቀበል ፖለቲካን ማራመድ ግድ የሚልበት ወላኝ ወቅት ሆኖ ነበር።

ይህ የፖለቲካ ጥረት እየተከናወነ ባለበት ወቅት በሰሜን ኢትዮጵያ

ከጎንደርና ከካቢቤ ተሰባስበው ወደ አዲስ አበባ የተጓጓዙ ፈላጾች ወደ ተስፋይቱ ምድራቸው እስኪሄዱ ድረስ በአጠቃላይ ማህበራዊ ሕይወታቸው፣ በሞራል እሴታቸውና በማንነታቸው ላይ ከወትሮው በተለየ ሁኔታ አደጋ አንገርቦባት ነበር።

ይህን መሰል የሞራልና የማንነት ጥያቄ ያንገበበባቸውን ቤተ እስራኤላውያን ለማጓጓዝ በጋራ ይሰሩ የነበሩትና ተቀማጭነታቸው አሜሪካ የሆነ ሁለት ተቋማት መሃከል ደግሞ የሥራ አለመግባባት ተፈጥሮ ነበር። በዚህ የተነሳ ጉዞው ባልታሰበ ሁኔታ አሽቆልቁሎ ወደ መቆም የደረሰበት እጅግ ፈቃድ ሁኔታ ተፈጠረ።

ፍቅር እንደገና

የአሜሪካና የመንግስቱ ጋ/ማርያም ግንኙነት መሻሻል

እስራኤሎች ከመንግስቱ ጋ/ማርያም የሚፈልጉትን ጥቅም ለማግኘት፣ አሜሪካውያን ባለስልጣናት ከኢትዮጵያ መንግሥት ጋር ያላቸውን ግንኙነት የሚያጠናክሩበትን ሁኔታ ለመፍጠር ወስነዋል። እንዲሁም ለመንግስቱ ጋ/ማርያም መንግስት የተለያዩ ድጋፎችንና እርዳታዎችን እንዲሰጡ ማግባባት አንዳለባቸው አምነዋል።

ይህንን ዲፕሎማሲያዊ ግንኙነት ለማካሄድ ደግሞ እስራኤል ሁነኛ የምትለውን ሪፖርት ሚርሃቭን ወደ ዋሽንግተን በመላክ የአሜሪካ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር የአፍሪካ ጉዳዮች ሪዳት ሚኒስትር ከነበረው ኸርማን ኮኸን ጋር እንዲመክር አድርጋለች።

ሪፖርት ሚርሃቭ፣ ከኸርማን ኮኸን ጋር ሲገናኝ የኢትዮጵያ መንግስት ከአሜሪካ ጋር የነበረውን የቀዘቀዘ ወዳጅነት ለማጠናከር ከቅርብ ጊዜ ወዲህ እየወሰደ ያለውን እርምጃዎች በመዘርዘር፣ አሜሪካ በምትኩ ለኢትዮጵያ

መንግስት የሚያስፈልገውን ድጋፍና የፖለቲካ ይሁንታ በመስጠት አፀፋውን ትመልስ ዘንድ ነበር ያመለከተው።

የሚርሃቭን ገለፃ ያዳመጠው ኸርማን ኮኸን፣ አሜሪካ ከኢትዮጵያ ጋር ያላት ግንኙነት ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተሻሻለ መምጣቱን በመግለፅ፣ የአስራኤል መንግስት ፈላጾችን ወደተስፋይቱ ምድር ለማጓጓዝ የጀመረው ጥረት ከግብ ይደርስ ዘንድ ሃገሩ እገዛ እንደምታደርግ ቃል ገባለት። ከዚህ በኋላ ኮኸን ፈላጾችን ወደ ተስፋይቱ ምድር በማጓጓዝ ጥረት ውስጥ የአስራኤል መንግስት ከኢትዮጵያ ጋር ያለው ትብብር የት ድረስ እንደሆነ እንዲያብራራለት ለሚርሃቭ ጥያቄ አቀረበለት።

የኸርማን ኮኸንን ጥያቄ በትክክል የተገነዘበው ሚርሃቭ አሜሪካ መቶ በመቶ እርግጠኛ ሆኖ ልታምነው የሚገባው እውነት ቢኖር የአስራኤል መንግስት ለኢትዮጵያ መንግስት ጦርነት ማካሄጃ የሚሆን የጦር መሣሪያና ወታደራዊ እርዳታ ፈፅሞ የማትሰጥ መሆኑን በአፅንዖት አስረዳ። አስራኤል ከኢትዮጵያ መንግስት ጋር በጤና፣ በግብርና፣ በኢኮኖሚና በንግድ ዘርፍ አብራ የምትሰራ መሆኑን፣ እንዲሁም የግብርና ምርቶችን በማፈላለግ ላይ ያተኮረ ግንኙነት እንዳላት በስፋት አብራርቷል።

ኸርማን ኮኸን በበኩላቸው፣ ፕሬዝዳንት ቡሽ የኢራቅ ወራሪ ጦር በተሰጠው የጊዜ ገደብ ኩዊትን ለቆ ካልወጣ እርምጃ እወስዳለሁ ሲሉ የተመድን እገዛ በጠየቁ ጊዜ፣ ኢትዮጵያ በወቅቱ የተመድ የፀጥታ ምክር ቤት አባልነቷን ተጠቅማ የድምፅ ድጋፍ መስጠቷን ለሚርሃቭ ነግሮታል። ኢትዮጵያ በወቅቱ ያደረገችውን ከፍተኛ አስተዋፅኦ መንግስታቸው እንጂ አዎንታዊ እርምጃ የሚቆጥረው መሆኑን ለሚርሃቭ ገልፀውለታል። በዚህም የተነሳ የአሜሪካ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ጀምስ ቤክር በኒውዮርክ የኢትዮጵያን ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ብርሃኑ ዲንቃን ተቀብለው የሁለቱን ሀገራት ግንኙነት በማሻሻል ረገድ ሊወሰዱ በሚገባቸው ተግባራት ዙሪያ

እንዳንጋገሩት አስረድተውታል።

የአሜሪካ መንግስት በኢትዮጵያ የእርስ በእርስ ጦርነት ዙሪያ ሠላማዊ መፍትሄ ለማፈላለግ በጂ.ሚ. ካርተር አማካይነት በተለያዩ ሃገራት ከተሞች እያደረገ ያለውን የማደራደር ጥረት እንደሚቀጥል፣ ነገር ግን መንግስቱ ጋ/ማርያም ሥልጣን ላይ እስካለ ድረስ የሚደረገው የሰላም ጥረት ይላካል ብለው አሜሪካውያኑ እንደሚያምኑ ለሚርሃቭ አስረግጠው ነግረውታል።

መንግስቱ ጋ/ማርያምና ባልደረቦቻቸው በአሜሪካ አደራዳሪነት እየተደረጉ ያሉ የሠላም ጥረቶች በእነሱ ወገን በጦር ሜዳ ድሎች የታጀበ ባለመሆኑ ውድቅ ያደርጉታል። የአማሊያኑ ከጊዜ ወደ ጊዜ መጠናከርም የሰላም ጥረቱን ከጉንጭ አልፋነት ያልዘለለ ያደርገዋል የሚል ትንተና ያላቸው መሆኑን እንደሚያውቁ ለሚርሃቭ አስረድተውታል።

ሪዮቫን ሚርሃቭ የኢትዮጵያ መንግስት ከዓለም ገንዘብ ድርጅት የብድር ዕርዳታ ለማግኘት ጥያቄ ማቅረቡን፣ የአሜሪካ መንግስትም ሙሉ ፖለቲካዊ ድጋፍ እንዲሰጠው የሚሻ መሆኑን ለኸርማን ኮኸን ካስረዳ በኋላ፣ ቤተ-እስራኤላውያንን የማጓጓዝ እንቅስቃሴ ለማቀላጠፍ የአሜሪካን ትብብር ጠየቀ። ኸርማን ኮኸንም ይህንን የእስራኤልን መንግስት ፍላጎት ለማሟላት ዝግጁ መሆኑን ቃል ገባለት።

ራሱ አይሁዳዊ የሆነው ኸርማን ኮኸን “ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ተስፋይቱ ምድር የማጓጓዝ ጥረት የአሜሪካ መንግስት እንደሰብዓዊነት ማረጋገጫ ያየዋል፤ በኮሚኒስት ሀገራት የነበሩ የአይሁድ ጉዳይ ዝርያዎችም ያለምንም እገዳና ክልከላ ወደ እስራኤል እንዲጓጓዙ ማድረግ የምንደራደርበት ጉዳይ አይደለም” ሲል ለሪዮቫን ሚርሃቭ አስረድቶታል።

ኸርማን ኮኸን ቤተ-እስራኤላውያኑን ለመውሰድ እስራኤል የምታደርገውን ጥረት እንዲቀጥል ያለውን ፍላጎት ቢያሳየውም

ፕሬዝዳንት ቡሽ፣ የሚካኤል ጎርቫቾቭ መንግስትና ሶቭየት ሕብረት በኢትዮጵያ ያላቸው ሚናን በተመለከተ ያለምንም ችግር ወይም ውይይት እንዲጠናቀቅ የሚያስችል እገዛ ለማድረግ መወሰናቸውን አልገለፀለትም፡፡

በአሜሪካ መንግስት አደራዳሪነት በኢትዮጵያ መንግስትና በአማሪያው መካከል ውይይት እየተካሄደ ሳለ ሶቪየቶች በኢትዮጵያ ጦር ውስጥ ያላቸውን ሚና አብቅተው ይወጡ ዘንድ የማርያም መንገድ መስጠትን ያቀደ ነበር የጀርጅ ቡሽ ውጤት፡፡ ይህንን ዕቅዳቸውን ለመተግበር በወርሃ ነሐሴ ወደ ኢትዮጵያ ተጉዞ ከመንግስቱ ጋ/ማርያም እንዲገናኝና በሁለቱ መንግስታት መካከል ወዳጅነት የሚጠናከርበትን መንገድ ለማመቻቸት ተዘጋጅቶ ነበር፡፡ በዚህም የተነሳ ነበር በኢትዮጵያ የሚፈለገውን ግብ ለመምታት ይቻል ዘንድ የአሜሪካ፣ የእስራኤልና የኢትዮጵያ ከፍተኛ ባለስልጣናት የሚካፈሉበት የሦስትዮሽ ስብሰባ ይካሄድ ሲል ያቀረበውን ጥያቄ ኸርማን ኮሽን ያለማቅማማት የተቀበለው፡፡

ሪዩቫን ሚርሃቭ ወደ ዋሽንግተን ያመራበት ተልዕኮ የተሳካለት መሆኑን ያወቀው የሦስትዮሽ ውይይቱን በተመለከተ በአሜሪካ ኤምባሲ በኩል ለኢትዮጵያ መንግስት የቀረበው ጥሪ ተቀባይነት ሲያገኝና እጅግ ቀንሶ የነበረው ቤተ-እስራኤላውያኑን ወደ ተስፋይቱ ምድር የማንጓዝ ተግባር እንደገና እንዲቀጥል መንግስቱ ጋ/ማርያም መፍቀዳቸውን ሲለማ ነበር፡፡

አስቸጋሪ ወቅት ነበር

ሪዩቫን ሚርሃቭ በስኬት ወደ ቴላቪቭ ሲያመራ፣ ኡሪ ሉብራኒ እና አሸር ነአም ከቴላቪቭ ወደ አዲስ አበባ እየመጡ ነበር፡፡ እስራኤላውያኑ ዲፕሎማቶች ኡሪ ሉብራኒ እና አሸር ነአም ኖቬምበር 8/1990 አዲስ አበባ

አንደደረሱ ሥራቸውን ለመጀመር እጅግ ውብ ምድረ ግቢ ባለው ሒልተን ሆቴል ምርጥ ክፍሎች ያዙ። በዚያ ወቅት ከአዲስ አበባ በስተሰሜን በሚገኘው የእስራኤል ኤምባሲ ዙሪያ ሰፍረው ወደ ተስፋይቱ ምድር የሚጓዙበትን ጊዜ የሚጠባበቁት ፈላሻዎች ሕይወት ግን እጅግ አስቸጋሪ ፈተና ውስጥ ወድቆ ነበር።

ሉብራኒ አዲስ አበባ ከገባ በኋላ ቤተ እስራኤላውኑ በጊዜያዊነት የሚኖሩበትን መንደሮች ሲጎበኝ፤ አስቸጋሪ ህይወት ውስጥ ያሉ መሆናቸው እጅጉን ነበር ያስደነገጠው። ብዙዎቹ ቤተ-እስተእራላውያን አባወራዎች ቤተሰቦቻቸውን የማስተዳደር ሃላፊነት ያለባቸው ናቸው። በዚህ የተነሳ ኤምባሲው የሚቆርጥላቸውን ወርሃዊ ድጎማ የሚቀበሉት እነሱ ናቸው። ይሁን እንጂ አባወራዎቹ ከኤምባሲው የሚሰጣቸውን ድጎማ ለታሰበሉት ዓላማ አልነበረም የሚያውሉት። ብዙዎቹ አባወራዎች ገንዘቡን እንደተቀበሉ ለአልኮል፣ ለካቲካላ እና ለሌተኛ አዳሪ በመክፈል ያባክኑት ነበር።

አንድ አሜሪካዊ የዕርዳታ ሰራተኛ እንደተናገረው በአዲስ አበባ ከአንድ ዶላር ባነሰ ክፍያ ሽርሙጦችን ማግኘት ትችላለህ፤ ሴተኛ አዳሪዎቹ ደግሞ እጅግ ቆንጆዎች ናቸው። ይሁን እንጂ በኤች.አይ.ቪ የተያዙ ናቸው። ቤተ-እስራኤላውያኔ በግልፅም በድብቅም ከእነዚህ ሽርሙጦች ጋር ይዳሩ ስለነበር በኤች.አይ.ቪ ሊጠቁ ችለዋል ብሏል።

በአዲስ አበባ ተመድቦ ይሰራ የነበረ ሌላ ዲፕሎማት ደግሞ በአዲስ አበባ የሰፈሩት ቤተ-እስራኤላውያን ሕይወት ቀስ በቀስ በመናጋት በማህበረሰቡ ዘንድ የቆዩና ማህበራዊ ፋይዳቸው የጎሉ እሴቶቻቸው በሙሉ እየተበላሹ ሄዱ ሲል የታዘበውን ገልጿል።

በወቅቱ በየመንደሩ አልኮል የሚሸጥባቸው ግርሰሪዎች እምብዛም አልነበሩም። ቢሆንም ጦርነቱ ባስከተለው ማህበራዊ ቀውስ በአዲስ አበባ

የተለያዩ መንገዶች የወሲብ ንግድ እንዲስፋፋና ዝመታንም እንደመተዳደሪያ ሥራ የሚቆጥር የህብረተሰብ ክፍል እንዲፈጠር አድርጓል። ቤተ-እስራኤላውያንም ሙሉ በሙሉ ዝመታን ወደመፈፀም መሸጋገራቸው ማህበራዊ ፋይዳቸው ጉልህ ሠላም እሴቶቻቸው ላይ ጥቁር ነጥብ ሊጥል ችሏል።

ለወራት በአዲስ አበባ ሰፍረው ወደ ተስፋይቱ ምድራቸው ለመሄድ የሚጠባበቁት ቤተ እስራኤላውያን ከአዲስ አበባ ነዋሪ ኢትዮጵያውያን ጋር መወዳጀትና መጋባት፤ እንዲሁም ፈላሻ ያልሆኑ ሰዎች አብረዋቸው እንዲጓዙ ለማድረግ ከልምድና ከባህል ያፈነገጡ ተግባራት መፈፀም ጀመሩ። ቤተ-እስራኤላዊ ባሎቻቸውን እና ሚስቶቻቸውን በመተው ከአዲስ አበባ ነዋሪዎች ጋር ጋብቻ መመስረትም ቀጠሉ። ሴት ልጆችም ከአዲስ አበባ ወጣቶች ጋር ተፋቀርን በማለት በራሳቸው ፍቃድ መጋባት ሥራቸው ሆነ።

ድርጊቱ፣ ቀደም ባሉ ዓመታት ወደ እስራኤል በተጓዙ ኢትዮጵያውያን አይሁዶች ዘንድ እጅግ አስደንጋጭ ዜና ሆኖ ሰንብቶ ነበር። ቀደም ሲል አስፈላጊውን እርዳታና ድጋፍ የነበረው የጂዊሽ ኤጀንሲ በአዲስ አበባ ወደተስፋይቱ ምድር ለመጓጓዝ በሚጠብቁት ቤተ-እስራኤላውያን ዘንድ የነገሰውን ጋብቻን አፍርሶ ሌላ ትዳር የመመስረት ተግባር ለማስቆም፣ ፍቺን ያለመቀበልና ዕውቅና ያለመስጠት አቋም ያዘ። ይህ ሁኔታ የፈጠረው ማህበራዊ መናጋት በቤተ-እስራኤላውያን ዘንድ እስካሁን ድረስ ያልጠገገ ቁስል ሆኖ ይገኛል።

**የሦስትዮሹ የምክክር ጉባዔ በአዲስ አበባ
ከጥቅምት 12 — 23 ቀን 1990ዓ.ም**

እንደገና የታደሰው የፖለቲካ ፍቅር ወደላቀ ደረጃ ይሸጋገር ዘንድ

የእስራኤል መንግስት በእሸር ናኦም በኩል ገፅ-በረከት ልኳል። በኢትዮጵያው ፕሬዝዳንት ዘንድ ውድ ማዕድናት እንደሚለኩበት “ካራት” ተደርጎ ይታይ እንደሁ ባዲተሙም በእስራኤል በኩል ግን ገፅ በረከቱ እጅግ ውድ መሆኑ ነው የሚታወቀው። በአሜሪካ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ረዳት ሚኒስትር የሆኑት ኸርማን ኮኸን ለሚካፈሉበትና አዲስ አበባ ውስጥ እንዲካሄድ ለታቀደው የሦስትዮሽ ምክክር ጉባኤ መሳካት ነው ገፅበረከቱ የቀረበው።

ኸርማን ኮኸን ከ1988 ጀምሮ በኢትዮጵያ የአሜሪካ ኤምባሲ ጉዳይ ፈፃሚ በመሆን ከሰራውና ከፍተኛ ልምድ ካለው የአፍሪካ ጉዳዮች ኤክስፐርት ቦብ ሁዴክ ጋር በመሆን ነው ሃገሩን በመወከል ሰብሰባው ላይ የተገኙት። የእስራኤል ውጭ ጉዳይ መሥሪያ ቤት የኢትዮጵያ ዴሲክ ሃላፊ ሐሚ ዲቮ፣ ናኦም እና ለብራኒ እስራኤልን በመወከል፣ ከኢትዮጵያ ወገን ደግሞ መንግስቱ ኃ/ማርያም፣ ካሳ ከበደ እና የሀገር ውስጥ ደህንነት ምክትል ሚኒስትሩ መርሻ ቀፀላ በዋና ፕሮቶኮል ሹምነት በሰብሰባው ላይ ተካፋይ ነበሩ። ለሁለት ቀናት በተካሄደው በዚህ የሦስትዮሽ ጉባኤ ላይ አሜሪካውያኑ በኢትዮጵያ ያለውን የእርስ በርስ ጦርነት ለማስቆም ብቸኛው አማራጭ ከአማሳያኑ ጋር መደራደር እንደሆነ፣ እንዲሁም ቤተ-እስራኤላውያን ወደ ተስፋይቱ ምድራቸው ማጓጓዝ እንደ አንድ የሰብአዊ መብት መከበር ማረጋገጫ አድርገው የሚያዩትና የማይደራደሩበት ጉዳይ መሆኑን ነበር ያስገነዘቡት።

ይህም ብቻ አይደለም፣ የኢትዮጵያን አንድነት እንደሚደግፉ፣ ደህንንም በተመለከተ መንግስታቸው የሚቻለውን ሁሉ ለማድረግ ዝግጁ መሆኑን አሜሪካውያኑ አሳውቀዋል። ኢትዮጵያኑ ተሰብሳቢዎች የአሜሪካውያኑ ጥያቄ ምላሽ ያገኘ ዘንድ በሚፈለገው መንገድ ጥረት

የሚያደርጉ መሆኑን አስረግጠው ነበር የተናገሩት።

በዚህ ስብሰባ ላይ እንደ አዲስ ክስተት የታየው ጉዳይ ካሳ ከበደ ለአሜሪካውኑ ልዑካን ያቀረበው ጥያቄ ነበር። ካሳ ከበደ አሜሪካ ለኢትዮጵያ የጦር መሳርያ እንድትሰጥ ወይም እንደ አስራኤል ያሉት ሃገሮች ዕርዳታ ይሰጡ ዘንድ እንድትፈቅድ የሚጠይቅ ጥያቄ ነበር ያቀረበው።

ኸርማን ኮኸን ለዚህ የካሳ ከበደ ጥያቄ ወዲያውኑ አሉታዊ ምላሽ ነበር የሰጡት። “የኢትዮጵያ መንግስት ችግሩን በጦርነት ለመፍታት የተያያዘውን ጥረት ሳይሆን፤ ሠላማዊ መፍትሄ ለማምጣት የሚደረጉ ድርድሮችን ነው የምንደግፈው። ስለዚህ ሃገራችን ይህንን ጥያቄ አትቀበለውም” የሚል ምላሽ ነበር የሰጡት ኸርማን።

ሉብራኒ “በአዲስ አበባ በተካሄደው የሦስትዮሽ ስብሰባ ላይ የተከሰተ አዲስ ነገር አልነበረም። ትንሽ አዲስ ነገር ነው ተብሎ ሊታይ የሚችለው አሜሪካውኑ በይፋ የኢትዮጵያን አንድነት እንደሚፈልጉ ማሳወቃቸው ብቻ ነው። ይህ አቋም ደግሞ በሁለቱ ሀገራት መካከል አዲስ የግንኙነት ሥርዓት እንደሚፈጠር በመቁጠር የተነገረ ነው” ብለዋል።

ኸርማን ኮኸን ከሦስትዮሽ ስብሰባው ያገኙት ውጤት ቢኖር የአሜሪካ መንግስት በሻዕቢያና በኢትዮጵያ መንግስት መካከል እያደረገ ያለውን የአደራዳሪነት ሚና የኢትዮጵያ መንግሥት በአዎንታዊነት መቀበሉ ነው። ከዚህ በተጨማሪ ቤተ-አስራኤላውያንን ወደ ተስፋይቱ ምድር የማጓጓዙ ተግባር በእጥፍ እንዲያድግ አሜሪካውያኑ ያላቸውን ፍላጎት ለማሳካት በኢትዮጵያ መንግስት በኩል ቁርጠኝነት እንዳለ ነው ኸርማን ኮኸን የተረዱት።

ስብሰባው ከመንግስቱ ኃ/ማርያም አንባር ሲታይ በውጭ

ፖሊሲያቸው ዙሪያ እጅግ የሚያስገርም ፈጣኝ የአቋም ለውጥ የታየበት፤ እንዲሁም በነገሮች ተስፋ እንዲቆርጡ ያደረጉ ክስተቶች የተስተዋለበት ነበር። መንግስቱ ኃ/ማርያም ቀደም ሲል አብዮታዊ ለውጥ አራማጅ ነኝ ብለው የሚያስቡ፤ ሶቪየት ሕብረትን የሚያደንቁና መጠነ-ሰፊ ትስስር የነበራቸው፤ ሶቪየትን የሶሻሊስት ፖለቲካ ሞዴል በማድረግ መሰል ሀገር ለመፍጠር የሚታገሉ ፀረ-አሜሪካ አቋም ያላቸው ነበሩ።

ይህ ብቻ ሳይሆን ከ12 ዓመታት በፊት በኢትዮጵያና በእስራኤል መካከል በጥብቅ ሚስጢር ሲካሄድ የነበረውን የጦር መሳሪያ እርዳታ ጉዳይ ሞሼ ዳያን ይፋ ካደረጉት በኋላ እስራኤልን ፈፅሞ አለማመንና በጥርጣሬ ማየት መገለጫቸው ኃበሩ። መንግስቱ ኃ/ማርያም በወቅቱ ከእነዚህ ዋና ዋና መገለጫዎቻቸው በተባራሪ ለመቆም የተገደዱበት ሁኔታ ነበር።

መንግስቱ ኃ/ማርያም በሦስትዮሹ ስብሰባ ላይ ከአሜሪካው ጋር የፈጠሩትን አዲስ ግንኙነት በመጥቀስ፤ እሳቸው የሚመሩት መንግስት እንደ ኩባ እና ሰሜን ኮሪያ መንግስት በጠላትነት የተፈረጀ መንግስት እንዳልሆነ በማስረዳት በሠራዊቱ ውስጥ የተፈጠረውን የሞራል ውድቀት ለማደስ ተጠቅመውበታል። ይህንን ስብሰባ በአሜሪካ መንግስት ዘንድ በቀጣይነት ተቀባይነት ለማግኘት የሚያስችል በር ከፋች አድርገውም የተመለከቱት።

መንግስቱ ኃ/ማርያም ለሁለት ቀናት በተካሄደው በሦስትዮሹ ስብሰባ ወቅት ቤተ-እስራኤላውያን ወደ ተስፋቱ ምድር የማጓጓዡ ሂደት የተቀላጠፈ እንዲሆን ትዕዛዝ እንደሚሰጡም ቃል ገብተው ነበር። በእርግጥም ከስብሰባው በፊት በመስከረም ወር 58 ብቻ የነበረው የተጓዦች ቁጥር፤ ከስብሰባው በኋላ ከጥቅምት እስከ ሕዳር ወር አጋማሽ ድረስ ወደ

532 ያደገበትን ከፍተኛ አመራር አሳይቷል።

ሰብሰበው ከተካሄደ ከጥቂት ቀናት በኋላ የእስራኤል ፓርላማ አባላት የሚገኝበት ቡድን የሥራ ጉብኝት ለማድረግ ወደ ኢትዮጵያ መጥቶ ነበር። እነዚህ ለጉብኝት የመጡ እስራኤላውያን በወቅቱ ከኢትዮጵያ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንታ ጋር ባደረጉት ቆይታ፣ ኢትዮጵያ በሕዳር ወር 1000 ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ተስፋይቷ ምድር እንዲጓዙ የምትፈቅድ መሆኑን ተነግሮናል ብለው ነበር።

ይህንን የእስራኤል ፓርላማ አባላት አስተያየት ያደመጠው ካሣ ከበደ በንዴት ነበር የጠፈው። "እንዲህ ያለ መሰረተ-ቢስ ቃልኪዳን የሰጣቸው ማንም የለም። ፍፁም ቅጥፈት ነው!" ከዚህ በተጨማሪ ካሣ ከበደ የእስራኤል ፓርላማ አባላት የኢትዮጵያ መንግስት 1000 ፈላጊዎችን ወደተስፋይቱ ምድር እልካለሁ ማለቱን በይፋ ለሚዲያ መናገራቸው በኢትዮጵያ መንግስት ላይ ከፍተኛ ተቃውሞ እንደፈጠረበት በምሬት ተናግሯል።

እንደካሣ ከበደ አባባል በኢሠፓ ውስጥ ያሉ አከራሪ ኮሚኒስት ጓዶቻቸው ከፅዮናውያን ጋር መተባበር እጅግ አስከፊና መጥፎ ተግባር እንደሆነ አድርገው ቆጥረውታል። ጓዶቻቸው ይህ በመደረጉ ምክንያት የዐረቡ ዓለም በአፀፋው ለአማሪያው በገፍ ጦር መሣሪያ ሊያስታጥቁ ይችላሉ የሚል ሥጋት አላቸው። በዚህ የተነሣ የእስራኤል ፓርላማ አባላት ለሚዲያ የሰጡት መግለጫ ከፍተኛ ኪሣራ እንደፈጠረባቸው ነው ካሣ ከበደ በምሬት የገለፀው።

የእስራኤል የስለላ ተቋም የዐረብ ሀገራት አማሪያውን እንደሚያስታጥቁ መረጃ አግኝቶ ነበር። ይህ ብቻ አይደለም! የእስራኤል ስለላ ተቋም ከኢትዮጵያ የሚጓዙ ፈላሾች ለእስራኤል ወታደር በመሆን

የኢንቲፋዳ ልጆች የሆኑ ፍልስጤማውያንን ለመግደል ይንቀሳቀሳሉ የሚል ድምዳሜ ያለው ማስታወሻ ከፍልስጤም ነፃ አውጪ ድርጅት ዋና መ/ቤት ያገኘ ከመሆኑ በተጨማሪ፤ የድርጅቱ ሊቀመንበር ያሲን አራፋት መላው የፍልስጤም ተዋጊዎች ከሶቪየት ሕብረትም ሆነ ከኢትዮጵያ ወደ እስራኤል የገቡ ሰፋሪዎች ላይ ተኩስ በመክፈት እንዲያጠቁቸው ማዘዛቸውንም ደርሰውበታል። እንዲያም ይሁን እንጂ የካሣ ከበደ ቅሬታና ከስ ምንም አልመሰላቸውም።

ይህን መሰሉ የፍልስጤም ነፃነት ድርጅት አቋም አምባደር ካሣ ከበደን ከማበሳጨት በላይ በኢትዮጵያውያን ዘንድ ተስፋ የሚያስቆርጥ ኪሣራ እንዳደረሰ በመግለፅ የማይታፈስ ውሃ በሆነ ነገር ላይ ለበርካታ ተናት ቅሬታውን ሲያሰማ ሰነበተ።

አምባሳደር አሸር ናአም የካሣ ከበደን እንቅስቃሴ ከመረመረ በኋላ ካሣ ከበደ በእስራኤል ላይ ያለውን ዕውቀት እንዲሁም የእስራኤል መገናኛ ብዙሃን የሚያስተላልፉትን ዘገባ እየተከታተለ የሚተነትንልት የራሱ የሆነ የመረጃ መረብ እንዳለ ነበር ያረጋገጠው። በሦስትዮሹ የጋራ ስብሰባ ላይ ከነበረው ሚና አኳያ በተለይ በኢትዮጵያ ውስጥ የእስራኤልን ግንኙነት በተመለከተ፤ እንዲሁም በአጠቃላይ የምዕራብ ዓለም ጉዳይ ብቸኛው ሊቅ፤ ስትራቴጂስትና አድራጊ ፈጣሪ ካሣ ከበደ መሆኑን እስራኤላኑ በእርግጠኝነት ማወቅ ችለዋል። የውጭ ጉዳይ ሚኒስትሩ ተስፋዬ ዲንቃን ጨምሮ ሌሎች እጃቸውን ያስገቡ የኢትዮጵያ ባለሥልጣናት በጉዳዩ ላይ አምብዛም ዕውቀት እንደሌላቸው ነው እስራኤላውያኑ የገለጹት። አምባሳደር አሸር ናአምም በኃላፊነት የሚሰራው ካሣ ከበደ መሆኑን በእርግጠኝነት ተናግሯል። ራሳቸው ተስፋዬ ዲንቃ በኢትዮጵያ መንግስት ውስጥ ብቸኛው የምዕራባዊ ርዕዮት አቀንቃኝ፤ መንግስትም ከሶቪየት ወደ አሜሪካ ፊቱን እንዲያዞር ስልት የቀየሰውና ስልቱንም ለማሳካት

የሚተጋው ካላ ከበደ መሆኑን ጠቅሰው፤ ሁሉንም ኃላፊነት ለእርሱ እንደተውለትና “እድራጊና ፈጣሪው እሱ ነው” ሲሉ ተናግረዋል።

አንድ ሰው ወደ ኮሚቴ ያደገባት ሀገር

ቤተ-እስራኤላውያንን ከኢትዮጵያ ወደ ተስፋይቱ ምድር የማጓጓዝን እንቅስቃሴና የመጨረሻ ውሣኔ የሚሰጠው በሀገር ውስጥ ደህንነት ምክትል ሚኒስትሩ መርሻ ቀፀላ በሚመራው ኮሚቴ መሆኑ ከኢትዮጵያ መንግስት ባለሥልጣናት ጋር የተደረሰው ዋና ስምምነት አካል ነው።

መርሻ ቀፀላ የሚመራው ኮሚቴ ጉዞውን ለማጓጓዝ የሚያደርገው ጥረት ኢትዮጵያ በዓለም ላይ እጅግ ቢጠቅምትም የሆነ ሥርዓት የምታራምድ ሀገር ናት በሚያስብል ደረጃ ነበር። ኮሚቴው ተጓዦቹ ቤተ-እስራኤላውያን መሆናቸውን የሚያረጋግጥ መረጃ መያዛቸውን ለማጣራት በሚል እስከ ሳምንት የሚፈጅ ጊዜ በመውሰድ የጉዞውን ፍጥነት እጅግ ዘገምተኛ አደረገው። እስራኤላውያን ደህንን ዘገምተኛ እንቅስቃሴ ለማፋጠን ጥረት ቢያደርጉም የሚሳካ አልሆነላቸውም።

ሚካኤል ፋልድማን እና ሉብራኒ፤ ኮ/ል መርሻ ቀፀላ የሚመራው የማህበራዊ ጉዳዮች ኮሚቴ የሆኑ የሥራ ኃላፊዎች በየጊዜው የሚያስፈፅሙትን የጉዞ ክፍያ ይቀንሳሉ፤ ቤተ-እስራኤላውያንንም ለመላክ ማንቆዎችንም ያስወግዳሉ በሚል ሂደቱን ለማቀላጠፍ በሙሉ ልባቸው ሲሰሩ ነበር።

እስራኤላውኑ ከኢትዮጵያውያን ጋር በመከራበት ወቅት አዲስ አበባ ውስጥ ለረዥም ጊዜ በመቆየት የጉዞ ተራቸውን ከሚጠባበቁት ፈላሻዎች ውስጥ 50%፤ ለዓመታት ሱዳን ስደተኛ ካምፕ የነበሩና ወደ ተስፋይቱ

ምድር መሄድ ባለመቻላቸው ወደ ጎንደር እንዲመለሱ ከተደረጉት 30%፣ ዕድሜያቸው ከገፋ አዛውንቶች፣ አርጊቶችንና ሕመማችንን 10% ያህሉን በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለማንኛውም መብት የሰጠ ስምምነት ላይ ደረሱ።

ይህንን ስምምነት የመተግበር ኃላፊነት የተሰጠው በኮ/ል መርሻ ቀፀላ የሚመራው የማህበራዊ ጉዳዮች ኮሚቴ ግን፣ በመጀመሪያ ወር ላይ የመጡለትን የቤተ-እስራኤላውያንን ዝርዝር የያዙ ቅዶች “የሐሰት መረጃ የተሞላባቸው ስለሆኑ፤ እንደገና ተስተካክሎ ይሞላ” ብሎ መሰላቸው።

“ኢትዮጵያ ውስጥ ሥራ መሥራት ያስወቅሳል፤ ሥራ ሳይሰሩ ኃላፊነት ላይ ተቀምጦ መቆየት ያሾማል፤ ያሽልማል” የሚል እምነት የተንሰራፋ በመሆኑ፣ እነ ኮ/ል መርሻ ቀፀላ የተሳሳቱ ፎርሞች ናቸው ባሏቸው ቅዶች ምክንያት፤ በኤምባሲው ውስጥና ዙሪያ የሚገኙ የቤተ-እስራኤላውያንን ፎርም የሞሉ የማህበራዊ ጉዳይ ሰራተኞች ከፍተኛ ወቀሳ ደርሰዋቸው ነበር።

ሁኔታዎችን ለማሻሻል ፎርሞቹን ያለምንም እንክን ለመመላት ጥረት ቢደረግም፣ በመርሻ ቀፀላ የሚመራው ኮሚቴ ግን ስህተት እንዳገኘባቸው በመግለፅ መመለሱን ቀጠለ። ይህንን ድርጊት በቅርበት ሲከታተሉ የነበሩ እስራኤላውያን ግን በኋላ ላይ የደረሱበት ሃቅ እጅግ አስገራሚ ነበር። አምባሳደር ካሳ ከበደ ለሃገር ውስጥ ደህንነት ረዳት ሚኒስትሩ መርሻ ቀፀላ በየወሩ ወደ እስራኤል እንዲሄዱ በፈቀደው ኮታ መሰረት እንጂ ጉዞው የሚካሄደው ፎርም ላይ የሚሞሉ መጠይቆችን የሚመረምር ኮሚቴ እንደሌለ ነበር የተረጋገጠው። ይህንን ሥራ መርሻ ቀፀላ በራሱ ፍቃድ የሚያደርገው መሆኑንም ጭምር ነበር የደረሱበት። ይህ የካሳ ከበደ የረቀቀ አሰራርና የኢትዮጵያውያን ምስጢር ጠባቂነት እስራኤላውያንን እጅጉን አስገረማቸው።

የገንዘብ ማዕቀብ

ካሣ ከበደ በህዳር ወር የመጨረሻ ሳምንት ወደ 'አሜሪካ አቅንቶ ከኒዮርክ ዋሽንግተን በመመላለስ ነበር ያሳለፈው። ካሣ የመንግስቱ ኃይለማርያምን ሥልጣን ለመታደግ የሚቻለውን ያህል መድከሙን የሚመስክሩለት እስራኤላውያን በዚያ ቀውጢ ወቅት አሜሪካ ለሀገሩ የመሣሪያ እርዳታ እንድትሰጥ፤ እንዲሁም ከጎርባቾቿ ጋር በመሻረክ ለኢትዮጵያ መሣሪያ ላለመሸጥ የወሰደችውን የማዕቀብ እርምጃ እንዲነሣ ለማድረግ ከዋሽንግተን ኒውዮርክ እየተመላለሰ ጥረት ማድረጉን ይናገራሉ።

ኡሪ ሉብራኒ በኒውዮርክ ለሳምንታት የዘለቀውን ምስጢራዊ ስትራቴጂ አጠናቆ ለታላቁ ተልዕኮ ወደ አዲስ አበባ ከመመለሱ በፊት፤ ካሣ ከበደ ዲፕሎማሲያዊ ድጋፍ ለማግኘት ከኒውዮርክ ዋሽንግተን እየተመላለሰ የሚያደርገውን ጥረት ለቀናት ሲያግዘው ቆይቷል።

ሁኔታው እጅግ ተስፋ ያስቆረጠው ካሣ ከበደ ኡሪ ሉብራኒን በኒዮርክ ሲያገኘው ከሰማይ እንደወረደ ገፀበረከት ነበር የቆጠረው። በኡሪ ሉብራኒ አማካኝነት፤ ኮንግረስማን ጌሪ ኤክርማን ካሣ ከበደን በመኖሪያ ቤቱ ተቀብሎ ለማነጋገር ቀጠሮ ሲይዝለት ነው የተዳፈነው የተስፋው ረመጥ በግ ያለለት።

ኮንግረስማን ጌሪ ኤክርማን በወቅቱ በሕቡዕ ይንቀሳቀስ የነበረ ገዳይ ቡድን ግድያ ሊፈፅምባቸው በዝርዝር ከያዛቸው ሰዎች መሃል አንዱ ነበር። በዚህ የተነሳ የኮንግረስማኑ መኖሪያ ቤት የሚጠበቀው በኤፍ.ቢ.አይ የፀጥታ ኃይሎች ነበር።

ካሣ ከበደ ኡሪ ሉብራኒ ወደ ኮንግረስማኑ ቤት ሲሄዱ የተከናተሩት ታክሊ ሾፌር መንገድ ስቶ ወደ ሌላ አቅጣጫ ስለወሰዳቸው የቀጠሯቸውን

ሰዓት ለማሳለፍ ተገደው ነበር። ሆኖም የኮንግረስማን የእስተዳደር ረዳት ከታከሰ ሾፌሩ ረዳት ተደዋውሎ ወደ ቀጠር ቦታ እንዲመጡ አደረጋቸው። በዚህ መልኩ ኮንግረስማን ቤት ሲደርሱ ጨላልሞ ነበር።

በኮንግረስማን ቤት ዙሪያ ፖሊሶችና የኤፍ.ቢ.አይ መኮንኖች በተጠንቀቅ መቆማቸው ካላ ከበደን በሥጋት፣ በፍርሃትና በሹብር እንዲዋጥ አደረገው። የካላ ከበደን ሁኔታ የተረዳው ኮንግረስማን ጌሪ ኤክርማን ፖሊሶችና ፀጥታ ሰራተኞች የቤቱን ዙሪያ የከበቡበት ምክንያት ከእሱ ጉዳይ ጋር የሚያገናኘው ነገር እንደሌለ በመግለፅ ሊያረጋጋው ሞክሮ ነበር። ካሣ ከበደ ግን መረጋጋት አልቻለም።

ካሣ በመጠኑ ከተረጋጋ በኋላ፤ “እኛ አሜሪካውያን በቀጥታ መሣሪያ እንዲሰጡን አንጠይቅም፤ እስራኤልና ሌሎች ሀገራት የጦር መሣሪያ ዕርዳታ እንዲያደርጉልን ቢፈቀድልን ለእኛ ከፍተኛ ጠቀሜታ ይኖረዋል። ለዚህ ደግሞ የአሜሪካ ድጋፍ ያስፈልገናል፤ ይህንን የአሜሪካ መንግስት ይተባበረን” ሲል ኮንግረስማኑን ይጠይቃል።

የካሣ ከበደን ጥያቄ በሚገባ ያዳመጠው ኮንግረስማን ጌሪ ኤክርማን “በእርግጥ የኢትዮጵያ ጦር፣ በጦር ሜዳ ሽንፈት የገጠመው በጦር መሣሪያ እጦት ነው ብለህ ነው? አማሊያኑ እኮ የሚዋጋት ከእናንተው መንግስት በሚያገኙት የጦር መሣሪያ ነው። ዛሬም እስራኤሎች ወይም ሌሎች መንግስታት የመሣሪያ እርዳታ ቢያደርጉላችሁ፣ ይዘገያል እንጂ መሳሪያው በወንበዴዎቹ እጅ መግባቱ አይቀርም። ለዚህ ምን መተማመኛ አላችሁ?” ሲል ካሣን ጠየቀው።

ካላ ከበደ በጦር ሜዳ ያለው ተጋድሎ ውጤታማ ይሆናል ብሎ እንደማያምን እና ተስፋ የቆረጠበት ጉዳይ መሆኑን ነበር የገለፀለት። ቢያንስ ከአሜሪካ እንዲህ ያለ እርዳታ ተገኘ፤ ከእስራኤል እንዲህ ያለ ጦር

መሣሪያ ተገኝ ተብሎ ሲገለፅ የጠሩን ወታደራዊ ሞራልና አቅም እንዲጠናከር ማድረግና የመልሶ ማጥቃት ዘመቻውን የተሳካ ሊያደርግ ያስችላል ብሎ እንደሚያምንም ለኮንግረሰማኑ አሰረዳ።

ኮንግረሰማኑ በጉዳዩ ላይ እንደሚያስብበት ገልጾ ካሳ ከበደን አሰናበተው። ካሳ ከበደም ያሰበው ሳይሰምር፤ ያቀደው ሳይሳካ ነበር ወደ ኢትዮጵያ የተመለሰው።

ኡሪ ሱብራኒ ሰካሣ ከበደና ለመንግስቱ ኃ/ማርያም በገባው ቃል መሰረት በዋሽንግተን የአሜሪካ ኮንግረስ፤ የአፍሪካ ንዑስ ኮሚቴ ፊት ቀርቦ የአሜሪካውያንን ልብ ለማራራት በሰጠው ምስክርነት “እስራኤል ለኢትዮጵያ መንግስት የጦር መሣሪያ አቅርባለች፤ ይህንን ያደረገችው በአንዳንድ አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ነው፤ እስራኤል ከሆነ አሁንም እስራኤል ለኢትዮጵያ ጦር መሣሪያ ከማስታጠቅ አትመለስም” ሲል ተናገረ።

እንደ ኮንግረሰማን ሞሪስ አይነቶቹ ፖለቲከኞች ለኡሪ ሱብራኒ ምስክርነት ግልፅነት አድናቆት ቢሰጡም፤ በእስራኤላውያን ዘንድ ግን የጉዳዩ እንዲህ በይፋ መገለፅ ቁጣ ፈጥሮ ነበር።

- ምዕራፍ ሰባት -

የመንግሥቱ ኃ/ማርያም የውድቀት ዋዜማ እና የእስራኤላውያን ጭንቀት

መጋቢት 1991ዓ.ም

ለመውደቅ እያዘመመ ባለ ቤት ውስጥ ማደር ሞኝነት ነው ብለው የሚያምኑት የእስራኤል ሹማምንት፤ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ከውድቀት ባይድኑም በአዲስአበባ ዙሪያ የሚገኙትን ቤተ-እስራኤላውያንን እንደመያዣ ለመጠቀም በማሰብ የማጓጓዡን እንቅስቃሴ ሙሉ በሙሉ እንዳቋረጡት ይናገራሉ።

ቤተ-እስራኤላውያን በአዲስ አበባ ላልተወሰነ መቀመጣቸው በኤች.አይ.ቪ ለሚያጋልጥ ልቅ ማህበረሰባዊ ቀውስ ይዳርጋቸዋል የሚል ስጋት ያላቸው የአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ አመራሮች፤ መንግሥታቸው

በኢትዮጵያ መንግስት ዲፕሎማሲያዊ ግፊት ጫና በመፍጠር የተቋረጠው ፈላጎችን ወደ ተስፋይቱ የማጓጓዝ ሒደት እንደገና ይጀመር ዘንድ በትጋት እየሰሩ ነው።

የአሜሪካ ኤምባሲ ከፍተኛ ባለሥልጣናት ከእስራኤል መንግስት ጋር ባደረጉት ድብቅ ውይይት የመንግስቱ ኃ/ማርያም መንግሥት መውደቁ አይቀሬ መሆኑን ገልፀው፤ “መቼ ነው የሚወድቀው?” የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ በመታተር ላይ ናቸው።

በዚህ ጊዜ ኢህአዴግ በሰሜን ኢትዮጵያ ጎጃምን እና ጎንደርን ሙሉ በሙሉ በቁጥጥር ሥር አውሏል። የኤርትራ አማዕያንም የአሰብን ወደብ ለመያዝ የቀራቸው 30 ማይል ብቻ ነው። በአጠቃላይ የኢትዮጵያ ሠራዊት በየአውደ-ግንባሩ ከፍተኛ የሆነ ሽንፈት እየገጠመው ነው። ባሕር ዳር የሚገኘው አየር ማረፊያ በኢህአዴግ ቁጥጥር ሥር ከመዋሉ በተጨማሪ በሀገሪቱ ከተሞች የነዳጅ እጥረት ተከስቷል። ሁሉም ነገር ተስፋ ያለው አይመስልም። ቦብ ፍሬዘር ለአሜሪካ አይሁድ ማሕበረሰብ አመራሮች ባደረገው ሪፖርት እንዳንድ የኢትዮጵያ መንግስት ባለሥልጣናት የመንግስቱ ኃ/ማርያም አገዛዝ ከሁለት ወይም ከሶስት ሣምንት በኋላ መውደቁ እንደማይቀር በእርግጠኝነት ሲናገሩ እንደሰማ ነበር የገለፀው።

ሞሳድ ደግሞ ኢትዮጵያን በተመለከተ “እንደተባለው በሳምንታት ዕድሜ መዲናይቱ በአማሊያኑ ቁጥጥር ላትውል፤ የመንግስቱም ሥልጣን ላያበቃ ይችላል። የመንግስቱ መውደቅ የወራት ዕድሜ ሊኖረው ይችላል። ከየጦር ሜዳው እየሸሸ ያለው ሠራዊት አዲስ አበባ ገብቶ በከተማይቱ ሥርዓት አልበኝነት ሊነግስ፤ ከዚህም ጋር በተያያዘ በሚቀሰቀሱ የአመፅ እንቅስቃሴዎች መንግስቱ ሊወድቅ ይችላል” የሚል ሪፖርት ነበር

ያቀረበው፡፡

አሜሪካዊው ዲፕሎማት ሮበርት ሁዴክ የሀገሪቱን ሁኔታ በተመለከተ የቀረቡትን ሪፖርቶች በአጠቃላይ ከገመገመ በኋላ በአሜሪካ ኤምባሲ ተግባር ውስጥ ያን ያህል አስፈላጊ ያልሆኑ ዲፕሎማቶች ከየካቲት 29 ቀን ጀምሮ ከነ ቤተሰቦቻቸው ወደሃገራቸው እንዲሄዱ አደረጉ፡፡ በመጋቢት ወር አጋማሽ ላይ ደግሞ በላከው ሪፖርት የኢህአዴግ ሠራዊት ከአዲስ አበባ 700 ማይል ርቀት ላይ ያሉ ስፍራዎችን በቁጥጥር ሥር ማዋሉን በመግለፅ፣ በየአውደ ውጊያው የተሸነፈው የኢትዮጵያ ጦር ለአማዕያኑ እጁን በሠላም እየሰጠ መሆኑን አሳውቀ፡፡

ይህንን ሪፖርት ያደመጡ አንድ ምዕራባዊ ዲፕሎማት “እነርሱ በሩን እያንኳኩ ነው፤ ከአሁኑ እንዲከፈትላቸው ካላደረግን በሩን እላያችን ላይ መጣላቸው አይቀርም” ሲሉ መናገራቸው ይታወሳል፡፡

የመንግሥቱ ኃ/ማርያም መንግስት በሚንከታከትበት ዋዜማ ላይ በአዲስ አበባና በዙሪያዋ ባሉ ከተሞች የእህል ዋጋ በከፍተኛ ደረጃ እንዲያሻቅብ ያደረገ ነገራዊ ሁኔታ ተከሰተ፡፡ የከተማይቱ ሕዝብ የዕለት ምግብ መግዛት የማይችልበት ደረጃ ላይ የደረሰ መሆኑን የሚያሳዩ የስለላ ሪፖርቶች የሚደርሳቸው በርካታ ምዕራባውያን ኤምባሲዎች ዜጎቻቸውን ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ አደረጉ፡፡ በዚህ ወቅት የሶቪየት ሕብረት ኤምባሲ ዜጎቹን ወደ ሀገሩ እንዲመለሱ ያላደረገ ሲሆን፤ የማስጠንቀቂያ መግለጫም እንዳላወጣ በብቸኝነት አስተባብሏል፡፡

የእስራኤል ኤምባሲ የፋሲካን በዓል ምክንያት በማድረግ አያስፈልጉም ያላቸውን የኤምባሲው ሠራተኞችን ወደ ሀገራቸው እንዲመለሱ አድርጎ፤ የመንግስቱ ኃ/ማርያምን መንግሥት “የመጨረሻ መጀመሪያ” መጠባበቅ ጀመረ፡፡

የአሜሪካውያን ስውር እጅ

በመጋቢት ወር የእስራኤል መንግስት ለኢትዮጵያ ይሰጣል ተብሎ የታሰበውን የጦር መሣሪያና የነዳጅ ዘይት እርዳታ የከለከለበት ወር ነበር። በዚህ ምክንያት የኢትዮጵያ መንግሥት ከጥቅምት ወር ጀምሮ በመቶዎች ይቆጠር የነበረውን የተጓገሮች ቁጥር ከመቀነስ አልፎ ጭራሽ እንዳይሄዱ ከሰከለ። እናም ወርሃ መጋቢት አንድም ቤተ-እስራኤላዊ ወደ ተስፋይቱ ምድር ያልተጓዘበት ወር ለመሆን በቃ።

የአሜሪካ አይሁዳውያን ማህበረሰብ አመራሮችና የእስራኤል መንግሥት፣ አሜሪካ ይህንን የኢትዮጵያ መንግስት እርምጃ ለማለዘብ የሚያስችል ጫና፣ እና ግፊት ታደርግ ዘንድ ለማግባባት ወደዋሽንግተን አቀኑ። እዚያም በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር መሥሪያ ቤት ባለስልጣናት በኩል ስውር እጃቸውን ለመስደድ የሚያስችል ስብሰባ አደረጉ።

ማይክል ሽናይደር እና ኡሪ ሉብራኒ በዚህ ስብሰባ ላይ ለመካፈል ከኢትዮጵያ ወደ አሜሪካ ተጉዘዋል። የአሜሪካውያኑ አይሁድ ማህበረሰብ ተቋምና የአይሁዳውያን ድርጅት ዋና ዋና አመራሮችም የኢትዮጵያን አቋም ለማስቀየር በሚያስችለው በዚህ ስብሰባ ላይ ተገኝተዋል።

ብዙዎቹ የኢትዮጵያ መንግሥት ልመውደቅ ቋፍ ላይ ቢሆንም፣ ውድቀቱ የሱ ብቻ እንዳይሆን የመረጠውን ስልት ለማክሸፍ የአሜሪካ ፕሬዝዳንት ወይም የብሔራዊ ደህንነት ምክርቤት ኃላፊ በጉዳዩ ውስጥ በቀጥታ እንዲገቡበት ማድረግ ይገባል የሚል አቋም ይዘው ነበር።

ኡሪ ሉብራኒ የመጀመሪያውን ቀን ስብሰባ በሚገባ ከገመገመ ቡጌላ “አሁን ፕሬዝዳንት ቡሽ በቀጥታ ጉዳዩ ውስጥ ጣልቃ ገብተው የመንግሥቱ ኃ/ማርያምን ሃሳብ ያስቀይሩ ማለት ተገቢ አይመስለኝም። ይህንን ሃሳብ እንደመጨረሻ አማራጭ ልንወስደው ይገባል” የሚል ሃሳብ

ካቀረበ በኋላ የሚፈለገውን ውጤት ለማግኘት በሶስት መንገድ ግፊት ማድረግ እንደሚገባ ገለፀ።

“በመጀመሪያ ጥረታችን በውጭ ሚኒስትር የአፍሪካ ጉዳዮች ረዳት ዳይሬክተር የሆነው ኸርማን ኮኸን ለኢትዮጵያ መንግስት የማሳሰቢያ ደብዳቤ እንዲፀፍ እናሳምነው። ሁለተኛው ጥረታችን፤ የእስራኤል ጠ/ሚኒስትር በሳምንቱ መጨረሻ ሀገራቸውን ከሚጎበኙት የአፍሪካ ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ጋር በሚኖራቸው የውይይት ጊዜ ጉዳዩን በአጀንዳነት እንዲያቀርቡት በማድረግ የአፍሪካንን ሙሉ ድጋፍ ማግኘት የሚቻልበትን ሁኔታ እናመቻች። በሶስተኛ ደረጃ፤ የዋናው አፍሪካ አይሁዶች ተቋም ምክትል ፕሬዚዳንት ማልኮም ሆሎኒ የግንኙነት መረቡን ተጠቅሞ ከብሔራዊ ደህንነት ሹሙ ከበሮንት ስካውክሮፍት ጋር በመገናኘት ሁኔታዎችን እናመቻች” ሲል ሃሳብ አቀረበ። ኦሪ ሉብራኒ ያቀረባቸውን ሶስት አማራጮችም በሙሉ ድምፅ እንዲፀድቅ አደረገ።

ይህ ስብሰባ ባበቃበት አርብ ምሽት ተሰብሳቢዎቹ ወደየማረፊያቸው ሄደው ዕቃቸውን በሚሸካከፉበት ሰዓት ከአዲስ አበባ ለኦሪ ሉብራኒ የተደወለለት የስልክ ጥሪ ግን፤ ሁኔታዎች እጅግ አስቸኳይ መፍትሄ እንደሚያሻቸው የጠቆመ ነበር። ለኦብራኒ የተደወለለት ስልክ ጎንደር የነበረውና 603ኛ ኮር በመባል የሚታወቀው የኢትዮጵያ ሰራዊት ያለምንም ፍልሚያ ከተማይቱን ለአማፅያኑ መልቀቁን የሚያረዳ ነበር።

በፈላሻዎች ጣቢያ የነገሰው መቅሰፍት

ወደ አያት ቅድመ አያቶቻቸው ሀገር ለመሄድ እየተጠባበቁ ያሉ ፈላሻዎች በአዲስ አበባ በነበራቸው ቆይታ ከእስራኤል ኤምባሲ የሚያገኙትን ገንዘብ ይዘው ወደተለያዩ ሰፈሮች ይሄዱ ነበር። ሰባተኛ፤

እራት ኪሎ፣ ባሻ ወልዴ ችሎት፣ ሰራተኛ ሰፈርና ደጃች ውቤ ሰፈር ወደሚገኙ ሴተኛ አዳሪዎች በመሄድ የኤች.አይ.ቪ ሰለባ ሆኑ። ባለፉት ወራት ወደ ተስፋይቱ ምድር ኢትዛዙት ቤተ-እስራኤላውያን ላይ በተካሄደ የደም ምርመራ ከሁለት በመቶው በላይ የኤች.አይ.ቪ ቫይረስ አንዳለባቸው መረጋገጠው የእስራኤል ጤና ጥበቃ ባለሥልጣናትን ከፍተኛ ድንጋጤ ውስጥ ከቷቸው ነበር።

የእስራኤል ጤና ጥበቃ ሚኒስትር ኢትዮጵያ ውስጥ ወደሚገኘው እስራኤል ኤምባሲ የሳከው ዶክተር ፈላሻዎችን ወደተስፋይቱ ምድር የማንጓዙ ተግባር ለተወሰኑ ወራት እንዲቋረጥ ሃሳብ አቅርቦ ነበር። በዶክተሩ የቀረበው ይህ የውጥኔ ሃሳብ የኤምባሲውን ማህበረሰብ፣ እንዲሁም ቤተ-እስራኤላውያንን የማንጓዝ ተግባርን የሚመሩ የሥራ መሪዎችን ያስደነገጠ ነበር።

የማጓጓዡን ሥራ በዋነኛነት የያዙት ወገኖች “ወደ እስራኤል ከመጡ በኋላ አስፈላጊው እንክብካቤ ይደረግላቸዋል እንጂ በደም ምርመራ ነፃ የሆኑ ብቻ ወደተስፋይቱ ምድር እንዲገቡ ይደረግ የሚለው ሃሳብ ለመገናኛ ብዙሃን ግብአት ይሆናል። ኢትዮጵያውያን - አይሁዶችን የማጓጓዡን ተልዕኮ በአጠቃላይ ሊያደናቅፍም ይችላል” የሚል ስጋት እንዳላቸው ለእስራኤል ውጭ ጉዳይ በመግለፅ፡ “አደገኛው መቅሰፍት ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ በፈላሾች ምክንያት በእስራኤል ይዛመታል” ሲሉ የሕዝብ ጤና አጠባበቅ ያቀረቡት ሃሳብና የተፈጠረው ቀውስ አልባት እንዲያገኝ ሆነ።

ይሁን እንጂ ኤች.አይ.ቪ/ኤድስ በቤተ-እስራኤልውያን ውስጥ ለዓመታት የነገሰ፤ ብዙ መቶዎችን ለሞት የዳረገ፤ እንዲሁም ለቤተሰብ መፍረስ ምክንያት እንደሆነ የዘለቀ መሆኑን ማንም ሊያቆመው

አልቻለም። ስለዚህም በአዲስ አበባ እስራኤል ኤምባሲ በሚገኝበት ላም በረት በተባለው አካባቢ ሆፍረው ጉዞአቸውን በመጠባበቅ ላይ ላሉ ቤተ-እስራኤላውያን የኮንዶም አጠቃቀም ትምህርት ይሰጣቸው ጀመር። ትምህርቱ በለስላሳ ጠርመሱ ላይ ኮንዶም በማጥለቅ ነበር የሚሰጣቸው።

ይህ በሚሆንበት ጊዜ የአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ ተወካዮች በተገኙበት፣ በኒውዮርክና በዋሽንግተን በተካሄደው ስብሰባ ላይ በተሳለፈው ውሣኔ መሰረት፣ የአሜሪካንን መንግስት ስውር እጅ በመጠቀም ፈላሾችን ወደ ተስይፋይቱ ምድር የማጓጓዝ ሂደት እንዲቀጥል የማድረግ ጥረትም ቀጥሏል።

የኢትዮጵያ መንግስት ባለስልጣናት የቤተ-እስራኤላውን ጉዞ የተቋረጠው የተዘጋጀው ፎርም ሲሞሉ በፈጠሩት የቴክኒክ ስህተት ነው እያሉ ማስተባበያ መስጠት በቀጠሉበት ወቅት ነው የአሜሪካ ውጭ ጉዳይ መሥሪያ ቤት በጉዳዩ ውስጥ ጣልቃ የገባው።

ኸርማን ኮሽን በናይሮቢ የሚገኘውን አምባሳደር አርቪንግ ሂክስን ወደ አዲስአበባ አምርቶ በኢትዮጵያ መንግስት ባለስልጣናት መልዕክት ቢጤ ነገር እንዲያስተላልፍ አዘዘው። “የተጀመረው ቤተ-እስራኤላውያንን የማጓጓዝ ተግባር ማስቆም ማለት ከወራት በፊት በሶስትዮሹ ጉባዔ ላይ የተደረሰውን ስምምነት እንደመጣስ አድርጎ የሚወስደው መሆኑን” የሚገልፀውን የአሜሪካ መንግስት አቋም እንዲያሳውቅ ነበር አምባሳደሩ የተላከው።

ያን ዕለት፣ በኢትዮጵያ የአሜሪካ ጉዳይ ፈፃሚ ሮበርት ሁዴክ፣ ካሣ ከበደ ዕ/ቤት ድረስ ሄደ። የኢትዮጵያ መንግስት ቤተ-እስራኤላውያኑን የማጓጓዝ ሂደት በአስቸኳይ እንዲጀመር ካላደረገ፣ አሜሪካ አማፅያኑን ከመንግስት ጋር ለማደራደር የጀመረችውን የሰላም ጥረት እንደምታቆም

በመግለፅ ለካሣ ከበደ ማስጠንቀቂያ ሰጠ።

በዚህ ወቅት ከጊዜ ወደ ጊዜ እየተሻሻለ የነበረው የአሜሪካና የኢትዮጵያ ወዳጅነት እየሻከረ መጣ። ሽርቪንግ ሂክሰንና ሮበርት ሁዴክ “አሜሪካ፣ የፀጥታ ምክር ቤት የዓመቱ ቋሚ አባል በመሆን የተፈለገውን ድምፅ እግኝታ በኢራቅ ላይ የበርሃው ማዕበል የተሰኘውን ጦርነት አካሂዳለች። እሁን ከኢትዮጵያ ምንም አትፈልግም። ይልቅስ ኢትዮጵያ ከአሜሪካ የምትፈልገው ብዙ ነገር አለ። ስለዚህ ይህንን ዕድል ተጠቀምበት” ሲሉ ካሣ ከበደን አሳስቡት።

ካሣ ከበደ የሁለቱንም አሜሪካውያን ዲፕሎማቶች ማስጠንቀቂያና ማሳሰቢያ ካዳመጠ በኋላ እጅግ ስለታም በሆነው ፈገግታው ታጅቦ “ሂደቱ የተቋረጠው የአሜሪካውያን አይሁድ ተቋማትና የእስራኤል ባለሥልጣናት በፈፀሟቸው ስህተቶች ነው። የኢትዮጵያን መንግስት ያበላጩ ዘገባዎች በጀሩሳሌም ፖስት ላይ ታትመው ወጥተዋል። ከዘገባዎቹ መካከል ኢትዮጵያ ጉዞ እንዲቋረጥ ያደረገችው የእስራኤል መንግስት የጦር መሣሪያ እርዳታ ድጋፍ ስላቋረጠችባት በወሰደችው የአፀፋ እርምጃ ነው የሚል ይገኝበታል” ሲል መልስ ሰጠ።

ቦብ ሁዴክ የአሜሪካንን መንግስት ወክዬ ነው የማናገርህ ቢለውም፣ ካሣ ከበደ ግን “የእስራኤል መንግስት በራሱ ቃል አቀባይ በኩል የማንጓዙ ተግባር የተቋረጠው በቴክኒካል ችግሮች ብቻ ነው ብሎ ይህንን መሰረተ-ቢስ ዘገባ ሊያስተባብል ይገባል” የሚል ግትር አቋም እንዳለው በቁጣ ገለፀ።

ይሁን እንጂ ካሣ ከበደ በበነጋታው ነበር ወደእስራኤል ኤምባሲ ስልክ ደውሎ ከማርች 13 ጀምሮ የተቋረጠው ቤተ-እስራኤላውያንን የማንጓዝ ተግባር መፈቀዱን ለአምላጅ አሸር ናአም ያሳወቀው። ካሣ ከበደ ይህንን

ሲነግራቸው የእስራኤል አምባሳደር "የተጓዦቹ ቁጥር ጭማሪ መደረግ የለበትም እንዴት? እዚህ መጥተህ ብታይ አምባሳደር በተጓዦቹ ሰደተኞች ተጨናንቋል። እኔ ራሴ አምባሳደርን እንደ ሰደተኞች ካምፕ ነው የቆጠርኩት። በወር 300 ቤተሰብ ብቻ በማጓጓዝ ምን ያህል ጊዜ ሲፈጅ እንደሚችል ሳስብ ያመኛል" ሲሉ በምራት ተናገሩ።

በመጋቢት ወር 500 ፈላጆች ወደ ተስፋይቱ ምድር እንዲጓዙ በማድረግ ረገድ ከእስራኤል ጋር ለመተባበር ዝግጁ መሆኑን ካሳ ከበደ ለመጀመሪያ ጊዜ አሳወቀ።

ድብቁ የዘመቻ ዕቅድ

እስራኤላውያን ተጓዦችን በፍጥነትና በአጭር ጊዜ ከኢትዮጵያ ወደ ተስፋይቱ ምድር ለማጓጓዝ ከዚህ በፊት በዓለም ላይ ተደርጎ የማይታወቅ፣ ሊሞክር ቀርቶ ሲታሰብ የማይችል፣ የማይታመን ግብ የሰነቀ ዘመቻ ተግባራዊ በማድረግ ታሪክ ለመስራት ማቀድና ጥናት ማካሄድ ከጀመሩ ቆይተዋል።

ወቅቱ መቼም ይሁን መቼ ከማይታወቀውና በኢትዮጵያ ሊከሰት እንደሚችል ከሚገመተው የፖለቲካ ማዕበል ያለምንም ጉዳት እንዴት መውጣት ይቻላል? የሚለውን ጥያቄ በመመለስ ረገድ ፈጣን የጉዞ ዕቅድ ያቀረቡት አሜሪካ ያሉ የአይሁድ ማህበረሰብ አመራሮች ነበሩ። የእስራኤል ጦር አውሮፕላኖችና ኮማንዶዎች የተሳተፉበት ዘመቻ በማካሄድ የአዲስ አበባን አየር ማረፊያ መያዝና በሰዓታት ጊዜ ውስጥ ሁሉንም ተጓዦች ከኢትዮጵያ ማውጣት የሚል ነብር ሃሳባቸው።

አምባሳደር አሸር ናአም ከአዲስአበባ፣ ቱላኒቪቭ ለሚገኘው ኡሪ ሱብራኒ በላኩት መልዕክት የእስራኤል መከላከያ ኃይል በኢትዮጵያ

የሚገኙትን ፈላጾች ወደተስፋይቱ ምድር ለማጓጓዝ ወታደራዊ ኦፕሬሽን ማካሄድ የሚችልበት ዕድሎች ቢጠኑ መልካም ነው የሚል ሃሳብ አቀረቡለት።

ከተለያዩ ወገኖች ግፊቱ የበዛበት የእስራኤል መከላከያ ሚኒስቴር፣ በጉዳዩ ላይ ጥናት ያደርጉ ዘንድ በጀኔራል ዳን ሻምሮንና በአውቁ ወታደራዊ ጠበብት ሜሪ ዳጎን የተመራ የኤክስፐርቶች ቡድን ወደ ኢትዮጵያ እንዲላክ አደረገ። ይህንን ሃሳብ ቀድሞውኑ ያልተቀበለው ኡሪ ሉብራኒ በሜሪ ዳጎን የተመራው ቡድን ከኢትዮጵያ ጉብኝቱ በኋላ ያቀረባቸውን አማራጭ ሃሳቦች ሲለማ በንዴት ጦረ።

ሜሪ ዳጎን እና ቡድኑ ካቀረቧቸው አማራጭ ሃሳቦች አንዱ የእስራኤል ጦር ኃይል በአዲስ አበባ ያሉትን ሁለት የአየር ማረፊያ ሜዳዎች በቁጥጥሩ ሥር የሚያውልበት ኦፕሬሽን በማካሄድ ፈላጾቹን በአውሮፕላን ለማጓጓዝ ሁኔታ ማመቻቸት ይቻላል የሚል ነበር። ሉብራኒ ይህንን ሃሳብ እንደሰማ “ይኼ ዕብደት ነው፤ ሜሪ ዳጎን በውትድርና መያወት እንከን የማይወጣለት መሆኑ እርግጥ ቢሆንም፤ እጅግ ግብታዊ የሆኑ እርምጃዎችን ለመውሰድ አለማመንታቱን ደግሞ አውቃለሁ። ይህንን መሰል ወታደራዊ ኦፕሬሽን እንደ ኢትዮጵያ ዓይነት ሀገር ላይ መፈፀም አይቻልም። ኢትዮጵያ፤ አጋንዳ ወይም ሌላ የአፍሪካ ሀገር ዓይነት አይደለችም። ብዙ ውጣ ውረድ ቢኖረውም ቤተ-እስራኤላውያንን የማጓጓዝ ሂደት እንዲፋጠን በዲፕሎማሲ ዘርፉ የምናካሂደውን ጥረት እንቀጥል ነው የምለው” ሲል የቀረበውን አማራጭ አጣጣለው።

የእስራኤል መንግስት ከፍተኛ ባለሥልጣናትም፣ የኡሪ ሉብራኒን ሃሳብ ተቀብለው፣ ቤተ-እስራኤላውያንን በአጭር ጊዜ ውስጥ የሚጓዙበትን ይሁንታ ከኢትዮጵያ መንግስት ማግኘት ይቻል ዘንድ የአሜሪካ

መንግስትን በተለይም የፕሬዚዳንቱ ሚና አስፈላጊ መሆኑን በማመን ይህንን ሃሳብ ወደ ተግባር ለመለወጥ መረባረብ ጀመሩ። ኦሪ ለብራኒ፣ ዳን ሻምፎንና ሜሪ ዳንን ያረቀቁት የማይታመን የዘመቻ ስትራቴጂ አስፈላጊ ከሆነ እንደመጨረሻ አማራጭ ሊጠቀምበት ነበር ያለበው። ከዚያ በፊት ግን፣ በመጀመሪያ ማንኳኳት ያለበት የአሜሪካን ውጭ ጉዳይ መሥሪያ ቤት ስለሆነ "አንኳኩ ይከፈትላችኋል" የሚለውን ቃል ተስፋ አድርጎ ተንቀሳቀሰ።

- ምዕራፍ ስምንት -

የሩድ ቡሽዊትዝ መንታ ተልዕኮ

ከሚያዝያ 1 — 18 ቀን 1991ዓ.ም

ከጊዜ ወደ ጊዜ ነገሮች ወደ ውጥረት እየተቀየሩ ባሉበት የሚያዝያ ወር መጀመሪያ ላይ አማዕያኑ ለጊዜውም ቢሆን ወደ አዲስአበባ መገስገሳቸውን ገታ አድርገዋል። የአሜሪካ መንግስትም አንድ ልዑክ ሰይሞ ለመንግስቱ ኃ/ማርያም ልዩ መልዕክት እንዲያደርስ ለመላክ ወስኗል።

ልዩ መልዕክተኛው የሰነቀው ሶስት ግብ አለው። አንደኛው፤ መንግስቱ ኃ/ማርያም ሥልጣናቸውን ለቀው ወደሚሄዱበት እንዲሄዱ “የማርያም መንገድ” መስጠት፤ ሁለተኛው በአዲስ አበባና በዙሪያዋ የሚገኙ ቤተ-አስራ-ኤላውያን ያለምንም ችግር ወደ ተስፋይቱ ምድር እንዲጓዙ ማድረግ፤ እነዚህ ከተሳኩ በኋላ በኢትዮጵያ ሠላምና መረጋጋትን

በዘላቂነት ለማረጋገጥ የሚያስችል መሠረት መጣል ናቸው። እነዚህን ተልዕኮዎች አንግቦ ወደ ኢትዮጵያ እንዲጓዝ ሩዲ ቡሽዊትዝ በፕሬዝዳንት ቡሽ ተሰይሟል።

የአዲስ አበባው ከንቲባ

ኢህአዴግ ወደ አዲስ አበባ የሚወስዱ አብዛኞቹን አውራ ጎዳናዎችና መተሳለፊያዎችን ሁሉ በቁጥጥር ሥር አውሏል። በአጠቃላይ አዲስ አበባ በአማሶያን የቅርብ ቁጥጥር ስር ናት።

ኢህአዴግ አብሯቸው የሽግግር መንግስት ለማቋቋም ከሚፈልጋቸው የተለያዩ የፖለቲካ ድርጅቶች ጋር መደራደርና መመካከር ጀምሯል። መንግስት ኃ/ማርያም ግን አንድ ጥይት እስኪቀራቸው ድረስ ለመፋለም እያለቡ ነው። አማሶያን ደግሞ በመዲናይቱ ምንም ዓይነት ውጊያ እንዳይኖር፣ እንዲሁም ውድመት እና ቀውስ እንዳይፈጠር የተወሰነ ኃይላቸውን ወደ ከተማይቱ አስርገው ለማስገባት መሞከራቸውን ሁኔታ ለመቆጣጠር እያለቡ ነው። ይህ ለእነሱ ቅድሚያ የሚሰጠው ጉዳይ ነው።

መንግስቱ ኃ/ማርያም ምዕዋ በኤርትራ ነፃ አውጪዎች እጅ መውደቁን ሲያረጋግጥ እንደሰጠው ትዕዛዝ፣ ምናልባት መዲናዋን የማፍረስና የማውደም እርምጃ እንዲወሰድ ያደርጉ ይሆን? የሚለው ሥጋት የአብዛኞች ሆኗል። አምባገነኑ መሪ በጠላቶቻቸው እጅ ከመውደቅ በስደት ወደ አንዱ አገር ሲሸሹ በመዲናይቱ ቁጥሩ ቀላል ነው የማይባል መሣሪያ እና ጥይት በገፍ መሰራጨታቸው አይቀርም። ይህ በሚሆንበት ጊዜ በአዲስ አበባ ከተማ ያሉ የመንግስቱ ደጋፊዎች ትግራይ መራሹ የአማሊያን ኃይል ወደ መዲናዋ እንዳይገባ ውጊያ ይከፍታሉ የሚል ፍንጭ ያለው የኢህአዴግ አመራር ወደ ከተማይቱ ሲገባ ስለሚወስዳቸው

እርምጃዎች ፋታ አግኝቶ እያሰበ ነው።

ቦብ ፍሬዘር የጊዜ ጉዳይ እንጂ የመንግስቱ ኃ/ማርያም መንግሥት በቅርቡ መውደቁ እንደማይቀር በእርግጠኝነት እየገመተ ነው። እንደ ሌላ ዲፕሎማት ደግሞ “የደርግ መንግስት ብዙም ያልታመመ ነገር ግን ሊድን እንደማይችል የካንሰር በሽተኛ መስሎ ነው የሚታየኝ፤ ካንገርበበት አደጋ የሚተርፍ አይመስለኝም” ሲል ነበር አስተያየቱን የሰነዘረው።

ገዢው ፓርቲ የመጨረሻውን የመከላከል እርምጃ ለመውሰድ በአዲስ አበባ ዩኒቨርሲቲና ኮሌጆችን ዘግቷል። ተማሪዎችን በአውቶቡሶች ጭኖ ወደ ውትድርና ማሰልጠኛ ካምፕ አዝምቷል። ይሁን እንጂ አብዛኞቹ የባለሥልጣናት ልጆች የተላኩት በቦሌ በኩል ወደ ምዕራቡ ዓለም ነበር።

በርካታ የሀገሪቱ መሬት በአማፅያኑ ይዞታ ስር ገብቶ አዲስ አበባና ጥቂት ከተሞች ብቻ ናቸው መንግስቱ በሚመሩት ኃይል ስር የሚገኙት። በዚህ የተነሳ አንዳንዶች “ክሊትዮጵያ ፕሬዝዳንትነት ወደ አዲስ አበባ ከንቲባነት ሽግግር አደረጉ” ብለው በመቀለድ ለመንግስቱ ኃ/ማርያም “የአዲስ አበባ ከንቲባው” የሚል ቅፅል ሥም ሰጡዋቸው።

በዲፕሎማቲክ ማህበረሰቡ አካባቢ እንደሚናፈሰው፣ አሜሪካውያን መንግስቱ ኃ/ማርያምን ከሥልጣን ለማስወገድ የጀመሩት ጥረት ብዙም አመርታ አላሳየም። የዚህም ጊብዌው ፕሬዝዳንት ሮበርት ሙጋቤ መንግስቱ ወደ ሀገራቸው ቢሰደዱ በእንግድነት እንደሚያስተናግዷቸው ፈቃደኝነታቸውን አሳይተዋል።

በግልፅ እየተሰራ ያለው ምን እንደሆነ ባይታወቅም፣ መንግስቱ ኃ/ማርያም ራሳቸው አጎታቸውን የዚህም ጊብዌ የኢትዮጵያ አምባሳደር አድርገው በመሾም ከሐራሬ ወጣ ብሎ በሚገኘው ገንዘብ በተባለው ስፍራ፣ መኖሪያ ቤትና የእርሻ ቦታ በምስጢር ገዝተው ማረፊያቸውን

እያዘጋጁ መሆናቸው በስፋት ተወርቷል።

መንግስቱ ለልጆቻቸው የሚሆን ደረጃውን የጠበቀ ት/ቤት እያፈላለጉ መሆናቸውን፣ የፕሬዝዳንት መንግስቱ ባለቤት በመጋቢት ወር አጋማሽ ወደ ሐራሬ በመጓዝ በባላቸው አጎት የተገዛውን ቤት መጎብኘታቸውን እዚያ ባሉ የኢትዮጵያ ማህበረሰብ አባላት ዘንድ በስፋት ተወርቷል።

የዚምባብዌ ፓርላማ አባላት በስፋት የሚናፈሰውን ይህንን ወሬ በምክር ቤታቸው ስብሰባ ላይ በማንሳት ሮበርት ሙጋቤ በጉዳዩ ላይ ፓርላማውን ሳያማክሩ የሰጡት ውሳኔ መሆኑን በመግለፅ ተቃውሟቸውን አሰሙ።

ዝምታውን የመስበር ተልዕኮ

የኢትዮጵያን ወቅታዊ ሁኔታ በቅርበት ከሚከታተሉ አሜሪካውያን ባለስልጣናት አንዱ ቦብ ፍሬዘር ነበር። ፍሬዘር ወደ ተስፋይቱ ምድር ለመጓዝ ተራቸውን የሚጠባበቁ በሺ የሚቆጠሩ ቤተ እስራኤላውያን በአዲስ አበባ ድንገተኛ ጦርነት ተከስቶ ሰለባ ሊሆኑ ስለሚችሉ በአስቸኳይ ከኢትዮጵያ የሚወጡበት መንገድ ሲፈለግ ይገባል የሚል አቋም በመያዝ ዝምታውን ሰበረ። ተልዕኮውን እጅግ ሚስጢራዊ በሆነ መልኩ ማከናወንም ጀመረ።

በየካቲት ወር አማሊያኑ ያደረጉትን ፍልሚያና ግስጋሴ በአጠቃላይ የገመገመው ቦብ ፍሬዘር “መንግስቱ ጋ/ማርያም ያለው ዘጠኝ ነፍስ፤ አንድ በአንድ ሲሞት አይቻለሁ። መጀመሪያ አማፅያኑ በራሳቸው መሬት በትግራይ ድል ተቀዳጁ። በዚህ አላበቁም፤ አማርኛና ኦሮምኛ ተናጋሪዎች የሚገኙበትን ግዛት መቆጣጠራቸው መንግስቱ ጋ/ማርያም ከአሁን በኋላ አስተማማኝ ሕዝባዊ ድጋፍ እንደሌለው የሚያሳይ ምልክቶች ለመሆናቸው

በቂ ማሳያ ነው" ሲል ተናገረ።

ቦብ ፍሬዘር ለብሔራዊ ደህንነት በላከው ሪፖርት "የመንግስቱ ኃ/ማርያም ጉዳይ የተበላ ዕቁብ ነው። ስለዚህ የአሜሪካ መንግስት ትኩረት ሰጥቶ ሲሠራ የሚገባው ጉዳይ አማዕያኑ መዲናይቱን በሚቆጣጠሩበት ወቅት በከተማይቱ ሥርዓት አልበኝነት እንዳይነግስ፤ መንግስቱ ኃ/ማርያም ሀገሪቱን ለቆ እንዲወጣ፤ እንዲሁም የሽግግር ጉባዔውን ምሥረታ ስፖንሰር በማድረግ ቀጣዩ መንግስት በአጋርነት መያዝ ነው" የሚል ዝርዝር መርሃ-ግብር የያዘ ማዕቀፍ ለፀጥታ አማካሪው ለእስኮው ክሮፍት አቀረበ።

የፀጥታ አማካሪው፤ ቦብ ፍሬዘር ከላከለት ሰነድ ውስጥ "አሜሪካ አራት ላይ በወሰደችው እርምጃ የተነቃቁት ኩርዶች ሳዳም ሁሉን ላይ በሰነዘሩት የአፀፋ እርምጃ ጭፍጨፋ ተፈፅሟል። ደህንን ጭፍጨፋ አሜሪካ በዝምታ በማየቷ በዓለም አቀፉ ማህበረሰብ ዘንድ ያላትን አመኔታ ጥያቄ ውስጥ ይከተዋል። በታሪክ ፊትም ተጠያቂ ነን። የናይትድ ስቴትስ እፍ አሜሪካ በአሁኑ ወቅት ሁለቱ ተፋላሚ ወገኖች አዲስ አበባን በመያዝ እና ለመከላከል በሚያደርጉት ፍልሚያ ሳቢያ መብት የለሽ እናሳዎች እንዳይጨፈጨፉ የማድረግ ኃላፊነት አለባት። በታህሣስ ወር በሞቃዲሾ ውስጥ የተፈፀመው አልቂት እና ውድመት አዲስአበባም ውስጥ እንዳይከሰት አሜሪካ መከላከል ይገባታል" ለሚለው ሃሳብ ነበር ትኩረት የሰጠው። ቦብ ፍሬዘር ባቀረበው ሰነድ ላይ የሰጠው ይህ ማሳሰቢያ ከሰብአዊነት አንፃር በጉዳዩ ላይ ትኩረት እንዲሰጥ እንዳደረገው ነው እስካው ክሮፍት የገለፀው።

በብሔራዊ ደህንነት አማካሪው በኩል ለአሜሪካ ውጭ ጉዳይ የቀረበው ሃሳብ "የመንግስት ለውጥ የግድ ነው" የሚል ድምዳሜ ያለው

ነበር። ፕሬዝዳንት ቡሽ ልዩ ልዑክ ሰይመው ለመንግስቱ ኃ/ማርያም መልዕክት መላክ የሚለው ሃሳብ ፍፁም ተገቢ እንዳልሆነ በመግለፅ ኸርማን ኮኸን ውድቅ አደረጉበት።

በአሜሪካ ያሉ አይሁዶች ኢትዮጵያ ውስጥ ያለውን አስጊ የፖለቲካ ሁኔታ በመጥቀስ፣ ቤተ-እስራኤላውያኑን ለመታደግ የአሜሪካ መንግስት የበኩሉን ሚና ይጫወት ዘንድ ግፊት ማድረጋቸውን ኸርማን ኮኸን ተገንዝበዋል። ስለዚህም አደጋውን ማስወገድ ይቻል ዘንድ የኢህዲሪ መንግስትና አማሊያኑ ሁሉን አቀፍ የሽግግር መንግስት ለማቋቋም የሚችሉበት የመፍትሄ ሃሳቦች በመያዝ ከሁለት ሳምንት በኋላ ወደ ኢትዮጵያ እንደሚያመሩ አስታወቁ።

ይህንን የኸርማን ኮኸን ውጥን ግን ብሔራዊው የደህንነት አማካሪው ምክር ቤት ውድቅ አደረገው። በዚህ ጊዜ ነበር የአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ ተቋማት አመራሮች የቦብ ፍሬዘርን ሃሳብ በመያዝ፣ የሠላም ኮንፍረንሱ እንዲሁም ቤተ-እስራኤላውያኑን የማጓጓዙ ተግባር በጥምር አጀንዳነት አቅርበው የአሜሪካ መንግስት የበኩሉን ሚና ይጫወት ሲሉ በፕሬዝዳንት ቡሽ ዕህፈት አካባቢ ግፊት ማድረግ የጀመሩት።

ኡሪ ሉብራኒ፣ ቦብ ፍሬዘርና ማይክል ሽናደር በጋራ በመሆን ሁለቱን አንገብጋቢ ጉዳዮች ይዘውና የአሜሪካ አይሁዳውያንን ተፅዕኖ በመጠቀም፣ በመንግስቱ ኃ/ማርያም ላይ ጫና ለመፍጠር ልዩ ልዑክ ሰይሞ ወደ አዲስ አበባ እንዲልክ ማድረግን ቅድሚያ ሰጥተው ሊሰሩበት እንደሚገባ ወሰኑ።

ኡሪ ሉብራኒ “በኋይት ኃውስ የአይሁዳውያን አሜሪካውያን ተፅዕኖ እስከምን ድረስ ነው?” በሚለው ጉዳይ ላይ ከአሜሪካ ፕሬዝዳንት የደህንነት አማካሪ ጋር በየቀኑ በስልክ ከሚያደርገው ውይይት በቂ ግንዛቤ ካገኘ በኋላ “እኔ ተፅዕኖና ግፊት ይደረግ ስል ምክንያት አለኝ፤ ግፊት እና

ተዕዕኖ ውጤት ይኖረዋል እንጂ ሁልጊዜ ያልተሳካ ተልዕኮ አይሆንም ከሚል እምነት በመነሳት ነው” ሲል የአሜሪካውያን አይሁድ ማህበረሰብ አመራሮችን አሳመናቸው።

ዕለተ ሰኞ ሚያዝያ 8 የአሜሪካ አይሁድ ተቋማት አመራሮች የተገኙበት “የጉባኤ መዘጋጃ ጉባኤ” የተባለ ስብሰባ በዋሽንግተን ተካሄዶ ነበር። በዚህ ስብሰባ ላይ የቀድሞው ሴናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ የፕሬዝዳንቱ ልዩ መልዕክተኛ ሆነው ወደ ኢትዮጵያ እንዲያመሩ የብሔራዊ ደህንነት አማካሪውን እስካው ክሮፍትን የማሳመን ጥረት ያደርግ ዘንድ ማልኮም ሆንጊ በስፍራው ተገኝቶ ነበር።

ተደራዳሪው ማልኮም ሆንጊን በኋላ ላይ በፃፈው ማስታወሻ ላይ እንደገለፀው “ብሔራዊ ደህንነት አማካሪው ለምንም ነገር እንቅፋት ነበር። ከብዙ ሩጫ በኋላ ውሣኔ መስጠት ግድ በሚልበት ወቅት ወዳቀድነውና ወደፈለግነው አቅጣጫ ማምራት ጀመርን” ብሏል።

የመጨረሻው ሰዓት መልዕክተኛ

የፕሬዝዳንቱ ልዩ መልዕክተኛ ሆነው ወደ ኢትዮጵያ እንዲሄዱ የታጩት ሴናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ በመጀመሪያ ኡሪ ሉብራኒን አግኝተውት ነበር።

“በኢትዮጵያ ዋና ከተማ ዙሪያ የመንግስት ወታደሮችና አማሊያን ኃይሎች ተፋጠዋል። በዚህ ፍጥጫ የመጀመሪያ ተጠቂ የሚሆኑት በአዲስ አበባ የተከማቹትና ወደ እስራኤል መጓዝን በተስፋ የሚጠብቁ ፈላጆች ናቸው። ወደ አያት ቅድመ አያቶቻቸው ምድር የመጓዝ ተስፋ የሰነቁ እነዚህን ቤተ-እስራኤላውያንን ለማዳን የእርስዎ ሚና ታላቅ መሆኑ ታምኖበት ነው በዕጩነት የቀረቡት። እንደሚያውቁት በአፍሪካ ውስጥ

በአብዛኛው የመንግስት ለውጥ በሰላማዊ መንገድ አይከናወንም። የሥልጣን ግልበጣና ያለመረጋጋት ነው የሚነግሰው። ቤተ-እስራኤላውያን የዚህ ቀውስ ሰላባ ሳይሆኑ ማንንሽ እንዳለብን አምነን፤ በጉዳዩም ላይ ከውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ጋር ተነጋግረን ተስማምተንበታል። በዚህ ጉዳይ ላይ የብሔራዊ ደህንነት አማካሪው እስካው ክሮፍት ምን አቋም እንዳለው አናውቅም። እርስዎ ለፕሬዝዳንቱ ቅርብ ስለሆኑ የጉዳዩን አሳሳቢነት ያስረዷቸው። ወደ ኢትዮጵያም ይልኩዎ ዘንድ የፕሬዝዳንቱን ፈቃድ ለማግኘት ይሞክሩ” ሲል ኡሪ ሉብራኒ እንደጠየቃቸው ሩዲ ቡሽዊትዝ በፃፉት የግል ታሪክ ማስታወሻቸው ላይ አስፍረዋል።

የቀድሞ ሴናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ የእስራኤል ባለስልጣናት የሰጧቸውን ተልእኮ ይዘው ወደ ፕሬዝዳንት ቡሽ በመሄድ በአዲስ አበባ የሚገኙ ቤተ-እስራኤላውያን ህልውና ከፍተኛ አደጋ ውስጥ መሆኑን ደጋግመው አስረዷቸው። ፕሬዝዳንት ቡሽ፣ ሴናተሩን ከአፍታ በጊላ ይመለሱ አሏቸው። የቀድሞው ሴናተር በተነገራቸው መሰረት ከአፍታ በጊላ ሲመለሱ “እሺ፤ አንተ የመጨረሻው ሰዓት መልዕክተኛ ሆነህ ትሄዳለህ” ሲሉ ፈቃደኝነታቸውን ገለጹላቸው።

ፕሬዝዳንት ቡሽ ለሴናተሩ የሰጧቸውን ሙሉ ፈቃድ ኡሪ ሊብራኒ የተቀበለው በደስታ ነበር። እሱም ሴናተር ሩድ ቡሽዊትዝ የሚመሩት ልዩ ልዑክ አባል ሆኖ ወደ ኢትዮጵያ ለመሄድ፣ ከዚያም መልስ ወደ ሱዳን/ካርቱም በማቅናት የኢትዮጵያ መንግስት አማሊያን መሪዎች አግኝቶ ለማነጋገር አቅዶ ነበር።

ቦብ ፍሬዘር፣ በአዲስ አበባና በዙሪያ ተከማችተው ወደተስፋይቱ ምድር ለመሄድ የሚጠባበቁ ቤተ እስራኤላውያንን መጠነ ሰፊ በሆነ የማንንዝ ተልዕኮ ከኢትዮጵያ እንዲወጡ የሚያስችል ሃሳብ ለመንግስቱ

ኃ/ማርያም እንዲያቀርቡ፤ ለሴናተር ሩድ ቡሽዊትዝና ለኦሪ ሱብራኒ ነግሯቸው ነበር። ይህ ሃሳቡ ግን በሴናተሩ ተቀባይነት ሲያገኝ ቀረ። በዚህ የተነሳ የአሜሪካው ልዩ ልዑክ ወደ ኢትዮጵያ የሚያደርጉት ጉዞ ውጤት ምን ሊሆን እንደሚችል መጠበቅ የማይቀር ልብ እንጠልጣይ የቤት ሥራ ሆነ።

ቤተ-እስራኤላውያን በ35 ሚሊዮን ዶላር ተገመቱ

ፕሬዝዳንት ቡሽ፣ ቡሽዊትዝን ልዩ ልዑካቸው አድርገው ከመሾማቸው አስቀድሞ፣ ሱብራኒ እና ኸርማን ኮሽን ቤተ-እስራኤላውያንን ስለማጓጓዝ ሲወያዩ የኢትዮጵያ መንግሥት ለአየር ትራንስፖርት ክፍያ ተብሎ ገንዘብ ሲከፈለው እንደሚገባ አሳስቦ ነበር።

ኸርማን ኮሽን “በዚህ ጉዳይ ላይ እኔ ማድረግ የምችለው ቤተ-እስራኤላውያንን ለማጓጓዝ የአሜሪካ መንግስት የቻርተር አውሮፕላን ክፍያ እንዲችል ዕድል ማመቻቸት ነው” አለ።

እስራኤሎች በበኩላቸው ለኢትዮጵያ መንግስት ከፍተኛ ገንዘብ በመክፈል፣ እንዲሁም ቤተ-እስራኤላውያንን በኢትዮጵያ አየር መንገድ በማጓጓዝ ከፍተኛ የሆነ ትርፍ እንዲያገኝ ማድረግ ይችላሉ። የኢትዮጵያ መንግስት በእነዚህ ሁለት መንገዶች ያለበትን የውጭ ምንዛሪ እጥረት ሊያስወግድ ይችላል የሚል መላምት ለንዝረው ነበር።

ሮበርት ሁዴክ በአንድ ሰው የተወሰነ ተመን በማውጣት ለዚህ ኦፕሬሽን 35 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር ገደማ እንደሚያስፈልገው ለኸርማን ኮሽንና ለኦሪ ሱብራኒ አሳወቃቸው። ኸርማን ኮሽንና ኦሪ ሱብራኒ በተገመተው ገንዘብ ላይ ጥልቅ ውይይት ካደረጉ በኋላ ጉዳዩን ለአሜሪካ ኮንግረስ የበጀት ጥያቄ ክርክር አቀረበው። ከዚያም የሐዋዩ ሴናተር ዳንኤል

ሆሎኒን፣ ለአየር ትራንስፖርቱ ማካሄጃ የአሜሪካ መከላከያ ሚኒስቴር 15 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ እንዲፈፅም መወሰኑን አስታወቁ።

በኦፕሬሽኑ ሳቢያ ለሚወጣው ወጪ ማካካሻ ይሆን ዘንድ የተመደበውን 35 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ የአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ አባላት እንዲሸፍኑ ከኢትዮጵያ መንግስት ጋር በተደረሰው ስምምነት መሰረት፣ ማርቲን ክራራ ይህንኑ ለመፈፀም ፈቃደኝነቱን ገለፀ።

ማርቲን ክራራ፣ ለኦሪ ሉብራኒ "ስለገንዘብ ሐሳብ አይግባህ፤ በሚያስፈልግበት ጊዜ ስትጠይቀን የፈለግከውን ያህል ገንዘብ ልንሰጥህ ዝግጁ ነን እታሰብ ብዬ ቃል ገብቻለሁ። ያንን ቃሌን ማክበር አይከብደኝም" ሲል ክፍያውን ለመክፈል ያለውን ዝግጁነት አሳወቀው።

ይህ ሁኔታ፣ እስራኤል ለመንግስቱ ኃ/ማርያም ጦር መሣሪያ እንዳትልክ ጥብቅ ቁጥጥር ስታደርግ የነበረችው አሜሪካ፣ መጠኑ ከፍተኛ የሆነ ዶላር ወደ ኢትዮጵያ መንግሥት ግምጃ ቤት ለማስገባት መፍቀጿ ከምን የመነጨ ነው? የኢትዮጵያ መንግስት ገንዘቡን ለጦር መሣሪያ መግዣ ሊያውለው አይችልም ወይ? የሚል ጥያቄ አስነስቶ ነበር።

ኸርማን ኮሽን ገንዘቡ ለምንም ዓይነት አገልግሎት ሳይውል የመንግስቱ ኃ/ማርያም መንግስት ሊወድቅ ይችላል የሚል ግምት እንዳለው በመግለፅ፣ ለጦር መግዣነት የመዋል ዕድሉ ዉስን መሆኑን ለባልደረቦቹ ገለፀላቸው።

ካሣ ከበደ “የመክፈቻ ቁልፍ” መሆኑ አብቅቷል

ኸርማን ኮሽን በቀጣዮቹ ሁለት ሣምንታት ወደ ኢትዮጵያ ለመጓዝ ያቀደ መሆኑን ለኦሪ ሉብራኒ የነገረው ቢሆንም፣ ዕቅዱ ግን ተግባራዊ

አልሆነም። ይህ የሆነው ጊደት ኃውስ ለኸርማን ኮሽን የጉዞ ፈቃድ ስላልሰጠው ነው።

ኸርማን ኮሽን እንዳቀደው ወደ ኢትዮጵያ ቢጓዝ ኖሮ ዋሽንግተን 35 ሚሊዮን በክፍያ መልክ ለኢትዮጵያ መንግስት ለመስጠት ያሳለፈችውን ውሳኔ በተመለከተ ካሳ ከበደን አግኝቶ ለማነጋገርና አቋሙን ለማወቅ አስቦ ነበር።

በአሜሪካውያን ባለስልጣናት የስለላ ምንጮች እምነት፤ ከአንድ ዓመት በፊት ሲተ-እስራኤላውያንን በማጓጓዝ፤ እንዲሁም ሀገሩ ከምዕራባውያን ጋር ያላትን ግንኙነት በማደስ ረገድ “ዋናው ቁልፍ ሰው” ተብሎ የሚገመተው ካሳ ከበደ፤ ተሰሚነት እንዳጣና የነገሮች መክፈቻ ቁልፍ መሆኑ እንዳበቃ የሚገልፁ ጭምጭምታዎች መኖራቸውን ያመለክታል።

የኸርማን ኮሽን ወደ ኢትዮጵያ ጉዞ የተሰናከለው የካሳ ከበደ ተሰሚነት በመሸርሸሩ ምክንያት እንደሆነም በምክንያትነት ተቀምጧል። ቦብ ፍሬዘርና ቦብ ሁዴክም ካሳ ከበደ በመንግስቱ ኃ/ማርያምና በጓዶቹ ገሸሽ መደረጉን በእርግጠኝነት ገልፀዋል። በወቅቱ በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር የነበሩት ናኦም በኢትዮጵያ የጣሊያን አምባሳደር ጋር ባደረጉት ውይይት የተረዳውን እንደሚከተለው ገልፀውታል።

“በኢትዮጵያ የኢጣሊያ አምባሳደር የነበሩት ማንሊዮ ዲላ አርኪካ፤ ካሳ ከበደ ከእስራኤል እና ከአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ ጋር ያለው ግንኙነት እንደ ኢትዮጵያ መንግስት አባልነቱ አይደለም ብለው ነግረውኛል። እነ መንግስቱ ከእስራኤል እና ከአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ ጋር ጠንካራ ትስስር አለው ብለው ስላመኑ ተሳትፎውን ገድበዋል። ለጠቅላላ ነገሮች ባይተዋር እንዲሆን ያደረጉት ካሳ ከበደ ለሕይወቱ በመስጋት

ሀገሪቱን ለቆ ለመሄድ እየተጠበቀ መሆኑንም አስታውቋል። ሲሉ ነበር የተናገሩት አሸር።

እንዲያም ይሁን እንጂ፤ እስራኤሎችም ሆነ አሜሪካውያን የካሣ ከበደ መዓዓ ዕጣ ፈንታ አደጋ ውስጥ እንዲወድቅና ለአደጋ እንዲጋለጥ አይፈልጉም። ቡብ ፍሬዘር ቡጉዳዩ ላይ ሲናገሩ “ካሣ ከበደ ማረፊያው ከላባ በተሰራ የተደላደለ ምቹ ፍራሽ እንዲሆን ለማድረግ ዝግጁ ነን” ያሉ ሲሆን፤ ይህም የሚደረገው ካሣ በጭፍጨፋና በደም ማፍሰስ ተግባር ላይ ባለመሳተፉ ሊታደጉት እንደሚገባ በማመናቸው መሆኑን ገልፀዋል።

የአሜሪካ አይሁዶች፤ ከኢትዮጵያ አይሁዶች ማህበር እና ከካሣ ከበደ ጋር ጥብቅ ግንኙነት አላቸው። ከሦስት ዓመት በፊት ጌሊ ኩሊንክና ናትሻፕሮን ለመጀመሪያ ጊዜ ከካሣ ከበደ ጋር ተገናኝተው ሲወያዩ “የአንተ ህልውና ከዚህ ከምትሰራው ተልዕኮ ጋር የተያያዘ ነው። የተፈለገው ግብ ላይ እንድንደርስ ከተባበርክን በአስፈላጊው ሰዓት ልንደርስልህ ዝግጁ ነን” ብለውት ነበር።

ካሣ ከበደ፤ ከጌሊ ኩሊንክና ናትሻፕሮን ጋር ባደረገው የቅርብ ጊዜ የደብዳቤና የስልክ ልውውጥ “ለእኔ ቃል የገባችሁትን አትርሱ” ሲል ማሳሰቡን የሚገልፀው ሉብራኒ “ካሳ ከበደ የእስራኤሎችን እንቅስቃሴ በቅርበት ይከታተላል፤ ጊዜው ሲደርስ የሚጠይቀውን ሁሉ ልንፈፅምለት እንደምንችል ቃል ገብቼለታለሁ” ብሏል።

መንግስቱ ጋ/ማርያም አምባሳደር ካሣ ከበደን ያራቀበት ምክንያት “ምን ይሁን ምን አይታወቅም” ብሎ ነው የሚያምነው። አንድ ቀን ጠዋት ተነስቶ አንገቱን ቆርጣችሁ ጣሉት የሚል ትዕዛዝ ሊሰጥ ይችላል ብሎ መስጋትም ጀምሯል። ካሳ፤ እንደ ክር የቀጠነችው ህልውናው አደጋ ውስጥ መሆኗን ነፍስያው ነግራው ይመስላል በድንገት ወደ እስራኤል

ኤምባሲ በማምራት ለስድስት ጄኔራል ቤተሰቦች ቪዛ እንዲሰጣቸው ጠየቀ። በዚህ ጊዜ ቤተ-እስራኤላውያን ለጉዞ ብቁ መሆናቸውን ፎርም መርምሮ የሚያረጋግጠው የደህንነት ሚኒስትሩ ምክትል መርሻ ቀፀላም ለባለቤቱና ለሁለት ልጆቹ የእስራኤል መግቢያ እንዲሰጣቸው ጠየቀ።

ምክትል ሚኒስትሩ፣ ለቤተሰቡ ቪዛ ሲጠይቅ አስገራሚ በሚባል መልኩ ነበር። የሚስቱ አያት ቤተ-እስራኤላዊ መሆናቸውን፣ እንዲሁም የአይሁድን ወግና ባህል ሲጠብቁ የኖሩ እንደሆኑ ነበር የተናገረው። የእስራኤል ኤምባሲ ሹማምንት ይህ የመርሻ ሰብብ በቀጣይ የሚፈጠረው ስለማይታወቅ ቤተሰቡን አስቀድሞ የማሸሽ ዕድል ለማግኘት ያቀረበው ምክንያት እንደሆነ ቢያውቁም፣ ለአሱም ለካሳም የጠየቁት ቪዛ እንዲሰጣቸው ነበር የፈቀዱት።

ምንም እንኳን ሁኔታዎች እንደቀድሞው ባይሆንም፣ ኡሪ ሉብራኒ እና የአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ አመራሮች ካሣ ከበደ ቁልፍና ተሰሚ በነበረበት ጊዜ ያላዩትን አክብሮትና ወዳጅነት ሳይነፍጉት ነበር ግንኙነታቸውን የቀጠሉት። ናት ሻፕሮንና ኡሪ ሉብራኒ የሁልጊዜ ታማኞቹ መሆናቸውን፣ እንዲሁም በማንኛውም ጉዳይ በግል አብረውት ለመስራት ዝግጁነት እንዳላቸው የሚገልፅ ደብዳቤ ለካሳ ደብዳቤ ፅፈው በባልደረባቸው ፒተር ጃክሰን በኩል በእጁ እንዲደርሰው በማድረግ ቅርበታቸውን አረጋግጠውለታል። ካሣ ከበደ አብረን እንስራ ሲሉ በደብዳቤ ያቀረቡለትን ጥያቄ ተቀበለውም አልተቀበለውም መስዋዕት ከመሆን ሊታደጉት እንደቆረጡ መወሰናቸው ግን እርግጥ ነበር።

የአዲስ አበባው የቂጣ በዓል

ከተወለዱበትና አብዛኛውን ዕድሜያቸውን ከኖሩበት ትውልድ

መንደራቸው ርቀው በአዲስ አበባና በዙሪያዋ የሰፈሩ ቤተ-እስራኤላውያን በየተከራዩበት ቤት ለመጀመሪያ ጊዜ የፋሲካን የቂጣ በዓል ለማክበር እየተዘጋጁ ነው።

አሜሪካዊው አይሁድ ጆ ሩት በእስራኤል ኤምባሲ ውስጥ ድንኳን አስተክሎ ከምዕራባውያን ልምድ እኳያ በዓሉን እንዴት ማክበር እንዳለባቸው ለቤተ-እስራኤላውያኑ ቀሳውስት እየነገራቸው ነው። ተጓጉሮ ቤተ-እስራኤላውያን የሚነገራቸውን ሁሉ ያለምንም ማቅማማት መቀበላቸው የገረመው ጆ ሩት "የምላችሁን ሁሉ እንዴት ልክ ነው ብላችሁ ያለምንም ተቃውሞ ተቀበላችሁኝ?" ሲል ጠየቃቸው። ይኼኔ እንደኛው ቁስ "እየነገርከን ያለኸው በእስራኤል በዓሉ እንዴት እንደሚከበር አይደለምን? በትንቢተ ኢሳያስ 2፡3 ላይ ሕግ ከጽዮን፣ የእግዚአብሔርም ቃል ከኢየሩሳሌም ይወጣልና፣ ይላል ሲሉ መለሱለት። ጆ ሩት የቂጣ በዓል በእስራኤል እንዴት እንደሚከበር ለቀሳውስቱ ከነገራቸው በኋላ፣ ይህንኑ ሥርዓት ለቤተ-እስራኤላውያን ቤተሰቦች እንዲነግሩና በዓሉን እንዲያከብሩ አዘዘ።

ይህ ቢሆንም በኤምባሲው ቅጥር ግቢ የተዘጋጀው የበዓል ሥርዓት በመደበኛው ሠዓት አልተከናወነም። ጆ ሩት ከፋሲካ በዓል መታሰቢያ ምሽት ቀደም ብሎ ሊመሻሻ ሲል ነው ዝግጅቱ እንዲከናወን ያደረገው። ይህ የሆነው የአየር ጦርነት በተጫጫናት አዲስ አበባ ከተማ ውስጥ በዓሉን ማካሄድ ለሌላ የፀጥታ ችግር መንስኤ እንዳይሆንና ጥንቃቄ ማድረግ ስለተፈለገ ነው።

ትውልደ ኢትዮጵያውኑ ቤተ-እስራኤሎች በኤምባሲው ቅጥር ግቢ በመሰባሰብ በቀሳውስቱ አማካይነት ለግማሽ ሰዓት የዘለቀ የእምልኮ ስነሥርዓት አከናወኑ። በእብራይስጥና በሮማይስጥ የተፃፉ ቅዱስ

መዝሙሮች እየተዘመሩና ቃል እየተነበበ ከተፀለየ በኋላ፣ ቀሳውስቱ በግዕዝ ቋንቋ እየዘመሩና እያሸበሸቡ አያት ቅድመ-አያቶቻቸውን ከግብፅ ባርነት ነፃ ያወጣውን የእስራኤል አምላክ ቸርነት አወደሱ።

ከዚያም የአራት ሕግ በሚያዘው መሰረት ላታቸው የተጠቀለለ፣ ነገር ግን እንደውሻ ጭራ ያልተንጠለጠለ ከእስራ አንድ በላይ የሰቡ ሙክቶች ታርደው፣ እርሾ ሳይኖረው ከተዘጋጀው ቂጣ እና ዳቦ ጋራ ለታዳሚው ቀረበ። እግዚአብሔር ከዘመናት በኋላ ሕዝቡን በሚለበሰብበት ዋዜማ ላይ በእንግድነት በተገኙበት ሥፍራ ፋሲካን ማክበራቸው ልዩ ስሜት እንደፈጠረባቸው ቀሳውስቱ ገለፁ።

ሴናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ የፕሬዝዳንቱን መልዕክት ይዞ ወደአዲስ አበባ ከመጓዙ ከቀናት በፊት፣ የ61 ዓመቱ አሜሪካዊ ፒተር ጃክሰን ወደዚያው አቅንቶ ነበር። ፒተር ጃክሰን “የአሜሪካውያን አይሁዶች ማህበር ለኢትዮጵያውያን አይሁዶች” የተሰኘውን ተቋም በመወከል ፈላጾችን ለማጓጓዝ ስለሚደረገው ክፍያ ለመነጋገር እና ናት ሻፕሮን የገባለትን ቃል እንዳልረሳ ገልጾ የፃፈውን ደብዳቤ ለካሣ ከበደ ለመስጠትም ነበር ወደ አዲስአበባ ያመራው።

ፒተር ጃክሰን ከካሳ ከበደ ጋር ለመጀመሪያ ጊዜ ተገናኝቶ የተወያየው ምሣ እየበላ ነበር። በዚህ ጊዜ፣ ካሣ ከበደ እስራኤሎች ከኢትዮጵያ ጋር የነበራቸው የሻከረ ግንኙነት ወደተሻለ ደረጃ እንዲሸጋገር ለደረገው ጥረት መመስገን ሲገባው እንደተከዳና ምንም ዓይነት ምስጋና እንዳልተሰጠው በምሬት ነገረው።

“እስራኤሎች ከድተውኛል። እስራኤል ኢትዮጵያ ካለባት ኢኮኖሚያዊና ወታደራዊ ችግር ታላቅቃለች ወይም እንድታገግም ታደርጋለች የሚል ተስፋ ጥቁባት ነበር” ሲል ምሬቱን ከነገረው በኋላ፣

የተቋረጠው ዲፕሎማሲያዊ ግንኙነት እንደገና ለመቀጠል ከአሜሪካ በፊት ለእስራኤል ቅድሚያ ሰጥቶ ሲሰራ እንደነበር አጫወተው። ኢትዮጵያ ከአሜሪካ ጋር ያላትን ግንኙነት ለማደስ ለሕዝብ ግንኙነት ተቋሙ በወር 25 ሺህ ዶላር እየተከፈለ መሆኑን፣ ነገር ግን ምንም ተስፋ ሰጪ ነገር እንደሌለ ለፒተር ነገረው።

“እስራኤሎች እንደሚባሉት የቁርጥ ቀን ወዳጅ ወይም የማይከፋ ባልንጀራ ሊሆኑ እንዳልቻሉ አረጋግጫለሁ” ሲል የተሰማውን ቅሬታም አክሎ ገለፀለት። ካሣ ከበደ የኢትዮጵያን ወቅታዊ ሁኔታ በተመለከተ ባደረገለት ገለፃ፣ መንግስቱ ኃይለማርያም ሥልጣናቸውን ለቀው ወደየትኛውም ሀገር እንደማይሰዱ፣ ደህንነቱ ተጠብቆ በነፃነት እኖራለሁ ብለው ስለማያስቡ የሰደት አማራጮችን እንደማይቀበሉ በእርግጠኝነት ነገረው። ካሣ ከበደ፣ ከመንግስቱ ውጭ በሥልጣን ላይ ያሉ ሌሎች ባለሥልጣናት በሙሉ እርባና የሌላቸው መሆናቸውን ጭምር በግልፅ ለፒተር አጫወተው።

ፒተር ጃክሰን በበኩሉ በአዲስ አበባ ዙሪያ የሚገኙትን ፈላሾች ወደ ተስፋይቱ ምድር የማጓጓዡ ሂደት የተቀላጠፈ ለማድረግ፣ የአሜሪካውያን የአይሁዶች ተቋም ባቀደው መሰረት 7 ሚሊዮን ዶላር የአየር መንገድ ትኬት ክፍያ ለመሸፈን ዝግጁ መሆኑን ለካሳ ከበደ አስረዳው። ይህ ሃሳብ ለብራኒ እና ኸርማን ኮኸን የነደፉት ዕቅድ አካል ሲሆን፣ በዚህ መልኩ ቤተ-እስራኤላውያንን ለማጓጓዝ አመት ከመንፈቅ ጊዜ ይወስዳል።

ናት ሻፕሮን በጉዳዩ ላይ የሚደረጉ ድርድሮችንና ስምምነቶችን ሪፖርት ለማድረግ እንዲጠቀምባቸው ያዘጋጀውን የምስጢር ሥም ዝርዝር ለካሣ ከበደ እንዲሰጠው በፒተር ጃክሰን በኩል ልኮለት ነበር። ካሣ ከበደ ግን ስሞቹ አልጣሙትም ነበር። ካሣ ከበደን “ብሮከር”፣ መንግስቱ

ኃ/ማርያምን ደግሞ “ኮካ ኮላ” በሚል የሚሰጠር ስሞች ነበር የሚገልጿቸው። “እነዚህን የምስጢር ስሞች ብስለት የሌለው ሰው ነው ያወጣቸው። ለነገሮች ዕውቀት ያለው ሰው ደጋግሞ ካሰበባቸው በቀላሉ ሊያውቃቸው ይችላል። ማንም አሜሪካዊ ሳካጥላንካ ብለህ ስትጠይቀው አረቦቹ ማለትህ ነው? እንደሚልህ ይጠፋዋል ብለው ማሰባቸው ያሳዝናል። እስራኤሎች ነገሩን በጥበብ ለመያዝ ያልፈለጉበት ምክንያት ምንድነው?” ሲል ካሣ ከበደ ለጃክሰን ምሬቱን እንደገለፀ ይናገራል።

ቡሽዊትዝን ማስታጠቅ

ሴናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ የፕሬዝዳንት ቡሽ ልዩ መልዕክተኛ ሆኖ መሰየሙ ለአጠቃላይ የአሜሪካ አይሁዶች ማህበረሰብ አመራሮች ትልቅ ድል ነው። ሚያዝያ 18 ቀን የእስራኤል መንግስት የሚያራምደውን አቋም እና በአጭር ጊዜ ውስጥ በብዛት ቤተ-እስራኤላውያንን ከኢትዮጵያ ማጓጓዝን በተመለከተ፤ እንዲሁም ለመንግስቱ ኃ/ማርያም ምን መናገር እንዳለበት ለቡሽዊትዝ ማብራሪያ ለመስጠት ቴሌ ኮንፍረንስ ተዘጋጀ። ቴይለር ሆሊኒን እና ሽናይደር ናቸው በቴሌ ኮንፍረንስ በዋናነት ማብራሪያ የሰጡት።

ሽናይደር፤ ኢትዮጵያ ለረዥም ጊዜ ስትጠብቀው የነበረውን የጦር መሣሪያ ቁሳቁስ እርዳታ ለመስጠት የእስራኤል መንግስት ፍቃደኛ አለመሆኑን፤ እንዲሁም አሜሪካውያን አይሁዶች ተጓጓዦቹን ለማጓጓዝ እንከፍላለን ያሉትን ገንዘብ እንዴት ለመክፈል እንዳቀዱ ለቡሽዊትዝ አብራራለት።

ቦብ ፍሬዘር ከዚህ ማብራሪያ ወጣ ባለ መልኩ “አማኒያኑ ወደ አዲስ አበባ መግባታቸው አይቀሬ ነው። ይህ ሽግግር በሰላማዊ መልኩ መካሄድ

አለበት። ከዚህ ጎን ለጎን ደግሞ ፈላሻዎቹ ወደ እስራኤል ተጓጉዘው ማለት አላባቸው” ሲል ገለጻ አደረገ።

ከዚህ ማብራሪያ የቀድሞው ሴናተር ሩድ ቡሽዊትዝ የሰላም ኮንፈረንስ እና የቤተ-እስራኤላውያን ጉዞ የተያያዙና የማይነጣጠሉ መሆኑን ነው የተገነዘቡት። ይኼን ሩዲ ቡሽዊትዝ የፈላሻዎችን ጥቅም ለማስጠበቅ ብቸኛው አሜሪካዊ አድርጎ ራሱን ከመቁጠር አላመነታም። ቡሽዊትዝ ራሱ በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ከናዚ ጭፍጨፋ ከተረፉ ጥቂት የአይሁድ ቤተሰብ ጋር ወደ አሜሪካ ተሰዶ ኑሮ የጀመረ ነው። ልጅነቱ በሰቅጣጭ የናዚዎች ትውስታ የተሞላ በመሆኑ እነዚህን ሕዝቦች ለመታደግ ሲወክል ሌላ የፖለቲካ አጀንዳ እንዳይጨምሩለት ከብዷቸው ነበር።

በወቅቱ ቤተ-እስራኤላውያንን አንድ ጊዜ በሚደረግ የማጓጓዝ ተልዕኮ እንዲወጡ ለማድረግ የኢትዮጵያን መንግስት ማግባባት፣ ለእርስ በእርሱ ጦርነት መቋጫ የሚያስገኝ የሰላም ኮንፈረንስ ማካሄድ፣ እንዲሁም አማዕያኑ ቡድን ሰላማዊ የሥልጣን ሽግግር እንዲያደርግ ይፈለጋል።

ሴናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ ወደ አዲስአበባ የሚጓዝበት ዋና ዓላማ የኢትዮጵያ መንግስት የተባለውን ሰላማዊ አካሄድ እንዲከተል ማግባባትና ብዙ ዓመታት ያስቆጠረው ጦርነት እልባት እንዲያገኝ ማድረግ የተልዕኮው ዋነኛ ቁልፍ ጉዳይ መሆኑን ሽናይደር፣ ቦብ ፍሬዘርና ናት ሹሮፕ አስረግጠው አስጨብጠውታል።

- ምዕራፍ ዘጠኝ -

በቡሽዊትዝ ተልዕኮ

ጣልቃ መግባት አስፈላጊ የሆነበት ክስተት

ወደ አዲስ አበባ የተላከው የአሜሪካ መንግስት ልዩ ልዑክ ምን ይዞ ይመጣ ይሆን? በሚል ጥያቄ ዙሪያ የሚያጠነጥኑ ወሬዎች ተበራክተዋል። የሰላም ወይይቱ ቢካሄድ መንግስቱ ኃ/ማርያም እንደ ፊሊፒንስ አምባገነን ፈርዲንድ ማርቆስ ያለ ምንም ደም መፋሰስ ስልጣናቸውን ለቀው ወደ ስደት ሊያቀኑ ይችላሉ ብለው ተስፋ አድርገዋል።

ከተማዋ ውጥረት ውስጥ ብትሆንም የዘወትር ህይወት ግን ቀጥሏል። ከአዲስ አበባ 65 ማይል ርቀት ላይ የምትገኘው አምቦ ከተማ በአማፅያኑ እጅ ወድቃለች። ይህ ደግሞ በመንግስቱ ኃ/ማርያም ደጋፊዎችና በፓርቲው አባላት ዘንድ ድንጋጤ ፈጥሯል። አዲስ አበባ

ከዛሬ ነገ በአማሪያኑ እጅ ትወድቃለች ተብሎ በተሰጋበት ሣምንት አጋማሽ ነው በሴናተር ቡሽዊትዝ የተመራው የአሜሪካ ልዩ ልዑክ ወደ መዲናዋ ያቀናው።

ነጋዴዎች በአሰብ ወደብ ያራገፉትን ዕቃቸውን ወደ መሃል ሃገር እንዲያጓጉዙ ተነግሯቸው በጥድፊያ ላይ ናቸው። ሻዕቢያ አሰብ ወደብን ለመያዝ እየተቃረበ ነው ተብሎ እየተወራ በመሆኑ የቅርብ ወዳጆቻቸው ከመንግስቱ ኃይለማርያም ገሸሽ እያሉ ነው። በወዳጆቻቸው በመከዳታቸው የተነሳ መንግስቱ ኃ/ማርያም በበስጭት መጠጥ አብዝተው እየተጎነጩ ነው የሚል ጭምጭምታ እየተናፈሰ ነው።

የፕሬዝዳንት ቡሽ ልዩ መልዕክተኛና በሩድ ቡሽዊትዝ የተመራው ልዩ ልዑክ በአዲስ አበባ ትኩረት አላገኘም ነበር። ካሳ ከበደ ብቻ ነው ነገሮች ጨርሰው ከመበላሸታቸው በፊት ሀገር ለቆ ለመሰደድ የነበረውን ዕቅድ ለጊዜው በማዘግየት በሴናተሩ ከሚመራው ልዩ ልዑክ ጋር ተገናኝቶ ለመወያየት የወሰነው። እንዲያም ይሁን እንጂ ካሣ ከውይይቱ ተስፋ ሰጪ ነገር ይገኛል ብሎ አላሰበም።

ካሣ ከበደ ከዓመት በፊት ልዑኩን የሚመራው ሩድ ቡሽዊትዝን ዋሽንግተን አግኝቶት ነበር። ቡሽዊትዝ፣ የአሜሪካና የኢትዮጵያ ወዳጅነት በሚሻሻልበት ሁኔታ ላይ እንዲወያይ ካሣ ከበደን ከረዳት ውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ኤልበርግ ጋር አገናኝተውት ነበር። ካሣ ከበደ ከአራ ሉብራኒ ጋር ባደረገው ውይይት ቡሽዊትዝ ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ተስፋይቱ ምድር የሚጓዙበትን ሁኔታ በማቀላጠፍ ላይ ያጠነጠነ እጅንዳ ይዘው እንደመጡ ተረድቷል። ይህንን የተረዳው ካሣ ፕሬዝዳንቱ ቦብ ፍሬዘርን ልዩ ልዑክ አድርገው መስደዳቸው በኢትዮጵያውያን ዘንድ ክብርና ሞገስ ያሰጣቸው እንደነበር ነው የገለፃላቸው። አክሎም የልዑኩ ተልዕኮ

የብዙዎችን ቀልብ እንዳልሳበ በመግለፅ አሜሪካውያኑን ዲፕሎማቶች ከተለመደው በበለጠ እየሳቀባቸው በንዴት እንዲደብኑ አደረጋቸው።

በረራ ወደ አዲስ አበባ

የቀድሞው ሴናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ፣ ከቦብ ፍሬዘር፣ ከአርቪንግ ሂክስ እና ከጆን ሂል ጋር በመሆን ከዋሽንግተን ወጣ ብላ ከምትገኘው ከዳላስ አየር ማረፊያ ወደ ኢትዮጵያ ሊያመሩ ባቆበቆቡበት ወቅት የደረሳቸው የመጨረሻ ሪፖርት አስደንግጧቸው ነበር።

በወቅቱ የመንግስቱ ኃ/ማርያም ሠራዊት ሕዝቡ ውስጥ በመዝለቅ ለቀበሌ አመራሮች፣ ለአብዮት ጠባቂዎችና ለፓርቲው አባላት በነፍስ ወከፍ ጦር መሣሪያ በማስታጠቅ ላይ መሆኑን የሚያወሱ መረጃዎች እየተናፈሱ ነበር። አዲስ አበባ በአማሪያው እጅ እንዳትወድቅ ለማድረግ የመከላከል ውጊያ ቢቀሰቀስ ቤተ-እስራኤላውያኑ የጦርነቱ ሰለባ ይሆናሉ። ሪፖርቱ ሴናተሩ በአዲስ አበባ ሰማይ ላይ ያንዣበበውን የጥፋት ዳመና ለማስወገድ ጥረት ማድረግ እንዳለባቸው የሚገልፅ ነው። ሪፖርቱ ይህንን ጉዳይ የተልዕኳቸው ዋነኛ ቁልፍ አድርገው እንዲቆጥሩት ነበር ሴናተሩን ያስገደዳቸው።

በአሜሪካ ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የሰሜን አፍሪካ ጉዳዮች ኤክስፐርት አርቪንግ ሂክስ፣ በውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር የኢትዮጵያ ዴህን ኦፊሰር ጆን ሂል እና ቦብ ፍሬዘር በኢትዮጵያ ያለውን የእርስ በርስ ጦርነት እንዴት ማስቆም ይቻላል? የአሜሪካ ሚና ምን ሊሆን ይችላል? በሚሉ ርዕሶች ዙሪያ ለሰዓታት ሲወያዩ ነበር።

የቀድሞው ሴናተር ከዳላስ ሲነሱ ገና፣ ከመንግስቱ ኃ/ማርያም ጋር የሚያደርጉት ውይይት ምን ያህል ውጤታማ ሊሆን ይችላል? የማይላክ

ቢሆንስ ኪሣራው እንዴት ሊወራረድ ይገባዋል? በሚሉ ጉዳዮች ዙሪያ ከቡብ ፍሬዘር ጋር ሃሳብ ተለዋውጠው ነበር።

ፍሬዘር ኢትዮጵያውያንን ሁልጊዜ አንድ ቀን ወደኋላ የሚቀሩና የዶላር እጥረት ያለባቸው ሆነው እንዳገኛቸው ለሴናተሩ ከነገራቸው በኋላ፤ መንግስቱ ኃ/ማርያም የቤተ-እስራኤላውያንን ጉዳይ በሥልጣን ጊዜ መግዣነት ለማዋል በመያዣነት እየተጠቀሙበት መሆኑን መገንዘብ እንዳለባቸው አስረዳቸው።

በ1938 በአባታቸው አማካይነት ከበርሊን አይሁዶች ማጎያ ካምፕ የወጡትና ወደ አሜሪካ የተሰደዱት ሩድ ቡሽዊትዝ በ1978 በአሜሪካ ሴኔት በሴናተርነት ከመመረጣቸው አስቀድሞ ነው ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ተስፋይቱ ምድር ለመውሰድ በሚደረገው እንቅስቃሴ መሳተፍ የጀመሩት። እኚህ ሰው “መንግሥቱ ኃ/ማርያም የቤተ-እስራኤላውያንን ጉዳይ ጊዜ መግዣ አድርገውታል” የሚለው አባባል አልጣማቸውም። ቤተ-እስራኤላውያንን ያለምንም ችግር ለምድራቸው እንዲበቁ ጥረት አደርጋለሁ ብለውም የወሰኑ ናቸው። በፕሬዝዳንቱ ተመርጠው ለዚህ ተልዕኮ ሲሰየሙ “እኔ በእዚህ መሰል እንቅስቃሴ ውስጥ እንድሳተፍ ያደረገኝ በአውሮፓ አይሁዶች ወደ ግድያ ሲወሰዱ ሊረዳቸው የሞከረ አንድም ወገን አለመኖሩን በታሪክ አጋጣሚ ስላየሁ ነው” ነበር ያሉት።

ቡሽዊትዝ ወደ አዲስ አበባ ከመጓዛቸው አንድ ቀን በፊት ከኡሪ ሉብራኒ ጋር ተገናኝተው ሲወያዩና ምን ምን ቢያክናውኑ የኢትዮጵያውያንን ልብ መግዛት እንደሚችሉ ሲያማክራቸው ጆሮአቸውን አልለጡትም። ቡሽዊትዝ እስራኤል በኢትዮጵያ ላይ የምታራምደውን የውጭ ፖሊሲ ጭምር አይደግፉም።

ሴናተር ሩድ ቡሽዊትዝ “እስራኤሎች በካርዳቸው ከተገቢው በላይ

ተጫውተውበታል። በመላው አፍሪካ አህጉር እንደተጫወቱት በኢትዮጵያ የሚፈልጉትን ለማግኘት የሚያስችል ካርድ የላቸውም። እስራኤሎች የተጠየቁትን ሁሉ ለማድረግ በፍጥነት ቃል ይገባሉ። ግን ቃላቸውን አያከብሩም። ስለዚህ በአፍሪካ አህጉር ቦታ የላቸውም። ጦር መሣሪያ እንሰጣችኋለን ብለው ቃል ይገባሉ። በዚህ የተነሳ እስራኤል ወረቀት ላይ ያለች ነብር ሆኖ ነው የምትታየው” ይላሉ።

ያም ሆነ ይህ ኡሪ ሉብራኒ ሴናተር ሩድ ቡሽዊትዝን ለማሳመን ያደረገው ጥረት ተቀባይነት አላገኘም። “ሉብራኒ ወደ አዲስ አበባ ለመጓዝ እየተዘጋጀ ባለበት ወቅት የጉዳዩ ቁልፍ ተዋናይ መንግስቱ ኃ/ማርያምና ካሣ ከበደ መሆናቸውን በማውሳት፣ በእሱ አስተሳሰብ የተቃኘ አቋም እንድይዝ ያደረገው ጥረት፣ መሰሪነቱንና ለራሱ የተሳሳተ ግምት የሚሰጥ መሆኑን አስገንዝቦኛል” ሲሉ ነበር የህይወት ታሪካቸውን በተመለከተ በፃፉት ማስታወሻ ላይ ያስፈሩት።

የሴናተር ሩድ ቡሽዊትዝንና የኡሪ ሉብራኒን አለመጣጣም ከጅምሩ እስከ ፍፃሜው በዝምታ ሲታዘብ የነበረው ሽናይደር “በእርግጥም ስብጥሩ ጥሩ ያልሆነ ድባብ ፈጥሮ ነበር” ብሏል።

ልዑኩ በአዲስ አበባ

በሴናተር ሩድ ቡሽዊትዝ የተመራው የአሜሪካ ልዑካን ቡድን ከመጀመሪያው ስብሰባ አንድ ቀን ቀደም ብሎ ዕለተ ቅዳሜ ሚያዝያ 27 ከውጭ ጉዳይ ሚኒስትርነት ወደ ጠቅላይ ሚኒስትርነት ከተሸጋገሩትና በምዕራብ መንግሥታት ዘንድ እክብሮትና ተቀባይነት ካላቸው ከአቶ ተስፋዬ ዲንቃ ጋር መገናኘት ቻለ።

ተስፋዬ ዲንቃ የአሜሪካው ልዑክ ቤተ-እስራኤላውያንን በፍጥነት

ስለማንኛውም ለነጋገር መምጣቱን ስለሚያውቁ ተለዋጭ ቀጠሮ አልሰጡም። በዚህ ወቅት ጠ/ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንቃ ቤተ-እስራኤላውያኑን በብዛትና በፍጥነት ማንኛውም ይገዛ ዘንድ ማነቆ የሆኑ ጉዳዮችን ለማቃለል እንደሚንቀሳቀሱ በእርግጠኝነት ለልዑካን ቡድኑ ገለፁ። በሽዊትዝ በበኩላቸው ቤተ-እስራኤላውያኑን የማንኛውም ሥራ በነፃ ሳይሆን በከፍተኛ መሆን እንደሚገባው አሜሪካ የምታምን መሆኑን ለተስፋዬ ዲንቃ ነገሯቸው።

ቡብ ፍሬዘር እርጋታ በተሞላበት መልኩ ቤተ-እስራኤላውያንን በማንኛውም ጉዳይ ላይ ጥቂት ከተናገረ በኋላ የአሜሪካ መንግስት እንደቅድመ ሁኔታ የሚያቀርባቸውን ነጥቦች ይዘረዝር ጀመር። ሁሉም ተፋላሚ ኃይሎች የሠላም ጉባዔ ማካሄድ የሚያስችል የተኩስ አቁም ሥምምነት ላይ እንዲደርሱ፣ በምፅዋ ወደብ በኩል የእርዳታ ቁሳቁስ እንዲገባ ፍቃድ እንዲሰጥ፣ ሁሉም የፖለቲካ ፓርቲዎች የሚሳተፉበት የሽግግር መንግስት እንዲቋቋም፣ ዓለም አቀፍ ታዛቢዎችን የሚያሳትፍ ነፃና ፍትሃዊ ምርጫ እንዲካሄድ የሚሉ ነጥቦችን አቀረበ።

ጠቅላይ ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንቃ በሃሳቦቹ እንደሚስማሙና ስኬታማ ይሆን ዘንድ የሚጠበቅባቸውን ለማድረግ ዝግጁ እንደሆኑ ለልዑካኑ ነገሯቸው። ነገር ግን ቤተ-እስራኤላውያኑን በአጭር ቀናት ውስጥ ሙሉ በሙሉ ማንኛውም በሚለው ሃሳብ ላይ የኢትዮጵያን መንግስት ወክለው ለመወሰን እንደሚችሉ ገለፁላቸው። ቀስ በቀስ ግን የተጓገሩትን ቁጥር አሁን ካለበት ደረጃ ለማሳደግ እንደሚጥሩ ለልዑካኑ ከገለፁላቸው በኋላ “እስራኤላውያን ምን ያህል ሰዎች ሊጓዙ ይገባል ብለው ያምናሉ?” የሚል ጥያቄ ሰነዘሩ።

እርጋታ የተሞላው የጠቅላይ ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንቃ አነጋገር

የልብ ልብ የሰጣቸው አሜሪካውያን ዲፕሎማቶች በሥልጣን ላይ ያለው መንግሥት ሥልጣኑን ሊለቅ ይገባል የሚል አስደንጋጭ ሃሳብ አቀረቡ።

ቡሽዊትዝ ስለ ውይይቱ በዓፋት ፕሊተመሻ "ላቀረብናቸው ቅድመ ሁኔታዎች ተፈፃሚነት እንደሚሰሩ ሲገልፁልኝ ገርሞኝ ነበር፤ የመንግስት ለውጥ እስከማድረግ የሚጠይቁ ዝርዝሮች ላይ መስማማታቸውን ሲያሳውቁኝ ደግሞ የበለጠ ደነቀኝ። ምክንያቱም ይህንን አልጠበቅኩምና" ብለዋል።

ቀጣዩ ስብሰባ ከሃገር ውስጥ ደህንነት ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልደስላሴ ጋር ነበር። የሀገሪቱ የፀጥታ ተቋም ቀጥተኛና ፊት ለፊት ተናጋሪ በሆኑት ኮ/ል ተስፋዬ ወልደስላሴ ቁጥጥር ሥር ነው። እሳቸው በመሥሪያ ቤታቸው ያሉ መረጃዎችና ሚስጢራዊ ሰነዶች በጓደኞቻቸው እና በጠላት እጅ እንዳይወድቁ የመጠበቅ ፋታ የማይለጥ ሥራ ያለባቸው መሆኑን አንደቀልድ ይናገራሉ።

በ1981 በኮ/ል መንግስቱ ኃ/ማርያም ላይ የተቃጣውን የመፈንቅለ መንግስት ሙከራ በምስራቅ ጀርመን እገዛ ለማክሸፍ ከኮ/ል ተስፋዬ ከአማካሪዎቻቸው ጋር ውይይት ተደርጎ ነበር። በኮ/ል ተስፋዬ ወልደ ሥላሴ ቢሮ በተካሄደው በዚህ ውይይት ላይ ምክትላቸው ኮ/ል መርሻ ቀፀላም ተገኝቶ ነበር።

መርሻ ቀፀላ በስብሰባው ላይ የተገኘበት ምክንያት እሱ በበላይነት በሚከታተለው ቤተ-እስራኤላውያንን የማጓጓዝ ሂደት ላይ ያጋጠሙ ችግሮች ላይ ማብራሪያ ለመስጠት ነበር። ለአሜሪካው ልዩ መልዕክተኛ የቤተ-እስራኤላውያንን ጉዳይ በተነሳው አንድ አጀንዳ ላይ ከጠዋት እስከ ማታ መቀመጥ እጅግ አሰልፏልና እልህ አስጨራሽ ነበር። ለሁሉም የኢትዮጵያ ባለስልጣናት ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ተስፋይቱ ምድር

እንዲጓዙ በማድረግ ረገድ መስራት እንዳለባቸውና አሜሪካም አስፈላጊውን ድጋፍ እንደምትሰጥ በመግለፅ ተግባር ነበር የተጠመዱት።

ለመንግሥቱ ኃ/ማርያም የቀረበ ጥሪ

ቀጣዩ ስብሰባ በመንግሥት ምክር ቤት በሚገኘው የመንግሥቱ ኃ/ማርያም ቢሮ ውስጥ ነበር። ይቃወሙኛል ያሏቸውን የገደሉና ያስገደሉ፣ በእርስ በእርስ ጦርነት በመቶ ሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች እንዲሞቱ ምክንያት የሆኑት መንግስቱ ኃ/ማርያም ከአሜሪካው ፕሬዝዳንት ከጆርጅ ቡሽ የተላከላቸውን ልዩ መልዕክት ክሌናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ ተቀበሉ።

ልዩ መልዕክተኛው ሩዲ ቡሽቲዋዝ ከፕሬዝዳንት ቡሽ ጋራ ለ20 ዓመታት በባልንጀራነት እንደቆዩ ለመንግስቱ ኃ/ማርያም ነግረዋቸዋል። ከዚህም በላይ በባህሪ ሰላጤው ቀውስ ወቅት አሜሪካ ሠላምን ለማስፈን በተመድ ፀጥታ ምክር ቤት የምትፈልገውን ውጤት ማግኘት ትችላል ዘንድ የኢትዮጵያ መንግስት ለሰጠው ድጋፍ ፕሬዝዳንቱ ምስጋና ማቅረባቸውን አሳውቋቸዋል።

የአሜሪካ መንግስት የኢትዮጵያ አንድነት፣ ዳር ድንበርና ሉዓላዊነት የተከበረና የተረጋገጠ እንዲሆን ጠንካራ ድጋፍ እንደሚሰጥ ያረጋገጠው የፕሬዝዳንት ቡሽ ደብዳቤ፣ ከስብዓዊነት አንፃር በኢትዮጵያ ያሉ ቤተ-እስራኤላውያን በፍጥነት ወደ ተስፋይቱ ምድራቸው የሚጓዙበት መንገድ ይመቻች ዘንድ ይጠይቃል።

በውይይቱ ላይ ሴናተሩ "ቤተ-እስራኤሎችን በአጭር ጊዜ በሚደረግ ምልልስ ማጓጓዝ ይቻላል፤ አሁን ባለው ብዛት መጠን ይጓዙ ካልን ሌላ አንድ ዓመት ተኩል ጊዜ ይወስድብናል። ስለዚህ ሃደቱን እናፋጥነው። ይህ ጉዳይ ለእኛ ፕሬዝዳንት፣ ለኮንግረሱም ሆነ ለአሜሪካ ሕዝብ እጅግ

እንገብጋቢ ጉዳይ ነው። በፍልሰት ደረጃ ካየነው አሜሪካ ራሷ በሰደት የተመሰረተች ሀገር ነች። እኔን ራሴ ይውሰዱ፤ አይሁዳዊ ነች። ቤተሰቦቿ ተገድለውበኛል። በዚህ የፍልሰት ፐርግራም ላይ የአሜሪካ ፍላጎት ከፍተኛ ነው። ይህንን ዕድል እንጠቀምበት" ሲሉ መንግስቱ ጋ/ማርያምን ጠየቁ።

"ይህንን ነገር በእጭር ጊዜ ውስጥ አጠናቀን ክጨዋታው እንደሆነ። ለምን ሌላ እንደ ዓመት ከመንፈቅ እንጠብቅ? ይህንን ይፈፅሙና ዋጋዎን ይውሰዱ" ሲሉም አከሉ ሲናተሩ።

- ምዕራፍ አስር -

ሁሉም የየራሱን ካርታ ይዞ፤ በነቃ መንፈስ ጨዋታውን ቀጥሏል

የአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ አመራሮች እና ኦሪ ሉብራኒ፤ የኢትዮጵያ መንግስትና ተቀናቃኞቹ አማሶያን ይታደሙበታል የተባለው የሰንደኑ የሰላም ጉባዔ መካሄድ፤ መንግስቱ ኃ/ማርያም በሰሜን አዲስአበባ በሚገኘው እስራኤል ኤምባሲና በዙሪያው ተሰባስበው ወደ ተስፋይቱ ለመሄድ እየተጠባበቁ ያሉ ቤተ-እስራኤላውያንን በጅምላ ማጓጓዝ የሚያስችል ፍቃድ እንዲሰጥ ሊያደርጉ ይችላሉ የሚል ተስፋ አላቸው። የአሜሪካ መንግስት እንደፖሊሲ የሚያራምደው ጉዳይ ለዓመታት የዘለቀውን ልፋታችንን ውጤታማ ሳያደርግልን አይቀርም የሚል ተስፋም አሳድሮባቸዋል።

ካሳ ከበደ እና ኦሪ ሉብራኒ በሺህዎች የሚቆጠሩ ቤተ-

እስራኤላውያንን በአጭር ቀናት በሚደረግ ምልልስ ሰማንያዊ ልዑቅ ስራ ሊከፈላት ይገባል ተብሎ በታሰበው የገንዘብ መጠን ዙሪያ በአዲስ አበባ እየተደራጀ ነበር።

ልዑቅ ስራ ሊከፈላት ይገባል የተባለው የገንዘብ መጠን የመጀመሪያ ጥሪ ከካሳ ከበደ አንደኛው ሲመጣ እራሱ ሰላም ሰላም ማለት ነበር የፈጠረበት።

ቁማሩ ቀጥሏል

እስራኤል ወደ ሀገሯ ልታጓጉዛቸው በአዲስ አበባ ያከማቸቻቸው በሺህ የሚቆጠሩ አይሁዶች ጉዳይ ከልዑቅ ስራ ሰላምና መረጋጋት ጉዳይ ጋር መያያዙ በጋራ ጋራው ያልተወደደ ስትራቴጂ እንዲመስል በዋሽንግተን ያሉ ፖለቲከኞች የወሰዱት አቋም አሜሪካዊው ዲፕሎማት ቦብ ቤልሽን እጅግን አስገርሞታል። ዓለም የቲያትር መድረክ ናት እንደሚባለው ፖለቲከኞችም ዲፕሎማቶችም ቲያትር ለመስራት ሲሞክሩ ማየት ያስገርማል።

የሰንደኑ የሰላም ጉባዔ የመካሄዱም ሆነ ያለመካሄዱ ምክንያት ቤተ-እስራኤሎችን በሙሉ ወደ ተስፋይቱ ምድር ከማንኛውም ተግባር ጋር ተቆራኝቷል። በሚያዝያ ወር የአምቦን ከተማ ከደርግ ነፃ በማውጣት ተቆጣጥሮ የነበረው የኢህአዴግ ጦር ከተማይቱን ለቆ ለመውጣት እየተዘጋጀ ሳለ፤ መንግስቱ ኃ/ማርያም ከአማፅያኑ እጅ ያስለቀቁ ለማስመሰል የመልሶ ማጥቃት ወታደራዊ እርምጃ ወሰዱ። በዚህም የተነሳ በከተማይቱ የተፈጠረው ቀውስ በእርግጥም መንግስቱ ኃ/ማርያም በሥልጣን እስካሉ ድረስ ደም መፋሰሱ የመቀጠል እንጂ የመቆም ተስፋ እንደሌለው ማሳያ ምልክት ሆኖ እንዲታይ አደረገ።

ቦብ ፍሬዘር በጉዳዩ ላይ የያዘው መንታ ግብ ያለው ፖለቲካዊ መፍትሄ እስከሚደርስበት የትኛውም ደረጃ ድረስ የሚያራምደው መሆኑን ለአሜሪካ ፕሬዝዳንት የብሔራዊ ደህንነት አማካሪ በርነት እስካው ክሮፍት እስረድቶት ተስማምቶበታል።

ቦብ ፍሬዘር፤ ቤተ-እስራኤላውያን ሳይጓጓዙ መንግስቱ ኃ/ማርያም ሥልጣን ላይ እንዳሉ ከአማፅያኑ ጋር እንዲደራደሩ ማድረግ ሥልጣን ላይ የሚቆዩበትን ዕድሜ ለማራዘም የሚጠቀምባቸው ጠቃሚ ግብአቶች ያስገኝላታል። ስለዚህ በለንደን ከሚካሄደው ጉባዔ በፊት ለእነዚህ ጉዳዮች እልባት መስጠት አለበት የሚል እምነት ይዟል። ይህ እስኪሆን ድረስም ሁሉን አቀፉ የሰላም ጉባዔ በለንደን የሚካሄድበትን ቀን እንዳይቆረጥ ወስኗል። በየቀኑና በየሳምንቱ የሚፈጠሩ አዳዲስ ክስተቶችን እየተከታተሉ፤ ቀጣዩን እርምጃ በመቀየስ እያንዳንዱን ፖለቲካዊና ወታደራዊ እንቅስቃሴ መተንተንንም ቀጥሎበታል።

ዋና ከተማይቱን አዲስአበባን ለመያዝ በሁለቱም ኃይሎች መካከል የተኩስ ልውውጥ ቢደረግ ከተማይቱ በደም ልትታጠብና እልቂቱ የከፋ ሊሆን እንደሚችል ቦብ ፍሬዘርም ሆነ የብሔራዊ ደህንነት አማካሪው ስጋት ገብቷቸዋል። ይህንን መሰል አስፈሪና አስጊ ሁኔታዎች እንዳይፈጠሩ ከአማፅያኑም ሆነ ከመንግስት ኃላፊዎች ጋር በመስራት የበኩላቸውን ኃላፊነት እየተወጡ ነው።

አሜሪካውኑ ከተቻለ መንግስቱ ኃ/ማርያም ከስልጣናቸው እንዲባረሩ ይፈልጋሉ። ቦብ ፍሬዘር መንግስቱ ኃ/ማርያም የሰላም ድርድሩን ለስልጣናቸው ማራዘሚያ ጊዜ መግዣ አድርገውታል ብሎ ያምናል።

ብሔራዊ ደህንነት አማካሪው በርነት እስካው ክሮፍት በሰጠው ትዕዛዝ መሰረት፤ ቦብ ፍሬዘር የዙምቧቡዊው ፕሬዝዳንት ሮበርት ሙጋቤ

ለመንግሥቱ ኃ/ማርያም ክላላ እንዲሰጡ ግፊት እያደረገባቸው ነው። ከወራት በፊት ሀሳቡ በተጠነሰሰበት ወቅት የዙምቧብዌ ፓርላማ አባላት መጋቢ ለመንግስቱ ጥገኝነት ሊሰጡ ነው በሚለው ጉዳይ ላይ ያስሙትን ተቃውሞ ወደ ጎን ብለው ለአምባገነኑ መሪ መጠጊያ ይሰጧቸው ዘንድ ቦብ ፍሬዘር መወትወቱን ቀጥሏል።

ናት ሻፕሮንና ሽናይደር ደግሞ ከአሜሪካ ሜኒሶታ ከአሜሪካ አይሁድ ማህበረሰብ አመራሮች ጋር በመሆን፣ ከተቻለ በለንደን የሚካሄደው የሰላም ኮንፍረንስ ከመካሄዱ በፊት፣ ካልተቻለ ደግሞ የሰላም ጉባኤው እየተካሄደ ባለበት ወቅት ቤተ-እስራኤላውያንን ከአዲስ አበባ ወደ ተስፋይቱ ምድር ማጓጓዝ የሚቻልበትን መንገድ በመቀየስ ረገድ የአሜሪካ መንግስት ግፊት ያደርግ ዘንድ የአሜሪካ ፖለቲከኖችን መጨቅጨቅን ተያይዘውታል።

በአዲስ አበባ ከመንግስቱ ኃ/ማርያም ጋር በኩል ጠረጴዛ ዙሪያ ተቀምጦ ሁለት ጊዜ የተወያየውና ወደ ሃገሩ የተመለሰው ሩዲ ቡሽዊትዝ በጉዳዩ ላይ ያለውን አጠቃላይ ሁኔታ ምስል፣ ለፕሬዝዳንቱ ለማቅረብ ለኛ ዕለት በኋይት ሀውስ ከፕሬዝዳንቱ ጋር ቀጠሮ ነበረው።

ሩዲ ቡሽዊትዝ ከፕሬዝዳንቱ ቡሽ ጋራ ተገናኝቶ በኢትዮጵያ ስለነበረው ቆይታ ገለፃ ካደረገላቸው በኋላ፣ “መንግሥቱ ኃ/ማርያም ቃል የገባልንን ለማሟላት ረቃደኛ አልሆነም፤ የቤተ እስራኤሎችን ወደ እስራኤል የመጓጓዝ ተግባር እንዲቀላጠፍ አላደረገም። በሰላም ውይይቱ ላይ የሚያቀርባቸው ሀሳቦች ተቀባይነት እንዲያገኙ፣ እኛ እንድንደግፈውና ተቃዋሚዎቹ ላይ ጫና ለመፍጠር ቤተ-እስራኤሎችን በየቦታው እንዲቆዩ በማድረግ እንደመጠቀሚያ ሊገለገልባቸው አስቧል። የመንግሥቱ ኃ/ማርያም መንግስት በለንደን ድርድር ላይ የሚቀርቡ ቅድመ-ሁኔታዎችን አልቀበልም ብሎ ከጉባኤው ራሱን ቢያገል፣ በጥቂት ማይሎች ርቀት

በከተማይቱ ዙሪያ መሸገው የሚገኙት አማዕያን ትእግስታቸው አልቆ መዲናይቱን ለመያዝ የማጥቃት ዘመቻ ሊሰነዝሩ የሚችሉባቸው ብዙ አዝማሚያዎች አሉ። በእስቸኳይ ኢትዮጵያውያን አይሁዶች ወደ እስራኤል የሚጓዙበት መንገድ እንዲፈጠር አሜሪካ ግፊት ማድረግ አለባት" ብለው እንዲያምኑ ሩዲ ቡሽዊቲዝ ያለውን ሁኔታ አስረግጦ ለፕሬዝዳንት ቡሽ አስረዳቸው።

ፕሬዝዳንት ቡሽም ለዚህ ወሳኝ ጉዳይ አፋጣኝ አልባት አንደሚፈልጉ ቃል በመግባት ልዩ ልዑካቸውን አሰናቡ።

ይህን ጊዜ ነበር ውይይቱን በዝምታ ሲከታተል የነበረው ቦብ ፍሬዘር "እኛን ቤተ-እስራኤላውያን ወደ እስራኤል በአፋጣኝ የሚጓዙበትን መንገድ ማመቻቸት ከአንተ የሚጠበቅ ተግባር ነው። ይህንን አድርጉ። እኛ ደግሞ ከተቀናቃኞቻችሁ ጋር እንድትደራደሩ እናደርጋለን" ሲል ተናገረ።

መንግሥቱ ኃ/ማርያም ለአንድ ሰዓት ተኩል ያህል የፕሬዝዳንት ቡሽን ልዩ መልዕክተኛ ንግግር በዝምታ ሲያዳምጡ ቢቆዩም፤ የቦብ ፍሬዘር ንግግርን ሰምተው ዝም ማለት ግን አልቻሉም። "በቃ፤ እኛ ፈላሻዎችን ወደ እስራኤል የመላክ ችግር የለብንም። የቤተሰብ ውህደት በሚል ምክንያት ወደዚያ እንዲጓዙ ማድረግ እንችላለን። እኛ ይህንን ስናደርግ በሁለቱ ሀገሮች ማለትም በእስራኤልና በኢትዮጵያ መካከል ያለው ታሪካዊና ፖለቲካዊ ወዳጅነት ይበልጥ እንዲዳብር ያደርጋል የሚል እምነት አለኝ። ነገር ግን እነዚህን ሕዝቦች ወደ እስራኤል እንዲጓዙ የማስተባበርም ሆነ የመቀስቀስ ግዴታም ሆነ ኃላፊነት የለብንም ነው የምለው። እንጂ ፈላሾች ከሌላው የኢትዮጵያ ሕዝብ የተለየ ምን መያ አላቸው? እንደማንኛውም ኢትዮያዊ እየኖሩ ነው ያሉት ብዬ ነው

የማምኘው" አሉ።

ሩዲ ቡሽዊትዝ የመንግሥቱን ቁጣ የተቀላቀለበት ንግግር በዝምታ ማዳመጡን ቀጥሏል። ቦብ ፍሬዘር ግን እየተበሳጩ የመጡትን ፕሬዝዳንት መንግሥቱ ኃ/ማርያምን እያየ፣ "ከቤተ-እስራኤላውያን ወደ እስራኤል መጓጓዝ ጋራ ሰላማዊ መፍትሔ ለማምጣት ሊካሄድ የታቀደው የሰላም ውይይት አንድም ሁለትም ጉዳይ ተደርገው የሚታዩ መሆኑን ማመን ያስፈልጋል፤ በሰንደን የሚካሄደው ኮንፍረንስ የሽግግር መንግሥት መመስረት ዓላማ ጭምር ያለው መሆኑን መገንዘብ ይኖርብዎታል" ሲል ለመንግሥቱ ኃ/ማርያም የአሜሪካ መንግሥትን ፍላጎት በግልጽ አስገነዝባቸው። አሜሪካውያን የመንግሥቱ ኃ/ማርያም መንግሥት በሰንደን የሚካሄደውን የሰላም ኮንፍረንስ ከስድስት ሳምንታት በኋላ እንዲካሄድ በማድረግ እንዲተባበር በማሳመን ለቀጣይ ዙር ውይይት ቀጠሮ ይዞ ለመለያየት ዕቅድ ነበራቸው።

የሰላም ኮንፍረንሱ ከተካሄደ ከጥቂት ሳምንታት በኋላ በኢትዮጵያ የክረምት ወራት ይገባል። በዚህ ከባድ የክረምት ወቅት ውጊያ ማካሄድ ለአማፅያኑ አዳጋችም ይሆንባቸዋል። መንግሥቱና አጋሮቻቸውም ሠራዊቱ ለመልሶ ማጥቂያ በቂ ዝግጅት እንዲደርግ እየተዘጋጁ ነው። በዚህ ወቅት አሜሪካውያን ያቀረቡት ሀሳብ አስደንጋጭ የሆነባቸው መንግሥቱ ኃ/ማርያም የቦብ ፍሬዘር ንግግር ይበልጥ ነበር ያናጸዳቸው።

ፍሬዘር ግን የፕሬዚዳንቱ ፊት መቀያየር ደንታ ሳይሰጠው፣ "አንዳንድ ጊዜ ታላላቅ መሪዎች ለሀገራቸው ሊሉ ታላቅ መስዋዕትነት ይከፍላሉ። እርስዎም ለሀገርዎ ሠላም፣ ለሕዝብ ጥቅም ሊሉ ራስዎን ከርዕሰ-ብሔርነት ማንሳት አለብዎት። ይህ ብቸኛው እርስዎን በሕይወት እንዲተርፉ የሚያደርግ ተስፋ ነው። የአሜሪካ መንግሥቱ በበኩሉ

ሥልጣን ከሰጠ በኋላ ወደሚፈልጉት ሀገር ወስዶ በስደት እንዲኖሩ ይደረግልዎታል" ሲል ዋናውን ጉዳይ አፈረጠው።

መንግሥቱ ኃ/ማርያም ግራ የተጋቡ መሰሉ። ቁና ቁና እየተነፈሱ፣ ከሥልጣን መልቀቅ ማለት ሕዝባቸውን የመምራት ኃላፊነትን ከመሸሸና ከመፈርጠጥ አንፃር እንደሚያዩት በመግለፅ የቀረበላቸውን ሥልጣንዎን ለቅቀው ከሀገር ይውጡ የሚል ሃሳብ ሰምተው እንዳልሰሙ ለመሆን ሞክሩ።

ይህንን ጊዜ ቦብ ሁዴክ፣ ከሁሉም ከሁሉም በላይ ደግሞ የአሜሪካ መንግሥት ቅድሚያ የሚሰጠው ጉዳይ በኢትዮጵያ ያሉ ቤተ-እስራኤላውያን ወደ እስራኤል ሙሉ ለሙሉ ተጓጉዘው የሚጠናቀቁበት መንገድ ላይ የኢትዮጵያ መንግሥት ሊጫወተው የሚገባውን ያህል ሚና እንዲጫወት እንደሚፈልግና ፕሬዝዳንቱ ለዚህ ጥያቄ ምላሽ እንዲሰጡ አበክሮ በመጠየቅ የመጀመሪያውን ቀን ውይይት ማሳረጊያ ሀሳብ ሰነዘረ።

በፕሬዝዳንት ጆርጅ ቡሽ ልዩ መልዕክተኛ የተመራው የአሜሪካ ልዑክ ከፕሬዝዳንት መንግሥቱ ጋር የሚያደርገው ቀጣይ ውይይት ቀን ተቆርጦለት አሜሪካዊው ልዩ መልዕክተኛ እና ዲፕሎማቶች በመጡበት መልኩ ወደ አሜሪካ ኤምባሲ ተመለሱ።

አመሻሽ ላይ ካሳ ከበደ እስራኤላውያን ወዳጆችን አግኝቷቸው በውይይቱ ወቅት መንግሥቱ በብስጭት መብገኑን ሲያወራቸው፣ በእርግጥም የሩዲ ቡሽዊትዝና የቦብ ፍሬዘር ድርጊት መንግሥቱን የመሰለ አምባገነን የሀገር መሪን ለማበላጩት ሆኖ ተብሎ የተደረገ ሴራ አድርገው ነበር የቆጠሩት።

እንደ ካሳ ከበደ አባባል፣ ከስልጣን ውክልና አንፃር "በላንደን የሚካሄደው የሰላም ኮንፍረንስ ቢሳካም ባይሳካም እርስዎ በሥልጣን ላይ

ተቀምጠው የእርስ በእርስ ጦርነቱ ሊቆም አይችልም። ሁሉን አቀፍ የሽግግር መንግሥትም ሊቋቋም አይችልም። ስለዚህ ሀገር ለቀው መሰደድ አለብዎት። በዚህ አሜሪካ ትተባበርዎታለች" የሚለውን ሃሳብ ለመንግሥቱ ጋ/ማርያም መናገር የሚችሉት የአሜሪካ ፕሬዚዳንት ልዩ ልዑክ ሩዲ ቡሽዊትዝ እንጂ እንደ ቦብ ፍሬዘር አይነቱ ተራ ዲፕሎማት አይደለም። ይህ ተግባር ኢትዮጵያውያኑን እጅግ ያስቆጣ ተግባር አድርገው መንግሥቱ የቆጠሩት መሆኑንም አስረዳቸው።

የእስራኤል ዲፕሎማቶች ስለፈላሻዎቹ የእስራኤል ጉዞ ጉዳይ ከካሳ ከበደ ጋር ለመነጋገር ቀጠሮ መያዛቸውን ለማሳወቅ ወደ አሜሪካ ኤምባሲ በሄዱበት ወቅት፣ ቀደም ሲል ካሳ ከበደ የነገራቸውን ለአሜሪካውያኑ የልዑካን ቡድን አባላት ነገሯቸው። ይኼኔ ልዑካኑ "እኛ ያደረግነው ጫና ለመንግሥቱ ስሜት የሰጠው አልመሰለንም ነበር። እንዲህ እንዲንጨረጨር ካደረገው ግን ውጥናችን ተሳክቷል ማለት ነው" አሏቸው። አክለውም የኢትዮጵያ መንግሥት የቤተ-እስራኤላውያኑን ጉዞ ለማፋጠንና ለመተባበር ዝግጁነቱን የሚያሳዩ እርምጃዎችን በቅርቡ ማየት እንደሚጀምሩ በመግለፅ ሃሳባቸውን ሰነዘሩ።

ካሳ ከበደ ከሩዲ ቡሽዊትዝ እና ከእስራኤል አምባሳደር አሸር ናአም ጋር ባደረገው ውይይት እስራኤሎች በኢትዮጵያ ምን ያህል ቤተ-እስራኤላውያን እንዳሉ ያደረጉት ጥናት ካለ በትክክል ቁጥሩን እንዲነግሩት በመጠየቅ ጉዳዩን ወደ መጀመሪያዎቹ ጊዜያት እንቅስቃሴዎች ለመመለስ ሞከረ።

ካሳ ከበደ በአሜሪካውያኑ ልዑካን ፊት ያቀረበው ጥያቄ ያስቆጣቸው የእስራኤል አምባሳደር አሸር ናአም፣ "እናንተ እንደምትሉት ዘጠኝ ሺህ ቤተ እስራኤላውያን አይደሉም። ከጎንደር አካባቢ ብቻ ተሰባስበው አዲስ

አበባ የሚገኙት 16,500 ቤተ-እስራኤላውያን መሆናቸውን አረጋግጠናል። እነዚህ ሁሉ ዜጎቻችን ለማጓጓዝ እናንተ አንድ ዓመት ከስምንት ወር ያህል ጊዜ እንድንወስድ ትፈልጋላችሁ። እኛ እናንተ እንደምትፈልጉት ሳይሆን በሦስት ቀን ውስጥ ለማጓጓዝ እንፈልጋለን፤ እንችላለን። ይህንን እንድናደርግ ልትፈቅዱልን ትችላላችሁ?" ሲል ካሳ ከበደን ጠየቀው።

"ወደ እስራኤል ከተጓዝቱ በኋላ ከእስራኤል ማኅበረሰብ ጋር ለመቀላቀል ይችሉ ዘንድ ምን የምትሰጡት ዋስትና አለ? ችግር እንደማያጋጥማቸው እንዴት ልናውቅ እንችላለንና ነው በሺዎች የሚቆጠሩ የኢትዮጵያውያን አይሁዶችን በቀናት ወይም በሳምንታት ለማጓጓዝ የምንፈቅድላችሁ?" ሲል ካሳ ከበደ የመከራከሪያ ነጥብ ሰነዘረ።

"የቤተ-እስራኤላውያንን የመጓጓዣ ሃደት የሚከታተለው በመርሻ ቀፀላ የሚመራው ግብረ-ኃይል ለገዛ የሚያስፈልጉ መስፈርቶች አልተሟሉም እያለ ሃደቱን ባያጓትት ኖሮ እንዲህ ያለ ውሳኔ ላይ አንደርስም ነበር" ሲል መለሰለት አምባሳደር ነአም።

ካሳ ከበደ የእስራኤላውያኑን እልህ የተቀላቀለበትን ውይይት ለማብረድ በማሰብ፤ "ይህ የአሠራር ችግር ያስከተለው መስተጓጎል እንደ ሆነ አሜሪካውያኑ ወዳጆቻችንም ሊያውቁት የሚገባ ነው" አለ። "እስካሁን ድረስ ከእንተ ጋር ስንነጋገር በፕሪንስፐል በዋናው ጭብጥ ዙሪያ ነው። ስለአፈፃፀሙና ሞዳሊቲው አልተነጋገርንም። ልንነጋገር ግን እንችላለን። በዚህ ላይ መነጋገር ለሁለታችንም ይጠቅማል። ካልተስማማችሁ ደግሞ ሞዳሊቲውን ልንቀይላችሁ እንችላለን ብለን በማሰብ ነው እየተወያየን ያለነው። በዚህ ላይ እኛም የራሳችንን አጀንዳ ቀርፀን መምጣት ይኖርብናል። በዚህ ትስማማላችሁ?" ሲል እስራኤላውያኑን ጠየቀ።

አምባሳደር አሸር ናአም እና ሚካ ፋልድማን በካሳ ሀሳብ

መስማማታቸውን ከገለፁለት በኋላ ካላ ከበደ ወደተለመደው ብልጣ ብልጥ ዲፕሎማሲያዊ ስልቱ ገባ። በውይይቱ ጣልያ የፈላሻዎቹን ጉዞ እንዲፋጠን ለማድረግ በዋናነት አሜሪካ በኢትዮጵያ መንግሥት ላይ ግፊት ማድረግ እንደሚገባ ተናገረ። ካላ በዚህ አላበቃም ለአሜሪካው ፕሬዚዳንት ልዩ ልዑክና ለሌሎች አሜሪካውያን ዲፕሎማቶች የኢትዮጵያዊያንን ረዥም ዓመት የክርስትና ታሪክን፣ ለ150 ዓመት መቋጫ ያላገኘውን የኢየሩሳሌምን የዴር ሱልጣን ገዳም ይገባኛል ጥያቄን ለሁለት ሰዓት ያህል ሲተነትን ከቆየ በኋላ ቤተ-እስራኤላውያንን በተመለከተ የኢትዮጵያ መንግሥት የአቅሙን ያህል በመሥራት መፍትሔ እንደሚፈልጉለት ደሰከረ። ይህንንም መፍትሄ ለማምጣት በድርጊት መርዣ-ግብሩ አፈፃፀም ላይ ያላቸውን ልዩነት ለማጥበብ አጀንዳ ቀርፀው ለመወያየት መስማማታቸውን በመግለፅ ውይይቱ እስኪጠናቀቅ ድረስ መድረኩን ተቆጣጥሮ አረፈደ።

ከዚህ ውይይት በኋላ አሜሪካውያን ዲፕሎማቶች ከኢትዮጵያ መንግሥት ጋር ቤተ-እስራኤላውያንን በተመለከተም ሆነ በሌሎች ጉዳዮች ላይ፣ ከካላ ከበደ ይልቅ ከተስፋዬ ዲንቃና ከተስፋዬ ወልደ ሥላሴ ጋር ቢሠራ ነው የሚሻለው የሚል ድምዳሜ ላይ መድረሳቸውን ለእስራኤላውያን አቻዎቻቸው አሳወቋቸው። ኡሪ ሉብራኒ እና ሌሎች እስራኤላውያን ግን ካላ ከበደ እንደሚያስፈልጋቸው እርግጠኛ ነበሩ።

ካላ ከበደ ከምንም በላይ ለእስራኤላውያን ያለውን ታማኝነት ለማረጋገጥ ሲል ቤተ-እስራኤላውያኑን የማጓጓዝ ተግባር እንዳያከናውን ዕንቅፋት የገጠመው የሃገር ውስጥ ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልደ ስላሴ ባቀረበው ሃሳብ መሆኑን ነገራቸው። እሱ የእስራኤል መንግስት ቤተ-እስራኤላውያኑን ለማጓጓዝ ከፈለገ፣ በምትኩ ከ1838 ጀምሮ ኢትዮጵያውያን እና የግብፅ ኮፕቲክ ቤተ-ክርስቲያን በይገባኛል

የሚወዳቸውበትን የደር ሱልጣን ገዳም ባለቤትነት ለኢትዮጵያውያን በመፍረድ እንዲያከሱት ይፈለግ እንደነበር፤ እንዲሁም በቤተ-እስራኤላውያኑ ጉዳይ ኢትዮጵያ ምንም ዓይነት ገንዘብ እንዲከፈላት ማድረግ እንደሌለባት ባልደረቦቹን ለማሳመን ቢሞክርም ሊቀበሉት ፈቃደኛ አለመሆናቸውን አተተላቸው።

“በተለይ የሀገር ውስጥ ጉዳይ ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልደ ሥላሴ፤ ሱዳን በአፕሪል መሬት ምክንያት ከፍተኛ የሆነ የውጪ ምንዛሪ አግኝታለች። እኛ እንዴት እንከላክላለን ሲል ተከራክረኝ።እኔም እንዲህ ማለት ቀላል ነው። በኃይማኖት አንፃር ግን የምናገኘው ጠቀሜታ ከገንዘቡ እንደሚበልጥ ልንገነዘብ ይገባል ስል ተከራክርኩት” ሲል ነበር ካሳ ከበደ የደሰከረላቸው።

አታስቡ እኛ ፕሬዚዳንቱን እናግባቸዋለን

ሩዲ ቡሽዊትዝና ከዋሽንግተን ለልዑኩ ባልደረብነት የተወከሉት ዲፕሎማቶች በያዙት ቀጠሮ መሠረት ለሁለተኛ ጊዜ ከመንግሥቱ ኃ/ማርያም ጋር ለመወያየት ወደ ፕሬዝዳንቱ ጽ/ቤት አምርተው ነበር።

ቡሽዊትዝ፤ “መንግሥቱ ኃ/ማርያም እጅግ በእርጋታ ነበር የተቀበሉን። ሁለቱን ተስፋዬዎች (ተስፋዬ ዲንቃና ተስፋዬ ወልደ ሥላሴ) እንዲረጋጉ ያደረጉ ይመስላል። ወደ መንግሥቱ ጽ/ቤት ከመግባታቸው በፊት በመንግሥት ምክር ቤት ቅጥር ግቢ ውስጥ ከሚገኝ የመኪና ማቆሚያ ስፍራ ጠቅላይ ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንቃ ከቦብ ፍሬዘር ጋር እያወሩ ነበር። በወራሃቸው መሃል ፍሬዘር ለተስፋዬ እኛ እጅግ በጣም እርግጠኞች ሆነን ልንነግራችሁ የምንችለው በፍጥነት ወደ ችግር እያመራችሁ መሆኑን ነው” አለው። ተስፋዬ ዲንቃም፤ ‘አታስቡ ይህ

የሚያስጨንቅ ጉዳይ አይደለም። እኛ ፕሬዚዳንቱ በጉዳዩ ላይ ጥሩ አቋም እንዲይዙ አድርገን አግባብተናቸዋል። አሉት። በእርግጥም ጠቅላይ ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንታ አገልግሎት መንግሥቱ ኃ/ማርያም ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ ያስችል ዘንድ ለእስራኤላውያኑ ልዑካን ሦስት አማራጮችን አቀረቡ። ሲሉ ነበር የዕለቱን ትውስታቸውን የተናገሩት።

መንግሥቱ ኃ/ማርያም ያቀረቡዋቸው የድርድር ሃሳቦች አንደኛ፣ ትውልደ ኢትዮጵያውያኑን ቤተ-እስራኤላውያን ወደ እስራኤል ማጓጓዝ ፍፁም ጥንቃቄ በተሞላው መልኩ በሚስጥር እንዲካሄድ፣ ሁለተኛ የማጓጓዡ ተግባር መከናወን ያለበት በኢትዮጵያና በእስራኤል አየር መንገድ አውሮፕላኖች እንዲሆንና አሜሪካውያኑ በጉዳዩ እንዳይሳተፉ መደረግ እንዳለበት፣ ሶስተኛ ለዚህ የማጓጓዝ ሂደት ኢትዮጵያ በቂ የሆነ አስተማማኝ የፋይናንስ ድጋፍና እገዛ ማግኘት ይኖርባታል የሚሉ ነበሩ።

ፍሬዘር “መንግሥቱ ኃ/ማርያም ይህንን ሃሳብ ሲያቀርቡ ብዙዎቹ በጉዳዩ ላይ የያዙትን አቋም ያላሉ መስሏቸው ነበር። ነገር ግን መንግሥቱ ኃ/ማርያም ከለንደን የሰላም ጉባዔ በፊት ቤተ-እስራኤላውያኑን አንገዝ ለማጠናቀቅ እንዳይቻል ይዘውት የነበረውን ቅንነት የሌለው አቋም ነው የደገመውት። ይህም የጊዜ መግዣ ስልትን ለመከተል የተጠቀሙበት ነበር። በዚህ ላይ አሜሪካውያኑ መንግሥቱ ኃ/ማርያምን የታወቀ ቀጣፊ ውሸት ከደሙ ጋር የተዋሽደው ሰው አድርገው ስለሚቆጥሩዋቸው አላመኗቸውም ነበር። ስለዚህም የኢትዮጵያ መንግሥት በአንድ ጊዜ በብዛት የሚካሄድን (የሕዝቦችን ፍልሰት) ማጓጓዝ ዕቅድ በሥራ ላይ ለማዋል የሚያስችል ፈቃድ ለእስራኤላውያኑ ይሰጥ ዘንድ ግፊት ማድረጋቸውን ቀጠሉ። ይህም በማያዳግም መልኩ በኢትዮጵያ የእርስ በእርስ ጦርነት እንዳይካሄድ ለማድረግ የአሜሪካ መንግስት ከሚወስደው እርምጃ ጋር እንዲቆራኝ

አደረጉት" ሲል ነበር ሁኔታውን የገለፀው።

መንግሥቱ ጋ/ማርያም ከአሜሪካው ልዩ ልዑክ መሪ ሩዲ ቢሽዊትዝ ጋር ካደረገው የመጨረሻ ውይይት በኋላ ጌታው የአንድ ወራት ጊዜ ውስጥ እስከ ውድቀቱ ድረስ በየሳምንቱ ይጓዝ ከነበረው 115 ቤተ-እስራኤላውያንን በተጨማሪ 235 መንገደኞች ላይ በመጨመር የተጓዡትን ቁጥር ወደ 350 አሳድጎ ነበር። በእርግጥም ሁለቱ ተስፋዬዎች መንግሥቱ ጋ/ማርያምን አግባብተዋቸው ነበር እንዲባል የሚያደርጉ ፍንጮችም ለመታየት በቅተው ነበር።

መለስ ለመተባበር ቃል ገባ

በሩዲ ቢሽዊትዝ የተመራው የአሜሪካ መንግሥት ልዩ ልዑክ በኢትዮጵያ የነበረውን ቆይታ እንዳጠናቀቀ የልዑኩ ባልደረባ የሆነው ቦብ ፍሬዘር ወደ ካርቱም በማቅናት ከኢህአዴግ ሊቀመንበር መለስ ዜናዊ ጋር ለአስር ሰዓት ያህል በበርካታ ጉዳዮች ላይ ውይይት አድርጎ ነበር።

በዚህ ውይይት ወቅት የኢህአዴግ ሊቀመንበር መለስ ዜናዊ ከዩናይትድ ስቴትስ ጋር መልካም ግንኙነት እንዲኖረው የሚፈልግ መሆኑን ለቦብ ፍሬዘር የነገረው ሲሆን፣ ቦብ ፍሬዘርም በበኩሉ የአሜሪካ መንግሥት ቤተ-እስራኤላውያንን ከኢትዮጵያ ማስወጣትና ወደ እስራኤል የማጓጓዝ ፍላጎት እንዳለው ገልጾ፣ በዚህ ጉዳይ ላይ መለስ ዜናዊ የሚመራው ግንባር እገዛና ድጋፍ እንደሚያስፈልገው አሳውቀ።

መለስ ዜናዊ፣ ኢህአዴግ ከዚህ በፊትም ቢሆን ቤተ-እስራኤላውያን አደጋ ውስጥ ናቸው ብለው በሚያምኑበት ወቅት ድጋፍ ያደርጉላቸው እንደነበር በመግለጽ፣ ፍሬዘር የጠየቀውን እገዛ እንደሚያደርግላቸው ቃል ገባ። ይህ ብቻ አይደለም፤ የአማፅያኑ መሪ መለስ ዜናዊ ወደፊት

ተዋጊዎቹ አዲስ አበባን እና አካባቢዋን በቁጥራቸው ስር ሲያውሉ ስርዓት አልበኝነት እንዳይሰፋፋ እንደሚሰራ፤ እንዲሁም ከአሜሪካውያን ጋር በመተባበር ሰላማዊ የዲሞክራሲያዊ ሥርዓትን ለመመሥረት የሚያስችል የሽግግር ጊዜን በመንደፍ በሥራ ላይ እንደሚያውል ለቦብ ፍሬዘር ቃል ገባለት።

የ36 ዓመቱ መለስ ዜናዊ፣ ሠራዊቱ በድል አድራጊነት ወደ መሃል ሃገር ሲገሰግስ በ1936 የወራሪው የሞሶሎኒ ጦር ርዕሰ ከተማዋን በሚቆጣጠርበት ጊዜ የቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴን ሽሽትን ተከትሎ የተፈጠረው ዓይነት ውድመትና አልቂት አዲስ አበባን እንዳያጋጥማት የሚሻ መሆኑን በስሜት ነበር ለቦብ ፍሬዘር የገለጸለት። ይህን መጠራት ውድቀት ሰላም እንደሚያሳጣው ጭምር ነበር መለስ ለፍሬዘር የነገረው።

መለስ ዜናዊ ይህንን ፍላጎቱን ለቦብ ፍሬዘር ሲነግረው የመንግሥቱ ኃ/ማርያም መንግስት መውደቅና መንኮታኮት ምን ያህል ቅርብ እንደነበር በማመንና በእርግጠኝነት ነበር። የለንደኑ የሠላም ኮንፍረንስ በተመለከተ ቦብ ፍሬዘር ላቀረበለት ጥያቄ መለስ ዜናዊ የሰጠው ምላሽ “አሜሪካ ከፖለቲካ አንፃር ያስፈልጋል ብላ ካመነች ብቻ ሊሳካ ይችላል” የሚል ነበር።

ቦብ ፍሬዘር ከብሔራዊ የፀጥታ አማካሪው በተሰጠው ውክልና መሠረት ከመለስ ዜናዊ ቀጥሎ የኤርትራውያኑን አማፅያን መሪ ኢሳያስ አፈወርቁን እዚያው ካርቱም ውስጥ አግኝቶ አነጋግሮት ነበር።

የመንግሥቱ ኃ/ማርያም መንግሥት ውድቀት ለኤርትራ ነፃነት ምክንያት ሊሆን እንደሚችል፤ ነገር ግን ኤርትራውያን ይህንን ነፃነት ለማግኘት የግድ ሁለትና ሦስት ዓመት መቆየት እንዳለባቸው፤ ከዚያ በኋላ በሚካሄድ ሕዝብ ውሳኔ የኤርትራ ሕዝብ ውሳኔውን ሊያሳውቅ

እንደሚችል የነገረው ቦብ ፍሬዘር፣ የአሜሪካ መንግሥትን አቋምና ነገሩን የምታይበትን አቅጣጫ ለማመልከት ከኢሳያስ ጋር በጉዳዩ ላይ በስፋት ተወያዩበት።

በለንደን የሚካሄደው የኢትዮጵያ መንግሥትና የተቀናቃኞች የሠላም ኮንፍረንስ ላይ ኢሳያስ አፈወርቂ ለመካፈል ይፈልግ እንደሆነ ቦብ ፍሬዘር ጠይቆት ነበር። ኢሳያስ ግን መልስም ሆነ አስተያየት ከመስጠት ተቆጥቦ ነበር።

በዚያ ቀን መለስ ዜናዊ ከአሜሪካውያን ጋር ለመተባበር ዝግጁነቱን ሲያረጋግጥ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ግን በተቃራኒው የነበራቸውን አቋም ነበር የያዙት። የተፈለገው መስዋዕትነት ተከፍሎ መልሶ ማጥቃት ዘመቻ ለማካሄድ አቅደው ነበር መንግስቱ ሲንቀሳቀሱ የነበረው።

በዚያው ሰሞን የኢህአዴግ ጦር በቁጥጥሩ ስር አድርጎት የነበረውን የአምቦ ከተማን ለቅቆ ማፈገፈጉን ተከትሎ የተገኘውን ክፍተት በመጠቀም መንግሥቱ ኃ/ማርያም ከተማይቱን ለማስለቀቅ ሦስት ብርጌድ ጦር በአየር በማራገፍ በሦስት አቅጣጫ መልሶ ማጥቃት እንዳካሄዱና ሠራዊቱም በፈፀመው ክፍተኛ ተጋድሎ የአምቦ ከተማን መልሶ ለመያዝ እንደቻለ የሚገልፅ ዜና በኢትዮጵያ ሬዲዮ ተላለፈ።

መለስ ዜናዊ ስለጉዳዩ ለቦብ ፍሬዘር ሲነገረው ይህንን መሰሉ ተራ ማጭበርበር መንግሥቱን የማያዳግም ትምህርት ሊያስተምረው እንደሚገባ በመግለፅ፣ ተዋጊዎቹን በተጠናከረ መልኩ በማንቀሳቀስና መልሶ በማጥቃት በአምቦ ዙሪያ የተከማቸውን ሠራዊት ጠራርጎ የዋና ከተማይቱን ዙሪያ ገባ በመያዝ ሥልጣኑን እንደሚያሽመደምደው ያስረዳዋል።

በመለስ ብስለት የተመሰጠው ቦብ ፍሬዘር የአማሊያኑን መሪ ምላሽ

በጥምና ከሰማ በኋላ፣ እነርሱን (አሜሪካውያንን) ሳያማክሩ ወደ አዲስ አበባ እንዳያመራ መለሰን ቃል ያስገባዋል። ከዚያን ጊዜ ጀምሮ የኢትዮጵያው ፕሬዚዳንት መንግሥቱ ጋ/ማርያም አጣ ፋንታ ያስቀሰት መሆኑን ይገነዘባል።

ቦብ ፍሬዘር በካርቱም ለእስር ሰዓታት የነበረውን ቆይታ አብቅቶ ወደ ዋሽንግተን ነበር ያቀናው። በዋሽንግተን የኢትዮጵያን ጉዳይ በተመለከተ ከብሔራዊ ደህንነት አማካሪው በርነት እስቦው ክሮፍት ጋር በተነጋገረበት ወቅት፣ የመንግሥቱ ጋ/ማርያም ፀሐይ መጥለቁን የተረዳ መሆኑን ገልጾ ኮሎኔሉ በተቻለ መንገድ ሀገሪቱን ጥለው የሚወጡበት መንገድ ቢፈልጉ ጥሩ እንደሆነ ያስገነዝበዋል።

የአሜሪካ ልዑካንን የውይይት ውጤት ፍራንክፈርት ላይ ሆኖ በገጉት ሊጠባበቅ የነበረው ኡሪ ሉብራኒ፣ ኢትዮጵያውያኑ ባለሥልጣናት ቤተ-እስራኤላውያንን ለማጓጓዝ ይቻል ዘንድ ፍቃድ ለመስጠት ምን እንዲደረግ እንደሚፈልጉ ባለማሳወቃቸው (በሚስጥረኛነታቸው) ከልብ ይበሳጫል።

ኢትዮጵያውያኑ እንደለመዱት እንቅፋትና መስናክል በመደርደር ጉዞውን ካደናቀፉ በኋላ ጉዞው የተስተጓጎለው በእስራኤላውያኑ ጥፋት ነው ለማለት እየተዘጋጁ መሆኑን ደመነፍሱ የነገረው ኡሪ ሉብራኒ፣ ወዲያውኑ ወደ ቴላቪቭ በማቅናት በጉዳዩ ላይ ከእስራኤል መንግሥት ባለስልጣናት ጋር ለመምከር ትኬት ቆረጠ።

ባይጠቅመንም ያስፈልገናል

ናት ሻፐርንና ሽናይደር ከሩዲ ቡሽዊትዝ ጋር እዚያው ሚኒሶታ አሜሪካ እንዳሉ ነው ኡሪ ሉብራኒ ወደ አዲስ አበባ ለመጓዝ እቃውን

ማዘገጃጀት የጀመረው።

ወደ እስራኤል ስለሚጓዙ ቤተ-እስራኤሎች ጉዳይ ምንም ነገር እንዳይዘግቡ ትዕዛዝ የተሰጣቸው እስራኤላውያን የጋዜጣና መጽሔት አዘጋጆች፣ በጉዳዩ ዙሪያ የፈጠሩት ዝምታ ያልጣማቸው የተቀረው ዓለም ፕሬሶች፣ በአዲስ አበባ አንድ ነገር እየተካሄደ መሆን አሰበት ከሚል መላምት በመነሳት ወደ አዲስ አበባ ዘጋቢዎቻቸውን መላክ ጀምረዋል።

ይህ ለኦሪ ሉብራኒ ሊዋጥለት የማይችል ህቅ ስለሆነበት ከአንዳንድ የእስራኤል ፕሬስ ኢዳተሮች ጋር በጉዳዩ ዙሪያ ምን ሊሠራ ይችላል? እንዴት ባለ ቅኝት? በሚሉ ሀሳቦች ዙሪያ ሲወያይ ከቆየ በኋላ ነበር ወደ ኢትዮጵያ ለመሄድ ጓዙን መሸከፍ የጀመረው። ሉብራኒ ከእስራኤል ጠቅላይ ሚኒስትር ይስሃቅ ሻሚር ጋር፣ በአውሮፕላኖች ለሠዓታት በሚደረጉ ምልልሶች ቤተ-እስራኤላውያንን ከኢትዮጵያ ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ በቀረበው ሀሳብ ዙሪያ ከተወያየ በኋላ ለሉብራኒ መስማማታቸውን አሳውቀውታል።

ሉብራኒ የሚቀረው ነገር ቢኖር ወደ አዲስ አበባ በመሔድ በጉዳዩ ላይ ለመጨረሻ ጊዜ የሚወሰዱ እርምጃዎች ምን እንደሆኑ ከኢትዮጵያው የሀገር ውስጥ ጉዳይ ሚኒስትር ተስፋዬ ወልደ ሥላሴ ጋር መደራደር ነው። የሚጠበቀውን ይህንን ትልቅ ተግባር እንዴት ሊያከናውነው እንደሚገባም ከራሱ ጋር መምከር ጀምሯል።

ኦሪ ሉብራኒ ከተስፋዬ ወልደ ሥላሴ ጋር ስለሚያደርገው ውይይት ሲያስብ ሚናው ምንም ባይጠቅምም “የሚያስፈልግ ሰው ነው” ተብሎ ከሚታሰበው ከከላ ከበደ ጋርም በጉዳዩ ዙሪያ ለመምከር አቅዷል።

“ካላ ከበደ ሁልጊዜ እንደ ተፈላጊ ሰው ክብሩን እንደጠበቅንለት፣ አብሮን እስከ መጨረሻው ድረስ እንዲቆይ የምንፈቅድለት ብቸኛ ሰው

ነው" ብሏል ሉብራኒ።

ኦሪ ሉብራኒ ከቱላቪቭ ወደ አዲስ አበባ ለካሳ ከበደ ስልክ ደውሎ ከቀናት በኋላ ወደ አዲስ አበባ እንደሚመጣና አዲስ አበባም እንደገባ ሊያገኘው እንደሚፈልግ ይገልጽለታል።

ካሳ ከበደ በስልክ ውይይቱ ለኦሪ ሉብራኒ የፈጠው ምላሽ ግን እጅግ አስገራሚ ነበር። "ለምንድን አሁን ፈጠን ብለህ ትመጣለህ? ለምን በቀጣዩ ሳምንት አጋማሽ ዕርብ ዕለት አትመጣም? አሁን ባልከው ቀን ባትመጣ አመርጣለሁ" ይለዋል።

ኦሪ ሉብራኒ የብልጣ ብልጡ የካሳ ከበደ ሀሳብ እንደ ፊልም ግልጥ ይልለታል። ካሳ ከበደም ሆነ መንግሥቱ ኃ/ማርያም የለንደን ጉባዔ ከመካሄዱ በፊት በፈላሻዎቹ ጉዳይ ላይ ለመወያየትና ሁሉም ወደ አስራኤል ተጓጉዘው እንዲያልቁ አይፈልጉም። የለንደን ጉባዔ ሜይ 15 ቀን እንዲካሄድ ቀን የተቆረጠለት ቢሆንም፤ እስከ ሜይ 8 ድረስ በጉዳዩ ላይ ምንም ነገር ባይሠሩ እንደሚመርጡ ያሳዩበት መሰሪ ታክቲክ ለሉብራኒ ፍንትው ብሎ ይታየዋል።

"እኛ ልንታገለው ወደማንችለው ውሳኔ ላይ ደርሰናል፤ ለዎቻችን ወደ ሀገራችው የምናጓጉዝበትን የመጨረሻውን የጊዜ ገደብ አስቀምጠናል። በዚያን የጊዜ ገደብ ውስጥ እናደርገዋለን፤ ይህንን ደግሞ ታየዋለህ" ብሎ ስልኩን ይዘጋዋል።

ለካሳ ከበደ የተናደደ መስሎ ለመታየት ያልፈለገው ኦሪ ሉብራኒ ቁጣው ወደ ምር ንዴት ተቀይሮ ነበር ስልኩን የዘጋው። "ኢትዮጵያውያን በጉዳዩ ላይ የሚያሳዩት የመለሳለስ አቋም ሆን ብለው ለጊዜ መግዣነት የሚጠቀሙበት ስልት ስለሆነ ቤተ-አስራኤላውያንን ወደ አስራኤል የማጓጓዝ ተግባር ያለ ምንም ቅድመ-ሁኔታ በአስቸኳይ ይከናወን ዘንድ

ግድ ነው” የሚል መልዕክት ጽፎ ለሩዲ ቡሽዊትዝ በፋክስ ላክላቸው። ለብራኒ ለሩዲ ቡሽዊትዝ የፋክስ መልዕክት የላከው ለፕሬዝዳንት ቡሽና ለብሔራዊ ደህንነት ምክር ቤቱ ዋና ኃላፊ እንዲያሳውቁለት ነበር።

ኦሪ ለብራኒ በካሳ ከበደ ድፍረትና ብልጣ ብልጥ አካሄድ ከመበሳጨቱ የተነሳ፣ ምናልባት የቤተ-እስራኤላውያንን የማንጓዝ እንቅስቃሴ በተመለከተ ሊወሰድ የሚገባው ወታደራዊ ተልዕኮ እና እርምጃ ቢኖር በሚል ስሜት ከእስራኤል መከላከያ ኃይል ምክትል ኢታማገር ሹም ከሜጀር ጄኔራል አምኖን ሉፕኪን ሻሻካን ጋር በመሆን ነበር ወደ አዲስ አበባ የተመለሰው። ለካሳ ከበደ እመለሳለሁ ሲል በነገረው ዕለት (ሰኞ)።

ጄኔራሉ ከቦሌ አየር ማረፊያ እስካረፈበት ሆቴል ድረስ በመኪና ሲጓዝ፣ እያንዳንዱን ከዋናው መንገድ የምትገነጠል ቅያስ፣ እንዲሁም ለጥበቃና ለአጠቃላይ ደህንነትና ለኦፕሬሽን መሳካት ቁልፍ መቆጣጠሪያ ጣቢያዎች ይሆናሉ የሚባሉ ህንፃዎችና የህንፃዎቹን ጣሪያ በመመልከት ምን ያህል የሰው ኃይል ከምን ያህል መሣሪያ ጋር ቢመደብ ዕቅዱን ያለምንም እንክን ለማከናወን ይቻላል? የሚለውን ነጥብ እያጠና ነበር።

ለአራት ቀናት ዋና ዋና የከተማይቱን መንገዶች፣ ቦሌ አየር ማረፊያን፣ አስመራ መንገድን፣ ሸላን፣ የእስራኤል ኤምባሲንና የአራት ኪሎን ዋና ዋና አቋራጭ መንገዶችና የህንፃ ጣቢያዎችን ስትራቴጂያዊነት ሲያጠና የቆየው የእስራኤል ምክትል ኢታ ማገር ሹም አምኖን ሉፕኪን ሻሻካን በጦር መሣሪያ በታጀበ ልዩ ኦፕሬሽን ከ15 ሺህ በላይ ሰዎችን ማንጓዝ አይቻልም የሚል ድምዳሜ በመስጠት ወደ ሀገሩ ተመለሰ።

ጄኔራሉ ወደ ሀገሩ ከመመለሱ በፊት እያንዳንዱን ዕይታውን፣ እንዲሁም ዕቅድና አሰላለፉን ጭምር ያካተተ ጥናት ካቀረበ በኋላ፣ “ከዚህ

ቀደም በየትኛውም ዓለም ሀገር ተክናውኖ የማይታወቅ ይህንን መሰሉን ግዙፍ ኦፕሬሽን ለማካሄድ፣ የኢትዮጵያ መንግሥት ድጋፍና ዕውቅና ሊኖር የግድ ነው፤ ይህንን ብተመለከተ ምን የተሠራ ሥራ አለ? የሚል ጥያቄ አንስቶ ነበር።

ለአራት ቀናት በአዲስ አበባ ያደረገውን ቆይታ አጠናቆ ወደ ሀገሩ የተመለሰው ሜጀር ጄኔራል አምኖን ሊፐኪን ሻሻ ቱልካቪቭ እንደደረሰ በየትኛውም ቀን ሊካሄድ የሚችለውን ታላቁን ኦፕሬሽን ይመራ ዘንድ መሾሙን የሚገልፅ ደብዳቤ ከጠ/ሚስትሩ ጽ/ቤት ደረሰው።

ሉብራኒ ጊዜው መቼ እንደሆነ በእርግጥ ባይታወቅም በቅርቡ የሚካሄደውን ተልዕኮ ለማቀላጠፍ፣ የቀረውን የቤት ሥራ ለመሥራት ወደ ተስፋዬ ወልደ ሥላሴና ሌሎች ባልደረቦቹ ዘንድ ለማቅናት መባዘኑን ቀጠለ።

ካሳና የካርታ ጨዋታው

ሜይ 8 ቀን 1991 ካሳ ከበደ ከሉብራኒ ጋር ለመወያየት ሲገናኝ ኡሪ ሉብራኒ የተረዳው ነገር ቢኖር፣ ኢትዮጵያውያን ለጉዳዩ የሰጡት ግምት ምን ያህል ትልቅ መሆኑን ነው።

ካሳ ከበደ፣ “የኢትዮጵያ ፕሬዝዳንት መንግሥቱ ኃ/ማርያም 180 ሚሊዮን ዶላር እንዲክፈላቸው ያቀረቡት ሀሳብ አለ፤ ይህ ገንዘብ ዜጎቻችሁ (ቤተ እስራኤላውያን) እዚህ በነበሩ ሰዓታት ለትምህርት፣ ለጤና፣ ለመጠለያ የወጣላቸውን ወጪዎች ግምት ውስጥ በማስገባት ያቀረብነውና አጠቃላዩን ማዕቀፍ የሚያሳይ ጥልቅ ዋጋ ነው” ሲል አስረዳ።

በውይይቱ ወቅት ከኡሪ ሉብራኒ ጋር በኤምባሲው የነበሩት

አምባሳደር አሸር ናአም "በካሳ ከበደ የ180 ሚሊዮን ዶላር የዋጋ ዝርዝር ውስጥ ዜጎቻችን ወደ እስራኤል ለመሔድ ሲሉ ለደረሰባቸው መከራ፣ ለክፈሉት መስዋዕትነት፣ ለገጠማቸው ፈተና፣ መንግሥት ላደረገላቸው ጥበቃ ጭምር ከፍያ ይገባኛል የሚሉ ሀሳቦች ያሉ መስሎኝ ነበር" ሲሉ ተናግረዋል።

"መንግሥቱ ወደ 100 ሚሊዮን ዶላር የሚደርስ የገንዘብ ክፍያ ይፈፀም ዘንድ አስበው ነበር።" የሚለው ካሳ ከበደ፣ "የእስራኤል መንግሥት የ180 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ እንዲከፍል ሀሳብ ያቀረቡት ግን ጠቅላይ ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንቃና የሀገር ውስጥ ደህንነት ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልደ ሥላሴ ናቸው" ብሎ ነበር። ይሁን እንጂ ከዓመታት በኋላ ተስፋዬ ዲንቃ ስለጉዳዩ የሚያውቁት ነገር እንደሌለ ተናግረዋል።

እነ ሉብራኒ የአይሁዳውያን ተቋማት የገንዘብ ድጋፍ ያደርጉ ዘንድ ሲጠይቁ፣ የኢትዮጵያ መንግሥት የሚጠይቀው ቢበዛ ከ10 ሚሊዮን እስከ 12 ሚሊዮን ዶላር ቢሆን ነው ብለው አስበው እንደነበር ስሜካ ዴንቲዝ ያስታውሳል።

በነጋታው ማክለኛ ግንቦት 9 ቀን ሉብራኒ በኢትዮጵያ የአሜሪካ ጉዳይ ፈፃሚ ከሆነው ሮበርት ሁዴክ ጋር ተገናኝቶ ሲወያይ፣ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ እስራኤል በማጓጓዝ ሂደት ከፍተኛ ገንዘብ በማግኘት፣ ሊያካሂዱ ላሰቡት የመልሶ ማጥቃት ዘመቻ ለሚሆን ለጦር መሣሪያ መግዣ ሊያውሉት ሳያስቡ እንዳልቀረ ያለውን ስጋት ገልጾለታል።

የለንደኑን የሰላም ውይይት በማራዘም ሰራዊቱን ለመልሶ ማጥቃት ለማዘጋጀት የሚያስችል ጊዜ ለመግዛት እንዳሰቡ ሁሉም አውቀዋል።

አርብ ዕለት ካሳ ከበደ፣ ከኦሪ ሉብራኒ ጋር ተገናኝቶ በገንዘቡ መጠን

ዙሪያ የጀመረውን ውይይት በመቀጠል ቤተ-እስራኤላውያንን በአየር ትራንስፖርት ለማጓጓዝ የሚያስፈልገውን ዋጋ በማውጣት በአጠቃላይ 60 ሚሊዮን ዶላር ለኢትዮጵያ መንግሥት እንደ ፋይናንስ ድጋፍ እንዲከፈልና ለእርሱም የልፋቱ ዋጋ እንዲታከልበት ጥያቄ አቀረበ።

ኦሪ ሉብራኒ የካሳ ከበደ የገንዘብ ጥሪ እንዳልተቀበለው በመግለፅ የመጨረሻው ዋጋ 30 ሚሊዮን ድረስ ቢሆን ከፍያ ለመፈፀም እንደማይችሉባቸው ቢያምንም፤ ሸናይደር ወደ ኒውዮርክ በመደወል “40 ሚሊዮን ዶላር ብንላቸውስ ልንከፍል እንችላለን?” ሲል ጠየቀው።

ሸናይደር “ለተልዕኮው መሳተፍ የሚያስፈልገውን ወጪና ከፍያ፤ በአይሁዳውያን ፌዴሬሽን ስር ያሉ ማህበራትና ተቋማት ለመሸፈን ተስማምተዋል” አለው። ማህበራትና ተቋማቱ የሚደርስባቸውንና ወይም የተጠየቁትን ከፍያ ለመክፈል ዝግጁ ቢሆኑም፤ ገንዘቡን መቼ ገቢ እንደሚያደርጉ ከገለፀለት በኋላ እስከ 40 ሚሊዮን ዶላር ሊከፍሉ እንደሚችሉ አሳውቀው።

ሉብራኒ ግን እርግጠኛ ሳይሆን ለካሳ ከበደ “40 ሚሊዮን እንከፍላችኋለን፤ በዚህ እንስማማ” ሲለው አልደፈረም። ሸናይደር ስልኩን ከዘጋው በኋላ ማርቲን ክራራ፣ ኮርኪ ጉድማንና ማርቲቪን ሊንደር ስለጉዳዩ እንዲያውቁ አደረገ። ኮርኪ ጉድማንና ማርቲቪን ሊንደር በሰጡት አዎንታዊ ምላሽ ሸናይደር ከ20 ደቂቃዎች በኋላ እርግጠኛ በሆነ ስሜት ወደ አዲስ አበባ በመደወል ለጉዳዩ ሚስጥራዊ ኮድ በመስጠት፤ ለሁለቱ መብቶች የ40 ሚሊዮን ዶላር መክፈል እንደሚቻል ለኦሪ ሉብራኒ አሳውቀው።

ሸናይደር የብዙዎቹ ምላሽ አዎንታዊ መሆኑን፤ ነገር ግን በጉዳዩ ከስሜካ ዴንቴዝ ጋር እንደሚወያይበት ለሉብራኒ የነገረው ያለ ምክንያት

አልነበረም። የአይሁድ ኤጀንሲ ሊቀመንበር ስሚካ ዴንቴዝ፣ በገንዘብ ላይ ያለው አቋም ምን ያህል ጠንካራ እንደሆነና እሱን መተማመን እንደማይቻል ስለሚያውቅ ነው። ይኼኔ ነበር ሉብራኒ የኤጀንሲው ዋና አቃቤ ነዋይ ዚቫይ ባራክ ከቅርብ ወራት በፊት ለመንግስቱ ኃ/ማርያም የ10 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ እንዲከፈላቸው ለማድረግ ምን ያህል ውጣ ውረድ አጋጥሞት እንደነበር ያስታወሰው። ሉብራኒ ያ ሁኔታ ሲታውሰው ስጋት ቢጤ ነገር አደረበት።

ስለዚህ የኤጀንሲው ሊቀ መንበርም ሆነ አቃቤ ነዋይ አሁን እየተካሄደ ያለውን ድርድርና የቀረበውን የክፍያ መጠን ግዙፍነት ቢሰሙ በድንጋጤ ደንዝዘው ብዙ የተለፉበትን ጥረት ወደ ቀድሞ ስፍራው ሊመልሱት ይችላሉ። በተለይ ለካሳ ከበደ ጉዳዩ እንዲቀላጠፍና እንዲሳካ ላደረገው አስተዋፅኦ 3.4 ሚሊዮን ዶላር ለመክፈል እንደተስማሙ ቢሰሙ በጉዳዩ ላይ የሚፈጥሩት መንቀርፈፍና ማነቆ ምን ያህል እንደሚሆን የታሰበው ሉብራኒ፣ ከእነርሱ ጋር ባይነጋገር የተሻለ መሆኑን አመነ። ስለዚህ በሽናይደር ውሳኔ እና ቃል መሠረት እስከ 40 ሚሊዮን ዶላር ድረስ ክፍያ ለመፈፀም ለመደራደር ወሰነ።

በዚሁ ወቅት በእስራኤል ሪፖርት ሚርሃቭ፣ ሃይም ዲቮንና የእስራኤል መከላከያ ሚኒስቴር ዋና ዋና ከፍተኛ ወታደራዊ ሹማምንት በጠቅላይ ሚኒስትሩ ጽ/ቤት መሰብሰቢያ አዳራሽ ውስጥ ተሰባስበዋል። ኢትዮጵያውያኑን አይሁዶች ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ የተነደፈውንና የአየር ኃይል አውሮፕላኖች፣ ሂሊኮፕተሮችና ባልደረቦች የሚሳተፉበትን “ጋሺም ዚአፋ” (ድንገተኛ ወጨፎና ንፋስ የተቀላቀለ የበልግ ዝናብ) በሚል ስያሜ የሚጠራውን ግዳጅ ወይም ኦፕሬሽን በፈርማቸው ያፀድቁ ዘንድ ለይስሃቅ ሻሚር አቀረቡላቸው። ጠ/ሚኒስትሩም የቀረበላቸውን አጠቃላይ

ጥናት በአዎንታዊነት ተቀበሉት።

በዚህ ጊዜ አማዕያኑ ወደ አዲስ አበባ መገስገላቸውን ለጊዜውም ቢሆን ገታ አድርገዋል። የመንግሥቱ ኃ/ማርያም ታማኝ የሆኑ ወታደራዊ አዛዦችም ለቀጣዮቹ ሁለት ወራት የሚቆየው ክረምት እስኪያልቅ ድረስ አሁን ባለው መልኩ ነገሮች ቢቆዩ ይመርጣሉ።

በለንደን በግንቦት ወር አጋማሽ ላይ ይጠራ ዘንድ ታስቦ የነበረው የሰላም ውይይትም ሆነ ቤተ-እስራኤላውያኑን ወደ እስራኤል የማጓጓዝ ተልዕኮ ቁርጥ ቀን አልተያዘለትም። አሜሪካውያኑ በኢትዮጵያውያኑ ላይ እንዲፈጠር የፈለጉትም ጫና አልሠራም። ካሳ ከበደም ቁርጡን ክፍያ እንዲናገር ዕድል ቢሰጠውም ድምፁን አጥፍቷል። ኡሪ ሉብራኒ፣ ካሳ ከበደ በጉዳዩ ላይ በአስቸኳይ ቁርጡን ክፍያ እንዲያሳውቀው ሲጠይቀው “ፈላሻዎችን የመሸጥ ሥራ አይደለም እየሠራን ያለነው፤ ስለሰዎች ህይወት ነው” በሚል ቁጣ የተሞላበት ምላሽ ከሰጠው በኋላ ድምፁን አጥፍቷል። ስልክ እንኳን ቢደወልለት አይመልስም።

ካሳ ከበደም እያንዳንዱን ድርድር በበላይነት የሚያሸንፍበትን ጊዜ አድፍጦ ይጠብቃል። ይህንን የካሳን ተንኮልና ሽር የተሞላበትን አካሄድ ደግሞ ኡሪ ሉብራኒ ተረድቶታል። ካሳ ከተንኮሉ በተጨማሪ የሉብራኒን የስልክ መስመሮች በመጥለፍ እያንዳንዱን ግንኙነቱንም ይቆጣጠር ነበር።

ኡሪ ሉብራኒ ወደ እስራኤል ስልክ በመደወል ለመደራደር ቢፈልግም የሚደራደረው ወገን አላገኘም። ስለዚህም ተልዕኮውን አቋርጦ ወደ እስራኤል ለመመለስ መወሰኑን ይናገራል።

አድፍጦ እያንዳንዱን የሉብራኒን የስልክ ልውውጦችና እንቅስቃሴዎች የሚቆጣጠረው ካሳ ከበደ ለኡሪ ሉብራኒ በመደወል ኢትዮጵያውያን ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ጦር ሠራዊቱ እንዲገቡ

በማድረግ ሠራዊቱን ለማጠናከር መወሰኑን ይነግረዋል።

ኦሪ ሉብራኒ ለዚህ የካሳ ክበደ ንግግር ወዲያውኑ ነበር አስፈላጊ የሚለውን ምላሽ የሰጠው። በተጨማሪም ካሳ ክበደ እንዳለው ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ሠራዊቱ ለማስገባት ቢንቀሳቀሱ የእስራኤል መንግስት በአፀፋው አማፅያኑን በመርዳትና በመደገፍ ተግባር ላይ በቀጥታ እንደሚሳተፍ ይነግረዋል።

በወቅቱ ካሳ ክበደ ፅንፈኛ አቋም በሚያራምዱ በሁለት ቡድኖች መሃል አጣብቂኝ ውስጥ ከገቡት መንግሥቱ ኃ/ማርያም የቅርብ ሰዎች እንዱ ነበር። የኢሠፓና የመንግስት ከፍተኛ ባለስልጣናት የሆኑ ተራማጅ አመለካከት ያላቸው ወገኖች፣ ከአማፅያኑ ጋር የሰላም ድርድር እንዲደረግ ፍላጎት እንዳላቸው ሲገልፁ፣ ሌሎች አክራሪዎችና እጃቸው በደም የተነከረ ሰዎች መንግሥቱ በሥልጣን ላይ እንዲቆዩ እስከመጨረሻው ለመዋጋት ዝግጁ ናቸው። መንግሥቱ ኃ/ማርያምም ይህንን አቋማቸውን ይይዙ ዘንድ ጫና ፈጥረውባቸዋል።

ካሳ ክበደ ከሁለቱም ወገኖች የሚያስፈርጀውን አቋም ሲይዝ አይታይም። በዚህም ምክንያት በሁለቱም ወገኖች በኩል በጥርጣሬ ይታያል። ይህንን ሁኔታም በሚገባ የተረዳቸው የካሳ ባለቤት “እንዴት ነው ከእነዚህ አረመኔ ወንበዴዎች ጋር ልትሠራ የምትችለው? እንድ ቀን ይገድሉሃል” ስትል ሁሌ እንደምትጨቀጭቀው ለኦሪ ሉብራኒ አጫውቶታል።

“በአጠቃላይ ሕይወቴ ምስቅልቅሉ የወጣና ሰላም የሌለው ነው” ሲል በሂብሩ ቋንቋ በምሬት ለሉብራኒ ያወጋው ካሳ ክበደ “ከጥቂት ጊዜያት በኋላ ደግሞ እንደከሃዲ ተቆጥሮ ስሜ ሲነሳና ሲጣል እናያለን” ሲል ስጋቱን ገልጾለታል።

ካሳ ከበደ እንደ ችግር የሚጠቅሳቸው ጉዳዮች መፍትሔ አልባ ናቸው። መንግስቱ ቤተ-እስራኤሎችን ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ በሚያስችለው ጉዳይ ላይ ስምምነት ላይ ደርሰዋል። በእያንዳንዱ ቅድመ ሁኔታዎች ላይ ለመስማማት ያቀረቡት ሀሳብ ተቀባይነት አግኝቶ ወደ ድርጊት እስከሚገቡ ድረስ ቤተ-እስራኤሎች ለአክራሪ ፖለቲከኞች መከላከያ ጋሻ በመሆን እያገለገሉ ነው።

እነዚህ ወገኖች ጦርነቱ በሰላማዊ መንገድ አልባት ካገኘ፣ መንግሥቱ ሥልጣን ለቀው ከተሰደዱ መከራ ይጠብቀናል፤ ስለዚህ መንግስቱ በስልጣን እንዳሉ በተፈለገው መንገድ ተቃዋሚዎችን በመመከትና በመፋለም በሥልጣን ላይ ለመቀጠል የሚያስችሉ አማራጮችን ሁሉ ከመሞከር ወደ ጎሳ የማይሉ ናቸው። ካሳ መጀመሪያ ላይ ከእነዚህ ወገኖች ጋር በሀሳብ ይስማማ ነበር። ነገር ግን የአማፅያኑ ጥቃትና እያገኙ የመጡት ድል ሀሳቡን እንዲቀይር አድርጎታል።

ካሳ ከበደ ሁኔታዎችን ካጠና በጎሳ ለእርሱ ህልውና ደህንነት ወሳኝ የእስራኤሎች ዋስትና ማግኘት መሆኑን አምኖበታል። ለቀጣይ ሕይወቱ የሚያስፈልገውን ገንዘብ ደግሞ ከአሜሪካ አይሁዶች ለማግኘት የሚያስችለውን መንገድ አመቻችቷል።

በዚህ የተነሳ በቤተ-እስራኤላውያን የመጓጓዝ ተግባር ላይ እየተጫወተ ያለው ሚና እጅግ ተፈላጊው ሰው ተደርጎ እንዲታይ እንደሚያደርገው በመረዳቱ ከዚህች ሀገር በጊዜ እንዲያስወጣው ሉብራኒን ጠይቆታል።

እስራኤሎች ካሳ ከበደ ለፈፀመው አስተዋፅኦ ከሀገሩ በሰላም የሚወጣበትን መንገድ እንደሚያመቻቹለት ነግረውታል። ነገር ግን ይህንን የሚያደርጉት ፈላሻዎች ከኢትዮጵያ እንዲወጡ ከተፈቀደና በአውሮፕላን ወደ እስራኤል የማጓጓዙ ሥራ ሲጀመር እንደሆነ በግልጽ ተነግሮታል።

በኢትዮጵያ መንግሥት በኩል ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ በሚከናወነው ሂደት፣ ለኢትዮጵያ መንግሥት ከ 90 ሚሊዮን ዶላር በላይ ክፍያ ይፈፀም ዘንድ ካሳ ከበደ ሀሳቡን ለእስራኤሎች አቅርቧል። ኦሪ ሉብራኒ በበኩሉ 30 ሚሊዮን ዶላር ለመክፈል ዝግጁ መሆኑን እና፣ ይህም አንዲት መሽሪት ለትዳር ስትፈለግ እንደሚጠየቅ የጥሎሽ ስጦታ ተገቢና በቂ ነው ብሎ እንደሚያምን በግልፅ አስገንዝቦታል።

ይሁን እንጂ እስራኤሎችም ሆነ አሜሪካውያኑ ካሳ ከበደ በጉዳዩ ላይ ማን ወሳኝ፣ አድራጊ ፈጣሪ አደረገው የሚል ጥያቄ እንዲያነሱ አድርጓል።

ካሳ ከበደን ካለበት ምስቅልቅል ሁኔታ ለመታደግና ለቀሪው ህይወቱ በቂ ገንዘብ ለመክፈል እስራኤሎችና ሩዲ ቡሽዊትዝ በሙሉ ዋስትና አረጋግጠውለታል። ነገር ግን ለተልዕኮው መሳካት ሊተባበር ፈቃደኛ ካልሆነና ሁሉም ነገር ባለበት ብቻ እንዲራመድ የማድረጉን አሻጥር ካላቆመ፣ እስራኤሎች በጉዳዩ ላይ ከሀገር ውስጥ ደህንነት ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልዴ ሥላሴ ጋር መሥራትና ተባባሪያቸው ጭምር ሊያደርጉት ወስነው ነበር። ግን ይህንን እንደ አዲስ ሃሳባቸውን ለመጀመርና ሚኒስትሩን ተባባሪ ለማድረግ በቂ ጊዜ ያለመኖሩ እርምጃቸውን እንዲገድቡ አደረጋቸው።

ኦሪ ሉብራኒና ቦብ ሁዴክ በጉዳዩ ላይ በጥልቀት ከመከሩ በኋላ ከብልጣ ብልጡ ካሳ ከበደ ጋር ወደሚፈልጉት አቅጣጫ ለመድረስ የሚያስችላቸውን ስልት ቀይሰው ተንቀሳቀሱ።

ኦሪ ሉብራኒ ለካሳ ከበደ ሳያሳውቀው አርብ ሜይ 17 ቀን ወደ ለንደን ተጓዙ። ይህንን ጊዜ ካሳ ከበደ በተራው ዋጋ እና በቀረበለት ቁርጥ ያለ ክፍያ መካከል ያለውን ልዩነት ለማጥበብ ቢፈልግ እንኳን ከማን ጋር

መደራደር እንዳለበት አያውቅም፡፡

ካላ ከበደ በለንደን ከተቃዋሚዎች ጋር የሚደረገው ድርድር ከመካሄዱ ከአስር ቀን በፊት በኡራ ሉብራኒ የተወሰደው ስልታዊ እርምጃ፣ የእሜሪካ መንግስት የፋይናንስ አቅሙን በመጠቀም በሁለቱ ተደራዳሪ ወገኖች ማለትም በኢትዮጵያና በእስራኤል መካከል ያለውን የዋጋ ልዩነት ለማጥበብ የሚያስችለውን እርምጃ ለማስወሰድ የነበረውን ተስፋ አጨለመበት፡፡

ሽናይደር፣ ጃክሰንና ሻፕሮን በኒውዮርክ በጉዳዩ ላይ በጥልቀት ሲመክሩ ከቆዩ በኋላ፣ የእሜሪካ መንግስት ቤተ-እስራኤላውያንን ለማጓጓዝ የሚሰጠው ገንዘብ እንደሌለው ጃክሰን ለካላ እንዲያሳውቀው አደረጉ፡፡

ጃክሰን ግን ስለጉዳዩ ለካላ ከበደ ለማስረዳት ያደረገው ጥረት ዋጋ ቢስ ነበር የሆነበት፡፡ ካላ ከበደ የእሜሪካ መከላከያ መሥሪያ ቤት እጅግ ሚስጥራዊ በሆነ መልኩ ለኦፕሬሽኑ ማካሄጃ በጀት መመደቡን ከእሜሪካውያን እንደሰማ በመግለጽ ነበር የጃክሰንን ጥረት ያጣጣለው፡፡

ይህ ውይይት እየተካሄደ እያለ አማፅያኑ ወደ አዲስ አበባ የሚያደርጉትን ግስጋሴ በመቀጠል የደብረ ብርሃንን ከተማ ከመንግሥት እጅ በማውጣት እንደተቆጣጠሩ የሚገልፅ ዜና ተሰማ፡፡ የደብረ ብርሃን ከተማ፣ ልክ እንደ አምቦ ከተማ በቁጥጥር ሥር መዋልና ሌሎች ወሳኝ ስትራቴጂካዊ ጠቀሜታ ያላቸው ከተሞች በአማፅያኑ እጅ መውደቅ፣ አማፅያኑ ወደ አስብ ወደብ የሚወስደውን አውራ ጎዳና ለመያዝ የሚያደርጉት ፍልሚያ ይጠናከራል፡፡ በተለይም ጠንካራ የተባለው የሦስተኛው ክፍለ ጦር መመታት፣ አማፅያኑ የድል ዋዜማ ላይ መሆናቸውን ያመለክት ነበር፡፡

አማፅያኑ፣ መንግሥት በለንደኑ የሰላም ድርድር ላይ ተገኝቶ

እንዲደራደራቸው ቢፈልጉም በቅንጅትና የጋራ ግንባር ለመፍጠር የሚደረጉ ጥረቶች ሁሉ የማይሳኩ መሆኑን በመግለፅ፣ በዚህ ዙሪያ የሚደረጉ ድርድሮች እንደሌሉ አሳወቁ። ስለዚህ መንግስቱ ኃ/ማርያም ድርድሩ ላይ በሚቀርቡ ህሳቦች ላይ ብቻ ለመደራደር ይዘጋጁ ዘንድ አሳሰቡ። ይህ ካልሆነ ግን የክረምቱ ወራት ከመጀመሩ በፊት አዲስ አበባን ለመቆጣጠር እንደሚገደዱ አሳወቁ። ካሳ ከበደ በወታደራዊ መስክ የደረሰውን ውድቀትና ሽንፈት በሚገባ በመገንዘብ ለድርድር ራሱን አዘጋጅቶ ቀረበ።

“ካሳ ከበደ የአሜሪካ አይሁድ ተቋማት ባቀረቡት ዋጋ ወይይቱን ለማቀራረብ የሚያስችል የገንዘብ ድጋፍ ሊያደርጉ ይገባል” ብሎ እንደሚያምን ቦብ ሁዴክ ቢያስረዳም፣ አሜሪካውያኑም ሆኑ እስራኤሎችን የኢትዮጵያ መንግስት ከጠየቀው ክፍያ ውስጥ ሊከፈል የሚችለው 30 ሚሊዮን ዶላር ብቻ መሆኑን ሊያስረዱት ሞክሩ።

ካሳ ከበደ ግን የኢትዮጵያ መንግሥት 50 ሚሊዮን ዶላር የሚደርስ ክፍያ ሊከፈለው ይገባል የሚል ግትር አቋሙን ይዞ ፀጥ አለ። ኦሪ ሉብራኒ ለመጨረሻ ጊዜ ለካሳ ከበደ እንዳስታወቀው፣ የእስራኤል መንግሥት ካቀረበው የ30 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ፣ ምናልባት ተጨማሪ ለመክፈል ቢያስፈልግ ከ 1 ወይም 2 አሊያም 5 ሚሊዮን ለመጨመር እንደሚችሉ በመግለፅ የኢትዮጵያ መንግሥት የቀረበለትን ዕድል ይጠቀም ዘንድ አሳሰበው።

ኦሪ ሉብራኒ ወደ ለንደን ካመራ በኋላ፣ ቦብ ሁዴክ ከካሳ ከበደ ጋር ባደረገው ወይይት፣ “ባሳየኸው እምቢተኝነት፣ የኢትዮጵያ መንግስት 30 ሚሊዮን ዶላር ብቻ ሳይሆን ያሳጣኸው፣ በለንደን በሚካሄደው የሰላም ወይይት ላይ አሜሪካውያን እስራኤሎች በኢትዮጵያ መንግሥት ላይ

የነበራቸውን መልካም አስተሳሰብና አቋም የሚያሳጣ ውሳኔ ነው የወሰነከው” ሲል ካሳ ከበደን ወቀለው።

ተስፋ እየቆረጡ ነው

ለንደን ላይ ኡሪ ሉብራኒ ከአሊዛሪ፣ ከሽናይደርና ከቴይለር ጋር ተገናኝቶ ስለጉዳዩ ባደረገው ውይይት፣ “ኢትዮጵያውያን ከቀን ወደ ቀን ተስፋ ወደ መቁረጥ እያመሩ ነው” ሲል ነበር ሁኔታውን የገለፀው።

በሰላም ውይይቱ ላይ ለመሳተፍ እዚያው ለንደን ከሚገኘው ኸርማን ኮኸን ጋር ኡሪ ሉብራኒ ተገናኝቶ ባደረገው ውይይት፣ ፕሬዝዳንት ቡሽ ለሁለተኛ ጊዜ ለመንግስቱ ጋ/ማርያም ደብዳቤ ቢጽፉ መልካም ነው የሚል ሀሳብ አቅርቦ ነበር።

ፕሬዝዳንቱ፣ ለመንግስቱ ጋ/ማርያም እንዲጽፉ የታሰበው ደብዳቤ፣ የአሜሪካ መንግሥት በኢትዮጵያ አንድነት ላይ የማያወላውል አቋም እንዳለው ገልፀው፣ የኢትዮጵያ መንግሥት ከሰብአብአዊነት አኳያ በኢትዮጵያ ያሉ ቤተ-እስራኤሎችን በሙሉ ወደ እስራኤል የማጓጓዝ ተግባር ይፈቅድ ዘንድ የሚያሳስብ ቢሆን መልካም ነው ሲል ኡሪ ሉብራኒ ሀሳብ አቀረበ። ኸርማን ኮኸን ግን፣ “በለንደን የሰላም ጉባዔ ላይ ለመገኘት ከሚገባቸው አማፂ ቡድኖች አንዱ የሆነውን የኤርትራ ነፃ አውጭ ግንባር፣ ኤርትራን ነፃ በማውጣት ላይ የሚያተኩር በመሆኑ የሚላከው ደብዳቤ ቢያስከፋውና በጉባዔው ላለመሳተፍ ቢወስን የሚመጣውን ኪሣራ ማሰብ አለብን፤ ስለዚህ ከዚህ የተሻለ አማራጭ መፈለግ ይኖርብናል” ሲል ሀሳቡን ለጊዜው ደብዳቤ መላኩ ቢቆይ ጥሩ መሆኑን አመለከተው።

ኡሪ ሉብራኒ ከኸርማን ኮኸን ጋር የነበረውን ቆይታ አጠናቆ በቀጥታ ያመራው ከኢትዮጵያ ወደ እስራኤል ለሚጓጓዙ ቤተ-እስራኤሎች ማጓጓዣ

አውሮፕላኖች የማዘጋጀት ኃላፊነት ወደ ወሰደው ሽናይደር ነበር። በዚህ ጊዜ በሚያስፈልገው ጊዜና ቦታ ተፈላጊዎቹን አውሮፕላኖች ለማቅረብ የሚያስችለው ሥራ በተሳካ ሁኔታ ተጠናቋል።

ኦሪ ሉብራኒና በለንደን የተሰባሰቡ ባልደረቦቹ፣ ተልዕኮውን በተመለከተ በአሜሪካ የሕዝብ ግንኙነት አማካይነት ገቢ ለማሰባሰብ የታሰበው ኦፕሬሽን ምን ተብሎ እንደሚጠራ ስያሜ ለመስጠት የበኩላቸውን ጥረት ጀመሩ።

በለንደን የሚገኘው የእስራኤል ኤምባሲ “ኦፕሬሽን ሰላምን” ተብሎ ቢጠራ የሚል ሀሳብ አቀረበ። ሁሉም ተስማሙበት። ምክንያቱም በኢትዮጵያ የሚኖሩ ቤተ-እስራኤላውያን ወደ ኢትዮጵያ ለመጓዝና ለመኖር የቻሉበትን ታሪካዊ አጋጣሚ፣ የንጉስ ሰላምንን ጥበብና ብልሃት በወራ ሰምታ እሱን ለማየት ወደ ንጉሡ ሀገር የሔደችው ንግሥት ሳባ ከንጉሥ ሰላምን ልጅ በመውለዷ ነው። ሳባ ከንጉስ ሰላምን የወለደችው ልጅ ዝርያዎች የሆኑ ቤተ እስራኤሎችን፣ ወደ ቀድሞው ሀገራቸው ለመመለስ የሚወሰድ እርምጃ በመሆኑ ስያሜው ገላጭና ተገቢ ነው ሲሉ አፀደቁት።

በነጋታው ዕሑድ ሜይ 19 ቀን ካሳ ከበደ ወደ ለንደን ስልክ በመደወል “ኦሪ ሉብራኒ የት ነው ያለሽው? መቼ ወደ አዲስ አበባ ትመለሳለህ? ካቀረባችሁልን ዋጋ ትንሽ ብቻ ብትጨምሩ ልንስማማ እንችላለን። ቶሎ መጥተህ እንሥራ!” ሲል ከመማፀን ያልዘለለ ጥያቄ አቀረበለት።

ኦሪ ሉብራኒ ወደ ለንደን ሲያመራ ከካሳ ሊሰማቸው የሚፈልጋቸው ቃላት እነዚህ ነበሩና በቀጣዩ ቀን ወደ አዲስ አበባ ለመመለስ እንደሚዘጋጅ ለካሳ ከበደ አሳወቀው። ካሳ ከበደ ባይደውልም ኦሪ ሉብራኒ በነጋታው ወደ አዲስ አበባ ለመመለስ ወስኖ ነበር።

- ምዕራፍ አስራ አንድ -

የመጨረሻው ድርድርና

የመንግሥቱ ኃ/ማርያም ድንገተኛ በረራ

የመጨረሻው ሳምንት፤

በአዲሱ መጠሪያው “ኦፕሬሽን ሰላምን” በሚል ኢትዮጵያውያን ቤተ-
እስራኤሎችን ወደ እስራኤል የማንጓዝ ተልዕኮ የመጨረሻ ምዕራፍ ላይ
እንደደረሰ በሚታመንበት ዋዜማ ላይ፤ ኦሪ ሱብራኒና የአሜሪካ አይሁድ
ማኅበረሰብ አመራሮች ለተልዕኮው የሚያስፈልጉ ነገሮችን እያከናወኑ
እያለ፤ በየቀኑ በኦፕሬሽኑ ላይ አሉታዊ ተጽዕኖዎች የሚፈጥሩ አዳዲስ
ክስተቶች ብቅ እያሉ መጡ። አንዳንዶቹ ክስተቶችም አጠቃላይ ኦፕሬሽኑን
ሊያስተጓጉሉ ይችላሉ ተብሎ የሚፈሩ ሆነዋል።

ሰኞ ሜይ 20 ዋናው እንቅፋት ተወገደ

ሰኞ ዕለት ሊንጋጋ አካባቢ በሰንደን፤ ለኦፕሬሽን ሰላምን የቀረበውን

ሥራ ለመሥራት በዚያው የሚገኙት ሽናይደርና የአሜሪካ አይሁድ ማኅበረሰብ አመራሮች መልዕክት ደረሳቸው።

መልእክቱ "ሰውየው ወደዲቡብ ለመሔድ ዝግጅቱን ጨርሷል። ይሄ ጉዞ ለመጨረሻ ጊዜ የሚያደርገው ሳይሆን አይቀርም። ጉዞው አጭር ጊዜ የሚወስድ ይመስላል" የሚልና በውስጡ ሚስጥር ያዘለ ነበር።

እነ ሽናይደር ሪፖርቱ እንደደረሳቸው በዚያን ሰሞን፣ የተለያዩ ዓለም አቀፍ መገናኛ ብዙኃን መንግሥቱ ኃ/ማርያም ሥልጣናቸውን በመተው ወደ ዙምባቡዌ ለመሰደድ እየተዘጋጁ መሆናቸውን የሚገልፁ ዘገባዎች ያትሙ ነበር።

እነዚህ ዘገባዎች ከመውጣታቸው ከሳምንት በፊት የዙምባቡዌው ሮበርት ሙጋቤ፣ "ከሀገር ብትወጣ እኔ ልረዳህና ከለላ ልሰጥህ እችላለሁ፤ ይህንን ዕድል የምትጠቀምበት ከሆነ ጊዜው አሁን ነው። ዕድሉን ተጠቀምበት" የሚል መልዕክት አስይዘው ልዩ መልዕክተኛቸውን ወደ መንግሥቱ ሰድደው ነበር።

ይህ ጉዳይ ቦብ ፍሬዘር ያለ ዕረፍት ሲሠራበት የነበረ ጉዳይ ነው። የመንግሥቱ ኃ/ማርያም ሀገር ጥሎ የመሰደድ ዜና ከሰብአዊነት አንፃር ለብዙዎች አስደላች ሊሆን ይችላል። በአንፃሩ ግን ዜናው ቤተ-እስራኤላውያንን ከኢትዮጵያ በአውሮፕላን በገፍ ለማጓጓዝ የተያዘውን ዕቅድ ሊያደናቅፈው ይችላል የሚል ስጋት ያሳደረባቸው ወገኖች ነበሩ። ይህ ስጋት ያደረባቸው ወገኖች፣ ኦፕሬሽኑን ለማሳካት ምን መደረግ አለበት በሚል ሀሳብ ዙሪያ እየተነጋገሩ ነው።

የአሜሪካ መንግሥት የብሔራዊ ጸጥታ አማካሪው በርነት እስካው ክሮፍት፣ ለድል ከተቃረቡት አማፅያን ጋር ያለውን ግንኙነት ለማጠናከር ፍላጎት ያለውን ሩዲ ቡሽዊትዝ፣ የፕሬዝዳንት ቡሽን ልዩ መልእክት

አስይዞ እንደገና ወደ አዲስ አበባ ለመላክ የነበረውን ዕቅድ ሰረዘ። ኡሪ ሉብራኒ ይህን የዕቅድ ሰረዛ እጅግ አስገራሚ የአካሄድ ለውጥ አድርጎ ያየው ሲሆን፤ የራሱን እርምጃ እንዲወስድም አድርጎታል።

በጉዳዩ ላይ ጥልቅ የሆነ ዕውቀት ያለው ኸርማን ኮኸን ግን ለአሜሪካ የውጭ ጉዳይ መሥሪያ ቤት በላከው ሪፖርት የሠላም ድርድሩን እና የቤተ-አስራኤላውያንን ጉዳይ አንድም ሁለትም አድርጎ አልባት እንዲያገኝ እየሠራ መሆኑን እና የአቋም ለውጥ እንዳልተደረገም በመግለፅ፤ ቦብ ፍሬዘር “ለአስራኤላውያን የአቋም ለውጥ መኖሩ ይነገራቸው” ሲል ያቀረበውን አስተያየት እንደማይቀበለው ነበር ያሳውቀው።

ይሁን እንጂ የአሜሪካ መንግሥት በኢትዮጵያ ላይ የሚያራምደው ፖሊሲ ለውጥ እንዳልተደረገበት ኡሪ ሉብራኒ በሚገባ ተረድቷል። ኡሪ ይህንኑ እውነታ በሰንደን ለተሰበሰቡት የአሜሪካ አይሁድ ማኅበረሰብ ተወካዮች ለሸናይደር፤ ለጌዲዮን ቴይለርና ለኢሉ አላዛሪ በማስረዳት አስራኤሎች ወደ ግቡ ተቃርበዋል። የሚሉትን ኦፕሬሽን ሰላምን ለማሳካት የሚያስችል ስልት ነድፈው ለመንቀሳቀስ ተስማሙ። በዚህ ስምምነታቸው መሰረትም ለኢትዮጵያ መንግሥት ሊከፍሉ የሚገባውን ክፍያ በተመለከተ የመጨረሻ ውሳኔ ወስነው ጉዳዩን ወደ ኢየሩሳሌም አሽጋገሩት።

የአይሁድ ተቋማት የአቃቤ ነዋይነት ሥልጣኑ ላይ በተደጋጋሚ ጥሰት የሚፈጽመው ኡሪ ሉብራኒ 35 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር ክፍያ ለኢትዮጵያ መንግሥት ይፈፀም ሲል ድምዳሜ ላይ መድረሱ ሴሚካ ዴንቴዝን አበሳጭቶታል።

ዴንቴዝ “እሱ ማነው ኒውዮርክ ቁጭ ብሎ 35 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ ይፈፀም ብሎ የሚያዘው? ገንዘብ ከሚያበረክቱና ከሚለግሱ ወገኖች ጋር

ማን አደራዳሪ አደረገው?" በሚል ስሜት ቁጣው ወሰን አጥቷል።

ኡሪ ሉብራኒ ይህን መሰሉ ውዝግብ እና ያለመግባባት እንደሚከሰት ያውቀዋል። ከዚህ ሌላ ዴኔቱዝ ወደ አዲስ አበባ ሔዶ የክፍያ ተመኑ እንዲህ ሊሆን ይገባል ብሎ የመደራደር ሙከራ ሊያደርግ ይችላል። ይህ ደግሞ ብዙ የተደከመበትን ጉዳይ እንደገና ወደ ጥሬነቱ መመለስ ይሆናል። ይህ እንዳይሆን ሁሉም በዴኔቱዝ ላይ ጫና ማድረግ እንዳለባቸው ኡሪ ሉብራኒ አሳስቧቸዋል።

በሁለቱ ሰዎች መካከል የተፈጠረው ያለመግባባት ወደ ከፋ ደረጃ እንዳይሸጋገርና እንቅፋት እንዳይፈጥር ጥረት ቢደረግም አልተሳካም። ሁለቱ ሰዎች ከአይሁድ ማኅበረሰብ ተቋማት በሚገኝ ገንዘብ እንደፈለጉ እንዲሆኑና የፈለጉትን የማዘዝ ሥልጣን እንዲኖራቸው የሚያደርጉት ብልጣ ብልጥ ሽኩቻ ነው ገጦ የወጣው። በተለይ ኡሪ ሉብራኒ የራሱን ካርታ በመያዝ ሙሉ ለሙሉ በአፕሪል ሰለሞን ላይ የሚፈልገውን ሁሉ ማድረግ የሚያስችል የበላይነት እንዳለው ለማሳወቅ ያደረገው ሙከራ እንደ ፈላሻ አስቆጥሮት በዝምታ ሲከታተሉት እንደነበር ተናግሯል።

በዚህ ሁኔታ የተነሳ ነገሮች ከነበሩበት ወዳልነበሩበት እንደተቀየሩ አድርገው የሚቆጥሩ ወገኖች ባይጠፉም፣ የአሜሪካ መንግሥት አሁንም ፈላሻዎችን በማጓጓዝ ተግባር ላይ ልዩ ትኩረትና ቅድሚያ እንደሚሰጥ አረጋግጧል።

ቦብ ፍሬዘር የሰላም ወይይቱን ቀን ከማራዘም ውጪ፣ ሁለቱ ዋና ዋና ጉዳዮች እልባት እንዲያገኙ ለመሥራትና ያልተለወጠ ነገር እንዳለ የሚያሳዩ አርምጃዎችን ለመውሰድ እንደሚችል ለኡሪ ሉብራኒ ገለጸለት። ኡሪ ሉብራኒ ወደ አዲስ አበባ ተጉዞ በዚያ ያለውን ሁኔታ ሪፖርት እንዲያደርግለትና ለሁለተኛ ጊዜ ፕሬዝዳንት ቡሽ ለኢትዮጵያ መንግሥት

ሲባዲት ይገባል የተባለውን ደብዳቤ የሚዕፋበትን መንገድ እስከ ሳምንቱ መጨረሻ ድረስ እንደሚያመቻች አሳወቀ።

በቦብ ፍሬዘር ሀሳብ የተስማማው ኡሪ ሉብራኒ ከሰንደን ከመነሳቱ በፊት ለፒተር ጃክሰን በመደወል፣ ለካሳ ከበደ ግልጽና አጭር መልዕክት እንዲተላለፍለት አደረገ። “ካሳ ወላጅ የሆነ ሚናህን የምትጫወትበት ወቅት ላይ ነን። ይህ የመጨረሻ ዕድልህ ነው። አሜሪካውያንም ተስፋ እየቆረጡበት ያለ ጉዳይ ነው፤ ከእነርሱ በላይ ደግሞ የአማዕያት ትዕግስት እያለቀ የመጣበት ወላጅ ወቅት ነውና ተንቀሳቀስ” የሚል መልዕክት ነበር ያደረሱት።

ኡሪ ሉብራኒ እና አሊ አላዛሪ ሰኞ ዕለቱን ከሰንደን ወደ እስራኤል በሚወስዳቸው አውሮፕላን ተሳፍረው ለማክሰኞ አጥቢያ ቱልክቪቭ ደረሱ። ከቱልክቪቭ ወደ ናይሮቢ ብሎም ወደ አዲስ አበባ በሚያንጉዛቸው አውሮፕላን ተሳፍረው በዚያው ዕለት ማለዳ ናይሮቢ ገቡ።

ከናይሮቢ ወደ አዲስ አበባ የሚወስዳቸውን አውሮፕላን ከመሳፈራቸው ከደቂቃዎች በፊት ከአየር ማረፊያው የተነሳው ሌላ አውሮፕላን ደግሞ፣ ሚስጥራዊውን መንግሥቱ ኃ/ማርያምን አሳፍሮ ወደ ስደት ሀገራቸው ዙምባቡዌ መብረር ጀምሮ ነበር።

መንግሥቱ ወደ ናይሮቢ ያመሩበት ዳሽ-6 አውሮፕላን፣ ከአዲስ አበባ ስትነሳ በብላቴ የጦር ማሰልጠኛ ጣቢያ እየሰለጠኑ ያሉ ወታደሮችን ለመጎብኘት በሚል ሰበብ ነበር። አውሮፕላኗ እየበረረች እያለ መንግሥቱ ፓይለቱን በማስገደድ ወደ ናይሮቢ እንዲያመራ አደረጉት። አብሯቸው የነበሩ ባልደረቦቻቸው ከአውሮፕላኗ ጋር ወደ ኢትዮጵያ ሲመለሱ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ግን በሌላ አውሮፕላን ወደ ዙምባቡዌ ጉዞአቸውን ቀጠሉ።

"እንደ ሰውና እንደ ጥይት እስኪቀር እዋጋሰሁ" ሲሉ የነበሩት መንግሥቱ ኃ/ማርያም፣ ጓዶቻቸውን ግራ በሚያጋባ መልኩ መሰደድን አማራጭ አድርገው ወደ ዙምባቡዌ ከማምራታቸው በፊት፣ ከሰዓት በስተታይ ከአንዳንዶቹ ጋር ለመነጋገር ቀጠሮ ይዘው ነበር።

ማክሰኞ ሜይ 21

እንደገና ወደ መጀመሪያው ምዕራፍ መመለስ

ማክሰኞ ሜይ 21 ቀን ማለዳ ላይ ም/ፕሬዝዳንቱ ተስፋዬ ገብረኪዳን፣ ለፖሊት ቢሮ አባላት በፕሬዚዳንቱ ቢሮ ሰብሰባ እንዳለ በማላወቃቸው፣ ካላ ከበደም በስብሰባው ላይ ለመገኘት ወደዚያው አቀና።

ጄኔራል ተስፋዬ ገብረ ኪዳን በስብሰባው ላይ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ሀገር ጥለው በመሰደዳቸው ተጠባባቂ ፕሬዝዳንት እሳቸው እንደሆኑ አሳወቁ። ኦሪ ሉብራኒ "ለመንግሥቱ ኃ/ማርያም በርካታ ሚሊዮን ዶላር የሚያወጣ አነቃቂ ክፍያ ለመፈፀም የቀናት ዕድሜ በቀሩበት ሰዓት ለምን መሰደድን መረጠ? ይህ የሚያሳየው በበቂ ሁኔታ ፕዝብና ሀብት ማሸሸን ነው፤ ከበቂ በላይ ሀብት ለማክበት ችሎ ነበር እንጂ ሰደትን አይሞክርም ነበር" አለ።

መንግስቱ በዙምባቡዌ የዝቡት ሰፊ እርሻ መሬት ይጠብቃቸው ነበር። እንዳንድ ሪፖርቶች ደግሞ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ከኢትዮጵያ ከተሰደዱ በኋላ እጅግ ተቸግረው እንደነበሩና አጎታቸው በሐራሬ ከሚገኙ የተለያዩ ሀገራት ኢምባሲዎች እርዳታ ለማፈላለግ ሲጥሩላቸው እንደነበር ያወሳሉ።

ያም ሆነ ይህ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ሀገር ለቀው ከመሰደዳቸው በፊት በኢዮቤልዩ ቤተ-መንግሥት የነበሩ ዘውዶችን፣ ኒሻኖችን፣ ወርቆችን፣ ከዝሆን ጥርስ የተሠሩ ውድ ጌጣጌጦችንና ለመንግሥት

የተሰጡ ገፅ-በረከቶችን በመብቱ ወደ ሐራሬ ይዘው መሐዳቸው ይነገራል።

በወቅቱ የመንግሥቱ ኃ/ማርያምን ወደ ቡምባህ-ዊ መሰደድ በተመለከተ ሰፊ ዘገባዎችን ያቀርብ የነበረው “ዘ ሰንደይ ታይምስ” ጋዜጣ እንደዘገበው፣ መንግሥቱ ኃ/ማርያም ወደ ቡምባህ-ዊ ይዘው ሲመጡ ወደ 3 ሚሊዮን የሚጠጋ የአሜሪካ ዶላር የነበራቸው መሆኑን አትቷል። ከዚህ በተጨማሪ በስዊዝ ባንክ በመቶ ሚሊዮን ዶላር የሚገመት ገንዘብ በማስቀመጥ ወደ ሐራሬ ማዘዋወራቸውን ያወሳል።

በቡምባህ-ዊ በተፈጠረው የፖለቲካ አለመረጋጋት ምክንያት፣ በርካታ ነጮች በሐራሬ የነበራቸውን መኖሪያ ቤቶች ሸጠው ለመሐድ ሲወስኑ፣ መንግሥቱ በርካታ መኖሪያ ቤቶችን በመግዛት በሪል ስቴት ንግድ ውስጥ መሳተፍ ጀምረው ነበር። በሐራሬ ውድ በሚባለው የመኖሪያ ሰፈር የሚገኝን አንድ የመኖሪያ አፓርትመንት ለመግዛት ብቻ 1.3 ሚሊዮን የአሜሪካ ዶላር ክፍያ ፈፅመው እንደነበርም ተወስቷል።

መንግሥቱ ኃ/ማርያም በድንገት ሀገር ጥለው ለመውጣት የተገደዱት ሶኞ ዕለት ተቀብለው ያነጋገሯቸው የሮበርት ሙጋቤ ልዩ ልዑክ መሰደድ ከፈለጉ በአፋጣኝ ያደርጉት ዘንድ ስላላሰባቸው ላይሆን አይቀርም የሚል አስተያየትም አለ።

የኢትዮጵያ መንግሥት ምክር ቤት በሰጠው መግለጫ፣ የፕራዊት ሆስፒታል ከሀገር መውጣት ሀገሪቱን ከአልቂትና ከደም መፋሰስ ለማዳን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ እንደሆነ አሳውቆ ነበር። ነገር ግን ከጥቂት ልዩነቶች በኋላ በተሰማው ሌላ የዜና እውጃ፣ ሀገር ጥለው እንደኮበለሱ በመግለጽ በሐራሬ በኢትዮጵያ ኤምባሲ ውስጥ አቀባበል ያደረጉላቸው ሰዎችም ከኃላፊነታቸው እንደተነሱ አትቷል።

ምናልባት መንግሥቱ ኃ/ማርያም እስራኤሎች በርካታ ሚሊዮን ዶላርችን ለመክፈል ቀናት እንደቀሯቸው ሳያውቁ ቀርተው ይህን የተሰደዱት? የሚል ጥያቄ የሚያነሱም ወገኖች አሉ።

ጠቅላይ ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንቃ ስለ 35 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ ምንም የሚያውቁት ነገር እንደሌለና ጉዳዩን ካሳ ከበደ ለብቻው በሚስጥር ያካሂደው እንደነበር ተናግረዋል። ይህንን የጠ/ሚኒስትሩን አባባል ውድቅ ያደረገው ካሳ ከበደ፣ “በመጀመሪያ ሊከፈለን የሚገባው እንደ መቶ ሚሊዮን ዶላር መሆን አለበት ብለው ሀሳብ ያቀረቡት የሀገር ውስጥ ደህንነት ሚኒስትሩ ተስፋዬ ወልደ ሥላሴና ጠ/ሚኒስትሩ ተስፋዬ ዲንቃ ነበሩ” ሲል ያስተባብላል።

ካሳ ከበደ ጉዳዩን ለመንግሥቱ ኃ/ማርያም ነገር ከእርሳቸው ጋር እየተመካከረ ሲሠራ ነበር። በተለይ መንግሥቱ ኃ/ማርያም በ35 ሚሊዮን ዶላር ክፍያው መስማማታቸውን ወዲያው ለኦሪ ሉብራኒ ደውለው እንደነገሩት ያወሳው ካሳ ከበደ፣ በቀጣዩ ቀን ከለንደን ወደ አዲስ አበባ የሚመጣው ኦሪ ሉብራኒ ክፍያውን እንደሚያጠናቅቅ ለመንግሥቱ እንዳሳወቀም ይናገራል።

ካሳ ከበደ ይህንን ይበል እንጂ፣ ኦሪ ሉብራኒ የ35 ሚሊዮን ዶላር ቁርጥ ክፍያ ላይ ለመድረስ መንግሥቱ እስከተሰደዱበት ቀን ዋዜማ ድረስ ከካሳ ከበደ ጋር ይደራደር እንደነበር ነው የገለፀው።

መንግሥቱ ኃ/ማርያም ሀገር ጥለው በሄዱ በነጋታው (ማክሰኞ) ጠዋት ጄኔራል ተስፋዬ ገብረ ከዳን በኢትዮጵያ የአሜሪካ ኤምባሲ ጉዳይ ፈፃሚ የሆነውን ቦብ ሁዴክን አግኝተው ለማናገር ጠየቁ። ቦብ ሁዴክ ከተጠባባቂው ፕሬዚዳንት ጋር ባደረገው ውይይት፣ ፕሬዝዳንቱ ለለንደን የሰላም ጥረት መሳካት እንደሚሠሩና ከአማሪያኑ ጋር የተኩስ አቁም

ስምምነት ላይ የሚደርሱበትን መንገድ አሜሪካ እንድታመቻች ሀሳብ አቀረቡ። ጉዳይ ፈጻሚውም በዚህ አጋጣሚ የቡሽዊትዝን ተልዕኮ፣ እንዲሁም ከሠላም ውይይቱ ጎን ፈላሻዎቹን ወደ አስራኤል የማጓጓዝ ተልዕኮ በተመለከተ መንግሥታቸው ምን ምን ተግባራትን እያከናወነ እንደሆነ ይነግሯቸው ዘንድ ለተስፋዬ ገብረ ኪዳንን ጥያቄ አቀረቡላቸው።

ጄኔራል ተስፋዬ ገብረ ኪዳን ስለ ቤተ-አስራኤሎች ጉዳይ ምንም የሚያውቁት ጉዳይ እንደሌለ ለቦብ ሁዴክ ነገሩት። ይህን ጊዜ ነበር ቦብ ሁዴክ በጉዳዩ ላይ ከኢትዮጵያ ወገን ካላ ከበደ ከኦሪ ሉብራኒ ጋር ሲሠራ እንደነበር ያሳውቃቸው። ተጠባባቂ ፕሬዚዳንቱም በጉዳዩ ላይ ከባልደረቦቻቸው ጋር እንደሚመክሩበት ቃል ገቡ።

“...ነገሮችን በሰዓታት ጊዜ ውስጥ በማስተካከል ሙሉ ለሙሉ የቤተ-አስራኤላውያኑን ጉዳይ ለመጨረስ የሚያስችል ደረጃ ላይ ስለምንገኝ ሰዎቹ ከዚህ ሀገር የሚሄዱበትን መንገድ በቀናት ውስጥ ማመቻቸት ይቻላል” ሲል ነበር ቦብ ሁዴክ ጉዳዩ ያለቀለት መሆኑን ጄኔራል ተስፋዬ እንዲገነዘቡ ያደረገው።

ተስፋዬ ገ/ኪዳን እንደ ወታደራዊ አዛዥነታቸው ሳይሆን ተስፋ በቀረጠ ስሜት “እንዲህ ከሆነ ችግር የለም፤ በተፈለገው መልኩ ማከናወን ይቻላል። ይህንን መፈጸም ውቅያኖስ ውስጥ አንድ ጠብታ ውሃ እንደመጨመር ነው” አሉት።

ኸርማን ኮሽን እንደሚያስታውሰው ጄኔራል ፍፁም ተስፋ የመቁረጥና ግራ የመጋባት ስሜት ውስጥ ነበሩ። “ለተጠባባቂ ፕሬዝዳንቱ ፈላሻዎቹ በአስቸኳይ ከሀገር ለቀው እንዲወጡ ማድረግ እንደሚያስፈልግ ስናሳውቃቸው ተስፋ በቀረጠ ስሜት ሕሺ ይሁን ሲሉ መስማማታቸውን አሳውቁን” ይላል። “ከዚያ ካላ ከበደን አስጠርተው ቤተ-አስራኤሎች ሀገር

ለቀው የሚሄዱበትን መንገድ እንዲያመቻችና አስፈላጊውን ድርድር በኃላፊነት ይወጣ ዘንድ አዘዙት።”

ያን ቀን ማለትም ማክሰኞ ዕለት ኡሪ ሉብራኒ አዲስ አበባ ከደረሰበት ሰዓት ጀምሮ ከካሳ ከበደ ጋር አልተለያዩም ነበር። ኡሪ ሉብራኒ አመሻሽ ላይ በነበራቸው ቆይታ “...ልናካሂደው ያሰብነውን ኦፕሬሽን እንደምናሳካው አውቃለሁ። ይህንን ለማካሄድ ደግሞ ገንዘብ ያስወጣናል። ለዚህ የሚሆነውን ዝግጅት አጠናቀናል። አንተ ልታደርግ የምትችለው ነገር ቢኖር ሂድና ለጄኔራል ተስፋዬ ሐሁን ከተስማማችሁ ሌላ 5 ሚሊዮን ዶላር እንጨምርበትና በአጠቃላይ 35 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ ከፍለን ኦፕሬሽኑን በሥራ ላይ እናውለው፤ እስራኤሎች ከመንግሥቱ ይልቅ ከአንተ ጋር መሥራት ፈልገዋል፤ ብለህ ንገረው” ሲል ለካሳ ከበደ የመጨረሻ ያለውን የድርድር ሀሳብ አቀረበለት።

ካሳ ከበደም ጉዳዩን ወደ ጄኔራል ተስፋዬ ይወስድና ከመከራበት በኋላ መስማማታቸውን አሳወቀ። ከስድስት ሳምንት በፊት ቦብ ሁዴክና ኸርማን ኮቭን ከሉብራኒ ጋር በመከራት መሰረት ለእያንዳንዱ፤ ማለትም በኦፕሬሽን ሰለሞን ወደ እስራኤል ለሚጓዙ ቤተ-እስራኤላውያን በነፍስ ወከፍ 2,446 ዶላር፤ የአሜሪካ መንግሥት ቤተ-እስራኤላውያኑን ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ የአየር ትራንስፖርት ክፍያ የሚያወጣው ወጪ 13 ሚሊዮን ዶላር፤ እንዲሁም የአይሁዳውያን ማኅበረሰብ ድርጅት ካሳ ከበደ ጉዳዩን ለማስጨረስ ለተጫወተው ሚና 2.8 ሚሊዮን ዶላር በግሉ ለመክፈል በመስማማት የሂሳብ ድርድሩ አልባት አገኘ።

የኢትዮጵያ ወቅታዊ የፖለቲካ ሁኔታ አደገኛ ደረጃ ላይ ባለበት ወቅት፤ የኢትዮጵያ መንግሥት ባለስልጣናትና የፀጥታው መሥሪያ ቤት የሥራ ኃላፊዎች ለኦፕሬሽኑ ተብሎ የሚከፈላቸውን ክፍተኛ መጠን

ያለው ገንዘብ ከተቀበሉ በኋላ ምን ዓይነት እርምጃ ሊወሰዱ እንደሚችሉ የሚያሳይ ፍንጭ የለም። አራ ሉብራኒ ክፍያው ከተፈፀመ በኋላ የኢትዮጵያ መንግስት ሊወስደው የሚችለው ያልታወቀ እርምጃ ምንም ይሁን ምን፣ ጉዳዩ ከአሜሪካ መንግሥት ጥቅምና ፍላጎት ጋር የተቆራኘ እንዲመስል ፕሬዝዳንት ቡሽ ለሁለተኛ ጊዜ ለኢትዮጵያ መንግሥት ደብዳቤ በመጻፍ ለጉዳዩ ክብደት እንዲሰጡት ቢደረግ፣ በማለት ያቀረበው ሀሳብ በአሜሪካውያን ባለስልጣናት ዘንድ ትኩረት አልተሰጠውም።

እስራኤሎችም ሆነ አሜሪካውያን በሚፈልጉት መልኩ ቤተ-እስራኤሎችን ወደ እስራኤል በፍጥነት የማጓጓዝ ሂደት ያለምንም እንክንና መስተጓጎል እንዲካሄድ ለማድረግ ይቻል ዘንድ ካላ ከበደ በእርግጠኝነት ኃላፊነቱን እንደሚወስድ ለአራ ሉብራኒ አስረድቶታል።

“ኦፕሬሽን ሰላምን” የተሰኘውን ግዙፍ ተልዕኮ ለማካሄድ የኢትዮጵያን መንግሥት ይሁንታ የሚያሳይ በሰነድ የተረጋገጠ ፈቃድ ሊኖር እንደሚገባ፣ በኦፕሬሽኑ ዙሪያ የሚሠሩ ባለድርሻዎች እነማን እንደሆኑ ለእስራኤሉ ጠቅላይ ሚኒስትር ይስህቅ ሻሚር ገለፃ ተደርጎላቸውም ነበር።

ከዓመታት በፊት በፍልስጤም ነፃነት ግንባር ተዋጊዎች ተጠልፎ በኡጋንዳ ኢንቲቢ ያረፈውን የእስራኤል አየር መንገድ አውሮፕላንና መንገደኞቹን ከአጋቾቹ ለማስለቀቅ በእስራኤል ኮማንዶዎች ለ90 ደቂቃ የተካሄደው አስገራሚ ግዳጅ፣ ከኡጋንዳ መንግሥት እውቅና ውጭ በመደረጉ በዓለም አቀፍ ደረጃ ከፍተኛ ውግዘትና ተቃውሞ አጋጥሟቸው እንደነበር ያስታወሱት ጠቅላይ ሚኒስትር ይስህቅ ሻሚር፣ የኢትዮጵያ መንግሥትን ይሁንታ የሚገልጽ ማስረጃ እንደተገኘ ኦፕሬሽኑን ለማካሄድ የሚያስችል ውሳኔ ለመስጠት ዝግጁ መሆናቸውን አስታውቀዋል።

ለኢትዮጵያ መንግሥት የሚከፈለው ክፍያ ምስጢራዊ ስያሜ

የዓለም አቀፉ አይሁድ ማኅበረሰብ ተቋም ሊቀመንበር ሰሚክ ዴኔቴዝ ወደ ኒውዮርክ ከመጓዙ በፊት፣ የእስራኤል ጠቅላይ ሚኒስትር ለፖላንዱ ፕሬዝዳንት ዌል ዋሌንስ ክብር ሲባል በኢየሩሳሌም ግራንድ ሆቴል ባዘጋጁት የእራት ግብዣ ላይ በእንግድነት ተገኝቶ ነበር። በእራት ግብዣው ላይ የእስራኤል ጠቅላይ ሚኒስትር ይስህቅ ሻሚር ለሰሚክ ዴኔቴዝ በቅርቡ ይካሄዳል ተብሎ የሚጠበቀው ኦፕሬሽን ከሚያስፈልገው አጠቃላይ ወጪ ግማሹን የእስራኤል መንግሥት ለመሸፈን ዝግጁ መሆኑንና በምንም መልኩ ይሁን ኢትዮጵያውያኑን አይሁዶች በአስቸኳይ ወደ እስራኤል ማጓጓዝ የሚጀመርበት ሁኔታ ላይ ትኩረት ሰጥተው እንዲንቀሳቀሱ ለዴኔቴዝ ማሳሰቢያ ሰጥተውት ነበር።

ይህንን የጠቅላይ ሚኒስትሩን ማሳሰቢያ ያደመጠው ዴኔቴዝ በነጋታው ሰኞ ሜይ 20 ቀን ነበር ወደ ኒውዮርክ/አሜሪካ ያመራው። ዴኔቴዝ ከሰዓታት በኋላ ኒውዮርክ እንደደረሰ ማንሃተን በሚገኝ አንድ ባለ አምስት ኮከብ ሆቴል ውስጥ፣ የአሜሪካ አይሁድ ማኅበረሰብ ተቋማት ከፍተኛ አመራሮች ሸናይደር፣ ማክስ ፋሽር፣ ማርቪን ሊንደር፣ ኮርኪ ጉድማን፣ ማርቲ ክራራ፣ እንዲሁም የአይሁድ ኤጀንሲ የቦርድ የበላይ ጠባቂ ማንዴል ካፕሊና የአሜሪካ አይሁዶች የጋራ ኮሚቴ ፕሬዝዳንት ሲልቪያ ሀሰን ፉአድ በተካፈሉበት ስብሰባ ላይ ተገኘ። እናም ጠቅላይ ሚኒስትር ይስህቅ ሻሚር የሰጡትን ማሳሰቢያና ከኢትዮጵያ መንግስት የተጠየቀውን ክፍያ መጠን አሳውቃቸው። ሁሉም የሚጠበቅባቸውን ገንዘብ በአስቸኳይ ለመፈፀም ተስማሙ።

በመቀጠል ዴኔቴዝ፣ ለዛቪ ባራክ በመደወል በአካውንት ውስጥ

የሚገባውን ገንዘብ በሙሉ በማሰባሰብ ለኢትዮጵያ መንግስት የሚከፈለውን 35 ሚሊዮን ዶላር ለማሰተላለፍ እንዲዘጋጅ አዘዘው።

አቃቤ ነዋዩ ዛቪ ባራኪ፣ “ኡሪ ሉብራኒ ክፍያውን ወደ 35 ሚሊዮን እንዲያሻቅብ አድርጓል። ሞላድ በበላይነት ለሚያካሂደው ኦፕሬሽን ለምን የአይሁድ ማኅበረሰብ ተቋማት የገንዘብ ወጭ ይሸፍናሉ?” የሚል ተቃውሞ ነበረው። በኡሪ ሉብራኒ ላይ ቅሬታ ስለነበረውም ከዴኔቴዝ የተሰጠው ትዕዛዝ አላስደሰተውም፤ በዚህም የተነሳ ትኩረት አልሰጠውም ነበር።

ኡሪ ሉብራኒ ይህንን በሚገባ ስለሚያውቅ ለካላ ከበደ ሊከፈለው የሚገባውን የክፍያ መጠን በተመለከተ ለዴኔቴዝም ሆነ ለዛቪ ባራኪ አልነገራቸውም። ኡሪ ሉብራኒ ቀደም ሲል በተፈጠረው አለመግባባት ምክንያት ከዛቪ ባራኪ ጋር አይነጋገርም። በአጠቃላይ አንዱ በአንዱ ላይ የስም ማጥፋት ዘመቻ ያካሂዱ ስለነበር ሁሉም የአይሁድ ማኅበረሰብ አመራሮች እንዳይተማመኑና እንዳይግባቡ የሚያደርግ ውዥንብር ሰፍኖ ነበር።

ማክሰኞ እለት ማታ ሉብራኒ ወደ ቴልአቪቭ በመደወል ለጄኔራል ሊፕኪን ሻካካ፣ ከኢትዮጵያውያን ጋር በጉዳዩ ላይ እልባት ላይ ለመድረስ መቅረቡን አሳወቃቸው። ቀደም ሲል እንደተነጋገሩት ጄኔራሉ ለኦፕሬሽኑ የተመረጡ የአየር ኃይል አብራሪዎችን ለግዳጁ ዝግጁ ሆነው እንዲቀመጡ እንዲያደርጉ አሳስባቸው።

ኡሪ ሉብራኒ የትኛውም የእስራኤል መገናኛ ብዙኃን ስለኦፕሬሽኑ መረጃ እንዳያገኝ፣ እንዳይዘግብ፣ እንዲያስ መገናኛ ብዙኃናት የአይሁድ ማኅበረሰብ ተቋማት አመራሮች ስለ ዕቅዱና በመጨረሻው ምዕራፍ ስለሚከናወኑ ድርጊቶች ምንም ነገር እንዳያውቁ አድርጎ ነበር በጥንቃቄ

የሚንቀሳቀሰው።

ይህንን ሁሉ የሚያደርገው ግን ለሌላ ነገር አይደለም። ለአፕሬሽን ማካሄጃ ሲከፈል የሚገባውን 35 ሚሊዮን ዶላር ከፍታ ለኢትዮጵያ መንግሥት ለመክፈል ኃላፊነቱን የወሰዱት የእስራኤል መንግሥት፣ ዴንቲዝና አቃቤ ነዋይ ዛቢ ባራክ ብዙ ጊዜ እንደሚያደርጉት የመጨረሻውን የተልዕኮ መሳካት ሳናይ ከፍታ እንፈፅምም ቢሉና የኢትዮጵያ መንግስት አፕሬሽን እንዳይካሄድ ቢከሰክል በሚፈጠረው ቀውስ በዓለም ፊት መሳሰቂያ ላለመሆን በመስጋት ነበር።

ፈታኑ፣ ሜይ 22

ከፕሬዝዳንት ቡሽ በሚላክ ደብዳቤ ነገሩን አንዝጋው

ቀጣዩ ቀን ፈታኑ ማለዳ አደጋ ያንዣበበት ቀፋፊ ቀን ሆኖ ነበር ለኦሪ ሉብራኒ የታየው። ምናልባት የኤርትራው ነፃ አውጭና የሕወሓት አማሂ ኃይሎች የተኩስ አቁም ስምምነታቸውን ወደ ጎን በማድረግ ለጊዜው ካሉበት ስፍራ ለማጥቃት ተንቀሳቅሰው ወደ መዲናይቱ በመገስገስ፣ ያለ መሪ የቀረውና በመሸሽ ላይ ካለው ከመንግሥት ጦር ጋር ውጊያ ቢገጥሙ የሚፈጠረው ቀውስ እጅግ አስግዮት ነበር። በወቅቱ በአዲስ አበባ ጎዳናዎች ላይ ወደ 30ሺ የሚጠጉ መሪ አልባ ወታደሮች መሣሪያቸውን በመሸጥ እንዲሁም የሚበላና የሚለበስ ፍለጋ በየመንደሩ ይርመሰመሱ ነበር።

የአሜሪካ ኤምባሲ ጉዳይ ፈፃሚ ቦብ ሁዴክ ከተማይቱን ዙሪያዋን ለከበቡት የአማሶያን ኃይል አመራሮች ይዞታቸውን ለቀው ወደ ከተማይቱ የመግባት እርምጃ እንዳይወስዱ የሚጠይቅ ደብዳቤ (መልእክት) ላክላቸው።

መለስ ዜናዊ የቀረበውን ጥያቄ መቀበሉን ለቦብ ፍሬዘር በሰጠው

ምላሽ ካሳወቀ በኋላ “እኔ አልቂትና ቀውስ እንዲፈጠር የሚያደርጉ ተግባሮችን በዝምታ አላይም። በከተማይቱ ውድመትና አልቂት እንዳይፈጠር፣ ሕግና ሥርዓት እንዲከበር ኃላፊነቱን መውሰዴ ግን አይቀርም። ምክንያቱም እኛ በከተማይቱ አቅራቢያ ሰፍረን የተሸነፈውና መሪ የሌለው የተራብ ወታደር ወደ ከተማይቱ እየጎረፈ ነው። ከተማይቱ ውስጥ ተኩስ ቢከፍቱና ወታደራዊ አመፅ ቢያስነሱ ወይም ግጭት ቢከሰት ምንድን ነው የሚደረገው?” ሲል ጠየቀ።

ቀን ቀን የተረጋጋና ሰላማዊ የሚሆነው የአዲስ አበባ ከተማ ፀጥታ ማታ ማታ ግን በተኩስ እሩምታ መደፍረስ ይጀምራል። በርካታ የአዲስ አበባ ነዋሪዎች ከወታደሮቹ ላይ በ30 ብር ክላሽንቡቭ ጠመንጃዎችን እየዝቱ ታጥቀዋል።

ይህንን አስጊ የሆነ ሁኔታ በሚገባ ያጤነው ኡሪ ሉብራኒ በአጠቃላይ ስላለው ሁኔታ ከካሳ ከበደ ጋር ለመነጋገር ቢፈልገውም፣ ስልክ ቢደውልለትም ካሳ ከበደ የት እንዳለ ሊያውቅ አልቻለም። በዚህ ግራ ተጋብተው እንደነበር የሚያስታውሰው ኡሪ ሉብራኒ የካሳ ከበደ መሰወር ምንድን ይዞ ይመጣ ይሆን? እያለ በሃሳብ በሚናውዝበት ወቅት አብረውት የነበሩት አምባሳደር አሸር ነአም፣ “ካሳ ከበደ የጠፋብህ የመጨረሻውን ድርድር አከናውኖ ነገሩን ለማጠናቀቅ እየሠራ ስለሆነ ነው። ሥራ በዝቆበት ይሆናል” ሲሉ አጽናንተውት እንደነበር ያስታውሳል።

በነጋታው ረቡዕ ዕለት ከሰዓት በኋላ ዘጠኝ ሰዓት ላይ ካሳ ከበደ ከተሰወረበት በመውጣቱ ከኡሪ ሉብራኒ ጋር ተገናኙ። ካሳ ከበደም አዲሱ ተጠባባቂ ፕሬዝዳንት ሌተና ጄኔራል ተስፋዬ ገ/ኪዳን በቀረበው የድርድር ሀሳብ ሙሉ ለሙሉ መስማማታቸውን ከፍያውም ቤተ-እስራኤሎችን ከኢትዮጵያ ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ ለኢትዮጵያ አየር መንገድ የተላለፈ

ተደርጎ እንዲከፈል፤ እንዲሁም የማንኛዝኑ ሂደት ላይ የእስራኤልም ሆነ የሌላ አየር መንገድ አውሮፕላን የማይሳተፍ መሆኑን ማረጋገጫ እንደሚፈልጉ አሳውቀ። ካሳ ከበደ ለኦሪ ሉብራኒ ስለጉዳዩ ሲያስረዳው የኢትዮጵያ መንግሥት ባለስልጣናት ክፍያው በአስቸኳይ ይፈፀም ዘንድ እንደሚፈልጉ የሚሹ መሆናቸውንም ጨምሮ ገለፀለት።

ይህ ደግሞ ለኦሪ ሉብራኒ ሲያስፈራውና ሲያሰጋው የነበረው አደጋ የመምጣቱ ምልክት አድርጎ የሚቆጥረው ወሳኝ ጉዳይ ነበር። በሚገባ አውቃቸዋለሁ የሚላቸው አጠቃላይ ባልደረቦቹና የእስራኤል መንግሥት በገንዘብ አወጣጥና ክፍያ አፈፃፀም ላይ ያላቸውን ዳተኝነት ስለሚያውቀው “እንደዚህ በአጣዳፊ ክፍያ መፈፀም የሚያስችል የባንክ አሠራር የለም። ክፍያውን በተፈለገው ፍጥነት እንዲከፈል ማድረግ ግን እንችላለን” ሲል ካሳን ለማሳመን ሞክረ።

ነገሩን በጥሞና የሚከታተለው የአሜሪካ ኤምባሲ ጉዳይ ፈፃሚ ቦብ ሁዴክ፤ ይህን ጊዜ ነው ፕሬዝዳንት ቡሽ ለፕሬዝዳንት ተስፋዬ ገ/ኪዳን ኢትዮጵያውያን የሚወዱትንና ብዙ ግቦች ያሉት አጭር “ሰምና ወርቅ” የተቀላቀለበት ደብዳቤ መጻፍ አለባቸው ሲል የወሰነው። ይህን ውሳኔውን መሠረት በማድረግ ሁዴክ በቀጥታ ዋሽንግተን ወደሚገኘው ቦብ ፍሬዘር ስልክ በመደወል “ሰውየው ያልነውን ነገር ሁሉ ለመፈፀም ዝግጁ ሆኗል። ነገር ግን ለዚህ ማረጋገጫ ማኅተም ይሆን ዘንድ ፕሬዝዳንት ቡሽ ደብዳቤ ይፃፉለት” ሲል አመላክተው።

ዋሽንግተን ሆኖ መልዕክቱን የተቀበለው ቦብ ፍሬዘር እንዲህ የጦርነት ውጥረት በነገሰበት ወቅት አይሁዶቹን ከኢትዮጵያ ወደ እስራኤል በአየር ማንኛዝኑ የሚሳካ ስላልመሰለው፤ “አስፈላጊ መስሎ ከታያችሁ በፕሬዚዳንቱ ስም ደብዳቤ መፃፍ አይቻልም” ሲል ነበር ለቦብ ሁዴክ

ፈቃደኝነቱን የገለፀለት።

በፕሬዝዳንት ቡሽ ስም፣ ለተጠባባቂ ፕሬዝዳንት ሌተና ጀኔራል ተስፋዬ ገ/ኪዳን የሰላም አማራጮችን በመምረጥ የለንደኑ የሰላም ኮንፍረንስ እስኪጀምር ድረስ በአዲስ አበባ ያሉ ቤተ-እስራኤላውያን ወደ እስራኤል ይጓጓዙ ዘንድ እንደ መንግሥት መሪነታቸው ከሰብአዊነት አንፃር እስፈላጊውን መመሪያ እንዲሰጡ የሚጠይቅ መልዕክት ይዘጋጃል። ይህንኑ ደብዳቤ ለብሔራዊ ፀጥታ አማካሪው ያቀርባል። የአሜሪካ ፕሬዝዳንት ብሔራዊ ፀጥታ አማካሪ በርነት እስካው ክሮፍት ደብዳቤውን ካፀደቀ በኋላ በዋሽንግተን ሰዓት ለፍጥጦር ከምሽቱ 12:15 ሲሆን ወደ ፕሬዚዳንቱ ቢሮ ቴሌግራም ያደርገዋል። ጠዋት ፕሬዚዳንቱ ቢሯቸው ሲገቡ መልዕክቱን ያገኙታል።

ረቡዕ ዕለት ማታ የእስራኤል መከላከያ ሚኒስቴር ባለሥልጣናት ኦፕሬሽኑን ለመጀመር የሚያስችለውን እንቅስቃሴ ይጀምራሉ። ሐምሐሳችም፤ 54 ትውልደ ኢትዮጵያውያን የእስራኤል ጦር ባልደረቦችንና በኦፕሬሽኑ በአስተርጓሚነትና በመንገድ መሪነት የሚያገለግሉ ትውልደ ኢትዮጵያውያን የእስራኤል ዜጎችን ወደ ማዘዣ ጣቢያው መጥተው ሪፖርት እንዲያደርጉ ጥሪ አስተላለፉ። ይህ በቴላቪቭ እየተከናወነ እያለ፣ በኢየሩሳሌም ደግሞ የአይሁዳውያን ንቅናቄ ተቋም ከአዲስ አበባ ለሚጓጓዙ ቤተ-እስራኤላውያን ማረፊያ የሚሆኑ ከ50 በላይ መጠለያ ጣቢያዎችን ለማቋቋም እየተንቀሳቀሰ ነበር።

የተቋሙ የሰው ኃይል አስተዳደር ክፍል ኃላፊ ኤቢ አልካሊይ ከ11 ረዳቶች ጋር በመሆን 700 የሚጠጉ አዳዲስ ጊዜያዊ ሠራተኞችን በመቅጠር በመጠለያ ጣቢያዎቹ ውስጥ የምግብ፣ የጽዳት፣ የጤና እና የእንክብካቤ ተግባራትን ለማከናወን የሚያስችሉ ቅድመ ሁኔታዎችን

አጠናቀው የኦፕሬሽኑን መጀመርና የመጀመሪያውን አውሮፕላን በኢየሩሳሌም ማረፍ በመጠባበቅ ላይ መሆኑን ሪፖርት አድርጓል።

ፖለቲካ እና ሰብዕና

አስራኤልና ኢትዮጵያ በመንግሥት ደረጃ ቤተ-አስራኤላውያንን ለማጓጓዝ የሚያስችላቸው ስምምነት ላይ እንዲደርሱ አብዛኛውን ተግባር ያከናውኑት የአይሁዶች ኤጀንሲዎች በስምምነቱ ያለመካተታቸው በድንገት ነገሩን ሊያበላሽው የሚችል መዘዝ ሊያስከትል ይችል ይሆን ሲል ማይክል ሽናይደር ሰግቶ ነበር።

ኦሪ ሉብራኒ እንደፈራው የአይሁድ ማኅበረሰብ ተቋም አቃቤ ነዋይ ዣቪ ባራኪና ሰሚካ ዴንቴዝ፣ ገንዘቡን ለኢትዮጵያ መንግስት የምንከፍለው የቤተ-አስራኤላውያን የመጓጓዝ ሥራ ከተጠናቀቀ በኋላ ነው የሚል አቋም መያዛቸው፣ ኒውዮርክ በተካሄደው የመጨረሻው ውይይት ላይ በዴንቴዝ አማካይነት ይፋ ሲሆን ሁሉም ተሰብሳቢው በድንጋጤ ለደቂቃዎች በዝምታ ተውጦ ነበር።

ውስጥ ውስጡን ሲብላላ የነበረውና በአይሁዳውያን ማኅበረሰብ የተቋቋመ ተቋማት አመራሮች የእርስ በርስ ሽኩቻ ውጤት የሆነውን ይህ ክስተት፣ በስብሰባው ላይ የነበሩትና ከፍተኛ የፋይናንስ እገዛ ለሚያደርጉት የአሜሪካውያን አይሁድ ማኅበረሰብ አመራሮች ድርጅቶቻቸው በአወቃቀር ችግር የተተበተቡ መሆናቸውን በግልፅ የታየበት ነበር።

ከውይይቱ በኋላ ስለተፈጠረው አጠቃላይ ሁኔታ ገለፃ የተደረገለት ኦሪ ሉብራኒ “አማዕያኑ በአዲስ አበባ ዙሪያ ኃይላቸውን እያከማቹ ነው። በቀናት ውስጥ ምን እንደሚከሰት አይታወቅም። ሊከፈል የሚገባው ገንዘብ በኢትዮጵያ መንግሥት አካውንት ውስጥ በአስቸኳይ መግባት አለበት።

በሁለቱ ሞገደኛ ሰዎች ምክንያት ገንዘቡ ወደ አካውንቱ ካልገባ በኢትዮጵያ ያሉ ቤተ-እስራኤላውያን ምን እንደሚደርስባቸው አይታወቅም፤ እነዚህን በሺ የሚቆጠሩ አይሁዶች ለመታደግ ለዓመታት ያህል ያደረገነው ጥረት ያልተሳካው በሁለቱ የአይሁድ ማኅበረሰብ ተቋም ኃላፊዎች ምክንያት መሆኑን፤ ለዓለም አቀፉ ማኅበረሰብም ሆነ ለእስራኤል ሕዝብ በመግለፅ እንደ ጸላጦስ እጅን ታጥቤ ከጉዳዩ እወጣበታለሁ" ሲል በፍፁም ንዴት ተናገረ።

ሽናይደር በሁለቱ ወገኖች መካከል የተፈጠረውን ውጥረት ለመፍታት ሽማይክ ዴንቴዝንና ዣቪ ባራኪን እነጋገራቸው። ሁለቱም “የ35 ሚሊዮን ዶላር ስምምነት ላይ የተደረሰበት ሂደት ምን እንደሆነ አናውቅም። የተጠየቀውን ሁሉ ሳናጣራ መክፈል የለብንም። ክፍያውን ኦፕሬሽኑ ከተጠናቀቀ በኋላ እንፈጽማለን የምንለው በኦፕሬሽኑ ምን ያህል ኢትዮጵያውያን አይሁዶች ይጓጓዛሉ? የሚለውን ለማወቅ ነው፤ ትክክለኛ ቁጥራቸው ከታወቀ በኋላ ክፍያውን ለመፈፀም ዝግጁ ነን እንጂ ክፍያ ላለመፈጸም አቋም አልያዝንም” ሲሉ አስረዱት።

ሽናይደር በጉዳዩ ላይ የተፈጠረውን አለመግባባት በውይይት ለመፍታት እየደከመ መሆኑን የተገነዘበው ኡሪ ሉብራኒ “እያደረግህ ያለውን ጥረት አደንቃለሁ። ትደክማለህ እንጂ ምንም እልባት ልታገኝ አትችልም። ጉዳዩ ከፖለቲካና ከኢኮኖሚክስ በቀር ግጭት ጋር የተያያዘ ነው። ለዚህ ችግር እልባት የሚያስገኙለት ጠቅላይ ሚኒስትራችን ይስህቅ ሻሚር ብቻ ናቸው። ጠቅላይ ሚኒስትሩ ሁለቱን የአይሁድ ማኅበረሰብ ድርጅት ባለሥልጣናት በሚገባ ያውቋቸዋል። ጠቅላይ ሚኒስትሩ በየጊዜው የሚፈፀሙት ልግመኛ ተግባራቸውን ስለሚያውቁ በጥላቻ ነው የሚያዩዋቸው። ስለዚህ ለእሳቸው እየሆነ ያለውን ነገር አላውቃቸዋለሁ። ከዚያ በኋላ የሚሆነውን ታያለህ” ሲል ከማስማማት ጥረቱ እንዲቆጠብ

መከረው።

ሉብራኒ እንዳለውም ስለጉዳዩ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ አሳወቀ። ከኢየሩሳሌም ለሸማይክ ዴንቲዝና ለዣቪ ባራኪ በጉዳዩ ላይ አስፈላጊውን ግዴታ ይወጡ ዘንድ ቀጭን ትዕዛዝ ሳይደርሳቸው እንዳልቀረ በሚያሳይ ፍጥነት ያን ዕለቱን አመሻሽ ላይ ወደ አዲስ አበባ ደውለው ኦሪ ሉብራኒን ካገኙት በኋላ በኒው ዮርክ የሚገኘውን የኢትዮጵያ መንግሥት የባንክ አካውንት ቁጥር እንዲሰጣቸውና ከፍያውን ለመፈፀም እየተዘጋጁ መሆኑን አሳወቁት።

ኦሪ ሉብራኒ በድል አድራጊነት ስሜት የባንክ አካውንት ቁጥሩን ነገራቸውና ስልኩን ዘጋው። ሁለቱም በተሰጣቸው ትዕዛዝ መሠረት ከፍያውን ወደ ኢትዮጵያ መንግሥት አካውንት ገቢ ለማድረግ መንቀሳቀስ ጀመሩ። ሊነጋ ሲል ይጨልማል እንደሚባለው በእፕራሽኑ አፈፃፀም ላይ ያንገርበበው ስጋትም የተወገደ መሰለ።

- ምዕራፍ አስራ ሁለት -

“በታሪክ ክንፎች ላይ”

ኦፕሬሽን ሆስፕንን ለማካሄድ አንድ ቀን ሲቀረው ሜይ 23 ቀን ተጠባባቂ ፕሬዝዳንት ሌተናት ጀኔራል ተስፋዬ ገ/ኪዳን ኦፕሬሽን እንዲካሄድ በይፋ መፍቀዳቸውን አሳወቁ። ይሁን እንጂ ኦፕሬሽንን የሚደናቅፉና የሚያሰናክሉ በርካታ እንቅፋቶች መኖራቸውን የሚያሳዩ ምልክቶች መታየታቸው አልቀረም። ከሰጋቶቹ አንዱ፣ የ35 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ ላይፈፀም ከቻለ የሚከሰተውን ምስቅልቅል ሁኔታ እንዴት ማስወገድ ይቻላል? የሚለው ነበር።

“ክፍያውን ለንፈጽም አንችልም”

ሐሙስ ማለዳ ላይ ሽማይክ ዴንቴዝ፣ የእስራኤል ጠቅላይ ሚኒስትር ይስህቅ ሻሚር ለኢትዮጵያ መንግሥት እንዲከፈል ከተጠየቀው 35

ሚሊዮን ዶላር ግማሹን የእስራኤል መንግሥት ለመሸፈን ዝግጁ መሆኑን ከአራት ቀናት በፊት እንደነገሩት በኢየሩሳሌም የአይሁዳውያን ተቋም አቃቤ ነዋይ ለሆነው ገዢ ባራኪ ሹክ ይለዋል።

ገዢ ባራኪ ገንዘቡን ወደ ኢትዮጵያ መንግሥት አካውንት ለማስተላለፍ የጀመረውን እንቅስቃሴ ይገታና ለእስራኤል መንግሥት የግምጃ ቤት ሹም ኤሊ ዩኑስ ደውሎ ከገንዘብ ሚኒስቴር እንዴት ገንዘቡን ለማዘዋወር እንደሚቻል ይጠይቀዋል። የግምጃ ቤት ሹሙ ስለጉዳዩ ምንም እንደማያውቅ ይገልፅለትና የገንዘብ ሚኒስትሩን ይስህቅ ሙዲንን አነጋግራ ምላሹን አሳውቅህለሁ ይለዋል።

ከቀኑ ሰዓት ሰዓት ላይ ኤሊ ዩኑስ ለገዢ ባራኪ ስልክ ደውሎ በዚህ ጉዳይ ላይ የገንዘብ ሚኒስትሩ የሚያውቁት ነገር እንደሌለና ለዚህ ተብሎ የተያዘ የመንግስት በጀት አለመኖሩን በመግለፅ መንግሥት ክፍያውን ለመፈፀም እንደማይችል ያሳውቀዋል።

ነገሩ ለባራኪ አስደንጋጭ መርዶ ሆኖበታል። በአንድ ቀን ውስጥ በመንግሥት ይሸፈናል ብሎ ሲጠብቀው የነበረውን 17.5 ሚሊዮን ዶላር ከየትም ገብቶ በማፈላለግ በአጠቃላይ 35 ሚሊዮን ዶላር ማግኘትና ወደ ኢትዮጵያ መንግሥት ባንክ አካውንት ማስገባት እንዳለበት የሚያሳይ ማስጠንቀቂያ ምልክት ነበር።

“የእስራኤል መንግሥት ባለሥልጣናት ለምንድን ነው ኦፕሬሽኑን ለማሳካት ወሳኝ የሆነውን የ17.5 ሚሊዮን ዶላር ክፍያ በመፈፀም ኦፕሬሽኑን ከሚያስተባብሩት ወገኖች ጋር ሊተባበሩ ያልቻሉት? ምናልባት ልክ እንደእኔ በመጀመሪያ እንዲከፈል የሚፈልገው 10 ሚሊዮን ዶላር ነው ሲባል ቆይቶ በአጭር ጊዜ ውስጥ እንዴት ወደ 35 ሚሊዮን ዶላር ሊያሻቅብ ቻለ ብለው ተጠራጥረው ይሆን?” ሲል ማሰላሰል ጀመረ።

ይህን መሰሉ አስደንጋጅ ክስተት ተፈጥሮ ባለበት ወቅት በእስራኤል ተጓጓዦቹን ቤተ-እስራኤላውያንን ለመቀበልና ለወራት የሚቆዩበትን ጊዜያዊ መጠለያ ማዕከላትን አቋቁሞ አስፈላጊው ቁሳቁሶች እንዲሟሉ የሚያደርግ እንቅስቃሴ እየተካሄደ ነበር።

በሐይፋ፣ በሰሜን ገሊላ፣ በደቡባዊ ቀይ ባሕር፣ በኤሊያትና በኢየሩሳሌም በሚገኙ ስድስት ባለ አምስት ኮከብ ታላላቅ ሆቴሎች ውስጥ የሚገኙ የስብሰባ አዳራሾችና የእንግዳ ማረፊያ ክፍሎች በሙሉ ከኢትዮጵያ ለሚጓዙ ቤተ-እስራኤላውያን ማደሪያ እንዲሆኑ በውስጣቸው ዝግጅት እየተካሄደባቸው ነበር።

ታዋቂው ዲፕሎማት ሆቴልን ጨምሮ ለቤተ-እስራኤላውያን ማረፊያነት የተያዙ ክፍሎች አዘጋጅቷል። በባህረ ሰላጤው ጦርነት ለብብ ተከስቶ የነበረው የቴሪስቶች ፍሰት በመቀነሱ ብዙዎች ሆቴሎች ባዶ ሆነው በመገኘታቸው ጥሩ አጋጣሚ አድርገው ቆጥረውታል።

በአሊ አልካሊ የተመራው እና የኢትዮጵያውያን አይሁዶችን አቀባበል የሚያስተባብረው ግብረ ኃይል በመቶዎች የሚቆጠሩ አዲስ የሰው ኃይል በአፋጣኝ በመቅጠር ሆቴሎቹ ለቤተ-እስራኤላውያን አቀባበልና ጊዜያዊ ቆይታ እንዲሆኑ አስፈላጊውን ሁሉ ለማሟላት ይንቀሳቀሳል። በሠራተኝነት የቀጠራቸው ሠራተኞች ደግሞ ቀደም ሲል ወደ እስራኤል የሔዱ ትውልደ ኢትዮጵያውያንን ወደተዘጋጀላቸው ማረፊያ ስፍራ ለማጓጓዝ ከኤግድ ኮርፕሬሽን 250 አውቶቡሶችን ተከራይቷል። በእያንዳንዱ አውቶቡስ ውስጥ አንዳንድ አማርኛ ተናጋሪ አስተባባሪዎች፣ ነርሶች፣ የማኅበራዊ ሠራተኞችና በጎ ፈቃደኛ ኢትዮ-እስራኤላውያን ተማሪዎች እንዲሳተፉበት ተደርጓል።

የእስራኤል መከላከያ ሠራዊት አዛዦች ያዋቀሩት ምርጥ የኮማንዶ

ኃይል አባላትን የያዘ አንድ ልዩ ኃይል ወደ አዲስ አበባ ተጉዞ የቦሌ አየር ማረፊያን ሙሉ የደህንነት ጥበቃ የመከታተል ግዳጅ ተሰጥቶት ወደዚያው ለማምራት ተዘጋጅቷል። የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር በግል ከቀጠራቸው ልዩ የኮማንዶ ባለሙያዎች ጋር እንዲቀናጁም ተደርጓል። እነዚህ ኮማንዶዎች በአዲስ አበባ የአስራሌል ኤምባሲን እንዲሁም ከኤምባሲው አስፈላጊውን ፎርማሊቲ አሟልተው ለጉዞው የተዘጋጁ አይሁዳውያንን ወደ አየር ማረፊያው የሚያጓጉዙ አውቶቡሶችን እንዲያጀቡ መመሪያ ተሰጥቷቸው ለጉዞ ተነሱ እስኪባሉ በተጠንቀቅ ቆመው ይጠባበቁ ጀመር።

ከአስራሌል ጦር አባላትና ከአየር ኃይል ባልደረቦች የተመለመሉ በርካታ ወታደራዊ ባለሙያዎች፣ የአውሮፕላን አብራሪዎች በማንኛውም ሰዓት ግዳጅ ሊሰጣቸው እንደሚችል በአዛዦቻቸው ተገልጿቸው በተጠንቀቅ እንዲጠባበቁም ተደርጓል።

ወደ አዲስ አበባ በመብረር መንገደኞቹን ለማጓጓዝ ዝግጁ የተደረጉ ግዙፎቹ ሄርኩለስና ቦይንግ አውሮፕላኖች ውስጥ የሚገኙ የመንገደኞች መቀመጫ ወንበሮችን፣ መፀዳጃ ቤቶችን፣ ካቢኖችን በማወላለቅ አውሮፕላኑ በመደበኛነት ከሚይዘው የመንገደኛ ቁጥር በበለጠ በእጥፍ እንዲይዝ ለማድረግ የሚያስችል ሥራ ተከናወነ። ከዚህ በኋላ የአውሮፕላኖቹ ወለል በፎም እንዲሞላ እንዲሁም ላዩ ቀጭን ጥቁር ፕላስቲክ እንዲለብስ ተደርጎ በአውሮፕላኖቹ ላይ ያሉት የዳዊት ኮከብ ምልክቶችና የአየር መንገዱን እርማ በመሸፈን ለመጨረሻው ተልዕኮ ተዘጋጁ።

“ሁሉም ይሂዱ”

ቦብ ሁዴክ ሐሙስ ማለዳ ላይ ፕሬዝዳንት ቡሽ ለተጠባባቂው

ፕሬዝዳንት ተስፋዬ ገ/ኪዳን የዓፋትንና በኤምባሲው በኩል የደረሰውን ደብዳቤ በመያዝ ካሳ ከበደን ጠርቶ ለተጠባባቂው ፕሬዚዳንቱ እንዲሰጣቸው ሰጠው።

የፕሬዝዳንት ቡሽን ልዩ መልዕክት ከቦብ ሁዴክ የተቀበለው ካሳ ከበደ ወዲያውኑ ወደ መንግሥት ምክር ቤት ሄዶ ደብዳቤውን ለተጠባባቂ ፕሬዚዳንቱ ሰጣቸው። የኢትዮጵያ መንግሥት በሀገሩ ያሉ ቤተ-እስራኤላውያንን በሙሉ ወደ እስራኤል እንዲጓጓዙ መፍቀዱ ከሰብአዊነት አንፃር የሚታይ እርምጃ ተደርጎ እንደሚወሰድና በአፋጣኝ ተግባራዊ እንዲደረግ የሚጠይቅ ነበር የአሜሪካ መንግሥት ደብዳቤ።

ካሳ ከበደ ደብዳቤውን ለፕሬዝዳንቱ ከሰጠ ከአንድ ሰዓት በኋላ ጀኔራሉ “ሁሉም ይሂዱ” ሲሉ መፍቀዳቸውን ለቦብ ሁዴክ በስልክ ያበስረዋል። ቦብ ሁዴክ የሰማውን የደስታ ብስራት ዋሽንግተን ሆኖ ዜናውን በጉጉት ለሚጠብቀው ቦብ ፍሬዘር ደውሎ አሳወቀው።

ከጥቂት ሰዓታት በኋላ የኢትዮጵያው የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ተስፋዬ ታደሰ በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር አሸር ናአም ቢሮአቸው ድረስ መጥቶ እንዲያነጋግራቸው ያስተላለፉት መልዕክት ስለደረሰው አምባሳደሩ ወደ ውጭ ጉዳይ መሥሪያ ቤት አመራ።

የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር ተስፋዬ ታደሰም ቤተ-እስራኤላውያኑን በአየር የማጓጓዝ ሂደቱን መጀመር እንደሚችሉና የኢትዮጵያ መንግሥት ሙሉ ፈቃደኛ መሆኑን ነገሩት። አንዳንድ ሂደቶችን በተመለከተ ከደህንነት ሚኒስትር ሰዎች ጋር አብረው መሥራት እንደሚችሉና ቤተ-እስራኤላውያኑን አጓጉዞ ለመጨረስ የተሰጠው የጊዜ ገደብ እስከ ሜይ 27 ቀን ድረስ እንደሆነም አሳወቁት። በእነዚህ ቀናት ቤተ-እስራኤላውያኑ ተጓጉዘው መጠናቀቅ እንዳለባቸው መወሰኑንም ለአምባሳደሩ ነገሩት።

አምባሳደሩ የኢትዮጵያ መንግስት የሰጠውን ፈቃድ ሲሰሙ ለጊዜው ህልም ነው ወይስ እውን የሚል ስሜት ውስጥ ገብተው ነበር። ከሚኒስትሩ እንደተለያዩ ወደ ኤምባሲያቸው በማምራት ኦፕሬሽን በኢትዮጵያ መንግሥት ፈቃድ የማግኘቱን መልእክት አስተላለፉ።

ወደ አስር ሰዓት ላይ ግን ያልተጠበቀ ነገር ተከሰተ። የኢትዮጵያ መንግስት ባለስልጣናት የሰጡትን ፍቃድ ለማንሳት ማቅማማት ጀመሩ። የሀገር ውስጥ ደህንነት ም/ሚኒስትሩ ኮ/ል መርሻ ቀፀላ የእስራኤል አምባሳደርን ወደ ቢሯቸው በማስጠራት አማፅያኑ ወደ አዲስ አበባ መግባታቸውን፣ መንግሥት ሕግና ሥርዓት ለማስከበር የሚያስችል አቅም እንደሌለውና በዚህም ምክንያት ኦፕሬሽኑን ለማካሄድ የሚያስችል ዋስትና ሊሰጥ እንደማይችል ያሳውቃሉ።

አምባሳደር አሸር ናአም በኢትዮጵያ የአሜሪካ ጉዳይ ፈፃሚ ወደሆነው ቦብ ሁዴክ በመደወል ምክትል ሚኒስትሩ መርሻ ቀፀላ ያለውን ከነገሩት በኋላ አማፅያኑ በእርግጥ ወደ አዲስ አበባ መግባታቸውን ያውቅ እንደሆነ ጠየቁት። ቦብ ሁዴክም ደህንን ያልተረጋገጠ ወሬ በከተማው ሲናፈስ መስማቱን ነገር ግን እርግጠኛ አለመሆኑን በመግለፅ፣ ኦፕሬሽኑ እንዳይካሄድ የሚያግድ ነገር እንደማይፈጠር ለም/ሚኒስትሩ ነግረው እንዲያሳምኑት ምክር ሰጣቸው።

የእስራኤል አምባሳደር ለምክትል ሚኒስትሩ፣ የአሜሪካ ጉዳይ ፈፃሚ የነገረውን ይገልፅለታል። በቀጣዩ ቀን ማለዳ የመጀመሪያዎቹ የእስራኤል የማንጓዣ አውሮፕላኖች ወደ አዲስ አበባ እንደሚመጡና ኦፕሬሽኑም ንጋት ላይ እንደሚጀመር በመግለፅ፣ ደህንንም ለማከናወን በእስራኤል በኩል አስፈላጊው ዝግጅት መጠናቀቁን የሚያስረዳ መረጃ ይሰጡታል።

የሀገር ውስጥ ደህንነት ም/ሚኒስትሩ መርሻ ቀፀላ እርግጠኛ ባልሆነ

የተምታታ መንፈስ፤ “እኔ ኃይማኖተኛ ስለሆንኩ ይሆናል ብዬ ተስፋ አደርጋለሁ” የሚል ቃል ነበር ለአምባሳደሩ የሰነዘሩት።

ሐሙስ ዕለት ከሰዓት በኋላ ሮኔልኤል ኤምባሲ ቅጥር ግቢ የተሰባሰቡ የአላሚያ ተቋም ባልደረቦች ደሮን ታስቱት፤ ኤሚ ዘርግማን፤ ኮቢ ፍራይድማን፤ ሚካ ፋልድማን፤ ምክትሉ ኤቪ ሚዛሪፍ፤ አሚር ማሞርና የኤምባሲው የሥራ ኃላፊዎች ተሰባስበው ኦፕሬሽንን በተሳካ ሁኔታ ለማካሄድ ምን ምን ተግባራት መከናወን እንዳለባቸው ሲያቅዱና ሲመክሩ ነበር።

በአዲስ አበባና በዙሪያዎ የሚኖሩት የኢትዮጵያውያን አይሁዶች ቤተሰቦች ወደ ኤምባሲው እንዲመጡና መታወቂያቸውንና ሌሎች ማረጋገጫዎች በመመርመር ወደ አየር ማረፊያው በሚወስዳቸው አውቶቡሶች እንዲሳፈሩ የምናደርገው እንዴት ነው? ብለው ተወያዩ። ሁሉም ቤተ-እስራኤላውያን ጥሪው ደርሷቸው ወደ ኤምባሲው እንዲመጡ ለማድረግ፤ በእስራኤላውያን ዘንድ የተለመደውንና ጽዮናውያን ተዋጊዎች በፍልስጤማውያን ሽማቂዎች ጥቃት ሊሰነዘርባቸው ሊል፤ ጽዮናውያን ተዋጊዎችን ለመጥራት የሚጠቀሙበትን የተቀናጀ ድምፅ አልባ የመረጃ መለዋወጥ ስልት መጠቀም እንደሚቻል ተስማሙ።

አላሚያ የተሰኘው የአይሁዶች ተቋም ባልደረቦች ቤተ እስራኤላውያንን ለድንገተኛ ጊዜ ጥሪ እንዲሆን ቀደም ሲል በቡድን አዋቅረዋቸው ነበር። በዚህ መልኩ የተዋቀሩትን ቡድን መሪዎች በመጥራትና መልዕክቱን በማስተላለፍ ቤተ-እስራኤላውያኑ በቀጣዩ ቀን ወደ ኤምባሲው እንዲሰባሰቡ በሚፈለግበት ሰዓት እንዲዘጋጁ ታዘዙ።

እያንዳንዱ የተዋቀረ ቡድን መሪ፤ ለአምስት አባወራዎች መልዕክቱን ሲያስተላልፍ ቢያንስ 120 የቤተሰብ አባላት ላላቸው ቤተ-እስራኤላውያን

መረጃውን ማድረስ ይቻላል። በዚህ ስሌት በአጠቃላይ እያንዳንዱ ቡድን አባል መልዕክቱን ለ30 እና ለ35 ቤተሰቦች እንዲያደርስ ተደርጎ ነው የተዋቀሩት።

መልእክቱ ደርሷቸው ወደ ኤምባሲው የሚመጡ ቤተ-እስራኤላውያንን በአራት መቆጣጠሪያ ክፍሎች በኩል እንዲያልፉ በማድረግ፣ የማጣራትና የማረጋገጡን ሥራ ሠርተው ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ ሊወስዷቸው በተዘጋጁ አውቶቡሶች ለማሳፈር የሚያስችላቸውንም ዕቅድ ነደፉ።

የኤምባሲው ሠራተኞች ወደ መጀመሪያው የማጣሪያ ጣቢያ የሚደርሱ ቤተ-እስራኤል ቤተሰቦች፣ ቀደም ሲል የተሰጣቸው መታወቂያ ካርድ ላይ ያለውን የቤተሰቡን ኃላፊ ስምና ክጀርባው የተዘረዘረውን የቤተሰብ አባላት ስም ዝርዝር ከመረመሩ በኋላ ወደ ቀጣዩ የማጣሪያ እንዲያልፉ ያደርጋሉ።

የአላሚያ አይሁድ ጆይንት ዲስትሪቢዩሽን ኮሚቴ ሠራተኞች በተዋቀሩበት ቡድኖች አማካይነት ቤተ-እስራኤላዊ ያልሆኑ ሰዎች ከመንገደኞች ጋር እንዳይደባለቁ በመጠበቅ የመጀመሪያውን የማጣሪያ ላለፉት ቤተ-እስራኤላውያን ሦስት ትኬቶችን ያድሏቸዋል። ሦስቱ ትኬቶች የያዙት መንገደኞች በቀጣዩ የማጣሪያ ክፍል በመገኘት ከያዙት ትኬት ውስጥ አንዱን ይሰጣሉ። ይህ ትኬት በኮምፒውተር ውስጥ የሚገኘውን መረጃ ለማመሳከርና መረጃዎችን ለማጠናከር የሚረዳ ሲሆን ትኬቱን የኤምባሲው ባልደረቦች ይቀበሏቸዋል። ከዚያም ወደ አውቶቡሱ ወስደው ያሳፍሯቸዋል። አውቶቡሱን ሲሳፈሩ አንደኛውን ትኬት ለሚያሳፍራቸው የእስራኤል ኤምባሲ ባልደረባ ይሰጡና ተሳፍረው ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ ያመራሉ። አውሮፕላን ላይ ሲሳፈሩ ደግሞ የቀረውን ትኬት

ለሚያሳፍራቸው ሰው ይሰጣሉ።

የአላሚያ ሠራተኞች ምን ያህል ቤተ-እስራኤላውያንን በኦፕሬሽኑ እንደሚጓጓዙ ምንም የሚያውቁት መረጃ ባይኖራቸውም፤ ለጉዞው የተዘጋጁ ኢትዮጵያውያን እይሁዶች በጉዞ ላይ ሊራቡ እና ለውሃ ጥም ሊዳረጉ ይችላሉ ብለው ስለሰጉ ይህንን ችግር ለመቅረፍ በቅድሚያ ተዘጋጅተውበታል።

በርግማንና ፍሬይድማን ይህንን ችግር ለመቅረፍ ያስችል ዘንድ ውሃ፤ ለምግብ ማብሰያነት የሚሆን የማገዶ እንጨት፤ 34 ሺህ እንቁላሎችን፤ ሰባት ሺህ ዳቦ መሆን የሚችል የዳቦ ሊጥ አስቦክተው አዘጋጅተዋል።

በሀገሪቱ ባለው ወታደራዊ ውጥረትና ያለመረጋጋት ምክንያት ከፍተኛ የሆነ የናፍጣና የቤንዚል አጥረት በመከሰቱ 20ሺ ሊትር ናፍጣና ቤንዚን ከጥቁር ገበያ በመግዛት ያከማቹ ሲሆን፤ ነዳጁ ለተከራይነታቸውና ኦፕሬሽኑን ለማካሄድ ለሚለማሩ ትናንሽ መኪናዎችና አውቶቡሶች ፍጆታ እንዲውል ተደርጓል። እንደዚሁም በቦሌ ዓለም አቀፍ አየር ማረፊያ ላይ ጊዜያዊ ማዘዣ ጣቢያ ለሚያቋቁመው የእስራኤል ልዩ ጦር የሚጠቀምበት ጀነራል አገልግሎት እንዲውል አዘጋጅተውታል።

በእስራኤል ኤምባሲ ቅጥር ግቢ ውስጥ የሚገኙ ቤተ-እስራኤላውያንን በተቀላጠፈ ሁኔታ ለማስተናገድ የሚያስችል የመተላለፊያ መስመሮችና መለያ አጥሮች፤ እንዲሁም በምሽትም ቢሆን ሥራው እንዳይቋረጥ የመብራት መስመር ዝርጋታዎች ተከናውነዋል።

ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ ለማጓጓዝ እንዲረዳቸው፤ በርግማንና ፍሬይድማን አራት ሺህ ቤተ-እስራኤላውያን ሕፃናትን አንበሳ ግቢን ወስዶ ለማስጎብኘት በሚል ሽፋን 20 የአንበሳ

አውቶቡሶችን ለስምንት ሰዓታት በመከራየት ቅድመ-ሁኔታዎችን አመቻችተዋል። ከዚህ በተጨማሪ በርካታ ኩንታል ቲማቲምና ብርቱካን ገዝተው ወደ መጋዘን አድርገዋል።

ሆኖም ሁሉም ኦፕሬሽኑ መቼ እንደሚጀመር ምንም መረጃ የላቸውም። ይህ በንዲህ ባለበት ሁኔታ ቤተ-እስራኤላውያን ወደ ኤምባሲው እንዲመጡ ለማድረግ ለተቀናጀው መልዕክት አስተላላፊ ቡድን አባላት ትዕዛዝ መስጠት አልተቻለም።

እስከ ሐሙስ 11:30 ድረስ ሉብራኒም ሆነ አሸር ናአም ኦፕሬሽኑ መጀመሩን የሚያሳይ አረንጓዴ ምልክት ኩቴላቪቭ አላገኙም ነበር። መንግስቱ ኃ/ማርያም ሀገር ጥለው ከሔዱ ወዲህ ሰዓት እላፊው ከስድስት ሰዓት ወደ ሦስት ሰዓት ዝቅ በማለቱ በዚያን ሰዓት ኦፕሬሽኑ እንደሚጀመር ግልፅ እየሆነ መጣ።

እርብ ዕለት በኤምባሲው የተሰባሰቡት እስራኤላውያን የኦፕሬሽኑ የመጀመሩን አይቀሬነት ከተገነዘቡ በኋላ፣ ፍሬድማን ለመረጃ አስተላላፊዎቹ የቡድን አባላት የቡድን መሪዎች፣ በነጋታው እርብ ማለዳ ሁሉም ቤተ-እስራኤላውያን መላውን ቤተሰባቸውን ይዘው ወደ ኤምባሲው ቅጥር ግቢ እንዲመጡ ጥሪ እንዲያስተላለፉ ትዕዛዝ ሰጠ።

የመልዕክት አስተላላፊዎቹ ቡድን መሪ፣ ለቡድኑ አባላት ይሄን ወሬ ከቤተ-እስራኤላውያን ጭምር በሚሰጥር እንዲጠብቁት ካስጠነቀቃቸው በኋላ ቤተሰቦቻቸው በሙሉ ከሁሉ አስቀድሞ ወደ እስራኤል እንዲጓዙ የሚያደርግ መሆኑንም ቃል ገባላቸው። ሆኖም ግን እነርሱ (የቡድኑ አባላት) ኦፕሬሽኑ እስኪፈፀም ድረስ በተቀናጀ መልኩ ከሰሩ በኋላ በመጨረሻው በረራ ወደ እስራኤል እንደሚሄዱ በመግለፅ አሰናበታቸው።

ሐሙስ ዕለት ማታ በእስራኤል ኤምባሲ በሚገኘው ቢሮው ቁጭ

ብሎ ሲያስብ የነበረው ዶሮን ቴስቴስ፤ ምን ያህል ሰዎች በኦፕሬሽኑ ተሳታፊ እንደሚሆኑ፤ ምን ያህል እንደተጓጓዙ፤ ምን ያህል ሳይጓጓዙ እንደቀሩ ለማወቅ እንዲያስችል ኮምፒውተር ፕሮግራም ለማድረግ ሲባክን ነበር ሌሊቱን ሙሉ ያሳለፈው። ይሁን እንጂ ኮምፒውተር በፍፁም ሊሠራለት ስላልቻለ ሊነጋጋ ሲል ደክሞት ወደ መኝታው አመራ።

ዶሮን ቴስቴስ ገና በዓያዎቹ ዕድሜ መጀመሪያ ላይ የሚገኝ ወጣት ሲሆን፤ በ1991 መጀመሪያ ላይ ነው በበጎ ፈቃደኝነት ለማገልገል ወደ አዲስ አበባ የመጣው። ዶሮን ቴስቴስ በአዲስ አበባ የሚገኙ ቤተ-እስራኤላውያን የተለያዩ አገልግሎቶችን እንዲያገኙ በሚያደርገው እንቅስቃሴ የተነሳ በአጭር ጊዜ ውስጥ በኢትዮጵያውያኑ ዘንድ ተወዳጅነትን ያገኘ ወጣት ነው።

ያን እሳት ሌሊት እንቅልፍ አልወስድህ ያለው ዶሮን ቴስቴስ “....እስራኤል ለመሔድ በኤምባሲው ተሰባስበው ሲጠባበቁ በነበሩ ቤተ-እስራኤላውያን ላይ አንዱ ንክ ቦንብ አውጥቶ ቢወረውርባቸውስ? ወይም ደግሞ ወደ አየር ማረፊያው ሊጓጓዙ በተሳፈሩበት አውቶቡስ ላይ ተኩስ ቢከፈትስ? አሊያም የከተማይቱን ዙሪያ ከበዋል ከሚባሉት አማዕያን አንዱ የአውሮፕላን ድምፅ አስበርግቶት አውሮፕላኑን ለመጣል ተኩስ ቢከፍትና አውሮፕላኑ ቢከሰክስስ? እንዲህ ዓይነቱን እልቂት ለማስወገድ የሚያስችል የደህንነትና የፀጥታ ዝግጅት ምን ያህል ተከናውኗል? በእርግጥ የፀጥታ ሠራተኞች ስለሚፈጠሩ አደጋዎችና ቀውሶች በሚገባ ያውቁ ይሆናል። ነገር ግን እነዚህ አደጋዎች እንዳይከሰቱ ለማድረግ አይችሉም። በሰዎች ሕይወት ቁማር መጫወት ማለት ይሄ ነው። ለምንድን ሕፃናት በዚህ መሰል ኦፕሬሽን ውስጥ ተካትተው ለእልቂት እንዲዳረጉ የሚደረገው? የሚሉ ሀሳቦች አእምሮውን ፋታ ነስተውት ነበር።

ሐሙስ እለት በኢትዮጵያውያን አይሁዶች ማሕበር ቅጥር ግቢ ውስጥ ሱዛን ፑላክን ተክታ በኃላፊነት እየሠራች ያለችው ዲና ሽናይፐር እና ኢትዮጵያዊው የትራንስፖርት ክፍል ኃላፊ ብርሃኑ ይርዳው በከተማው ያለውን ውጥረት በመመልከት በጊዜ ከቢሮ ወጡ።

ዲና ሽናይፐር ቀደም ሲል በአሜሪካ የሰላም ጓድ ሆና ወደ ኢትዮጵያ በመጣች ጊዜ ለዓመታት በመቆየቷ አማርኛ ቋንቋ አቀላጥፋ መናገርና መስማት ትችላለች። በአሜሪካውያን አይሁዶች ማኅበረሰብ ኃላፊዎች ተሹማ ወደ ኢትዮጵያ እንደመጣች ነው በቤተ-እስራኤላውያን ዘንድ ልዩ ፍቅርና ከበሬታ ያለው ግንኙነት የመሠረተችው። በዚህም የተነሳ ሁሉም ቤተ-እስራኤላውያን “እናታችን” የሚል ቅጽል ስያሜ ሰጥተዋታል።

ዲና ሽናይፐር በከተማይቱ የነገሰውን ውጥረት በመመልከት ከቢሮዋ በጊዜ ብትወጣም፤ ቀጥታ ያመራችው ወደ ቤቷ አልነበረም። በ“ዋና” ራሷን ዘና ለማድረግ በማቀድ ወደ ሒልተን ሆቴል ነበር የሔደችው። ሒልተን ሆቴል ገብታ ወደ መዋኛው ስፍራ እያመራች እያለ በአምባሳደር አሸር ናአም ተጠርታ ወዳረፉበት ሆቴል አፓርትመንት ተጓዘች። በአፓርትመንቱ እንግዳ መቀበያ ክፍል “በሕይወቷ አይታው የማታውቀው መልካምነት፤ ቁንጅናና ወንዳወንድነት ያላቸው በርካታ እስራኤላውያን ወጣቶች ተሰባስበው ሲያወሩ” እንዳገኘች ትገልጻለች።

ወጣቶቹ ኦፕሬሽኑን ለማካሄድ በኤምባሲው ካለው የሰው ኃይል ጋር ለመቀናጀት የመጡ የሞላድ አባላት መሆናቸውንም ትገነዘባለች። በቤተ እስራኤላውያን ጉዳይ “እኔ ነኝ ባለቤቱ፤ እኔ ነኝ ወሳኝ” እያሉ ሲሻኩቱ የቆዩት የሁለቱ የአይሁድ ተቋማት ኃላፊዎች አሁን ያንን ሁሉ ልዩነታቸውን ትተው አብረው ለመሥራት ጊዜው ግድ ያላቸው ወቅት ላይ

ነበሩ።

ሚካ ፋልድማንና ኤቫ ሚክራች በቀጣዩ ቀን በሚጀመረው አፕራሽን ላይ የሚጓጓዙ በሺዎች የሚቆጠሩ ቤተ-እስራኤላውያንን ለማስተናገድ፣ ከተናጠል ይልቅ በጋራ መንቀሳቀስ አስፈላጊ መሆኑን ተማምነዋል። ይህም በመሆኑ ሚካ ፋልድማንና በዲና ሽናይፐር ለሚመራው የአሜሪካውያን አይሁዶች ተቋም የሥራ ድርሻውን በማሳወቅ ድልድሉን ማካሄድ ጀምረው ነበር።

ዲና ሽናይፐር በአፕራሽኑ የቤተ-እስራኤላውያኑን መታወቂያ በመመርመር ትክክለኛ መሆኑን አረጋግጣ ለጉዞ ያዘጋጁትን ሻንጣና ጓዝ፣ እንዲሁም የኢትዮጵያ ብር እንዲተውትና በእስራኤል እንደማይገለገሉበት በማስረዳት ወደተዘጋጀላቸው አውቶቡስ እንዲያመሩ የማድረግ ሥራ እንድታከናውን ተመደበች። ቤተ-እስራኤላውያኑ ጓዝና ሻንጣ እንዳይዙ የተደረገው ቦታ እንዳይዘባቸው ስለተፈለገና የፀጥታ አደጋ እንዳይፈጠር በመስጋት መሆኑም ተነገራቸው።

ዲና ሽናይፐር ምድቧን ከሰማች በኋላ በታላቅ መገረም ስሜት ውስጥ ሆና አፕራሽኑ ነገ ሊካሄድ እንደሆነ የቅርብ ጓደኞቿ ለሆኑ ቤተ-እስራኤላውያን ቤተሰቦች ለመንገር መኪናዋን እያሸከረከረች መጓዝ ጀመረች። ከወዳጆቿ ጋር ትንሽ ስታወራ ቆይታ ሰዓት እላፊው ሳይደርስ ቤቷ ለመግባት እየተጓዘች ሳለ መሣሪያ እስካፍንጫቸው የታጠቁ የፖሊስ አባላት መኪናዋን አስቆሟት። ፖሊሶቹ ለጥያቄ እንፈልግሻለን በሚል ሲያዋክቧት፣ ሲሰድቧትና ሲዘባበቱባት ከቆዩ በኋላ እንደምንም አግባብታቸው 50 ብር ጉቦ ስትሰጣቸው ወደቤቷ እንድትሔድ ፈቀዱላት። ዲና ቤቷ ገብታ ለመተኛት ብትሞክርም ፈፅሞ አልቻለችም። እንዲሁ እንዳፈጠጠች እንቅልፍ በአይኗ ሳይዞር ለሊቱ ነጋ።

“መልካም ቀን እንዲሆንልን እንፀልይ!”

በኢየሩሳሌም የእስራኤል ጠቅላይ ሚኒስትር ይስህቅ ሻሚር ሐሙስ እስት አመሻሽ 11:00 ሰዓት ላይ ነው “ኦፕሬሽን ሰላምን” ይጀመር ዘንድ መወሰናቸውን ያሳውቁት። ይሁን እንጂ ከምሽቱ 2:00 ሰዓት ላይ ውሳኔያቸውን እንደለወጡ ገለፁ። በዚህ የተነሳ ቴላቪቭ የሚገኙና ቤተ እስራኤሎችን ለመቀበል የተዋቀሩ የግብረ ኃይል አባላትና ሠራተኞች በሙሉ እስከ ሌሊቱ ስምንት ሰዓት ድረስ ለአይሁዳውያን ድርጅት ጽ/ቤት ሪፖርት ያደርጉ ዘንድ ጥሪ ተላለፈላቸው።

ኦፕሬሽኑ አርብ ጠዋት አራት ሰዓት ላይ በቦሌ አየር ማረፊያ በሚያርፈው የመጀመሪያው አውሮፕላን በሚሳፈሩ ቤተ-እስራኤላውያን ይጀመራል። ኦፕሬሽኑ አርብ ቀንና ሌሊት፣ እንዲሁም ቅዳሜ የአይሁድ ሰንበትን ሙሉ ለሙሉ ሊፈጅ እንደሚችልም ታውቋል። በአይሁዳውያን ዘንድ ደግሞ ሰንበትን ማክበር ከፍተኛ የሆነ የኃይማኖት ትዕዛዝ ተደርጎ የሚቆጠር ነው። ስለዚህ አይሁዳውያን የኃይማኖት አባቶችና ራቢዎች ነፍስን ለማዳን ሲባል ኦፕሬሽኑ በሰንበት እንዲካሄድ እንዲፈቅዱ መጠየቅ ግድ ነው። ይኸው ጥያቄ ለአይሁዳውያን የኃይማኖት ጥያቄ ቀርቦላቸው ኦፕሬሽኑ ይካሄድ ዘንድ ፈቀዱ።

ሐሙስ ከሰዓት በማክል በሽናይደር ሰብሳቢነት በርካታ አሜሪካውያን የአይሁድ ማኅበረሰብ መሪዎች የተካፈሉት ስብሰባ በኒውዮርክ የተካሄደ ሲሆን፣ ኦፕሬሽኑን ለማካሄድ የሚያስችል ስምምነት ላይ ተደርጏል። “ነገር ግን በአዲስ አበባ ሰሜን ምስራቅ በኩል አማፅያኑ ወደ ከተማይቱ እየተቃረቡ ነው፤ ሁኔታዎች እጅግ ወደተወሳሰበና አሳሳቢ ወደሆነ ደረጃ ሊሻገሩ ይችላሉ” ሲል ማይክል ሽናይደር ስጋቱን ገለፀላቸው።

ኦፕሬሽኑ ሊደናቀፍባቸው ከሚችሉ ነገሮች መካከል አንደኛው

ኦፕሬሽን ሊካሄድ መሆኑን የሚገልፁ ዜናዎች እና ፍንጮች ይፋ መሆናቸው እንደሆነ ተስብሳቢዎቹ ተነጋግረውበታል። የኦፕሬሽኑ የመጀመሪያ አውሮፕላን አዲስ አበባ አርፎ ወደ ቴላቪቭ ሲያመራ እንኳን ቢታይ ሊወራ እንደማይገባና ቢወራ እንኳን የመጨረሻ ተጓገሮች የያዘው አውሮፕላን በረራ ከጀመረ በኋላ ሊሆን እንደሚገባም አሳስበዋል። ከዚህ በተጨማሪ ማርቲን ክራራ ጉዳዩ በምንም መንገድ ወደ ጋዜጠኞች ጆሮ እንዳይደርስ የሚል ሀሳብ ካቀረበ በኋላ፣ ሆነሊንም በበኩሉ እነርሱ ራሳቸው እንኳ ለሚያቀርቧቸው ሰዎች ምንም ነገር እንዳይናገሩ የሚያሳሰብ አስተያየት ሰነዘረ።

ማርቲን ክራራ ከዚህ በኋላ የስብሰባው መቀጠል ስላልታየው በዝምታ የተዋጡትን ተስብሳቢዎች “ለሁላችንም መልካም ቀን እንዲሆንልን እንፀልይ!” ብሎ ስብሰባውን ዘጋው።

የኢትዮጵያ መንግሥት ልዑካን፣ እንዲሁም ከአማፅያኑ የተወከሉ ልዑካን በቦብ ፍሬዘር ስብሰባነት ለንደን ላይ መደበኛ ባልሆነ መልኩ በጠረጴዛ ዙሪያ ተቀምጠው ስለድርድሩ አካሄድ በሀሳቡ ደረጃ ሲወያዩ ነበር። ቦብ ፍሬዘር፣ የቀድሞው ሴናተር ሩዲ ቡሽዊትዝ በስብሰባው ስፍራ እንዲገኝ በማድረግ ከአማፅያኑ ተወካዮች ጋር ስለ ኦፕሬሽኑ መካሄድ ጥልቅ ውይይት አካሄዱ።

ሩዲ ቡሽዊትዝ ወደ አዲስ አበባ ተጉዞ የኢትዮጵያ መንግሥት ለኦፕሬሽኑ ትኩረት ይሰጠው ዘንድ ለማሳሰብ ነበር ያቀደው፡ አሜሪካውያኑ ግን ሁለተኛው የቡሽዊትዝ ተልዕኮ ለጉዳዩ እንደማያስፈልግ በማመናቸው ጥያቄውን አልተቀበሉትም።

ቦብ ፍሬዘር “ምዕራባውያን ይህ ሰብአዊ ተልዕኮ ያለው ኦፕሬሽን እንዲካሄድ በጣም ፍላጎት አላቸው፤ ተሳክቶ ማየትም ይፈልጋሉ። ስለዚህ

ኦፕሬሽኑ ተጀምሮ እስኪያልቅ ድረስ 48ም ይሁን 72 ሰዓት ሊፈጅ ይችላል። በዚህ ጊዜ ውስጥ በአዲስ አበባ ዙሪያ የሰፈሩት ተዋጊዎች ጥቃት ፈፅመው ወደ ዋና ከተማይቱ እንዳይገቡ ያደርጉ ዘንድ የአማዕያኑን ኃይል አመራሮች ጠየቋቸው” ይላል።

ከዚህ በተጨማሪ ቦብ ፍሬዘር አውሮፕላኖቹ የሚተላለፉባቸውን መስመሮችና የበረራ ክልሎች ለአማዕያኑ በዝርዝር ካሳወቃቸው በኋላ የአየር ምልልሱ እንዲደናቀፍ የሚያደርግ እርምጃ እንዳይወስዱ አሳስባቸው።

ቦብ ፍሬዘር ስለጉዳዩ ሲናገር “የኦፕሬሽን ሰለጥን ልብ የሚነካ ተለምዶ የተፈፀመው እዚህ ጋር ነው። አማዕያኑ ከአዲስ አበባ ቦሌ አየር ማረፊያ በስድስት ማይል ርቀት ላይ የአየር መቃወሚያ መሣሪያዎቻቸውን ይዘው ይገኛሉ። ከከተማይቱ ሁለት ማይል ርቀት ላይ ሆነው ፓትሮል ያደርጋሉ። በዚህ ሁኔታ ኦፕሬሽኑን ማስቆም ይችላሉ ነበር። ነገር ግን መለስ ዜናዊ ኦፕሬሽኑን እንድናሳካው ተባበረን” ብሏል።

መለስ ዜናዊ ከአሜሪካውያኑ መመሪያዎች ሲሰጠው ደስተኛ አልነበረም። ነገር ግን “በካርቱም በተነጋገርነው መሠረት እንቅፋት ለመሆን እንሞክርም። ሰራዊቱ ባለበት ሆኖ እንዲጠባበቅ አደርጋለሁ” ሲል ነበር የኢህአዴጉ ሊቀመንበር መለስ ዜናዊ ምላሽ የሰጠው።

የመለስ ዜናዊ ምላሽ ያልጣመው የብሔራዊ ጸጥታ አማካሪው በርነት እስካው ክሮፍት “ይህንን ሰውዬ ታምነዋለህን?” ሲል ቦብ ፍሬዘርን ጠይቆት ነበር።

“አዎን፤ እኛ በእሱ አመራር ሙሉ እምነት አለን። ደግሞም ባናምነውስ ሌላ ምን አማራጭ አለን?” ሲል ነበር ፍሬዘር ምላሽ የሰጠው። ይህንን የመለስ ዜናዊን ቃል የተማመኑት የአሜሪካውያንና የእስራኤል

መንግሥት ባለስልጣናት “ይህ ባይሆን ኖሮ ኦፕሬሽን ሰላምን መቼም ቢሆን ላይሳካ ይችል ነበር” ብለዋል።

እዲስ አበባ የሚገኘው አምባሳደር ካሳ ከበደ ሕይወቱ አደጋ ላይ እንዳለች በማመኑ ሐሙስ እለት ማታ በፍፁም ፍርሐት ውስጥ ነበር። ወዳጁ ፒተር ጃክሰን ስልክ ደውሎ ሊያናግረው ሲሞክር እንኳን፣ በትክክል ፒተር ጃክሰን መሆኑን በተደጋጋሚ ካጣራ በኋላ ነበር ሊያዋራው የቻለው።

ካሣ ከበደ ተስፋ በመቁረጥ ስሜት ውስጥ ሆኖ የገንዘብ ችግር እንደሌለበት ጠቅሶ “ከዚህ ሀገር መውጣት እፈልጋለሁ። ግን አውሮፕላን የለም። ላገኝም አልቻልኩም” ሲል ነበር ከኢትዮጵያ የሚወጣው አውሮፕላን እንደሌለ በምሬት ለፒተር ጃክሰን የነገረው።

ፍርሃቱንና ጭንቀቱን ለማስወገድ በደንብ ጠጥቶ የነበረው ካሳ ከበደ ምሽቱ እየገፋ በሄደ ቁጥር ወደ መስከር ተሸጋገረ። በስካር መንፈስ ለኡሪ ሉብራኒ ደውሎ “ለምንም አደጋ እንድትጋለጥ አናደርግህም” ስትል ቃል የገባህልኝን እንዳትረሳ” ሲል በተደጋጋሚ ሲማፀነው ነበር ያመሸው።

ስለሁኔታው አሉ አላዛሪ ሲናገር “ካሳ ከበደ ሙሉ እምነቱንና ተስፋውን በኡሪ ሉብራኒ ላይ ነበር የጣለው። እንደ ካሳ ከበደ ሀሳብ አርብ ከሰዓት በፊት ኢትዮጵያን ለቆ ለመውጣት ወስኖ ነበር። ነገር ግን ለኦፕሬሽኑ መሳካትም ሆነ አንዳንድ የሚከሰቱ ችግሮችን ለማስወገድ ስለሚያስፈልጋቸው ኡሪ ሉብራኒና ባልደረቦቹ እስከ መጨረሻው ድረስ ካሳ ከበደ አብሯቸው እንዲቆይ ወሰኑበት” ብሏል።

ኡሪ ሉብራኒ ካሳ ከበደን ብቻ ሳይሆን መርሻ ቀፀላን በቅርበት ይክታተለው ነበር። ሀገር ውስጥ ደህንነት ምክትል ሚኒስትሩ መርሻ ቤተ እስራኤላውያንን ወደ እስራኤል የማንጓዙ ሂደት ላይ አያሌ እንቅፋቶችን

ሲፈጥር ነበር። ቤተሰቡን ወደ እስራኤል ከላከ በኋላም ከዚህ ድርጊቱ አልተቆጠበም።

ሐሙስ እለት ረፋድ ላይ የኢትዮጵያ መንግስት ኦፕሬሽኑ እንዲካሄድ ከፈቀደም በኋላ በየጊዜው የሚሰጣቸው ትዕዛዞችና መመሪያዎች ኦፕሬሽኑን ለማዘግየት የራሱን ተዕዕኖ ከመፍጠር የሚመልሰው እንደሌለ ስለሚያውቁ ኡሪ ሉብራኒም ሆነ መላው የእስራኤል ዲፕሎማቶች እንቅስቃሴውን በተጠንቀቅ ሲከታተሉ ነበር።

በኢየሩሳሌም ሐሙስ እለት አውጃሽ ላይ ገዢ ባራኪ 35 ሚሊዮን ዶላርን ወደ ኢትዮጵያ መንግሥት አካውንት ለማስተላለፍ ቅድመ ሁኔታውን ሁሉ አጠናቆ ነበር። የኢትዮጵያ መንግሥት የኒውዮርክ ባንክ አካውንት ቁጥር የተላከበትን መንገድ በሚገባ ሲረዳ አንድ የተሳሳተ ነገር እንደተፈጠረ ገብቶታል።

የአካውንት ቁጥሩ የተላከለት በእስራኤል መንግሥታዊ ተቋማት አድራሻ፣ በሞሳድ ወይም በእስራኤል ውጭ ጉዳይ መስሪያ ቤት በኩል፣ በታወቁት የአይሁዳውያን ተቋማት ወይም ደግሞ በእስራኤል የገንዘብ ሚኒስቴር በኩል ሳይሆን በኃይሉ በሚገኝ አንድ የግል ኩባንያ በኩል ነበር። ይህ መሰሉ አደናጋሪ ክስተት ከመደበኛ አሠራር ውጭ መሆኑን የጠረጠረው ገዢ ባራኪ፣ ለእስራኤል የገንዘብ ሚኒስቴር የበጀት ጉዳዮች ኦፊሰር ያሕር ሰሊሮቪስ በመደወል በአስቸኳይ ኒውዮርክ የሚገኘው የኢትዮጵያን መንግሥት የባንክ አካውንት ቁጥር ስንት እንደሆነና ለእርሱ የተላከውን ቁጥር ትክክለኛነት እንዲያረጋግጥለት ጠየቀው።

በወቅቱ ኒውዮርክ የነበረው ያሕር ሰሊሮቪስ ከገዢ ባራኪ የቀረበለትን ጥያቄ መሰረት በማድረግ ጉዳዩን ለማረጋገጥ ሙከራ ማድረግ ጀመረ።

በዚያ ተመሳሳይ ሰዓት ሪዮቫን ሚርሃቭ ከአዲስ አበባ ከሚገኘው

የእስራኤል ኤምባሲ ጋር የቀጥታ የስልክ ግንኙነት በማድረግ በመጨረሻው ሰዓት ላይ የሚከናወኑ ተግባራት ላይ ዝርዝር የሆነ ውይይት ቢያደርግም፤ አንዳንድ አሉታዊ ክስተቶች ይከሰታሉ ብሎ መስጋቱ አልቀረም።

ሪፖርትን ሚርሃቭ በቀጣዩ ቀን የግብፅና የሳዑዲ አረቢያ የሲቪል አቪዮሽን ተቋማት ሠራተኞች፤ እጅግ በርካታ አውሮፕላኖች ወደ ኢትዮጵያ እንደሚያመሩ ማወቃቸው እንደማይቀር በመገንዘብ አሜሪካውያን እነዚህ በርካታ የእስራኤል አውሮፕላኖች ወደ ኢትዮጵያ የአየር ክልል የሚያመሩበት ምክንያት እንዲያሳውቋቸው አደረገ።

በመቀጠል የወሰደው እርምጃ በአዲስ አበባ ቦሌ አየር ማረፊያ የአውሮፕላን ማረፊያውና መንደርደሪያ ሜዳው ለእስራኤላውያን አውሮፕላኖች ማረፊያነት ዝግጁ ሆነው እየተጠባበቁ መሆኑን ማረጋገጥ ነበር። ይህንን ዝግጁነት እንዲያረጋግጥ ለቀድሞው የእስራኤል መከላከያ ኃይል ባልደረባ ለሌፍተናንት ኮሎኔል አሚር ማያሞን ኃላፊነቱን ሰጠው።

ሚርሃቭ ይህንን ግዳጅ ለኮሎኔሉ ሲሰጠው በአሁኑ ዲፕሎማት በቀድሞ የጦር ኃይል ባልደረባ ላይ ፍፁም የሆነ እምነት ስለነበረው እንደሆነ በቴላቪቭ የሚገኙ ባልደረቦቹ ያውቃሉ።

እርብ ዕለት ጠዋት አሚር ሞያሞን ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ ሄዶ ሁኔታዎችን ካጣራ በኋላ ወደ ቴላቪቭ በመደወል የአፕራኽን አካል ሆነው የመጨረሻውን ትዕዛዝ ለሚጠባበቁትና በእስራኤል ጦር ኃይል ባልደረቦች ለተቋቋመው የማዘዣ ጣቢያ ማሳወቅ እንደሚኖርበት ተነግሮታል።

ሪፖርትን ሚርሃቭ እነዚህን ተግባራት ካከናወነ በኋላ በአዲስ አበባ ለሚገኙና ለአፕራኽን መሳካት እየሠሩ ላሉ ባልደረቦቹና የኤምባሲው ሠራተኞች፤ “እንኳን ደስ ያላችሁ!” የሚል መልዕክት አስተላለፈ።

የምስጋና ጭምር በሆነው መልዕክቱ፤ በዚህ ልዩ ኦፕሬሽን ላይ መሳተፍ፤ ማለት፤ በመዕረፍ ቅዱስ ላይ እንደተባራው በዚያ ዘመን በጽዮን ከተለያዩ የአለም ማዕዘናት ልጆቿን በታሪክ ክንፍ ላይ በመሰብሰብ ወደዚያች የተቀደሱት ምድር እንደምታከማች የሚገልፀው ትንቢያታዊ ቃል ፍፃሜ ለማስገኘት የተደረገ ታሪካዊ ዕድል እንደገጠማቸው የሚገልፅ የደስታ መልዕክት ነው ያስተላለፈው።

እስራኤላውያኑ በዚያን ዕለት ከኢየሩሳሌም አዲስ አበባ ሂልተን ወደሚገኘው የአምባሳደር ናአም መኖሪያ አፓርታማ ስልክ በመደወል ስለኦፕሬሽኑ ይወያዩ ነበር።

ኦሪ ሉብራኒ ከኢትዮጵያውያኑ ጋር በኦፕሬሽኑ መካሄድ ባለባቸው ጉዳዮች ላይ የሚያደርገው ውይይት ባለመጠናቀቁ ለጠዋት መዘዋወሩን ኦፕሬሽኑን በበላይነት ለሚመራው ለጄኔራል ሻሻክ አሳወቀው። ይህ ማለት ደግሞ፤ በእስራኤል ያሉ የኦፕሬሽኑ መሪዎች የእስራኤል አውሮፕላኖች ያለ ኢትዮጵያ መንግሥት ማረጋገጫ በሌላ አየር ማረፊያ ለማረፍ (ከእስራኤል እንዲነሱ ለማድረግ) ይገደዳሉ ማለት ነው።

በዋና ከተማዋ አዲስ አበባ ከምሽቱ 3 ሰዓት በኋላ ምንም አይነት እንቅስቃሴ እንዳይደረግ የሚደነግገው ሰአት እላፊ ኦፕሬሽኑን አርብ ሌሊት ከመካሄድ ያግደው ይሆናል የሚለው ስጋት በብዙዎች ዘንድ ቢኖርም፤ ኦሪ ሉብራኒ ግን በየቀኑ፤ በየሳምንቱና በየወሩ ሲከናወኑ የነበሩ ጉዳዮች በሚገባ ተጠንተው የተሠሩ በመሆናቸው አደጋና ስጋት መኖር እንደማይችል በእርግጠኝነት በመግለፅ ሁሉንም ነገር በተፋጠነ እና በተሻለ ሁኔታ ለማስኬድ ሁኔታዎች ተስፋ ሰጭ መሆናቸውን ለማመልከት ሞክሯል። ኦሪ ሉብራኒ እንደዚህ ተስፈኛ የሆነው ንጋት እየተቃረበ ባለበት ሰዓት ላይ ነው።

- ምዕራፍ አስራ ሦስት -

ኦፕሬሽን ሆስፒታል

ከሐሙስ አመሻሽ ጀምሮ እስከ አርብ ንጋት ድረስ በአዲስ አበባ ያሉ አስራሌላውያን እንቅልፍ በዓይናቸው አልዞረም ነበር።

በአስራሌላ ያሉና በኦፕሬሽን ሆስፒታል ላይ እንዲሳተፉ የተመለሱት እንዲሁም የተቀጠሩ አስራሌላውያን የመጨረሻውን ዝግጅታቸውን ለማጠናቀቅ እየሠሩ ነው።

በኒውዮርክና በዋሽንግተን የሚገኙ የአሜሪካ መንግሥት ባለስልጣናት፣ የአሜሪካ አይሁድ ማኅበረሰብ መሪዎችና በሰነደን የሚገኙ የዓለም አቀፍ አይድ ተቋም አመራሮች በኦፕሬሽኑ ወቅት የሚወስዷቸው አርምጃዎችና የመጨረሻ ውሳኔዎችን በተመለከተ በልዩ ትኩረትና ጥንቃቄ እየተከታተሉ ነበር።

በዓለም ላይ ስለአፕራክስ ከሚያውቁ ሰዎች ውስጥ እጅግ ጥቂቶቹ ብቻ፤ ይህ ልዩ ጥንቃቄ የሚፈልግና ትኩረት ሳቢ አፕራክስን ሳይሳካ ይችላል የሚል ስጋት ገብቷቸዋል። አፕራክስ የተመሠረተበት አንድ ቁልፍ ጉዳይ ባይሳካ ምን ይደረጋል? የሚል ጥያቄ በውስጣቸው ይመሳለሳል።

ይህ ቁልፍ ጉዳይ ወደ ኢትዮጵያ መንግስት ባንክ አካውንት እንዲገባ የተወሰነው 35 ሚሊዮን ዶላር ወደ አካውንቱ ተላልፏል ወይንስ አልተላለፈም የሚል ጥያቄ ላይ ያነጣጠረ ነው። ይሁን እንጂ አፕራክስ እንዲቀጥል ተስማምተው ከነሰጋታቸው በትጋት እየሠሩ ነው።

አውሮፕላኖቹ ወደ መዳረሻቸው ማምራት ጀመሩ

አርብ ዕለት በቴላቪቭ የሚገኘው የቤንጎሪ ዓለም አቀፍ አየር ማረፊያ 1560 ማይል ርቀት ተነስተው በደቡብ በቀይ ባሕር በኩል በኤርትራ ሰማይ ላይ ተጉዘው ቦሌ አዲስ አበባ ለማረፍ የሚያስችላቸውን ዝግጅት አጠናቀው የመጨረሻውን ትዕዛዝ እየተጠባበቁ ባሉ ሄርኩለስ C-130 የመጓጓዣ አውሮፕላኖችና ቦይንግ 707 ጃንቦ ጆቶች ተሞልቷል።

የእስራኤል አየር ኃይል ባልደረቦች በነደፉት እቅድ መሠረት መላውን ቤተ እስራኤላውያን ከኢትዮጵያ ወደ እስራኤል አንጉዘው ለማጠናቀቅና አፕራክስን ስለሞንን ለማሳካት 36 ሰዓታት ይፈጅብናል ብለው ነው የገመቱት።

በሃይም ሃልቻም የተዋቀረውና ከዓመታት በፊት ወደ እስራኤል የተጓጓዙ ቤተ እስራኤሎችን በአባልነት ያቀፈው ግብረ-ኃይል አባላት፤ ከቴላቪቭ ወደ አየር ኃይል ቤዝ በአውቶብስ ሲጓጓዙ እጅግ በስሜት ተውጠው ነበር። እነዚህ ቤተ-እስራኤላውያን ኢትዮጵያውያን በአፕራክስ

ሰለሞን እንዲሳተፉ ሲመረጡ ሁለት ግብ ያለው ተልዕኮ ይዘው ነው። እንደኛው የተልዕኮ ግባቸው በኢትዮጵያ የሚገኙ ቤተ እስራኤላውያን መታደግ ሲሆን፤ ሁለተኛው ተልዕኮ ከዓመታት በፊት ወደ እስራኤል ሲመጡ የተለዩዋቸውን የቤተሰባቸውን አባላትና ወዳጅ ዘመዶቻቸውን መገናኘት የሚል የራሳቸውን ተልዕኮ ይዘው ነበር።

እንደዚህ ልዩ ስሜት የሚሰጥ ዓላማ የሰነቁ ተልዕኮዎች ላይ ለመሳተፍ የተዘጋጁት ኢትዮ-እስራኤላውያን፤ የዚህ ልዩ ተልዕኮ አባል ሆነው እትብታቸው ወደተቀበረበት ሀገር ወደ ኢትዮጵያ መሄዳቸው እጅግ መሳጭ ስሜት እንዲፈጥርባቸው አድርጓል።

የኢትዮጵያ መንግሥት ባለስልጣናት በአፕሪል ፳፯ ላይ አንድም የእስራኤል ጦር አባል እንዲሳተፍ ስላልፈቀዱ፤ ከ200 በላይ ወጣት እስራኤላውያን ምርጥ ወታደሮች እንደኮሌጅ ተማሪ ጂንስ ሱሪ ለብሰው፤ ስኒከር ጫማ ተጫምተውና በጀርባ የሚታዘል የጉዞ ቦርሳ እንግበው ለጉዞው ተዘጋጅተዋል። ሁለት መቶዎቹ የእስራኤል ጦር ልዩ ኃይል አባላት በጉዞ ቦርሳዎቻቸው ውስጥ የነፍስ ወከፍ የጦር መሳሪያ የያዙ ሲሆን፤ አስቸጋሪ ሁኔታ ከገጠማቸው በአስቸኳይ ገጣጥመው የሚጠቀሙባቸውን መጠባበቂያ ጥይቶች ይዘዋል።

ከወራት በፊት የእስራኤል የጦር ኃይል ኢታማዦር ሹም ተደርገው የተሾሙት ሌፍተናንት ጀኔራል ኢሁድ ባራክ እነዚህ ሁለት መቶ ምርጥ የእስራኤል ጦር አባላት ወደ አዲስ አበባ ከመንቀሳቀሳቸው በፊት በአየር ኃይል ቤዝ ሰብስበዋቸው የሚከተለውን መመሪያ ሰጥተዋቸው ነበር።

“ወደ አዲስ አበባ የምታመሩት ወታደራዊ ግዳጅ ተሰጥቷችሁ ነው። ወታደራዊ ግዳጁ ከሌሎች ወታደራዊ ግዳጆች የሚለየው ያለምንም የተኩስ ልውውጥ የሚከናወን ግዳጅ ስለሆነ ነው። ተኩስ የምትከፍቱበት አጋጣሚ

ቢኖር እንኳን ለሕልውናችሁ ከፍተኛ አደጋ ነው የምትሉት ክስተት ሲያጋጥም ብቻ ነው" ነበር ያሏቸው።

ምናልባት በአዲስ አበባ ያለው ሁኔታ ተለውጦ ሽብርና ድብልቅልቅ ያለ ውጊያ ቢከፈት እንኳን፣ የእስራኤል መንግሥት ከተማይቱን ለመቆጣጠር የሚያስችል አቅም ያለው የምድር ጦር ከነሙሉ ጦር መሳሪያው በተጠንቀቅ እንዲቆም በጠቅላይ ሚኒስትሩ አማካይነት ታዟል።

ይህን መሰሉን ሃሳብ ኢታማዢ ሹሙ ኢሁድ ባራክ ባይወዱትም ኦፕሬሽን ስለሞንን ለማካሄድ እየተደረገ በነበረው ዝግጅትና ጥናት ላይ ጉልህ ድርሻ የነበራቸው ጄኔራል ሚር ዳጎን ያቀረቡትና በጠቅላይ ሚኒስትሩ የፀደቀ መጠባበቂያ ስፍት በመሆኑ የኦፕሬሽኑ አንድ አካል ሆኗል።

ኢታማዢ ሹሙ ሌፍተናንት ጄኔራል ኢሁድ ባራክ ይህንን መመሪያ ሲሰጡ ሁለት መቶዎቹን ልዩ የእስራኤል ጦር አባላት እየመሩ ወደ አዲስ አበባ ለመሄድ የተዘጋጁት ምክትላቸው ጄኔራል አማኖን ሊፕኪን ሻካካ እንኳን ቲሽርት በጂንስ ሱሪ ለብሰው፣ ስኒከር ጫማ ተጫምተውና ቱሪስት መልለው ነበር መመሪያውን ሲያዳምጡ የነበረው።

ኢሁድ ባራክ እስራኤል ከሚገኘው የመከላከያ መሥሪያ ቤት ሆነው የሰለሞንን ኦፕሬሽን በመምራት እያንዳንዱን እንቅስቃሴ በተመለከተ ከአዲስ አበባ ወደ ቴላቪቭ የሚተላለፈውን ሪፖርት በመከታተል ላይ እንደሚገኙ በማሳወቅ ግዳጁ መጀመሩን አሳወቁ።

በአየር ኃይሉ ቤዝ የአየር ማረፊያ ሜዳ ላይ ከተሰደሩት አውሮፕላኖች ውስጥ የመጀመሪያው ባለ ቱርቦ ሞተር ሄርኩለስ C-130 ሪሂኖ አውሮፕላን ለኦፕሬሽኑ አስፈላጊ የሆኑ ባለሙያዎችን ጭኖ ከአምስትና ከስድስት ሰዓታት በረራ በጎላ አዲስ አበባ ለመድረስ ልክ

ክሌሊቱ 10:41 ሲል መብረር ጀመረ። የሄርኩለስን መነሳት ተከትሎ ሌላ ቦይንግ 707 ጃምቦ ጀት ተነሳ። በዚያው ሰዓት ክሌሊቱ አስር ሰዓት ላይ በኦፕሬሽኑ ላይ ተሳትፎ ያላቸውና በአጼዛቢ ኢንሞ የሚገኙ አሜሪካውያንና እስራኤላውያን ስልካቸው አቃጨለ። እስራኤላዊው ደዋይ ጥሪውን ይጠባበቁ ለነበሩት አሜሪካውያንና እስራኤላውያን ቀደም ሲል በተሰጣቸው ኮድ መሠረት ተመሳሳይ መልዕክት አስተላለፈላቸው።

“እኛ ደም ትሰጡን ዘንድ እንፈልጋለን” (We need you to give blood) የሚል ኮድ ነበር የተላለፈው። ኦፕሬሽኑ በይፋ ሲጀመር የሰዓታት ጊዜ እንደቀረውና የሰዓት እላፊው እገዳ እንደተነሳ ሊነጋጋ ሲል ወደ እስራኤል ኤምባሲ እንዲያመሩ የሚያሳስብ ነበር መልዕክቱ።

ከነጋቱ 11 ሰዓት ከ40 ደቂቃ ሲል ቦቢ ፍሬድማን ጭር ባለው የአዲስ አበባ አውራ ጎዳና ላይ መኪናውን እያሽከረከረ ወደ እስራኤል ኤምባሲ ሲያመራ መልዕክቱ የደረሳቸው በሙሉ ቀድመውት እስራኤል ኤምባሲ ተገኝተው ነበር።

ሚካ ፋድማን በዚያ ቀዝቃዛ የግንቦት ወር ንጋት ላይ በእስራኤል ኤምባሲ ተሰብስበው ወደ ሥራ ለመግባት በተጠንቀቅ ለሚጠብቁ አሜሪካውያን በጎ ፈቃደኞችና ለእስራኤላውያኑ ባልደረቦቹ፣ ኩቴላቪቭ የተነሳው አውሮፕላን በኦፕሬሽኑ ድጋፍ የሚያደርጉ አባላትና ባለሙያዎችን አሳፍሮ ወደ አዲስ አበባ እያመራ መሆኑን አበሰራቸው። ወደተመደቡበት የሥራ ምድብ ይሰማሩም ዘንድ አዘዛቸው።

ከማለዳው አንድ ሰዓት ላይ ከእንቅልፉ የነቃው ኡሪ ሉብራኒ ካረፈበት የአዲስ አበባ ሒልተን ሆቴል መስኮት በኩል ደስ የሚል ቀን እንደሆነ የሚያበስር ማራኪ ዜና የሚያደርስ የንጋት ፀሐይ ወደክፍሉ ሲዘልቅ፣ በልቡ ቀኑ በሙሉ ብሩህ እንደሚሆንለት እያሰበ ነበር ወደ

ኒውዮርክ ለመደወል ስልኩን ያነሳው።

በኒውዮርክ ሰዓት አቆጣጠር እኩለ ሌሊት ነው። ለማይክል ሽናይደር ሁሉም ነገር በታቀደው መሠረት እየሄደ መሆኑንና አውሮፕላኖቹም ወደ አዲስ አበባ እያመሩ እንደሆነ ነገረው። ኡሪ ሉብራኒ የአይሁዳውያን ተቋም ለኢትዮጵያ መንግሥት ሊተላለፍ የሚገባውን 35 ሚሊዮን ዶላር እስከአሁን እንዲተላለፍ ካላደረገ በዚህ ውብ ማለዳ ኦፕሬሽኑን ወዳልተፈለገ አቅጣጫ እንዲያመራ እንደሚያደርገው ያለውን ስጋት ገለፀለት።

ማይክል ሽናይደር ስጋቱ ተጋብቶበት ገንዘቡ እስካሁን ትራንስፈር ካልተደረገ በሁለት ሰዓት ውስጥ ወደ ኢትዮጵያ መንግሥት የባንክ አካውንት ገቢ እንዲደረግ የሚያሳስብ መልዕክት በኡሪ ሉብራኒ ስም ለሰሚካ ዴንቴዝ ላከለት።

ዴንቴዝ ግን መልዕክቱን ለማግኘት በሚችልበት ስፍራ አልነበረም፤ ከኒውዮርክ ወደሳንዲያጎ አቅንቶ ነበር። ከሳንቲያጎ ወደ እስራኤል ለመመለስ ወስኖ ነበር ወደዚያው ያመራው። ይህንን ውሳኔውን ለማይክል ሽናይደርም ሆነ ለክራራ ስላላወቃቸው በዚህ ወሳኝና አስፈላጊ ሰዓት ደብዛው መጥፋቱ ግራ አጋብቷቸዋል። የሚፈጠረው መድሎት ደግሞ ምን ያህል ከባድና ዋጋ የሚያስከፍል እንደሆነ ስለሚያውቁ በጭንቀት ውስጥ እንዲቆዩ አደረጋቸው።

ዴንቴዝ ገንዘብ የማስተላለፉን ኃላፊነት ለዣቪ ባራኪ ሙሉ ለሙሉ እንደሰጠው ለማይክል ሽናይደርም ሆነ ለክራራ አላላወቃቸውም። ይገኝበታል ወዳሉት ቦታ ስልክ ቢደውሉም ከሳንቲያጎ እንደተነሳና ከስምንት ሰዓት በኋላ እስራኤል የሚደርስ መሆኑን የሚገልፅ መረጃ አገኙ። እነርሱም የኡሪ ሉብራኒ ጭንቀት ተጋብቶባቸው እስከንጋት ድረስ

ተጨነቁ። በሰሚክ ዴኔቴዝ ያለመገኘት ምክንያት ብዙ የተለፋበት የእገራሽን ሰለሞን መሳካት ወደአለመሳካት ሊሸጋገር እንደሚችል በመስጋት የሚገኝበትን መንገዶች ሁሉ በማፈላለግ ላይ አተኮሩ።

“የኤምባሲውን በሮች ከፍተን ሥራውን ብንጀምር በሰው ማዕበል ልንዋጥና ድብልቅልቃችን ሊወጣ ይችላል”

የእስራኤል ኤምባሲ በተሰጠው መርሃ-ግብር መሰረት ቤተ-እስራኤላውያን ቤተሰቦች ለእገራሽን ዝግጁ እንዲሆኑ የሚያደርገው ሚስጥራዊው ቀስቃሽ ኮሚቴ ግብር መሠረት ከንጋቱ እስራ ሁለት ሰዓት ላይ ኤምባሲ ቅጥር ግቢ እንዲገኙ አዟል። እነዚህ አንቂዎች የመጀመሪያዎቹን ስድሳ ቤተሰቦችና የቤተሰቡን አባላት ወደምዝገባ ማካሄጃውና የማጣሪያው ምርመራ ወደሚደረግበት እስራኤል ኤምባሲ እንዲገኙ የሚቀሰቅሱ ናቸው።

የአምባሳደር ናአም መኖሪያ አፓርታማ በሚገኝበት ሂልተን አዲስ ሆቴል የተሰባሰቡት ኦሪ ሉብራኒና የእስራኤላውያን ባለስልጣናት በአዲስ አበባ መንደሮች ውስጥ ቤት ተከራይተው እየኖሩ የሚገኙትን ኢትዮጵያውያን ቤተ-እስራኤሎች ወደ እስራኤል ኤምባሲ እንዲሰባሰቡ የሚያደርገውን ጥሪ ያስተላልፉ ዘንድ ለአንቂው ኮሚቴ አባላት ከማለዳው አንድ ሰዓት ከሰላሳ ሲሆን ትዕዛዝ ሰጧቸው።

የኮሚቴው አባላት ቤተ-እስራኤላውያን ቤተሰቦች ለወራት ተከራይተው ወደሚኖሩባቸው የአዲስ አበባ መንደሮች በመግባት ወደ ተስፋይቱ ምድር ወደ ፅዮናዊቷ ሀገር ወደ እስራኤል የመጓጓዣ ሰዓት ስለደረሰ የመታወቂያ ካርዳቸውንና የሚዲካል ሪከርዳቸውን ይዘው ወደ እስራኤል ኤምባሲ ያመሩ ዘንድ ጥሪ ለማድረግ ተበተኑ።

1:50 ሲሆን በርግማንና ፍሬይድማን ወደ አንበሳ የከተማ አውቶብሶች ማቆሚያ ዲፖ በማምራት በተነጋገሩት መሠረት የአንበሳ የሕዝብ ማመላለሻ አውቶብሶችን ይዘው ወደ ኤምባሲው ለማምራት ተስፋ ሰንቀው ወደ ዲፖው ተጓዙ።

እዚያ እንደደረሱ ግን የአንበሳ ከተማ አውቶብሶች ድርጅት የሥራ ኃላፊዎችን ለማግኘት አልቻሉም። ልክ ከጠዋቱ 2:45 ሲሆን ቢሮው የገባው የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ ከሁለቱ ተከራዮች ጋር እንደ አዲስ ሲደራደር ከቆየ በኋላ 20ዎቹን አንበሳ የከተማ አውቶብሶች እስከምሽቱ አንድ ሰዓት ድረስ ብቻ ሊከራዩዋቸው እንደሚችሉ በመፍቀድ ሂሳቡን እንዲከፍሉ አደረገ።

የድርጅቱ ሥራ አስኪያጅ፣ በርግማን እና ፍሬይድማን ለአውቶብሶቹ ኪራይ ከከፈሉ በኋላም ደረሰኝ ሳይቀበሉ እንዳይሄዱ በማገድ ያላቸውን አጭር ጊዜ ሊያባክነው ሲጥር አስተዋሉት። እስራኤላውያኑ ሥራ አስኪያጁ እየፈጠረ ያለውን ቢሮክራሲ ቢረዱትም አውቶብሶቹ ከተሰጣቸው የጊዜ ገደብ በላይ ሊሠሩ እንደሚችሉ ቢነግሩት እንቅፋት ሊከሰትና በእጥሬሽኑ ላይ እክል ሊፈጥር እንደሚችል ስለተገነዘቡ ከምንም ነገር ተቆጥበው ደረሰኝ እስኪሰጣቸው መጠባበቅ ያዙ።

ይህንን ባደረጉ ቁጥር የመጀመሪያዎቹ አውሮፕላኖች ቦሌ አየር ማረፊያ የሚደርሱበት ሰዓት እየተቃረበ ነበር። ምናልባትም የአንድ ሰዓት እድሜ ነበር የቀረው።

ስለዚህም በጨዋነትና በፍፁም ትህትና በርግማን ከተከራዩዋቸው አውቶብሶች ጋር ወደ እስራኤል ኤምባሲ እንዲያመራና ፍሬይድማን ግን ከፍያውን የፈፀመበትን ደረሰኝ ተቀብሎ እንዲመጣ ተስማሙ። አውቶብሶቹ ወደ እስራኤል ኤምባሲ ሲደርሱ ከጠዋቱ ሦስት ሰዓት ነበር።

የኤምባሲው ዙሪያ ገባውና ወደ ኤምባሲው የሚወስዱ መንገዶች በሙሉ በሺዎች በሚቆጠሩ ሰዎች ተሞልተው ነበር።

የቤተ-እስራኤላውያን ቤተሰቦች በተላለፈላቸው ጥሪ መሠረት ወደ ኤምባሲው እየመጡ ነው። ሌሎች ክርስቲያን የአዲስ አበባ ነዋሪዎችም ከቤተ-እስራኤላውያን ጋር ለመጓዝ በማሠብ ወይም ደግሞ እየተከናወነ ያለውን ለማየት አብረዋቸው ወደ ኤምባሲው ስለመጡ አካባቢው በሰዎች ተጨናንቋል።

አባቶች... ትናንሽ ልጆቻቸውን እሽኮኮ ብለው፣ ባዶ እግራቸውን የሆኑና በዕድሜያቸው አደግ ያሉ ሕፃን ልጆቻቸውን በእጃቸው ይዘው፣ አንዳንዶቹም ለጉዞ ያዘጋጁትን ሻንጣ አንጠልጥለው ወደ ኤምባሲው ለመግባት ይጋፋሉ። እናቶች የሃበሻ ልብስ ለብሰው፣ ሻሻቸውን አስረው፣ ከባለቀለማት ጥልፍ የተሠራ መቀነት ወገባቸው ላይ ሽብ አድርገው፣ ሕፃናት ልጆቻቸውን አዝለው፣ በእጃቸው ሻንጣና አገልግል አንጠልጥለው ወይም ልጆቻቸውን እየጎተቱ ነው። ትላልቅ ልጆቻቸው ሻንጣ ወይም ስንቅ የያዙበትን ዘንቢል አስይዘው ወደ ኤምባሲው ለመግባት ይጋፋሉ።

ዳርን ታሽታት እና ኢትዮ-እስራኤላዊው ዘመነ ብርሃን ወደ ኤምባሲው የሚገቡት ሰዎች በሥነ-ሥርዓት እንዲገቡ ለማድረግ እየጣሩ የሚጋፋው ህዝብ አደብ እንዲገዛ ይጣጣራሉ። ዲና ሺናይፐር ብቻዋን ሆና ጥርት ባለ አማርኛ ለተሰለፉት ቤተ እስራኤላውያን ያለመታከት “የያዛችሁት ሻንጣ፣ አገልግልና የኢትዮጵያን ገንዘብ እዚሁ ትታችሁ ነው የምትሄዱት። የያዛችሁትን አስቀምጡና መታወቂያችሁን አሳዩኝ” እያለች እያላለበች በፍፁም ጉጉት እና ተመስጦ ተሰልፈው ተራቸውን እየጠበቁ ያሉትን ቤተ-እስራኤላውያን በማስተናገድ ላይ ነች። ከእሷ ማጣራት ካለፉ በኋላ ተመዝግበው ቁጥር እየተሰጣቸው ለጉዞው የሚዘጋጁት ቤተ-

እስራኤላውያን በፍፁም ግራ መጋባት ስሜት ተውጠው እየተጠባበቁ ነበር።

ሁሉም በፍጥነት ሊጀመር ነው

35 ሚሊዮን ዶላር ወደ ኢትዮጵያ መንግሥት ባንክ አካውንት አለመዘዋወሩ ኦፕሬሽኑን ከሚፈታተነው ችግር አንዱ ነው። በአዲስ አበባ በሚገኘው የእስራኤል ኤምባሲ ዙሪያ ከተሰባሰበው በሺህዎች ከሚቆጠር ህዝብ በተጨማሪ በርካታ ኢትዮጵያውያን የአዲስ አበባ ነዋሪዎች በደሙ ነፍስ ወደ ኤምባሲው እያመሩ ነው። በዚህ (ዓርብ) ዕለት ጠዋት 2:00 ሰዓት ላይ የመጀመሪያው ሄርኩለስ C-130 አውሮፕላን በኤርትራ ሰማይ ላይ እየበረረ አዲስ አበባ ለሚገኘው የአየር በረራ ተቆጣጣሪና ማማው ላይ ለሚገኙ የአየር ትራፊክ ባለሙያዎች ቦሌ አየር ማረፊያ ለማረፍ ያቀረበው ጥያቄ በስፍራው የሚገኙ ባለሙያዎችን ያስገረመ ጥያቄ ነበር።

ባለሙያዎቹ የሄርኩለስ አብራሪ አዲስ አበባ ቦሌ አየር ማረፊያ ለማረፍ ለጠየቀው ጥያቄ ምላሽ ከመስጠት ይልቅ፣ አውሮፕላኑን ቦሌ አየር ማረፊያ ላይ ማሳረፍ የፈለከው ለምን ተልዕኮ ነው? የሚል ማብራሪያ የሚፈልግ ጥያቄ ለመጠየቅ ተገደዱ።

አሜሪካውያን፣ ቤተ-እስራኤላውያን የሚጓጓዙበትን የአየር ክልልና መስመር ለአማፅያኑ እንዲሁም ለሳውዲዎችና ግብፆች አሳውቀዋቸዋል። የኢትዮጵያ መንግሥትና የኢትዮጵያ ሲቪል አቪዬሽን ሠራተኞች ግን ስለበረራው እንዲያውቁ አላደረገም።

ሄርኩለሱን እያበረረ ያለው የእስራኤል አየር ኃይል ባልደረባ (ፓይላት) በረራው የሚካፈኑበትን ዓላማ ለኢትዮጵያውያኑ የሲቪል አቪዬሽን ሠራተኞች እንዲገልፅ ግድ የሚል ነበር የቀረበለት ጥያቄ።

ይህንን ጥያቄ ከመለስ ደግሞ በሚስጥርና በልዩ ጥንቃቄ እንዲካሄድ የተፈለገው ኦፐሬሽን ገዛድ ያወጣል። እስራኤላውያን ደግሞ ይህ እንዲሆን አይፈልጉም። ፓይለቱ ለኢትዮጵያውያን ጥያቄ ምላሽ ካልሰጠ ደግሞ ኢትዮጵያውያን ምናልባትም ሄርኩለሱን በበረራ ደህንነት ባለሙያዎች አማካይነት በጥይት እንዲመታ ሊያደርጉ ይችላሉ።

በአውሮፕላኑ ውስጥ ከፓይለቱ አጠገብ ካለው መቀመጫ ላይ ተቀምጠው እየተጓዙ ያሉት የእስራኤል አየር ኃይል አዛዥ ብርጋዴር ጄኔራል አሚር ናቹሚ “በካርጎ ቁሳቁስ ጭነን ነው ብለህ ምላሽ ስጣቸው” ሲሉ አዘዙት። ፓይለቱም በተባለው መሠረት ቢያሳውቃቸውም ኢትዮጵያውያን የበረራ ተቆጣጣሪዎች አልተቀበሉትም።

ሁኔታው ያሳለበው ፓይለት እስራኤል ወደሚገኘው የአየር ኃይል ማዘዣ ጣቢያ በመደወል የገጠመውን ሁኔታ አሳውቃቸው። ለኦሪ ሉብራኒና ለአሊ አላዛሪም ወደ አዲስ አበባ ተደውሎ ፓይለቱ ያጋጠመው ችግር ተነገራቸው።

እንደ አጋጣሚ ደግሞ ኦሪ ሉብራኒና አሊ አላዛሪ፣ ካሳ ከበደ ቢሮ ውስጥ ቁጭ ብለው ስለኦፕሬሽኑ እንዳንድ ጉዳዮች እየተወያዩ ነበር። ካሳ ከበደ በኢትዮጵያ እየሆነ ያለው የፖለቲካ ቀውስና ስለ ኢትዮጵያ መንግሥት መንኮታኮት እያለበ ሌሊቱን ሙሉ ሲጠጣ በማምሸቱ እን ሉብራኒን ቢሮ ውስጥ እያነጋገራቸው ሳለም ከስካሩ አልተላቀቀም ነበር። ኦሪ ሉብራኒ የተፈጠረውን ችግር ሲነግረው እንኳ “ምን ማድረግ ይቻላል ታዲያ?” የሚል ምላሽ ነበር የሰጠው።

አሊ አላዛሪ የካሳ ከበደን ሁኔታ በጥምና ሲከታተል ስለነበረ ካሳ ለኢትዮጵያ አየር መንገድ ባለስልጣናት ደውሎ ሄርኩለሱ እንዲያርፍ መቆጣጠሪያው ማማ ላይ ላሉ ሠራተኞች ትዕዛዝ እንዲሰጡና ስለበረራው

ምንም ዓይነት ጥያቄ እንዳይጠይቁ እንዲያደርግ በፍፁም ጨዋነት ጠየቀው።

በዚያ ማለዳ በሀገር ውስጥ ደህንነት ሚኒስትሩ ጽ/ቤትም ኦፕሬሽኑን በተመለከተ በኢትዮጵያውያንና በእስራኤላውያን መካከል የጋራ ስብሰባ እየተካሄደ ነበር።

እስራኤላውያኑ ለኢትዮጵያውያን አቻዎቻቸው በአሁኑ ሰዓት አስፈላጊን ቁሳቁስ የያዙ ሁለት ሄርኩለስ C-130 አውሮፕላኖች፣ እንዲሁም ቤተ-እስራኤላውያኑን የማጓጓዣ ሥራ ለማከናወን የሚያስፈልጉ 300 ባለሙያዎችን የያዙ ሁለት ቦይንግ 707 አውሮፕላኖች ወደ አዲስ አበባ በመብረር ላይ መሆናቸውን ነገሯቸው። ስለዚህ ቦሌ አየር ማረፊያ ለሚገኘው ማዘዣ ጣቢያ ለሚገኙ ባለሙያዎች አውሮፕላኖቹ እንዲያርፉ እንዲነገራቸው ጠየቁ።

በዚህ ስብሰባ ላይ የታደመው የደህንነት ምክትል ሚኒስትሩ ኮ/ል መርሻ ቀፀላ እስራኤላውያኑ ያቀረቡትን ገለፃ በመገረም እና በአድናቆት ሲሰማ ክቆየ በኋላ “ለመሆኑ በሁለቱ የእስራኤል አውሮፕላኖች ተላፍረው ወደ አዲስ አበባ እያመሩ ያሉት 300 እስራኤላውያን ወደ ኢትዮጵያ ለመግባት የሚያስችል ሺዛ አላቸውን?” ሲል ጠየቀ።

ሚካ ፋልድማን የኮ/ሉ ጥያቄ አስገርሞት እንኳን ሺዛ ፓስፖርትም አለመያዛቸውን ገለፀለት። ነገር ግን ከሦስት መቶዎቹ እስራኤላውያን አንዱም እንኳን ኢትዮጵያ ውስጥ ለመቆየት ፍላጎትም ሆነ ዓላማ አንደሌላቸው በእርግጠኝነት ነገረው።

የሀገር ውስጥ ደህንነት ምክትል ሚኒስትር መርሻ ቀፀላ በዚህ አላቆመም። በኦፕሬሽኑ የሚጓጓዙ የእያንዳንዱን ቤተ-እስራኤላውያን ስም ዝርዝር እንዲሰጠው ጥያቄ አቀረበ። ሚካ ፋልድማን አሁንም በአግራሞት

ካደመጠው በኋላ፣ ይህንን ማወቅ ለኢትዮጵያውያን የማይጠቅማቸው ቢሆንም የስም ዝርዝሩን ሊሰጠው ተስማማ። ልክ ከጠዋቱ 3:45 ላይ ኢትዮጵያውያን አውሮፕላኖቹ እንዲያርፉ ፈቃደኝነታቸውን አሳወቁ።

ኦሪ ሉብራኒ፣ ኮ/ል መርሻ ቀጸላ በየጊዜው ቢሮክራሲያዊ እንቅፋቶችን የሚፈጥረው ለሌላ ሳይሆን እስራኤሎች ቃል የገቡትን 35 ሚሊዮን ዶላር ወደ ኢትዮጵያ መንግስት የባንክ አካውንት ማስገባታቸው እስኪረጋገጥ ድረስ ኦፕሬሽኑ እንዳይቀጥል ለማድረግ ካለው ፍላጎት የተነሳ እንደሆነ ተገንዝቧል።

ልክ ከጠዋቱ 4:00 ሰዓት ሲሆን የእስራኤል አየር ኃይል ንብረት የሆነው ሄርኩለስ C-130 አውሮፕላን በቦሌ አየር ማረፊያ ካረፈ በኋላ የያዛቸውን ተጓዦችና ቁሳቁሶች በአየር ማረፊያው ሰሜን ምስራቅ ጥግ ላይ አራገፋቸው። ከአውሮፕላኑ የወረዱትን መንገደኞች በመቶዎች የሚቆጠሩ ኢትዮጵያውያን ወታደሮች ከበቡዋቸው።

ከአስር ደቂቃ በኋላ ሁለቱ ቦይንግ 707 አውሮፕላኖች በመከታተል ቦሌ አየር ማረፊያ ላይ አረፉ። አውሮፕላኖቹ ጀኔራል ሻካካን፣ ጀነራል ናቹሚን፣ የእስራኤል ልዩ ኃይል ባልደረቦችን እንዲሁም የእስራኤል ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ከፍተኛ ባለስልጣናት ሂያም ዲቮን፣ ሂያም ሃላቺሚንና በርካታ ቁጥር ያላቸው የአይሁዳውያን ማኅበረሰብ ተቋም ተቀጣሪ ሠራተኞችን አራገፉ። በኤምባሲው የሕክምና ክፍል ኃላፊ የሆነው ዶክተር ዴቪድ ራቪን፣ በኤምባሲው የኦፕሬሽኑ ዋና ተጠሪ ተደርጎ የተሾመው አሚር ሚሞና የእስራኤል ምክትል ኢታማዢ ሹም ጀኔራል ሊፒኪን ሻካካ እስፈላጊው ማጣራት የተደረገባቸውና በኤምባሲው ለጉዞው ተዘጋጅተው እየተጠባበቁ የሚገኙት ከስምንት መቶ እስከ አንድ ሺህ የሚደርሱ ቤተ-እስራኤላውያን መንገደኞች ሁለቱን አውሮፕላኖች

እንደሚሞሉ ተገነዘቡ። እናም መንገደኞቹን ይዘው ለመሄድ የመጨረሻው ትዕዛዝ እንዲሰጣቸው ጠየቁ።

በአቅዱ መሠረት የመጀመሪያዎቹ አውሮፕላኖች ከጠዋቱ አምስት ሰዓት ላይ ቤተ-እስራኤላውያንን ለመጫን የሚያስችላቸውን ዝግጅት አጠናቀው ነበር።

“ገንዘቡ የት አለ?”

ይህ ሁሉ ሲሆን ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ የሚያደርሱ የአንበሳ አውቶቦሶች አልተንቀሳቀሱም። እራቱ የእስራኤል አውሮፕላኖችም የማረፍ ፈቃድ እስኪሰጣቸው ድረስ በቦሌ አየር ማረፊያ ሰማይ ላይ ያንዣብቡ ነበር። ምክንያቱም ምንም ይሁን ምን በቱላቪቭ በሚገኘው ዋናው አፕሬሽን ማዘዣ ጣቢያ ያሉ ኃላፊዎች አፕሬሽኑ ሊስተንጎል የሚችልበት አጋጣሚ ሊከሰት ይችላል የሚል ስጋት አድርገዋል።

ገጽ ፩

ከ/ል መርሻ ቀፀላ የመጀመሪያዎቹ ሦስት የእስራኤል አውሮፕላኖች እንዲያርፉ ፍቃድ ይስጥ እንጂ በደቂቃዎች ልዩነት ተከታትለው በአዲስ አበባ ሰማይ ላይ የሚያንዣብቡ አውሮፕላኖች እንዲያርፉ አልፈቀደም። ምክንያቱ በኋላ ላይ እንደተደረሰበት የመንግሥት ምክር ቤት የአዲሱ የኢትዮጵያ ተጠባባቂ ፕሬዝዳንት ቢሮ፣ እስራኤሎች ለመክፈል ቃል የገቡትን 35 ሚሊዮን ዶላር እስካልከፈሉ ድረስ አፕሬሽኑ ሊቀጥል እንደማይችል በማሳወቃቸው እንደሆነ ካላ ከበደ በጣም ተጨንቆ ለኡራ ሉብራኒ ነገረው።

ገንዘቡ ለኢትዮጵያ መንግሥት እንደተዘዋወረ ለማረጋገጥም ሆነ በዚያ ዙሪያ ለመሥራት ኡራ ሉብራኒ፣ ካላ ከበደ እና አዲስ የተሾመው

የኢትዮጵያ የገንዘብ ሚኒስትር የጎላ ድርሻ አላቸው።

ካሳ ከበደ “ጠቅላይ ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንቃ ለመሆኑ ገንዘቡን ገቢ አድርገዋል ብለው ከጠየቁ በኋላ ምላሹ አሉታዊ ሲሆንባቸው ኦፕሬሽን እንዲቆም ወስነዋል ሲል ነገረኝ” ብሏል ኡሪ ሉብራኒ።

“ካሳ ከበደ ይህንን ሲለኝ ወዲያውኑ የሰጠሁት ምላሽ ‘ለመሆኑ ወዴትና በየትኛው አካውንት እንደምናስገባ የነገራችሁን ነገር አለ?’ ስል ለመከላከል ያህል በጥያቄ አፋጠጥኩት።...ካሳ ከበደ በእጆቹ ግንባሩን በእጆቹ በቁጭት በመምታት ‘አ! እኔ ረስፔዋለሁ ስለዚህ ነገር ፍፁም አላስብኩም ነበር’ ብሎ በኒውዮርክ ያሉት የአይሁዳውያን ተቋማት 35 ሚሊዮን ዶላርን ወደ ኢትዮጵያ መንግስት ባንክ አካውንት የሚያስገቡበትን ቁጥር ለመጠየቅ ትቶኝ ሔደ” ይላል ሉብራኒ።

“ሲመለስ ፊቱ በድንጋጤ ቡን ብሎ ገርጥቶ ነበር” የሚለው ኡሪ ሉብራኒ “ካሳ ከበደ እንደመጣ አካውንት ቁጥሩን የሚያውቀው ሰው ከመንግሥቱ ጋር ሀገር ጥሎ እንደተሰደደ፣ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ገዢም ቢሆን በስብሰባ ላይ ስለሚገኝ ማንም ቁጥሩን ሊሰጠው እንዳልቻለ በመግለጽ ተስፋ ቆርጦ መመለሱን ነገረኝ” ብሏል ሉብራኒ።

ሉብራኒ ይህንን የካሳ ምላሽ ከሰማ በኋላ ኦፕሬሽኑ እንዲካሄድ በይፋ የተሰጠው ፈቃድ ሊቀሰበስ እንደማይገባ ጠቅላይ ሚኒስትር ይስህቅ ሻሚር እንደነገሩት ለካሳ አሳወቀው። ሌሎች አማራጮችን ለመፈለግ ጥረት ካደረጉ በኋላ ኡሪ ሉብራኒ አዲስ ከተሾመው የገንዘብ ሚኒስትር ጋር ተነጋግሮ መፍትሔ ለመፈለግ ተስማሙ።

ኡሪ ሉብራኒ ወደ ካሳ ከበደ ዞር ብሎ “ይህንን ሁሉ የምናደርገው ኦፕሬሽኑ መቋረጥ ስለሌለበት ነው፤ ኦፕሬሽኑ ካልተሳካ የምናደርገው ይህ ሁሉ ጥረት ዋጋ ቢስ መሆኑ አይቀሬ ነው” አለው።

ከጥቂት ቆይታ በኋላ አዲስ የተሾመው የኢትዮጵያ ገንዘብ ሚኒስትር ኡሪ ሉብራኒ ያለበት ዕቤት ድረስ መጣ። ኡሪ ሉብራኒ ከሃያ አመት በፊት በኢትዮጵያ የእስራኤል አምባሳደር በነበረ ጊዜ ወዳጅነት ይተዋወቃል። በዚህ የተነሳ እንደተገናኙ እንደተነፋፈቀ ወዳጅ ነበር የተቃቀፉት። ሚኒስትር ከሆነ በኋላ ለሁለት ቀናት ብቻ ሥራ የገባው የገንዘብ ሚኒስትሩ የኢትዮጵያን መንግስት የኒውዮርክ ባንክ አካውንት ቁጥር የሚያውቀው መሆኑን ለኡሪ ሉብራኒ ነገረው።

ኡሪ ሉብራኒ የሚኒስትሩን ቃል ከሰማ በኋላ “እኔ ሕዝቤንና መንግስቱን ወክዬ ይህንን 35 ሚሊዮን ዶላር በምትነግረን አካውንት ቁጥር ወደ ባንክ እንደምናስገባው ብነግርህ ታምነኛለህ?” ሲል ጠየቀው።

“እንተን አምንሃለሁ” ሲል መለሰለት ሚኒስትሩ።

ይኼኔ ኡሪ ሉብራኒ ገንዘቡ ወደተባለው ባንክ አካውንት እንደተላለፈ አድርጎ ለጠቅላይ ሚኒስትሩ እንዲነግራቸው፤ እስራኤሎችም ከጥቂት ሰዓታት በኋላ ቃላቸውን አክብረው ገንዘቡን እንደሚያስገቡ በመንገር ሊያግባባው ሞከረ።

“ምን?” ጠቅላይ ሚኒስትርህን ዋሻቸው የሚለው ቃል ያልተዋጠለት ገንዘብ ሚኒስትር በስሜት ተሞልቶ ጥያቄ ሰነዘረለት።

“ያልኩህ ነገር አርግጠኛ ሆነህ አድርገው፤ ትፀድቃለህ። እንደምታውቀው የእኔም የአንተም አምላክ አንድ ነው። በዚህ አምላክ ቃል እገባልሃለሁ። ያልኩህን አድርግ። እኛም ክብራችንን እና ቃላችንን እንደምንጠብቅ እናሳይሃለን” አለው ሉብራኒ።

ሚኒስትሩ ትንሽ ካቅማማ በኋላ በሃሳቡ ተስማማ። ወዲያው ለጠ/ሚኒስትር ተስፋዬ ዲንቃ ስልክ በመደወል እስራኤሎቹ ገንዘቡን ወደ

ኢትዮጵያ መንግስት የባንክ ሂሳብ ማስገባታቸውን በመግለፅ ዋሻቸው።

ይሁን እንጂ ይህ ነገር የተፈፀመው በካሳ ከበደ አሻጥር ነው የሚሉ አስራኤላውያን አልጠፉም። ካሳ ከበደ የገንዘብ ሚኒስትሩ ለአስራኤላውያን የተሳሳተ አካውንት ቁጥር እንዲሰጥ አድርጓል፤ ይህንንም ያደረገው ገንዘቡ ወደ ከተማዋ ለመግባት የተቃረቡት አማፅያን እጅ እንዳይገባ በማሰብ ነው የሚል ሃሳብ ነበር የሰነዘሩት።

ነገር ግን ካሣ ከበደም ሆነ የገንዘብ ሚኒስትሩ በቀለ ታምራት በጉዳዩ ላይ የተሰያየ አስተያየት ነው የሰጡት።

ኡሪ ሉብራኒ፣ ካሣ ከበደ እና መርሻ ቀፀላ በአማፅያን እጅ የማይወድቁ መሆናቸውንና ወደ አስራኤል እንደሚወስዳቸው ቃል ገብቶላቸዋል። በዚህም ምክንያት እነ ካሣ ከበደም ገንዘቡ ወደ ኢትዮጵያ ባንክ ገብቷል ብለው በመዋሸታቸው አደጋ ያንገጥበበት ኦፕሬሽን በሰላም እንዲቀጥል ተወሰነ።

በሃያ አራት ቀን የማያልቀውን በሰዓታት ማጠናቀቅ

የኢትዮጵያ ባለስልጣናት ኦፕሬሽን ሰላምን እንዲካሄድ ፈቃድ ከሰጡ በኋላ በመጀመሪያው አውሮፕላን ወደ ኢትዮጵያ የመጡት ትውልደ ኢትዮጵያውያን ቤተ-አስራኤላውያን ወደ ኤምባሲው ሲቃረቡ ባዩት ትርምስና ሁካታ ተገርመው ነበር።

ወደ ኤምባሲው ቅጥር ግቢ የሚወስደው ዋናው የላም በረት ኮተቢ መንገድና አካባቢው ሁሉ በሰዎች ተሞልቷል። በዚያ ጎዳና የሚርመሰመሱት ቤተ-አስራኤላውያን ሳይሆኑ የአካባቢው ነዋሪዎች ናቸው። “እኛም ከእናንተ እንሃድ፤ ይዛችሁን ሂዱ” እያሉ ይጮሃሉ።

በዚያ ትርምስ መሃል ራቅ ባለው የአዲስ አበባ ከተማ ክፍል ነዋሪ የነበሩ ቤተ-እስራኤላውያን ቤተሰቦች እየተጋፉ ወደ ኤምባሲው ቅጥር ግቢ ለመግባት እየታገሉ ነው።

ለኦፕሬሽኑ እገዛ ለማድረግ ከእስራኤል ወደ አዲስ አበባ ከመጡት እስራኤላውያን መሃል ዘመነ አንዱ ነው። ከሃያ ዓመት በፊት ወደ እስራኤል የሄደው ዘመነ፣ በአድናቆትና በገረሜታ አፋን ከፍቶ ነበር ወደ ኤምባሲው ለመግባት የሚታገለውን ሰው ብዛት የተመለከተው።

ኤምባሲው ቅጥር ግቢ ውስጥ ወደ እስራኤል ለመሄድ የሚያስችላቸውን ማጣሪያ ያለፉ ተጓዦች በስምንት የአንበሳ አውቶብሶች ተጭነዋል። በአውቶብሶቹ የተሳፈሩት እነዚህ ተጓዦች በመስኮት በኩል አንገታቸውን ብቅ አድርገው መሬት ላይ ሆነው ተራቸውን ከሚጠብቁት ዘመድ ጓደኞቻቸው ጋር እየተጫጫሁ ነው።

በአውቶብሶቹ የተሳፈሩት ቤተ-እስራኤላውያን ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ ያመሩ ዘንድ ከእስራኤል የመጡት የደህንነት ኃይሎች መንገዱን ማስከፈትና ተጓዦቹን ማጀብ እንዳለባቸው ታምኖበታል። ነገር ግን በዚያ የሕዝብ ማዕበል መሃል ሰዎቹን ማጓጓዝ ኦፕሬሽኑ እንዳይላካ የሚያደርግ ዕንቅፋት ሊፈጥር ይችላል በሚል ስጋት አውቶብሶቹ እንዳይንቀሳቀሱ ተደርጓል።

ቦሌ አለም ዓቀፍ ኤርፖርት ያለው ሁኔታ ግን ኤምባሲው አካባቢ ከሚታየው ጭንቅንቅ የተሻለ ነው። በእስራኤል ጦር ኃይል ምክትል ኢታማዦር ሹም በሆኑት በጄኔራል ሻሻካ የሚመራው ልዩ ኃይል ማዘዣ ጣቢያ የሚሆነውን ድንኳን ተክሎ የተለያዩ የኮሙኒኬሽን መሳሪያዎችን በመዘርጋትና ለአገልግሎት በማብቃት ሥራ ተጠምዷል። ያን ቀን በጄኔራሉ የሚመራው ልዩ ኃይል ከዋናው መቆጣጠሪያ ማማ በስተቀር

ሁሉንም የአየር ማረፊያውን እንቅስቃሴ መቆጣጠር ጀምሮ ነበር።

ዋናው መቆጣጠሪያ ማማ ያሉ ኢትዮጵያውያን የደህንነት ተቆጣጣሪ ትራፊኮች ቦታቸውን ለእስራኤላውያን እንዲለቁ ተጠይቀው ፈቃደኛ ባለመሆናቸው ነው የእስራኤል ጦር ኃይል ባልደረቦች በድንኳን ውስጥ መቆየት ግድ የሆነባቸው። እነዚህ ኃይሎች ለእስራኤል አውሮፕላኖች መመሪያ ለመስጠትና ማረፍ የሚችሉበትን ሁኔታዎች እያመቻቹ ነው።

ከጠዋቱ 5:30 ሲሆን የእስራኤል ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ባልደረቦችን፣ በሲቪል ልብስ ራሳቸውን ከአይሁድ ማህበረሰብ አባላት ጋር ያመሳሰሉ የእስራኤል ደህንነት ባለሙያዎችና ኮማንዶችን የያዙ አውቶብሶች ከቦሌ አየር ማረፊያ ተነስተው ወደ ኤምባሲው አመሩ። እነዚህ የእስራኤል ሰዎች ሾላ ከደረሱ በኋላ ገዛቸው እጅግ የተንቀራፈፈ ነበር የሆነባቸው። በሕዝብ የተሞላውን አውራ ጎዳና አልፈው ኤምባሲው ቅጥር ግቢ ለመግባት የወሰደባቸው ጊዜ ከቦሌ እስከ ሾላ የተጓዙትን ያህል ነበር።

ሚኪ ፋልድማን፣ በኤምባሲው ግቢ ያለው የሰው ብዛት፣ እንዲሁም የኦፕሬሽኑ መንቀራፈፍ አሳስቦታል። ቢሆንም አዲስ አበባን የከበቧት አማፅያን ሁሉንም ቤተ-እስራኤላውያንን ለማጓጓዝ የ24 ሰዓት የጊዜ ገደብ እንደሰጧቸው በመግለፅ ሁሉም ሠራተኞች በተሰማሩበት ሥራ ላይ እንዲሰማሩ ትዕዛዝ ሰጠ።

ለኦፕሬሽኑ ከተዋቀሩት የሥራ ቡድኖች መካከል የአንዱ ቡድን አባል የሆነውና ከሰላሳ አመት በኋላ ወደ ኢትዮጵያ የመጣው አዲሱ መለሰ “በሃያ አራት ቀናት እንኳን ማከናወን የሚያስችግር ተግባር እንዴት በ24 ሰዓት ውስጥ ማጠናቀቅ ይቻላል?!” ሲል ጠይቆ ነበር። እስራኤላውያኑ ኮማንዶዎች ሰብሰብ ብለው በዚሁ ጉዳይ ላይ ሲመካከሩ ከቆዩ በኋላ

የኢምባሲውን አፕር ደርምሰው ለመግባት የሚታገሉትን የአዲስ አበባ ነዋሪዎች አደብ ለማስገዛት ተሰማሩ። ሁኔታዎች ግን እንደተፈለገው በፍጥነት ሊስተካከሉ አልቻሉም።

ከቀኑ 6 ሰዓት ከ50 ደቂቃ ሲል ኮ/ል መርሻ ቀፀላ ወደ ኢምባሲው በመደወል “በኦፕሬሽኑ የሚጓጓዙ የማናቸውም ቤተ እስራኤላውያን ሥም ዝርዝር በቅድሚያ ካልተሰጠኝ ምንም ዓይነት እንቅስቃሴ ማድረግ አይቻልም” ሲል የመጨረሻውን ቢሮክራሲያዊ እንቅፋት አስቀመጠ።

የመርሻ ቀፀላን ሃሳብ ለማስቀየር ብዙ የስልክ ምልልሶችና ክርክሮች ተካሄዱ። የኋላ ኋላ ቤተ-እስራኤላውያኑ ወደ አየር ማረፊያ ከመወሰዳቸው በፊት በሚደረገው ማጣራት ላይ ከያዟቸው አራት ካርዶች አንደኛው ኮፒ ለደህንነት መሥሪያ ቤት እንዲሰጥ በማድረግ መርሻ የጣለው እንቅፋት ተወገደ።

ደህንን መሰሉ ውዝግብና ድርድር ኦፕሬሽኑን በማካሄድ ጊዜ ውስጥ የተወሰኑት ሰዓታት ያለምንም ፋይዳ እንዲባክኑ አደረገ። በዚህም የተነሳ ብዙዎቹ እስራኤላውያን ተበላጭተው ነበር።

መርሻ የፈጠረው እንቅፋት ከተወገደ በኋላ ተጓጉሮቹን የጫኑት ስምንቱ አንበሳ አውቶብሶች ከኢምባሲው ቀስ ብለው በመውጣት ወደ አየር ማረፊያ ጉዞ ጀመሩ። እስራኤላውያኑ የደህንነት ሰራተኞች ዱላ ይዘው በመንገዱ ግራና ቀኝ ያለውን ሕዝብ ገለል ካደረጉ በኋላ ነበር አውቶብሶቹ ወደ አየር ማረፊያ ያቀኑት። ይሁን እንጂ በኢምባሲው ዙሪያ የነበረው ትርምስና ግፊት እስከ ምሽት ድረስ ቀጥሎ ነበር።

ቤተ-እስራኤላውያኑ ወደ ቦሌ እያመሩ ሳለ የአውቶብሶቹን መስኮት ከፍተው ለወራት ቤት ያከራዩአቸውንና የሚያውቋቸውን ሌሎች ሰዎች ጨክከው እየተጣሩ ተሰነባበቷቸው። አውቶብሶቹ ሾላን አካባቢ አልፈው

ጭር ያለውን የቦሌ መንገድ ሲያያዙ ግን ቤተ-እስራኤላውያን ፍፁም በሆነ ዝምታ ውስጥ ተደበቁ። ይህ ዝምታቸው አፕራሽኑን ለማስፈፀም ከእስራኤል የመጡትን እስራኤላዊያን ለ ያገባና ያስገረመ ነበር የሆነባቸው።

አፕራሽኑን ለማስፈፀም ከእስራኤል የመጡትን እስራኤላዊያን መገረምና ግራ መጋባት የታዘበው ሚካ ፊልድማን “በቁዘማና በጭንቅ ውስጥ ያሉ እንዳይመስላችሁ፤ ኢትዮጵያውያን በባህላቸው ስሜታቸውን የትም ለማንም የመግለፅ ወይም የማሳየት ባህርይ የላቸውም። ደስታቸውንም ሃዘናቸውንም በውስጣቸው በመያዝ ነው ያደጉት” አላቸው።

በእርግጥም ቤተ-እስራኤላውያን እንዲያ ያለ ድብቅ እና እርጋታ የተሞላበት ባህልና ዘይቤ ተከታዮች ባይሆኑ ኖሮ አፕራሽኑ አይላካም ሲሉ ነበር ብዙዎቹ ምስክርነታቸውን የሰጡት።

የሆነ ሆኖ ከደቂቃዎች ጉዞ በኋላ አውቶብሶቹ ቦሌ አየር ማረፊያ ደረሱ። ተጓዦቹ ከአውቶብሶቹ ወርደው አየር ማረፊያው መጨረሻ ጥጋት የሚገኙት ዛፎች ስር እንደአመጣጣቸው በሰልፍ እንዲቀመጡ ተደረገ።

የአየር ማረፊያው ሜዳ በእስራኤላውኑ ኮማንዶዎች በወጣት በጎ ፈቃድ አገልግሎት ሰጪ እስራኤላውያን ተሞልቶ ነበር። ኢትዮጵያውኑ ቤተ-እስራኤላውያን “ቀጣዩ ምን ይሆን?” በሚል ስሜት ተወጠው ከፊት ለፊታቸው የተደረደሩትንና ይዘዋቸው የመጡትን አውቶብሶች፤ እንዲሁም ግዙፎቹን ሄርኩለስና ቦይንግ አውሮፕላኖች በዝምታ እየተመለከቱ ነው። ወዲያው አራት እስራኤላውያን ወደ ተጓዦቹ ቀርበው እንደየአመጣጣቸው ወደ አውሮፕላኑ እንዲገቡ ነገሯቸው።

ልክ ከቀኑ ሰባት ሰዓት ተኩል ሲል የመጀመሪያው የእስራኤል አየር ኃይል ቦይንግ አውሮፕላን ቤተ እስራኤላውያኑን መጫን ጀመረ። እናቶች

ሊጃቻቸውን እየጎተቱ፤ እንዲሁም ዕድሜያቸው የገፉ አዛውንቶች ከዘራቸውን እየተመረከቡ የመንገደኛ ማንጓዣ እንዲመስል ነጭ ቀለም ወደተቀባው አውሮፕላን ውስጥ ገቡ።

አውሮፕላኑ ውስጥ ምንም ዓይነት መቀመጫ የለም። ተጓዦቹ ከአውሮፕላኑ የቀኝ ግድግዳ አስክ ግራ ግድግዳ ድረስ በተርታ መቀመጥ ቀጠሉ። ቤተ-እስራኤላውያኑ ወደ አውሮፕላኑ የገቡት እየተጋፉ ቢሆንም፤ ከገቡ በኋላ ፍፁም የሆነ እርጋታ ነበር የታየባቸው። ደግሞም በሁሉም ተጓዦች ፊት ላይ የመገረምና የደስተኝነት ድብልቅልቅ ስሜት ይነበብ ነበር።

አውሮፕላኑ አራት መቶ ቤተ-እስራኤላውያንን ከጫነ በኋላ ለመነሳት ሲያኮበኩብ ፓይሎቱ ተጓዦቹን ለመርዳትና ለማስተርጎም አብሮት ለሚገኘውና በእስራኤል ሀገር የአማርኛ ፕሮግራም ዳይሬክተር ለሆነው ራስሃም አልአዛሪ አንዳች ነገር ሸክ አለው። ፓይሎቱ አውሮፕላኑ መፀዳጃ ቤት እንደሌለውና ከሦስት ወይም ከአራት ሰዓት ተኩል በረራ በኋላ ወደሚጓዙበት ስፍራ እንደሚደርሱ ለቤተ-እስራኤላውያኑ እንዲነግራቸው ነበር ያዘዘው።

አልአዛሪ መልዕክቱን ሲያስተላልፍ አንድም ተጓዥ ምንም ነገር ትንፋሽ አላለም። ዝምታው ያስገረመው የአውሮፕላኑ አብራሪ “ወደ ቅድስቲቷ ከተማ ኢየሩሳሌም እየበረሩ እንደሆነ በአማርኛ ንገራቸው” ሲል ራስሃም አልአዛሪን አዘዘው።

አልአዛሪ የፓይሎቱን መልዕክት ተርጉሞ ሲነግራቸው አውሮፕላኑ ውስጥ ያሉት ተጓዦች ሁሉ በደስታ አውካኩ። እናቶችና ወጣት ሴቶች ደስታቸውን በአልልታ ገለፁ።

ሕልውናን ለማትረፍ የሚደረግ ትንቅንቅ

ከሰዓታት በላይ በኤምባሲው ያለው ሁኔታ ከቁጥጥር ውጪ ወደመሆን እያመራ ነበር። ሃያ ሺህ የሚጠጉ ሰዎች ወደ ኤምባሲው ለመግባት በሩን የሙጥኝ ብለው ቆመዋል። በዚህ የሕዝብ ማዕበል ውስጥ በርካታ ዕድሜያቸው የገፉ አዛውንቶችና ሕፃናት የመታፈን ጉዳት ይደርስባቸዋል የሚል ስጋት ነግሷል። ይህ የሆነው ከሦስት ሺህ እስከ አራት ሺህ የሚደርሱ ፈላሻ ሙራ ኢትዮጵያውያን ተጠራርተው መጥተው የፈጠሩት ጫና ተደርጎ ነበር የተገመተው።

ነገሮች ከቁጥጥር ውጪ ከመሆናቸው በፊት በአዲስ አበባ ቦሌ አውሮፕላን ማረፊያ ከሚገኙት የእስራኤል ደህንነቶች ውስጥ የተወሰኑትን ወደ ኤምባሲው በመላክ ሕግና ስርአት እንዲያስከብሩ የተደረገው ጥረት አልተሳካም። ከቦሌ አውሮፕላን ማረፊያ ባደረገውን የተመለሱት አውቶብሶች እንኳ ወደ ግቢው ገብተው ተጓዦችን ለመጫን አልቻሉም። መንገዱ በሙሉ በሰዎች ተሞልቶ እንቅስቃሴያቸውን ገትቶ ነበርና። ከብዙ ጥረት በኋላ ነው አውቶብሶቹ ጭንቅንቁን አልፈው ወደ ኤምባሲው የገቡት።

ከንጋት ጀምሮ ይህንን ጭንቅንቅና ግፊት ተቋቁመው ቤተ-እስራኤላውያንን ብቻ ወደ ኤምባሲው እንዲገቡ ሲያደርጉ የነበሩት ዳሮን ታሽታት እና ዘመነ መለስ ሁኔታው ከአቅማቸው በላይ መሆኑን ተገንዝበዋል።

ከማለዳ ጀምሮ ምግብ ሳይቀምስና ውሃ ሳይጎነጭ እየሰራ የነበረው ዶሮን ወደ ኤምባሲው ሕንፃ በማምራት ቡና ለመጠጣትና ጥቂት ለማረፍ ብሎ ለጥቂት ደቂቃ ከበሩ ዞር አለ። ደረቅ ብስኩት አፋ ላይ አድርጎና ቡና ጠጥቶ ሲመለስ ለጥቂት ደቂቃዎች እዚያው በር ላይ ትቶት የሄደው ዘመነ

መለስ ወደ ኤምባሲው ለመግባት የሚታገሉትን ሰዎች በዱላ እና በሰውነቱ ጭምር ለማገድ ሲጥር ተመለከተው።

በራፍ ላይ በሚያየው ነገር የተደናገጠው ዶሮን ተጓጉቶን አውቶብስ ላይ በማሳፈር ሥራ የተጠመዱትን እስራኤላውያን ለዕርዳታ ጠራቸው። ለዕርዳታ የተጠሩት እስራኤላውያን ከዶሮን ጋር በመሆን በሩን ጥሰው ለመግባት እየተናነቁ የነበሩትን ወጣቶችና አዛውንቶች ያለ ርህራሄ በመግረፍ ከበሩ ጥቂት ርምጃ እንዲርቁ ማድረግ ቻሉ።

ይህ ሁኔታ ዳሮን ታሽታት እስራኤል ሀገር ዳቦ ሲሸጥ፣ ዳቦውን ለመግዛት የሚፈጠረውን ትርምስ አስታወሰው። ትርምስ በሚፈጠርበት ጊዜ እንዳንዴ እንዲህ ዓይነት እርምጃ እንደሚወሰድ ጭምር ነበር ያስታወሰው። ይህንን እያስታወሰ ነበር ትንቅንቅ የፈጠረውን የሰው ማዕበል ከኤምባሲው በር ለማራቅ የተደረገው ሙከራ በተወሰነ ደረጃ ውጤት ማምጣቱን የተገነዘበው።

በዚያ ቅፅበት ቦሌ አየር ማረፊያ የሚገኙት ጀኔራል ሞሞን ወደ ኤምባሲው ስልክ በመደወል “....መንገደኞችን የሚጠብቁት አውሮፕላኖች ባዶአቸውን ሁነው የሰው ያለህ እያሉ ነው። ለምንድነው መንገደኞቹን የማትልኩት?” ሲሉ በንዴት እየተንጨረጨሩ ጠየቁት።

በኤምባሲው መግቢያ በር ላይ ያለው ትርምስ እስካልቀነሰ ድረስ ሥራ መስራት አለመቻሉን የተረዱት ከእስራኤል የመጡ ጥቂት እስራኤላውያን ኮማንዶዎች በድምፅ ማጉያ መሳሪያ “ሃሎ ሃሎ! ምንም የጉዞ ሰነድ ሳይዝ ኤምባሲው ውስጥ የተገኘ ሰው ካለ ይዘን ለፖሊስ ነው የምንሰጠው። ስለዚህ በሩን ልቀቁልን” የሚል መልዕክት ቢያስተላልፉም ሰሚ አላገኙም።

ግርግር ፈጣሪዎቹ በተፈጠረው ትርምስ መሃል ከተጓጉቶ ቤተ-

እስራኤላውያን መታወቂያቸውን እየሰረቁ "የራሳችን ነው" በማለት ወደ ኤምባሲው ለመግባት መታገላቸውን አጠናክረው ቀጠሉ። በዚያ ግርግር መሃል ፕንዙብ የሚሰርቁ ኪስ አውላቂዎችም ቁጥር ተበራክቶ ነበር።

እንደዚያ ባለ እጅግ አስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ቤተ-እስራኤላውያንን የጫኑ አውቶብሶች ቀስ በቀስ ከኤምባሲው በመውጣት ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ በሰልፍ መትመም ጀመሩ። በሺህ የሚቆጠሩ ቤተ-እስራኤላውያን ደግሞ እዚያው ኤምባሲው ቅጥር ግቢ ውስጥ ሆነው ተራቸውን መጠባበቅ ተያያዙ።

- ምዕራፍ አስራ አራት -

ኦፕሬሽን ሀላፊን እየተካሄደ ነው ጭብጨባ፣ ሆታና እውነተኛ ደስታ

ከዓርብ ግንቦት 24 እስከ ቅዳሜ ግንቦት 25 ቀን 1991ዓ.ም

ከአዲስ አበባ የተነሳው የመጀመሪያው አውሮፕላን ቤንጎሬይ ዓለምአቀፍ አየር ማረፊያ ሊደርስ የደቂቃዎች ዕድሜ ሲቀረው ጠቅላይ ሚኒስትር ይስሃቅ ሻሚር፣ ሞሼ ኤርዮንስ፣ ዴቪድ ሌቢ፣ አርያን ሻርን፣ ኢሁድ ባራክ፣ እና ሌሎች ጥሪ የተደረገላቸው የእስራኤል ከፍተኛ ባለስልጣናት ቤተ-እስራኤላውያንን ለመቀበል በስፍራው ተገኝተዋል።

አውሮፕላኑ ቀስ እያለ ወደ ማረፊያው ዝቅ ማለት ሲጀምር በመቶዎች የሚቆጠሩ ጋዜጠኞችና የቴሌቪዥን ካሜራ ባለሙያዎች መቀረፀ ድምፆቻቸውንና ካሜራቸውን ደግነው መራወጥ ጀመሩ።

ጠቅላይ ሚኒስትር ይስሃቅ ሻሚርም በባለሥልጣኖቻቸው ታጀበው ወደ አውሮፕላኑ አሩኑ። አየር ማረፊያው በእንቅስቃሴ ተሞላ። ምክ. ቶኪ. የያዙ የአየር ማረፊያው ሠራተኞችና የእስራኤል መከላከያ ባልደረቦች፤ እንዲሁም የጂዊሽ ኤጀንሲ የቀጠራቸው በመቶዎች የሚቆጠሩ ሰራተኞች በደስታ ስሜት ተውጠው አስገራሚውን ክስተት ለወዳጅ ዘመዶቻቸው ለመንገር ሞባይል ስልኮቻቸውን መጠቀሙን ጀመሩ።

የአውሮፕላኑ በር ተከፍቶ ፓይላቱ ከወረደ በኋላ በመገረምና ግራ በመጋባት ስሜት የተዋጡት ኢትዮጵያውኑ ቤተ-እስራኤላውያን ሲወርዱ አካባቢው ጭብጨባና እውነተኛ ደስታ እየገነነበት መጣ።

ጠቅላይ ሚኒስትር ይስሃቅ ሻሚርና አፕሪሎን ከቴላቪቭ ማዘዣ ጣቢያ ባዋናነት ሲመሩ የነበሩት ሌተና ጀኔራል ኢሁድ ባራክ ወደ አ ቀርበው ቤተ-እስራኤላውያኑን እየጨበጡ አቀባበል ማድረግ ጀመሩ።

በስሜት የተሞሉት ይስሃቅ ሻሚር ሁለት የሰባትና የአስር ዓመት ዕድሜ ያላቸውን ሕፃናት ታቅፈው “እነዚህ ከብዙ ሺህ ዓመት በፊት ከሃገራቸው ወጥተው የነበሩ የአይሁድ ማህበረሰብ አባላት ናቸው። ከብዙ ሺህ ዓመት ቆይታ በኋላ ወደ እውነተኛዋ ሀገራቸው ተመልሰዋል። እንኳን ደህና መጣችሁ እላለሁ” ሲሉ ተናገሩ። ይሄኔ ጭብጨባውና ሆታው ቀለጠ።

በርካታዎቹ ተጓዥ ቤተ-እስራኤላውያን ጂንስ ሱሪ፣ ሹራብ፣ ቲሸርት እና ጃኬት ያደረጉ ሲሆን፣ እድሜያቸው ገፋ ያለ ሴቶችና ወንዶች ደግሞ ከሸማ የተሰራ የኢትዮጵያ ባህል ልብስ ለብሰዋል። ሕፃናቱ ከኢትዮጵያ ሲነሱ ለመለያነት ግንባራቸው ላይ በፓርክር የተፃፈባቸውን ቁጥር እንኳን አላጠፉትም። ሁሉም ተጓዦች ከፊት ለፊታቸው የተኮለኮሉትን

የጋዜጠኞች ካሜራ እና መቅረፅ ድምፆች በገረሜታ እያዩ ግራ በተጋባ ስሜት ውስጥ ሆነው አልፎ አልፎ ፈገግ እያሉ የሚሆነውን እየተከታተሉ ነው። ቤተ-እስራኤላውያን ጉዞው ቢያደክማቸው ከተቀላቀሉበት አዲስ ሁኔታ ጋር ራሳቸውን ለማስማማት እየጣሩ እንደሆነ የሚታይባቸው ስሜት ያሳብቅ ነበር።

ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ደግሞ ከኢትዮጵያ ባለስልጣናት ጋር በተደረገው ስምምነት መሰረት ከቦሌ የተነሳው ሁለተኛው አውሮፕላን ደረሰ። እናም ከመጀመሪያው አውሮፕላን ትንሽ ራቅ ብሎ ቆመ።

ሌተና ጀኔራል ኢሁድ ባራክ ወደ ጠ/ሚኒስትር ይስሃቅ ሻሚር ጆሮ ጠጋ ብለው በሹክሹክታ “አሁን ሁለት ሺህ ቤተ-እስራኤላውያንን አንጉዘናል ማለት ነው። እስከ እኩለ ለሊት ድረስ አምስት ሺህ ቤተ-እስራኤላውያንን ማንጓዝ እንችላለን። ከዚያ በኋላ ደግሞ ነገ ጠዋት ሌሎቹ ይመጣሉ ማለት ነው” ሲሉ ነገሯቸው።

ይስሃቅ ሻሚር የጀኔራሉን ገለፃ ሲያዳምጡ ከቆዩ በኋላ ቀና ብለው “ማለዳ ላይ ኦፕሬሽኑን ማጠናቀቅ እንችላለን?” ሲሉ ጠየቋቸው።

“አዎን፤ ነገር ግን የኢትዮጵያ መንግስት የጣለው የሰዓት ዕላፊ ገደብ ስላለ በምሽት ኦፕሬሽኑን ማካሄድ ያስቸግራል። ከዚህ ሌላ አንድ ስህተት ቢከሰት ጥሩ አይደለም ከሚል ስጋት እንጂ ዛሬውኑ ማጠናቀቅ እንችላለን” አሉ።

የእስራኤል አየር ሃይል ዋና አዛዥ ጀኔራል ኤቪያ ቢኒኑን ወሬ ለመቃረም በአውሮፕላን ጣቢያው የተሰባሰቡት የእስራኤል ጋዜጠኞችና ሚዲያዎች ኦፕሬሽኑ እስኪጠናቀቅ ድረስ ምንም ዓይነት ነገር ትንፋሽ እንዳይሉ አሳሰቧቸው። አክለውም ከዚህ ቀደም ውስጥ ለውስጥ

የተላለፈው ትዕዛዝና ሳንሱር የፀና መሆኑንና ጋዜጠኞችም ይህንኑ ኃላፊነት መወጣት እንዳለባቸው አስጠነቀቋቸው።

ይህ ትዕዛዝ ያበሳጨው እንደ ጋዜጠኛ "ክስተቱን እኛ እንዳንዘግብ ብንከሰክልም፣ የቢቢሲ ወርልድ ስርጭት ዜናውን ቀኑን ሙሉ፣ በየሙሉ ሰዓቱ እየዘገበ እኮ ነው" ሲል ተቃውሞውን አሰማ።

"እሱ የእንግሊዝ ዜና አገልግሎት እንጂ የአስራኤል አይደለም እኮ" ሲሉ መለሱለት ጀኔራሉ።

የመጨረሻው ሙከራ

ኢፕራሽን ሰለሞን መካሄዱን ቀጥሏል። የኢትዮጵያ መንግስት ባለሥልጣናት አዲስ አበባ የሚገኘው የአስራኤል አምባሳደር አሸር ናአም 35 ሚሊዮን ዶላር ወደ ኢትዮጵያ መንግስት አካውንት መግባቱን እንዲያረጋግጥላቸው እየወተወቱት ነው።

ካሣ ከበደ የሰጣቸው አካውንት ቁጥር ትክክለኛ አለመሆኑን የተረዱት የአስራኤል ዲፕሎማቶች በኒዮርክ ሲቲ ባንክ የሚገኘውን ትክክለኛውን የኢትዮጵያ መንግስት አካውንት ለማወቅ ጥረት ማድረጋቸውን ቀጥለዋል።

ካሣ ከበደ ግን በተረጋጋ ስሜት ውስጥ ሆኖ "እኔ የሰጠኳችሁ ቁጥር ልክ አይደለም እያላችሁ ነው። በዓለም የታወቀ የሰላላ ድርጅትና ሰላዮች አሏችሁ አይደል? ለምንድነው እነሱን የማትጠይቁት" እያለ በኦሪ ሉብራኒ እና በባልደረቦቹ ላይ ማፈዙን ቀጥሏል።

በካሣ የሚያበሳጭ ንግግር ትዕግስቱ ያለቀበት ኦሪ ሉብራኒ እሱ የሚናገረውን ሰምቶ እንዳልሰማ ለመምሰል እየጣረ በኢትዮጵያ የአሜሪካ

ጉዳይ ፈፃሚ ቦብ ሁዴክ ስልክ መደወል ቀጠለ። ቦብ ስልኩን ሲያነሳለት አሜሪካውያኖች የኢትዮጵያን የኒዮርክ ባንክ አካውንት ቁጥር በማፈላለግ እንዲተባበሯቸው ተማፀነው።

ኢትዮጵያኑ ኦፕሬሽኑ በድንገት እንዲቆም ቢያደርጉ ሌላ ውጥንቅጥ ውስጥ እንደሚገባ የታየው ቦብ ሁዴክ፣ “የኢትዮጵያን ባንክ አካውንት ሊያውቅ የሚችል ማነው?” እያለ ለጥቂት ደቂቃ በሃሳብ ሲብሰለሰል ከቆየ በኋላ አንድ ሰው ትዝ አለው። ምክትል ጠቅላይ ሚኒስትሩ ወሌ ቸኮል። እናም ስልኩን አንስቶ ወደ ወሌ ቸኮል በመደወል ትክክለኛውን የባንክ አካውንት እንዲነግሩት ጠየቃቸው።

ከሰዓታት ጥበቃ በኋላ ወሌ ቸኮል ስልክ ደውሎ ትክክለኛውን ቁጥር ለቦብ ሁዴክ ነገረው። ቦብ ሁዴክም ወዲያውኑ ለአምባሳደር አሸር ናአም ደውሎ ትክክለኛውን አካውንት ቁጥር አሳወቀው።

በግልግል ስሜት ተንፈስ ያለው አምባሳደር አሸር ናአም አመሻሽ ላይ ትክክለኛውን ቁጥር ሊነግረው ለገሰ። ባራኪ ስልክ ደወለ። ሆኖም ገሰኪ ባራኪ ከኢትዮጵያ የተጓዙትን ቤተ-እስራኤላውያን ለመቀበል ወደ ቤንጎሪ አየር ማረፊያ ሄደው ስለነበር በስልክ ሊያገኛቸው አልቻለም። ይሄኔ ቤት ውስጥ የነበረችውና ስልኩን ያነሳችው የ13 ዓመት ልጃቸው መልዕክቱን እንድትቀበለውና ኒውዮርክ ላለው የአይሁዳውያን ኤጀንሲ እንድታስተላልፍ አዘዛት።

አምባሳደር አሸር ናአም የነገሯትን ቁጥር የተቀበለችው የ13 ዓመቷ ታዳጊ በተሰጣት ስልክ ቁጥር ወደ ኒውዮርክ በመደወል የባንክ አካውንቱን በኒዮርክ ለሚገኘው የአይሁድ ኤጀንሲ ባልደረባ አስተላለፈች። በዚህ ተግባሯም በሺህ የሚቆጠሩ ኢትዮጵያውያን አይሁዶችን መፃፂ ዕድል የመወሰን ታሪካዊ ኃላፊነቷን ተወጣች።

ወርቃማዋ ኢየሩሳሌም

የእስራኤል ጃምቦ ጀት አውሮፕላኖች በቤንጎሪ አየር ማረፊያ በተከታታይ እያረፉ መንገደኞችን ማራገፋቸውን ቀጥለዋል። በአየር ማረፊያው ያለው ግርግርም እየጨመረ ሄዷል። የእስራኤል መከላከያ ሰራዊት አባላት አውሮፕላኖቹ ላራገፏቸው ቤተ-እስራኤላውያን ከረማላ፣ ብስኩት እና ቡና እያደሉ ወደ ጊዜያዊ ማቆያ ካምፕ በሚወስዷቸው አውቶብስ ላይ እያሳፈሯቸው ነው።

ሰማያዊና አረንጓዴ ቀለም በተቀባው ጭራው ላይ በቀይ ቀለም “ካርጎ አውሮፕላን” የሚል ፅሁፍ የተፃፈበት የእስራኤል አየር መንገድ ንብረት የሆነ 747 ጃምቦ ጀት በርካታ መንገደኞችን እያወረደ ነው። በስፍራው የተገኙት የእስራኤል ባለስልጣናት የኢትዮጵያ መንግስት ከፈቀደላቸውና በሚያዝያ ወር ከተጓዙት አንድ ሺህ ፈላሻዎች በተጨማሪ፣ በአንድ ጊዜ 1778 ቤተእስራኤላውያን ማጓጓዝ የመቻላቸውን ታሪካዊ ክስተት እያወጉ ነው።

በዚህ ጃምቦ ጀት አውሮፕላን ውስጥ ከተሳፈሩት ተጓዦች ውስጥ አብዛኞቹ ሕፃናት ናቸው። እነዚህ ሕፃናት የአይሁዳውያን የጋራ ኮሚቴ የተሰኘው የአሜሪካ ተቋም በአዲስ አበባ ባቋቋመው አንደኛ ደረጃ ት/ቤት ውስጥ ሲማሩ የነበሩ ናቸው። ተጓዦቹ ከአዲስ አበባ ሲነሱ የአውሮፕላኑ አብራሪ በእስተርጓሚው በኩል ወደ ኢየሩሳሌም እየተጓዙ መሆኑን እንዲነገራቸው ሲያደርግ ሕፃናቱ በደስታ ስሜት ተሞልተው በእብራይስጥ ቋንቋ “ኢየሩሳሌም በወርቅ የተሰራችው የወርቅ ከተማ” የሚለውን ተወዳጅ መዝሙር እየዘመሩ ነበር የተጓዙት።

ግዙፉ ጃምቦ ጀት አውሮፕላን አየር ማረፊያው አርፎ መንገደኞቹን ወደሚያወርድበት ቦታ በማምራት ላይ እያለ ነበር ሴሚክ ዴኔቲዝ

ከካሊፎርኒያ ወደ ቡልጋሪያ፤ ከቡዳፔስት ወደ እስራኤል የሚጓዙ ሩሲያውያን እይሁዶች አውሮፕላን ቤንጎሪ አየር ማረፊያ የደረሰው። ሴሜክ ዴኔቲዝ ከአውሮፕላኑ እንደወረደ ከአየር ማረፊያው ኃላፊዎች ጋር ከተነጋገረ በኋላ ወደ ግዙፉ ጃምቦ ጀት ነበር ያመራው። እናም ጃምቦ ጀቱ ውስጥ ገብቶ ቤተ-እስራኤላውኑን "እንኳን ደህና መጣችሁ!" ማለት ቻለ።

ወዲያው ጃምቦ ጀቱ ውስጥ የነበሩት መንገደኞች መውረድ ጀመሩ። ይሄኔ እዚያው አውሮፕላን ላይ የወሰደች እናት አየር ማረፊያው ውስጥ በተጠንቀቅ ላይ በነበሩ የሕክምና ባለሙያዎች እየተረዳች ወደተዘጋጀላት እምቡላንስ ተጭና ወደ ሆስፒታል ተወሰደች። በዚህ ጊዜ የአራሷ ልጅ አባት በዚያው እምቡላንስ ተሳፍሮ ወደ ሆስፒታል ሲያመራ መታየቱ ለብዙ ፊልም አንሺ የካሜራ ሰዎች ትኩስ ወሬ ሆኖ ነበር።

በዚያው ቅፅበት ነበር ሁለት ጃምቦ ጀቶች ከወርቃማዋ ኢየሩሳሌም አየር ማረፊያ ተነስተው ወደ አዲስ አበባ ያመሩት።

••

••

••

••

አርብ ከሰዓት በኋላ

በአዲስ አበባ የነበረው የኦፕሬሽን ሰላምን ተልዕኮ በተለያዩ ምክንያት እየተጓተተ ነው። ከቦሌ አየር ማረፊያ የኦፕሬሽኑን አመራር ሲሰጥ የነበረው አሚር ማይሞን ከሰዓታት በኋላ በሺህዎች የሚቆጠሩ ቤተ-እስራኤላውያንን ለጉዞ ዝግጁ እንዲሆኑ እንደሚያደርግ ቃል ገብቶ፤ የእስራኤል አየር ኃይል እንዲታገሱት ነግሯቸው ነበር።

አሚር ማይሞን ቃል ቢገባም፤ በአንበሳ አውቶብሶች ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ የሚጓዙት ቤተ-እስራኤላውያን ቁጥር ግን እጅግ በጣም ቀንሶ

ነበር። ሚኒ ፋልድማን በበኩሉ የኤምባሲው ዙሪያና አካባቢን ጭምር የሞሉት ከሃያ ሺህ በላይ የሚሆኑ የአዲስ አበባ ነዋሪዎች ወደ ቅጥር ግቢው ለመግባት እየፈጠሩት ባለው መጨናነቅና ግፊት ምክንያት ኦፕሬሽኑ እንዳይስተጓጎል እየሰጋ ነው።

አሚር ማይሞን ግን ከሌሎቹ በተለየ መልኩ ተስፋ ሰንቋል። አሚር ተስፋ የሰነቀው፣ ጉዞው እንዳይቀላጠፍ እንቅፋት የፈጠሩት የአዲስ አበባ ነዋሪዎች የሰዓት እላፊ ገደቡ ሲደርስ ወደ ቤታቸው ይጎባሉ በሚል ነበር።

ቦሌ አየር ማረፊያ ያረፉት በርካታ አውሮፕላኖች ተጓዦቹን ቤተ-እስራኤላውያን እየተጠባበቁ ነው። አውሮፕላን ማረፊያው ቀደም ብለው ባረፉ አውሮፕላኖች ስለተሞላ ሁለት የእስራኤል አየር ኃይል ጃምቦ ጀቶች በአዲስ አበባ ሰማይ ላይ ለማንገርብ ተገደዋል።

ማዘዣ ጣቢያቸውን በቦሌ አየር ማረፊያ አንደኛው ጥጋት በተከሉት ድንኳን ውስጥ ያደረጉት ጀኔራል ሻሻክ መንገደኞችን እየጫኑ እንዲሁም እያንዣበቡ ያሉት አውሮፕላኖች አርፈው እስኪነሱ ድረስ፣ ኢሁድ ባራክ በደቡብ እስራኤል አየር ኃይል ቤዝ ለጉዞ የተዘጋጁት አምስት አውሮፕላኖች እንዳይንቀሳቀሱ ትዕዛዝ ይሰጡ ዘንድ ጠየቁ።

ይህ ከሆነ ከሰዓታት በኋላ ቤተ-እስራኤላውያንን ያሳፈሩት ሶስት አውሮፕላኖች ወደ እስራኤል ጉዞ ሲጀምሩ፣ የእስራኤል አየር ኃይል ወታደሮች ማጓጓዣ የሆኑ ሌላ ሁለት 747 ጃምቦ ጀት አውሮፕላኖች ቦሌ አየር ማረፊያ ሜዳ ላይ አረፉ።

ይኼኔ ጉዞውን በቅርበት ሲከታተሉ የነበሩ የኢትዮጵያ ባለስልጣናት በጃምቦ ጀቶቹ አውሮፕላኖች ግዙፍነት ተደናገጡ። እናም....አየር ማረፊያው ይህንን መሰል ግዙፍ አውሮፕላኖች አርፈውበት እንደማያ ውቅ፣ እስራኤላውያኑ ይህንን መሳይ ግዙፍ አውሮፕላን ዳግመኛ ቦሌ

አየር ማረፊያ ላይ ለማሳረፍ ቢሞክሩ ኦፕሬሽኑን በአጠቃላይ ሊያስቆሙ እንደሚችሉ በመግለፅ ለአራ ሰባት ቅሬታቸውን አሰሙ። አራ ሰባት ቅሬታቸውን በመቀበል የጃምቦ ጀቲቱ ጋራ እንደማይደገም ቃል ቢገባላቸውም፣ ሄርኩለስ C — 130 የተሰኙት ግዙፎቹ አውሮፕላኖች ግን ወደ አዲስ አበባ ማምራታቸውን አላቆሙም ነበር።

“ምንም ዓይነት መሰናከሎች አያቆሙንም”

ሥጋትና ፍርሃት በነገሰባት አዲስ አበባ ሥርዓት አልበኝነት እና ዝርፊያ እንዳይከሰት በሚል መንግስት የሰዓት እሳፊ ገደብ ጥሏል። ይህ የሰዓት ሰላፊ ገደብ እየተቃረበ ሲመጣ ከእስራኤል ኤምባሲ ወደ ቦሌ መንገደኞችን ሊያጓጉዙ የነበሩ የአንበሳ ሾፌሮች ተመካከረው የሥራ ማቆም አደረጉ።

በዚያ ሰሞን ከምሽቱ ሦስት ሰዓት በኋላ በአዲስ አበባ ሲንቀሳቀስ የተገኘን ሰው ፖሊስ ተኩሶ እንዲገድል ሥልጣን ተሰጥቶታል የሚል ወሬ ይናፈስ ነበር። በዚህ የተነሳ የአንበሳ አውቶብስ ሾፌሮች ከምሽቱ ሁለት ሰዓት ላይ ሥራ በማቆማቸው ማንም አልተበሳጨባቸውም።

ጄኔራል ሻሻካ የሾፌሮቹን የሥራ ማቆም እንደሰማ ቤተ-እስራኤላውያኑ ከእስራኤል በመጡና ከሁለት መቶ በላይ በሚሆኑ ኮማንዶዎች ታጅበው በእግራቸው ወደ ቦሌ እንዲሄዱ ለማድረግ አስቦ ነበር። አሊ አሊዛሪ ግን ይህንን ሃሳቡን ተከላከለ። የጄኔራሉን ሃሳብ ውድቅ ያደገው አሊ አሊዛሪ ለችግሩ መፍትሄ ለማግኘት የደህንነት ሚኒስትሩ መርሻ ቀፀላ እና የአንበሳ ከተማ አውቶብስ ዲፖ ሥራ አስኪያጅ በተገኙበት የሥራ ማቆም አድማ ካደረጉት ሾፌሮች ጋር ለመነጋገር ነበር የጣረው።

አሊ አላዛሪ ስለተፈጠረው ችግር ያነጋገራቸው የእንበሳ አውቶብስ ሥራ አስኪያጅ “አውቶብሶቹ ከምሽቱ ሁለት ሰዓት በኋላ እንዲንቀሳቀሱ አልፈቅድም፤ ይህ ሕገ-ወጥ ድርጊት ነው” ሲሉ ነበር ተቃውሞአቸውን ያሰሙት።

በዚህ ምላሻቸው በንዴት የጠፈው አሊ አላዛሪ መርሻ እና የእንበሳ አውቶብስ ሥራ አስኪያጅ ላይ በጋይላ ቃል ደነፋባቸው። “...ልትገነዘቡት የሚገባችሁ አንድ አውነት ቢኖር ‘ይህንን’ ኦፕሬሽን ምንም ዓይነት መሰናክል እንደማያቆሙት ነው። በፍፁም ልታቆሙን አትችሉም” አላቸው።

“እኔ ምንም ማድረግ አልችልም፤ እነርሱ ይገድሉኛል። ተረዱኝ” አለ ሥራ አስኪያጁ።

“ልነግርህ የምፈልገው አንድ ነገር ቢኖር ሹፌሮቹ ሥራቸውን እንዲቀጥሉ ትዕዛዝ እንድትሰጥ ነው። ይህንን ካላደረግክ ደግሞ የራሴን ሹፌሮች እምጥቼ ሥራውን አስቀጥለዋለሁ። ከዚያ በኋላ ከአንተ ጋር ስለምንም ጉዳይ እንነጋገርም” ሲል አሊ አላዛሪ ሥራ አስኪያጁን አስጠነቀቀው።

አሊ አላዛሪ ይህንን ብሎ አላበቃም። ወደ ሥራ አስኪያጁ ጠጋ ብሎ ሁለት ሺህ ዶላር በስጦታ መልክ ኪሱ ውስጥ ሸጎጥ አደረገለት። ሥራ አስኪያጁ ጉርሻውን ካገኘ በኋላ አንዲትም ቃል ትንፋሽ ሳይል ተያይዘው ከቢሮው ወጡ። አሊ አላዛሪ ከሥራ አስኪያጁ ቢሮ እንደወጣ ሥራቸውን አቁመው ወደቤታቸው ለመሄድ እየተዘጋጁ ያሉት ሹፌሮች ሰብሰብ ብለው ወደቆሙበት ሥፍራ ነበር ያመራው። እናም ለሹፌሮቹ በነፍስ ወከፍ 50 ሃምሳ ዶላር በጉርሻ መልክ ከፈላቸው።

ከዚያም “አሁን ሁላችሁም ወደየአውቶብሶቻችሁ ግቡ። በሞተረኞች

ታጅባችሁ ተጓዦቹን ከኤምባሲ ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ የማመላለሱን ሥራችሁን ትቀጥላላችሁ። ከአሁኗ ደቂቃ ጀምሮ በእኔ አመራር ስር ናችሁ። የሚያሳስባችሁ ነገር አይኖርም። ምንም ዓይነት የሰዓት ዕላፊ ገደብ አያቆመንም። ሥራችሁን ቀጥሉ" ሲል አዘዛቸው።

አሊ አላዛሪ ይህንን ሲናገር የሚገጥመውን ችግር ለመከላከል ወይም ፖሊሶቹ ወደ አውቶብሶቹ እንዳይተኩሱ ለማድረግ የሚያስችል ትዕዛዝ እንዳልተሰጠ ሳያውቅ ቀርቶ አይደለም። ይሁን እንጂ አውቶብሱን ለሚያጅቡ ሞተረኞች ጠቀም ያለ ገንዘብ ለመክፈል ተስማምቶ ነበር። በእነዚህ አጃቢ ሞተረኞች ተማምኖ ነበር ሾፌሮቹ ሥራቸውን እንዲቀጥሉ ያደርጋል ብሎ ያመነበትን ንግግር ያደረገው።

አሊ አላዛሪ ሾፌሮቹ ስራቸውን እንዲቀጥሉ ካደረገ በኋላ በቀጥታ ያመራው ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ ነበር። እዚያ እንደደረሰም የእስራኤል ልዩ ጦር አባላት የሆኑ መኮንኖችን በመሰብሰብ፣ በሰዓት ዕላፊ ሰበብ በኤርፖርቱ የሚካሄደውን እንቅስቃሴ ሊያስቆሙ የሚሞክሩ የፖሊስም ሆነ ወታደራዊ ባለስልጣናት ከመጡ ከተቻለ በንግግር፣ ካልተቻለ ደግሞ ገንዘብ በመስጠት አፕራክሱን ከመደናቀፍ የሚታደግ ስልት እንዲጠቀሙ አሳስባቸው። ከዚያም በኤርፖርቱ አንድ ጥጋት በሚገኝ ድንኳን ውስጥ ሆነው አመራር ከሚሰጡ የእስራኤል ጄኔራሎች ጋር ተቀላቀለ።

ምሽቱ እየገፋ ነው። አፕራክሱን የሚያደናቅፍ ምንም ችግር ሳያጋጥም ሰአታት መንጎዳቸውን ቀጥለዋል። በኤርፖርቱ አካባቢ የሚገኙት አፕራክሱን የሚያስተባብሩትና ጥበቃ የሚያካሂዱት የእስራኤል ጦር ልዩ ኃይል አባላት ወደ እነሱ የመጣ ሰው ስላልነበር ጉዞ እንዲከፍሉ የተሰጣቸውን ገንዘብ አልተጠቀሙበትም።

ለዓቱ የበለጠ እየገፋ ሲሄድ ግን የአውቶብሶቹ ሾፌሮች ማጉረምረም

ጀመሩ። መንገደኞቹን ኤርፖርት ካደረሱ በኋላ ወደ ኤምባሲ ሲመለሱ አንድ የእስራኤል አውሮፕላን ቁኖ ያመጣውን በካርቶን የታሸገ ውሃ “ይዛችሁ ሂዱ” ቢባሉ አሻፈረኝ አሉ።

የእስራኤል አየር ኃይልና የኦፕሬሽኑ ዋና አዛዥ የሆኑት ጀኔራል ናቹማ ራሳቸው በአካል ተገኝተው ያንኑ ትዕዛዝ ለጆፌርቹ ቢሰጡም ተቀባይነት አላገኙም። ይኼኔ ጀኔራሉ ድንኳን ውስጥ ተቀምጦ እያንዳንዱን እንቅስቃሴ ከሚከታተለው አሊ አሊዛሪ ጋር ተመካከሩ።

ጀኔራሉ የገጠማቸውን ችግር በፅሁፍ ያደመጠው አሊ አሊዛር፣ የታሸገውን ውሃ ለማጓጓዝ ፈቃደኛ የሆኑ እሽከርካሪዎች ካርቶኖቹን ሲጭኑ አንድ መቶ ብር ለሁለት ተቀጾ ግማሹ፣ ውሃውን ኤምባሲ ሲያደርሱ ደግሞ የተቀደደው ቀሪው ግማሽ ብር እንዲሰጣቸው ቢደረግ ያለአንዳች ችግር የተራንስፖርቱ እንቅስቃሴ ይቀጥላል የሚል የመፍትሄ ሃሳብ አመነጨ።

አሊ አሊዛሪ “ይህንን መሰሉን ብልሃቶችና ስልቶች ካልተጠቀምክ እንዲህ ያለውን ታይቶ የማይታወቅ ግዙፍ ኦፕሬሽን ማካሄድ እንደማይቻል በመገንዘቤ ነው ያንን ሃሳብ ያመነጨሁት። በእርግጥም ምንም ዓይነት መሰናክሎች አያቆመንም፣ ያልኩት ተሳክቶልኛል” ይላል።

ማይክል ሽናይደርም “...የችግሮችን መፍትሄ በማመንጨት ተወዳዳሪ የለውም” ሲል ነበር ስለ አሊ አሊዛሪ ብልህነት ምስክርነቱን የሰጠው።

ያልተቀናጀ ተፃምራት

ምሽቱ እየገፋና የሦስት ሰዓቱ የሰዓት ዕላፊ ገደብ ሲቃረብ የኤምባሲው መዳረሻ መንገዶችና የግቢውን ዙሪያ ከበው የነበሩ የአዲስ

አበባ ነዋሪዎችና ፈላሻ ሙራዎች ወደየቤታቸው መመለስ ጀመሩ።

ቀኑን ሙሉ በትርምስና በሁከት ሲታመስ የነበረው አካባቢ ቀስ በቀስ ጭር እያለ ሲሄድ ሚኪ ፋልድማን በኢትዮጵያ ምድር የመጨረሻዋን ሰንበት ሊያሳልፍ መሆኑን እያሰበ፣ በድካም የዛለውን ሰውነቱን ዘና ለማድረግ የተለያዩ መዝሙሮችን መዘመር ጀመረ። የጦርነት ስጋት በተጫጫናት፣ የሰዓት ዕላፊ ገደብ በተጣለባትና የውሾች ጩኸት ብቻ ገና በሚሰማባት በዚያች ሰዓት ወደ እስራኤል የመጓዝን ተስፋ የሰነቁ ቤተ-እስራላውያን ብቻ ነበሩ ወደ ኤምባሲው ለመግባት በትዕግስት እየተጠባበቁ ያሉት።

ሰዓቱ ወደ እኩለ ለሊት ሲጠጋ ኤቪን ሚዛርየቪች የኤምባሲውን ቅጥር ግቢ ዋና በር ሙሉ በሙሉ ብርግድ አድርጎ ከፍቶ ከግቢው ውጪ ሆነው ሲጠባበቁ የነበሩ ከ5 ሺህ በላይ ቤተ-እስራኤላውያን ወደ ኤምባሲው እንዲገቡ ፈቀደላቸው። ጭርታ ነግሶበት የነበረው የኤምባሲው ቅጥር ግቢ ወዲያውኑ ድብልቅልቁ ወጣ። ወደ አውሮፕላን ጣቢያ የሚሄድ ተጓዦችን ማንነት ለማጣራት በግቢው ተቋቁመው የነበሩ ኬላዎች በሙሉ ወደ ግቢው በዘለቁት ቤተ-እስራኤላውያን ትርምስ ፈራረሱ።

ግቢው ውስጥ በተፈጠረው ትርምስ የተነሳ ሕፃናት በግፊያ ተጨፈላልቀው ሊሞቱ፣ ከወላጆቻቸውም ሊለያዩ ይችላሉ የሚል ስጋት የገባቸው ሚኪ ፋልድማን እና ኮቢ ፍሬድማን ከእስራኤል የመጡ በጎ ፈቃደኞች ጋር በመሆን ቤተ-እስራኤላውያኑን ስርዓት ለማስያዝ ይራወጡ ጀመር። እነ ሚኪ ፋልድማን ለወራት ሲንከባከቧቸውና የሒብሩ ቋንቋ ሲያስተምሯቸው የነበሩትን ቤተ-እስራኤላውያን በቆመጥ እየደበደቡ አደብ እንዲገዙና ሰልፍ እንዲይዙ አደረጓቸው።

ትርምሱ ጋብ ካለ በኋላ ሳንድዊች፣ ውሃ እና ብርቱካን ለቤተ-

እስራኤላውያን መታደል ቀጠለ። በኤምባሲው ውስጥ ለሥራ የተመደቡ እስራኤላውያን እና አሜሪካውያን በጎ ፈቃደኞች በድካም የዛሉ ቢሆኑም የተጣለባቸውን ኃላፊነት በፅናት ለመወጣት ተግተው መስራት ቀጠለ። ለጥቂት ደቂቃዎች ተፈጥሮ የነበረውን ትርምስምስ ተቆጣጥረው የተጓዦቹን ቤተ እስራኤል ማንነት አጣርተው እንዲጠባበቁ አደረጉ።

በዚህ ቀን ለሊት ማለትም ከእኩለ ለሊት በኋላ ከኤምባሲው ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ፣ ከቦሌ አየር ማረፊያ ወደ ኤምባሲ መንገደኞቹን የማጓጓዙ እንቅስቃሴ መቀጠሉ “እግዚአብሔር አምላክ ኦፕሬሽን ሰላምን ይላካ ዘንድ ተዓምር እየሰራ ነው” ብለው እንዲያስቡ አደረጋቸው። በእርግጥም ቀኑን ሙሉ ያልተቀናጁ፣ ነገር ግን ድንቅ ተዓምራቶች እየተከናወኑ ነበር።

ምን ቢፈጠር ተልዕኮውን ሊያደናቅፍ ይችላል?

እስራኤላውያን እና አሜሪካውያን በዚያ ድቅድቅ ጨለማ ቦሌ አየር ማረፊያና ኤምባሲው ቅጥር ግቢ በመገኘት ቤተ-እስራኤላውያኑን ወደ ቅድመ አያቶቻቸው ሀገር በማጓጓዝ ስራ ላይ ተሰማርተዋል።

የእስራኤል ዲፕሎማቶችና የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ባልደረቦች አዲስ አበባ ሒልተን ሆቴል በሚገኘው የእስራኤል አምባሳደር አሸር ናአም መኖሪያ ሺላ ታድመው ሌሊቱን በደስታ እያሳለፉ ነው። ለብቻው የሺሻስ ሪጋል ጠርሙስ ያጋባው ካሳ ከበደም አብሯቸው ነው።

በመጠጥና ጭንቀት የናወዘው ካሳ ከበደ ከእስራኤላውያኑ ዲፕሎማቶች ጋር ይቀላለዳል። “እኔ ከእስራኤል ሕዝብ ጋር የተለየ ቁርኝት ያለኝ ሰው ነኝ። በዓለም ታሪክ ታይቶ የማይታወቀውን ይህ ግዙፍ የማጓጓዝ ተግባር በስኬት እንዲቀጥል በማድረግ ረገድ ብዙውን ሥራ የሰራሁት እኔ ነኝ” እያለ ሥራውን እንዲያውቁለት ለማድረግ

እየጣረ ነው።

ካሳ ከበደን በሚገባ የሚረዳው አሸር ናለም ካሳ ፅኑ እና ደስተኛ ለመሆን ይሞክራል እንጂ ነፍሱያው በጭንቀትና በሐዘን ብዛት ተቆራምዳለች። ወደ ኢትዮጵያ መንግስት ባንክ እካውንት ይተላለፋል የተባለው መተላለፉን እርግጠኛ ባለመሆኑ ተጨንቋል። አሁንም ገንዘቡ በፍጥነት በሚዘዋወርበት መንገድ ላይ መነጋገር ይፈልጋል” ይላል።

ካሳ ከበደ የገንዘቡን መተላለፍ ለማረጋገጥ በተደጋጋሚ በጣረ ቁጥር አንዳንዶቹ የእስራኤል ባለስልጣናት ከጨዋታ ውጪ ሊያደርጉት ያስባሉ። ይህን ማድረግ ደግሞ የምትፈልገውን ነገር ስታገኝ ለዚያ ስኬትህ ምክንያት የሆነውን ባለውለታህን ያለ አንዳች ምስጋና እንደመወርወር ያለ ጨካኝ ቁማር ጨዋታ መስሎ ስለሚሰማቸው ስሜታቸውን አምቀው ለመያዝ ይገደዳሉ። እንዲያ የሚያደርጉት ለካሳ ብለው አልነበረም። ይህ ኦፕሬሽን ቢደናቀፍና ባይሳካ ምን ማድረግ እንዳለባቸው መንገድ የሚያሳያቸው ካሳ ከበደ ነው ብለው ስለሚያምኑ ብቻ ነው።

ይህንን ሁሉ እያወቁ ለካሳ ከበደ አስፈላጊውን ድጋፍ እና እገዛ የሚያደርጉለት ኡሪ ሉብራኒ እና አምባሳደር ናለም ብቻ ናቸው። ካሳ ከበደም እውነተኛ ወዳጆቹ መሆናቸውን ጠንቅቆ ስለሚያውቅ ስጋቱን የሚነግራቸው ለእነርሱ ብቻ ነው። “እናንተ እዚህ ትታችሁኝ ከሄዳችሁ አማፅያኑ እንዳገኙን ይገድሉኛል” ሲል የሚሰማውን ጭንቀት ለኡሪ ሉብራኒ ገለፀለት።

ኡሪ ሉብራኒ እና አምባሳደር አሸር ናለም በጉዳዩ ላይ በጥልቀት ከተነጋገሩበት በኋላ ካሳ ከበደን ወደ እስራኤል ሀገር ለመውሰድ ወሰኑ። ይህ ውሳኔ ሉብራኒ ከወር በፊት ለካሳ ከበደ የገባለትን ቃል እንዲጠብቅ አስቻለው።

አፕራሽን፡ እየተካሄደ ባለበት በዚያ ወቅት እንዳንድ እስራኤላውያን ለኢትዮጵያ መንግስት ሲከፈል የሚገባውን 35 ሚሊዮን ዶላር ባንክፍል ምን ይመጣል? የሚል ሃሳብ እያራመዱ ነበር። ይህንን ፍላጎታቸውን የተረዳው ኦሪ ሱብራኒ "ይህን የመሰሰ ክህደት ቢፈጸም በአይሁዳውያን ታሪክ ላይ የማይፋቅ ጠባሳ ሊያሳርፍ ይችላል። ይህም ብቻ አይደለም፤ የኢትዮጵያ መንግስት በመጨረሻዋ ሰዓት አፕራሽን ቢቋረጥ ጉዳቱ የከፋ አይሆንምን? ስለዚህ ቃል በገባነው መሰረት ክፍያውን መፈጸምና ለኢትዮጵያ መንግስት ማሳወቅ ይኖርብናል" የሚል አቋም በመያዝ ባንክፍል ምን ይመጣል የሚል አቋም ያራምዱ የነበሩ ዲፕሎማቶች ሃሳባቸውን እንዲሰርዙ አደረጉ።

ማጓጓዙ ቀጥሏል

በአውቶብሶቹ ሞልተው ልክ ከምሽቱ እራት ሰዓት ሲል ፀሌ እየሮ ማረፊያ የደረሱት መንገደኞች፤ ከእስራኤል የመጡት አውሮፕላኖች መሬት አርፈው ሞተር ሳያጠፉ እንዲጫኑ ተደረጉ። ይህም በመሆኑ ከአኩለ ለሊት በኋላ ወደ እስራኤል ያቀኑትን ቤተ-እስራኤላውያንን ቁጥር ሰባት ሺህ አደረሰው።

ይህም ሆኖ ሁኔታውን በቅርበት ይከታተል የነበረው ጀኔራል አሚን ሚሚን አሁንም ከሚፈለገው በላይ ወደ እስራኤል የሚጓጓዙ መንገደኞች እንዳሉ ነበር የተገነዘበው። ምናልባትም ይህ አፕራሽን ከተያዘለት የጊዜ ገደብ የበለጠ ሊወስድና እስከ ቅዳሜና ዕቃድ አጥቢያ ድረስ ሊቆይ ይችላል ብሎ ሰጋ።

ይኸው ሰጋት የገባው ፋሪድማንም ሥራ እንስራም ያሉ ኢትዮጵያውያን ያለ ማቋረጥ ሲሰሩ እንደነበር የሚገነዘብ መሆኑን ገልጾ፤

ሰጥቂት ደቂቃዎች እረፍት እንዲወስዱና በኤምባሲው ካለው ምግብ የተወሰነውን እንዲቀምሱ አደረገ። ከዚያም ኢትዮጵያውያን ወደ ስራቸው እንዲመለሱ ጠይቆ፣ ኦፕሬሽኑ በተያዘለት የጊዜ ገደብ እንዲጠናቀቅ ካደረጉ እስራኤል በአፀፋው ለአገልግሎታቸው በቂ የሆነ ጉርሻ እንደምትሰጣቸው ቃል ገባላቸው።

ይህ ሁሉ እየሆነ ባለበት ወቅት ነው በኦፕሬሽን ሰላምን ውስጥ ያልተካተቱትን ፈላሻ ሙራዎችን ጭምር ማጓጓዝ የሚያስችል የውሳኔ ሃሳብ ቴላቪቭ ከሚገኙ የእስራኤል ባለስልጣናት የቀረበው። አዲስ አበባ ወደሚገኘው እስራኤል ኤምባሲ በመደወል ሁኔታዎች እንዴት እየተከናወኑ እንደሆነ የሚቆጣጠሩት ኢሁድ ባራክ ኃይማኖታቸውን የቀየሩትን ጭምር ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ ለምን እንጥርም ሲሉ ጀኔራል ኡሚር ሚሚን ጠይቀው ነበር። ጀኔራል ኡሚር ሚሚን “ቁጥራቸው ወደ ሦስት ሺህ ይደርሳል። እነሱን ማጓጓዝ እንችላለን። ኤምባሲው የሚያውቃቸውንና ስማቸው በኮምፒውተር የተያዘውን ሁሉ ለማጓጓዝ እንጥራለን” ሲል ነበር ለኢሁድ ባራክ ጥያቄ ምላሽ የሰጠው።

ኢሁድ በዚህ ጉዳይ ላይ የተነጋገሩት ከጀኔራል ኡሚር ሚሚን ጋር ብቻ አይደለም። ቦሌ አየር ማረፊያ ማዘዣ ድንኳን ጥለው ኦፕሬሽኑን ወደሚቆጣጠሩት ጀኔራል ሻሻካ በሳተላይት ስልክ ደውለው በተለያዩ ምክንያት ኃይማኖታቸውን የቀየሩ ፈላሻዎችን ጭምር በጉዞው ማካተት ቢሞክር ጥሩ ነው ሲሉ መመሪያ ቢጤ ሰጧቸው።

በዚሁ ጉዳይ ላይ ከሚካ ፋልድማን ጋር የተወያዩት ጀኔራል ኡሚር ሚሚን “መጀመሪያ ቤተ-እስራኤላውያንን አጓጉዘን እንጨርስና ፈላሻ ሙራዎችን መውሰድ የሚያስችል ዝግጅት እናደርጋለን” የሚል ሃሳብ ላይ ተስማምተው ነበር። ነገር ግን ኤምባሲው ኮምፒውተር ላይ ተመዝግቦ

የሚገኘውና "ባይብል" ተብሎ የሚታወቀው የቤተ-እስራኤሎችን ዝርዝር የያዘ ሰነድ (ዳታ) ውስጥ ስማቸው ሊገኝ አልቻለም። የፈላሻ ሙራዎቹ ስም ዝርዝር ሰነዱ ውስጥ አሳመኖሩ እንደታወቀ ከኢየሩሳሌም ይህንን መሰል ድንገተኛ ትዕዛዝ የሰጠው የትኛው ባለስልጣን ነው የሚለውን ጉዳይ ኦሪ ሉብራኒ እንዲያጣራላቸው ጠየቁት።

ኦሪ ሉብራኒ ወደ ኢየሩሳሌም ደውሎ ትዕዛዙን የሰጠው ማንኛው ባለስልጣን እንደሆነ ለማጣራት ሲሞክር ትዕዛዙን የሰጡት ጠቅላይ ሚኒስትር ይስሃቅ ሻሚር ናቸው የሚል አጠራጣሪ ምላሽ አገኘ። ስለዚህ እነ ሚካ ፋልድማን ፈላሻ ሙራዎችን ለማጓጓዝ የሚያደርጉትን ዝግጅት ትተው የቀደመው ሥራቸውን ብቻ እንዲሰሩ አዘዛቸው። በዚህ ውሣኔው አስከዛሬ ድረስ አልባት ያላገኘውን የፈላሻ ሙራዎች ጉዳይ በይደር እንዲቆይ አደረገው።

የአየር ላይ ባቡር መስመር ቅዳሜ ግንቦት 25 ቀን 1991ዓ.ም

ኢትዮ-እስራኤላውያን እና አሜሪካውያን በተነደፈው ዕቅድ መሰረት ሥራቸውን በብቃት ለማከናወን እየተራወጡ ነው። "በሰማይ ላይ በተዘረጋው የባቡር መስመር" ስምንት ሺህ ቤተ-እስራኤላውያን ወደ እስራኤል ተጓጉዘዋል። ሦስት ሺህ ቤተ-እስራኤላውያን ደግሞ ተሰልፈው ተራቸውን እየጠበቁ ነው። ይህ የሚሆነው በኢትዮጵያ አቆጣጠር ከሌሊቱ ዘጠኝ ሰዓት ላይ ነው።

በዚህ ሰዓት የእስራኤል አየር ኃይል ባልደረባ የሆኑ አብራሪዎች ቦሌ አየር ማረፊያ አውሮፕላኖቻቸውን እያሳረፉ ነው። መንገደኞችን ያሳፈሩት ደግሞ የአውሮፕላኖቻቸውን አፍንጫ ወደ ሰማይ ቀስረው ወደ

መዳረሻቸው እየከነፉ ነው። ስምንት ግዙፍ አውሮፕላኖች ደግሞ የማረፊያውን ሜዳ አጣብበው ቆመው መንገደኞችን መጫን ቀጥለዋል።

ብርቱካናማ አብረቅራቂ ጃኬት ያደረጉና ሰማያዊ ምልክቶችን በእጃቸው የያዙ የበረራ ደህንነት ተቆጣጣሪዎች ለሚነሱና ለሚያርፉ አውሮፕላኖች ምልክት በመስጠት ስራ ላይ ተጠምደዋል።

በጨለመው ሰማይ መንገደኞችን አሳፍረው የሚነሱና ለማረፍ የሚያዘቀዝቁ አውሮፕላኖች ከንፎቻቸው የተነካካ ያህል ተቀራርበው ሲተላለፉ ማየት እጅግ የሚያስገርም ትዕይንት ነበር። በዚህ መልኩ ነው የማንጓዝ ሥራ በተቀላጠፈ ሁኔታ እየተከናወነ ያለው። በዚያ የአይሁድ ሰንበት ዋዜማ ምሽት ብቻ 28 አውሮፕላኖች ተጓዦችን አሳፍረው ወደ እስራኤል ማቅናት ችለዋል።

በኤምባሲው ቅጥር ግቢ ፀጥታ ነገሰ

ቅዳሜ ሲነጋጋ ሲል በእስራኤል ኤምባሲ ሥራቸውን በትጋት ሲያከናውኑ የነበሩ አሜሪካውያንና እስራኤላውያን የበጎ ፈቃድ አገልግሎት ሰራተኞች ግቢውን በመልቀቅ ላይ ናቸው። የመጨረሻዎቹን ቤተ-እስራኤላውያንን ያሳፈሩ አንበሳ አውቶብሶችም የኤምባሲውን ቅጥር ግቢ ለቀው ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ እያመሩ ነው።

ከ24 ሰዓታት በኋላ በኤምባሲው ቅጥር ግቢ ለመጀመሪያ ጊዜ ፍፁም ፀጥታ ነገሰ። እስራኤላውያኑ ከአሁን በኋላ ለጉዞ የተዘጋጁ ቤተ-እስራኤላውያን ወደ ኤምባሲው አይመጡም ብለው ማሰብ ጀምረዋል። ሆኖም ግን በኢትዮጵያ ያሉትን ቤተ-እስራኤል ሁሉ አጓጉዘናል ብለው ለመናገር አልደፈሩም። ምክንያቱም ከሰሜን ኢትዮጵያ ከፍተኛ ተራራማ ቦታዎች አንዱ በሆነው “ቋራ” በተባለው ሥፍራ በሺህዎች ወይም

በመቶዎች የሚቆጠሩ ፈላሻዎች እንደቀሩ ያውቃሉ። ስለዚህም እነሱን እና የተቀሩትን የፈላሻ ሙራ ቤተሰብ አባላትን ወደ አዲስ አበባ፣ ከዚያም ወደ እስራኤል ለማጓጓዝ አስበዋል። ይህንንም የማድረግ ኃላፊነት “የአሜሪካውያን አይሁዶች ጥምረት ለአይሁዳውያን” በተሰኘው መሥሪያ ቤት ተቀጥረው ለሚሰሩት ዶክተር ግርማ ቶሎሳ እና አቶ ብርሃኑ ለተባሉ ኢትዮጵያውያን ሰጥተዋል። ሁለቱ ኢትዮጵያውያን ክርስቲያኖች ከአንድ አሜሪካዊ አይሁድ ጋር እዚያው አዲስ አበባ እንዲቆዩም ተስማምተዋል።

በአዲስ አበባ ሂልተን ሆቴል ዕንቅልፍ በዐይናቸው ሳይዞር ያነጉት የእስራኤል ደህንነት ሰዎች፣ የልዩ ኃይል ባልደረቦች፣ ዲፕሎማቶች እና ወታደራዊ አዛዦች ሁሉ ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ ማምራት ጀምረዋል።

ከዕንቅልፉ ገና በመንቃት ላይ ያለችው አዲስ አበባ ከቀናት በኋላ በአማፅያኑ እጅ ትወድቃለች። አማፅያኑም ጦራቸውን ይዘው ወደ አዲስ አበባ እየተመሙ ነው። አዲስ አበባን እንዲህ ባለ አሳዛኝ ሁኔታ ሊለዩዋት ያልፈለጉት አምባሳደር አሸር ናላም እና ጀኔራል ኡማር ሚሞን እዚያው ለመቆየት ወስነዋል። በአፕራሽን ሰላምን የተካፈሉ አይሁዳውያን ግን ወደ አገራቸው ለማቅናት ጥድፊያ ላይ ናቸው።

የአሜሪካ ጉዳይ ፈፃሚ ቦብ ሁዴክ፣ ወደ አዲስ አበባ እየገሰገሱ ያሉት አማፅያን አስቀድመው የላኩት ቃኚ ኃይል በአየር ማረፊያው እየተደረገ ያለውን ሁሉ በቅርብ ርቀት እየተመለከቱ ሊሆን እንደሚችል የሚገምት መሆኑን ለእስራኤላውያኑ ወዳጆቹ ሹክ ብሏቸዋል።

ሁለቱ እስራኤላውያን በአዲስ አበባ ለመቆየት የወሰኑት አማፅያኑ ዋና ከተማዋን ከያዙ በኋላ አዲስ መንግስት ሲያቋቁሙ ሀገራቸው የመጀመሪያውን ወዳጅነት ለመመስረት ቁርጠኝነት እንዳላት ለማሳየት፣ እንዲሁም በሰሜን ኢትዮጵያ ቀርተዋል የተባሉትን ቤተ-እስራኤላውያን

ማንንዝ ይቻል ዘንድ አዲሱ መንግስት ፈቃደኛ እንዲሆን የማሳመንን ተግባር እንወጣለን በሚል እሳቤ ነው። ይሁን እንጂ አዲስ አበባ መቆየታቸው ለአደጋ ያጋልጣቸው ይሆናል ብለው የሰጉላቸው ብዙዎች ነበሩ።

የሚሟን ፍላጎት አምባሳደር አሸር ናአም ከኦሪ ሉብራኒ እና በኦፕሬሽን ሠላምን ጉልህ ሚና ከተጫወቱ ሌሎች የእስራኤል ባለስልጣናት ጋር ወደ ኢየሩሳሌም እንዲሄድ ነበር። ሚሞን አምባሳደሩ ወደ ሃገሩ እንዲጓዝ የፈለገው አሸር ብዙ የሰራበትና የእሱም የልፋት ውጤት የሆነው የኦፕሬሽን ሠላምን መሳካትን በተመለከተ የእስራኤል መንግስትና የዓለም መገናኛ ብዙሃን በግዳጁ ለተሳተፉ ወገኖች ዕውቅና ሲሰጡ እሱም በሥፍራው ተገኝቶ የሚገባውን ክብር ሊቋደስ ይገባል ከሚል ስሜት በመነጨ ነው።

አምባሳደሩ ግን “ይህቺን አሳዛኝ ከተማ በዚህ ሰዓት ጥያቄ ለመሄድ አልፈቅድም” በማለት ሃሳቡን አልተቀበለውም።

ልንተዋቸው የምንችልበት ልብ እና ጭካኔ አልነበረንም

ኦሪ ሉብራኒ፣ አሊ አሊዛሪ፣ ደቮን ያጋር፣ ሚኪ ፋልድማን፣ በርግማን፣ አምባሳደር አሸር ናአም፣ ጄኔራል ሚሟን እንዲሁም የአሜሪካ ኤምባሲ ጉዳይ ፈፃሚ ቦብ ሁዴክ ከአዲስ አበባ ሂልተን ሆቴል ተነስተው ቦሌ አየር ማረፊያ በደረሱበት ቅፅበት በሕክምና ሙያው ቤተ-እስራኤላውያንን በፅናት ሲንከባከብ የነበረው ዶክተር ሩክ ሁድስም በስፍራው ተገኝቶ ነበር። ዶ/ር ሩክ በማጅራት ገትር፣ በትርፍ አንጀት፣ በወባ በሽታ ተጠቅተው በተለያዩ የአዲስ አበባ ሆስፒታሎች ተኝተው ሊታከሙ የነበሩ ቤተ-እስራኤሎችን ከያሉበት ሰብስቦ እንደ አንቡላንስ

በሚጠቀምበት ሚኒስትሩ ጭና ነበር ቦሌ አየር ማረፊያ የተገኘው።

C-130 ሄርኩለስ አውሮፕላኖች ቦሌ አየር ማረፊያ ቆመው የመጨረሻዎቹን ተጓዦች እያሳፈሩ ነው። አፕራሽን ሰላምንን ለማሳካት ልቀናት በግዳጅ ላይ የነበሩ የእስራኤል ጦር ኃይል ባልደረቦች የሆኑ ወታደሮች፣ ኮማንዶዎችና ሌሎችም በአጠቃላይ ወደ ሀገራቸው የሚመለሱበት ወሳኝ ሰዓት እየተቃረበ ነው።

ኡሪ ሉብራኒ እና ባልደረቦቹ ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ ሲያቀኑ ሁለት መኪኖች ከጋላቸው እየተከተሏቸው ነበር። መኪኖች በጠና ታመሙ ቃሬዛ ላይ የተኙ ሁለት በሽተኞችን የያዙ ናቸው።

ከሂልተን ሆቴል በተወሰደ ብርድ ልብስ የተሸፈኑትና በቃሬዛ ላይ የተኙት ሕመማን ሲጫኑ ያዩ የሞላድ አባላት “እንዲህ በጠና ከታመሙ ለምን እናጓጉዛቸዋለን? ከሕመማቸው ሲያገግሙ ቢሄዱ አይሻልም?” ሲሉ ኡሪ ሉብራኒን ጠይቀውት ነበር።

“እዚህ ልተዋቸው የምችልበት ልብና አንጀት የለኝም፤ ማን ያውቃል? እነሱም ከሞት ተርፈን እስራኤል ገባን ብለው ለማውራት ያስችላቸው ይሆናል ብዬ ነው እንዲህ እንዲጓዙ የፈቀድኩት” አለ ኡሪ ሉብራኒ በከፍተኛ ጥንቃቄ እየተጫኑ ያሉትን ኢትዮጵያውያን የተኙበትን ቃሬዛ አትኩሮ እያየ።

ጭማኒሽ ምኞቷ ተሳካ

ዶክተር ሪክ ሁድስ ከአርብ ዕለት ጠዋት ጀምሮ በአዲስ አበባ የተለያዩ ሆስፒታል ተኝተው ሲታከሙ የነበሩ ቤተ-እስራኤላውያንን ወደ ኤምባሲው በማመላለስ ስራ ተጠምዶ ነበር።

ጮማነሽ እና ከጎንደር የመጡት ወላጆቿ በሙሉ ኤምባሲው ቅጥር ግቢ ገብተው ወደ አየር ማረፊያ በሚወስዳቸው አውቶብስ ለመሳፈር ወረፋ መጠበቅ የጀመሩት ማለዳ ላይ ቢሆንም ፊታቸው ላይ አንዳች ጭንቀትና ስጋት ይነበብባቸው ነበር። በማጀራት ገትር በሽታ የተያዘባት ልጇን በየካቲት 12 ሆስፒታል እያስታመመች ያለችው ፀጋነሽ አብራቸው ባለመኖሯ ነው እነጮማነሽ የተጨነቁት።

ጮማነሽ ወደ ኤምባሲው ቅጥር ግቢ ለመግባት በሚደረገው ትግል ከዘጠኝ ዓመት በፊት እስርቤት በደረሰባት ድብደባ የተነሳ ሕመም ያልተለየው እግሯን በመረጋገጧ የስቃይ ስሜት እየተሰማት ነው። ይህንን የስቃይ ስሜት ዋጥ አድርጋ የምታስበው ለወራት ያህል በአንዳት ጉረኖ መሳይ ኩሽና ውስጥ አብረዋት ይኖሩ ስለነበሩት ፀጋነሽና ልጇ ነው። ከአያት ቅድመ-አያቶቻቸው አንስቶ መላው ዘር ማንዘራቸው ሲመኘው የነበረው ወደ ቅድስቲቱ ሀገር የመጓዝ ዕድል ሲገኝ ፀጋነሽና ልጇ ይህ ዕድል ሊያመልጣቸው መሆኑ ሰላም ነስቷታል። በቁጭት ስሜት ዐይኖቿም እንባ አቅርረዋል። በእነዚያን እንባ ባቀረሩ ዓይኖቿ ዙሪያዋን ስታማትር ነበር ዶክተር ሪክ ራድሰን ያየችው።

የሚጠጣና የሚበላ ካገኘ ብዙ ሰዓት ያለፈውና በግንቦት ፀሐይ የተዳከመው ዶክተር ሪክ የሚቀመስ ፍለጋ ወደ ኤምባሲው ሕንፃ እያመራ ላለ ጮማነሽ እንደምንም ብላ ደረሰችበት።

“እህቴና ልጇ የካቲት 12 ሆስፒታል ናቸው” አለችው ጮማነሽ በአስተርጓሚ።

“ታዲያ እኔ ምን ላደርግልሽ እችላለሁ?” አለ ዶክተር ሪክ ወፍራሚን ጮማነሽ በሐዘኔታ እያየ።

“ይዘኸኝ ሂደህ ይዘናቸው እንድንመጣ ነዋ” አለችው ጮማነሽ በልቦ

መሰረት፡፡

ሁድሰን አላቅማማም፡፡ ከዚያ ሁሉ ሕዝብ መሃል እንዴት እንዳየውና መሻቷን ሊያሟላላት የሚችል እሱ መሆኑን እምና እንዴት በልብ መሰረት እንደጠየቀው እያለበ “ይህ የሆነው በእግዚአብሔር ሥራ እንጂ በአጋጣሚ አይደለም” ሲል ለራሱ አገተመተ፡፡

ለሰከንድ ያህል ከራሱ ጋር ካወራ በኋላ “በይ እሺ - ሄደን እናምጣቸው” አለና አስከትሏት ወደ አቆመው መኪና አመራ፡፡

ሪክ ሁድሰንና ጮማንሽ የካቲት 12 ሆስፒታል ድንገተኛ ክፍል ደርሰው ክፍሉን ከጥግ እስከ ጥግ ቃኙ፡፡ ወዲያው ፀጋንሽ በክፍሉ አንድ ጥጋት የሚገኝ አልጋ ላይ የተኛ ልጇን በፍቅር እና በስስት እያየች ስትቆዘም ተመለከቷት፡፡ ደከተር ሪክ ጠጋ ብሎ ታማሚውን ሕፃን አየ፡፡ ሕመምን የማስታገስ ኃይለኛ አቅም ያለው አንቲ ባዮቲክ በመርፌ መልክ መውጋት እያለበ ሳለ ነርሷን አያት፡፡ ጮማንሽና ፀጋንሽ ወደ ነርሷ ጠጋ ብለው ሪክ ሁድሰንን ለምን ይዘውት እንደመጡና ልጇን ከሆስፒታል ማውጣት ለምን እንደፈለጉ አጫወቷት፡፡ ነርሷ ፍፁም በሆነ የእርጋታና የርህራሄ ስሜት ስታዳምጣቸው ከቆዩች በኋላ ወደ ሕፃኑ አልጋ ጠጋ ብላ ቆመች፡፡ ይህን ጊዜ ነበር ሪክ ሁድሰ ሕፃኑን ለመውጋት ያለበውን አንቲ ባዮቲክ መርፌ እንድትሰጠው የጠየቃት፡፡

ነርሷ አላንገራገረችም፡፡ እየተጣደፈች ሄዳ መርፌውን ይዛለት መጣች፡፡ ሕፃኑን ወጋው፡፡ ፀጋንሽ ሕፃኑን ታቅፋ ወደ መኪናው ስታመራ ነርሷም ተከተለቻቸው፡፡ ጮማንሽና ፀጋንሽ ከነርሷ ጋር ሲለያዩ ረዥም አመት እንደሚተዋወቅ ሰው ተቃቅፈው ተላቀሱ፡፡ ነርሷም አለቀለች፡፡

በኢትዮጵያውያኑ አኗኗርና ትሰስር የተገረመው ሪክ ሁድሰ በሚያየው ሁኔታ ተደንቆ ነበር ጮማንሽን፤ እህቷንና ልጇን ይዞ ወደ ኤምባሲ

የተመለሰው፡፡

እነጮማነሽ ኤምባሲው ውስጥ ሆነው ተራቸውን ከሚጠብቁ ቤተ-እስራኤላውያን ጋር ተደባልቀው ወደ ቦሌ የሚወስዳቸው አውቶብስ ውስጥ ሲገቡ የተመለከተው ሪክ ሁድስ፣ በአውቶብሱ ፊተኛውና ኋለኛው ወንበር ላይ ተቀምጠው እንቅስቃሴውን በጥንቃቄ የሚከታተሉ የእስራኤል ኮማንዶዎች እያጤነ እሱም ህሙማኑን ወደ ቦሌ ለመውሰድ ተንቀሳቀሰ፡፡ ሕሙማኑን ጭኖ ወደ ቦሌ ሲያቀና በተወሰነ ርቀት ፈንጠር ፈንጠር ብለው ቆመው መንገድ የሚቆጣጠሩትን ከእስራኤል የመጡ ወታደሮች እያስተዋለ ኦፕሬሽኑ ምን ያህል በጥናት እንደሚከናወን ተገነዘበ፡፡

ሪክ ሁድስ ሕሙማኑን ያሳፈረበትን ሚኒባስ ቤተ-እስራኤላውያኑን ወደሚጭነው ቦይንግ 707 አውሮፕላን አስጠግቶ አቆመ፡፡ ወዲያው በርግማንና በሪክ ከሌሎች እስራኤላውያን ጋር በመሆን ሁድስ ያመጣቸውን ሕሙማን እየደገፉና እያቀፉ ወደ አውሮፕላኑ ያስገቧቸው ጀመር፡፡

እነ ጮማነሽ ቆሞ የሚጠብቃቸው ሄርኩለስ C - 130 አውሮፕላን ለመሳፈር ተራቸውን እየጠበቁ ሳሉ ነበር በሃገር ባሕልና ወግ መሰረት “ልጅህን ለልጃችን” ተባብለው ቃል የተገባቡበትን የጮማነሽን አጮኛ ያገኙት፡፡

ከአህፉ ከፀጋነሽና ከፀጋነሽ ልጅ ጋር ሆኖ ወደ አውሮፕላኑ ለመግባት ተራ ይዛ እንደቆመች ነበር ዳንኤል ጮማነሽን ያያት፡፡ አባቱ ከልጅነቱ ጀምሮ “የወደፊት ውሃ አጣጧል” መሆኗን ሲነግረው የነበረችውን ጮማነሽን እንዳያት ዳንኤል ፊቱ በደስታ እያበራ እየሮጠ በቀጥታ ወደ እሷ አመራ፡፡ የናፍቆት ሰላምታ ከተለዋወጠም በኋላ ዳንኤል ሊለያቸው አልደፈረም፡፡ ጮማነሽ እንደ እግር አሳት ሲያንገጠግባት፤ “ጋለሞታ፤ ቆሞ ቀር...”

ለሚሉ ስድቦች እንድትዳረግ ምክንያት የነበረው ዳንኤል አጠገቧ ቆሞ በፈገግታ ስለ እስራኤል ሲያወራት በገረሜታ ነበር ያዳመጠችው።

“ከሶስት ሰዓት ተኩል በኋላ እስራኤል እንደርሳለን” አላት ዳንኤል በፍቅር ዓይን ጮማኝን እየተመለከታት።

“ትቀልዳለህ እንዴ? ለዓመታት ተጉዘው አይደል እንዴ ዘመዶቻችን እነ አያ እገሌ... አንተ ራስህ ጭምር እስራኤል የገባችሁት።አትሸንግለኝ” አለችው ጮማኝ በእርግጠኝነት ስሜት።

ዳንኤል በጮማኝ አባባል እየሳቀ “ሁላችንም በቀይ ባሕር ላይ በአውሮፕላን የምንበረው ለሦስት ሰዓት ተኩል ነው። ከዚያ እስራኤል ክልል ውስጥ እንገባለን። ሙሴ የመጀመሪያውን ጉዞ ወደ እስራኤል ያደረገው ቀይ ባሕርን በእግሩ አቋርጦ ነው። እኛ ግን በአየር ስለምንበር ያንን ረዥም ጉዞ በሰዓታት አድርገንዋል። ከሰዓታት በኋላ እራት እስራኤል እንበላለን” አላት።

“እትቀልድ!....”

ገረሜታዋ የበለጠ ውብ አድርጓት ታየው። “ታይው የለ! እኔም ከእናንተ ጋር ነው የምሄደው። ከአንቺ ጋር...” አላት እየሳቀ።

ጮማኝ በሃፍረት ዐይኖቿን ወደ መሬት መለሰቻቸው። ዳንኤል እጇን በእጁ ውስጥ አድርጎ ማሳፈር ወደጀመረው ሄርኩለስ C - 130 አውሮፕላን ይዟት ገባ። ዳንኤል ከልጅነቱ ጀምሮ ሲያስባት ከነበረችው አጮኛው ጋር ቀይ ባሕርን ሊሻገር ነው። ከሷ ጋር መሆኑ ከብቸኝነት እንደሚገላግለው ሲታሰበው ልቡ በሃሴት ተሞላ። ወደእስራኤል ሲጓዝ ያሳለፈው ፈተናና ውጣ ውረድ እንደፊልም እየታየው በሃሳብ ሰጠመ።

“ምነው ዝም አልክ?” አለችው ጮማኝ በአውሮፕላኑ መስኮት በኩል

ማዶ ማዶውን እያየች።

••

••

••

••

ብርድ ልብስ ተከናንበውና በቃሬዛ ሳሉ፤ ንጉሳው ከአዲስ አበባ ሂልተን ሆቴል ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ የተጓጓዙት ሁለቱ ሕሙማን አስፈላጊውን የማጣራት ፍተሻ አልፈው የእፕራሽኑን የመጨረሻ በረራ ከሚያከናውኑት ሁለት ሄርኩለስ አውሮፕላኖች በአንዱ ላይ እንዲሳፈሩ ተደረገ።

ሕሙማኑ የተሳፈሩበት አውሮፕላን እንደኛው ሞተሩ ሥራ በማቆሙ በጥገና ሰራተኞች ጥገና እየተከናወነለት ነበር። ቴክኒሻኖቹ ጥገናቸውን እንዲያቋርጡ ተደርጎ ነው አውሮፕላኑ እንዲበር የታዘዘው። ይሁን እንጂ አውሮፕላኑ የቴክኒክ ችግር ቢገጥመው ችግሩን ለማቃለል የሚረዱ መለዋወጫ ዕቃዎች፣ ጎማዎችና ቁሳቁሶች ከባለሙያዎች ጋር እንዲጫኑ ተደርጓል። ኡሪ ሉብራኒ አውሮፕላኑ ሕሙማኑን እንደያዘ ካረፈበት ተነስቶ በፉሪ ተራራ አናት ላይ እያዘገመ ሄዶ ከዐይኑ እስኪለወር ከተመለከተ በኋላ አብረውት ለነበሩት ጓደኞቹ “ካሣ ከበደ እንደፈለገው ሆነለት፤ በቃሬዛ (በስትሬቸር) ላይ ተኝቶ እስራኤል ሊገባ ነው” አላቸው እየላቀ።

ብርድ ልብስ ተከናንበው በቃሬዛ ላይ እንደተኝ ከሂልተን ሆቴል ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ የተጓጓዙት ሁለቱ ሕሙማን የእስራኤል የፀጥታ ሰራተኞች በጥንቃቄ ባቀነባበሩት ዘዴ ነበር ከኢትዮጵያ ፀጥታ ሰራተኞች ዕይታ እንዲያመልጡ የተደረገው። በሕሙማን ስም ወደ አውሮፕላኑ የተሳፈሩት ደግሞ ካሣ ከበደ እና የሃገር ውስጥ ጉዳይ ም/ሚኒስትሩ መርሻ ቀፀላ ነበሩ።

“ካላ ከበደን እና ኮ/ል መርሻ ቀፀላን ማሳፈር ያስፈለገው የሃገሪቱ ጊዜያዊ ፕሬዝዳንት ካላ ከበደን ለአስቸኳይ ስብሰባ እንደሚፈልጉት፤

ጓዶቹም በጉጉት ይጠብቁት እንደነበር መረጃ ስለደረሰን ነው። በዚህ የተነሳ ካላ ከበደ በአስቸኳይ ሃገር ለቆ እንዲሄድ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ ስላገኘነው ነው የሄርኩለስ ጥገና ሙሉ ባይጠናቀቅ እንዲበር የታዘዘው" ሲል ነበር ኦሪ ሉብራኒ ከኦፕሬሽኑ በኋላ ስለጉዞው አስፈላጊነት የተናገረው።

የመጨረሻው መጀመሪያ

ኦፕሬሽን ስለምን በይፋ ከተጀመረ 31ኛው ሰዓት ላይ ነው። የመጨረሻዎቹን መንገደኞች ይዘው ለመሄድ የተዘጋጁ ሁለት ቦይንግ 757 ጀት አውሮፕላኖች ቦሌ አየር ማረፊያ ቆመዋል። አንደኛው አውሮፕላን መወጣጫ ደረጃ አጠገብ ቆመው በስኬት እየተጠናቀቀ ስላለው ኦፕሬሽን እያወሩ ያሉት ፊልድማን እና ጀኔራል ሻሻካ ዐይኖች በአንድ አስገራሚ ትዕይንት የተማረከው ድንገት ነው። ሁለት ነጭ እና ሰማያዊ ቀለም የተቀቡ ላዳ ታክሲ ተከታትለው ወደ አውሮፕላን ሜዳ መጥተው ቆሙ። ወዲያው በሮቻቸው ተከፈተ። ከታክሲዎቹ ውስጥ ስምንት ሴቶች እየተጣደፉ ወረዱ።

እነዚህ ሴቶች የአንድ ቤተሰብን አራት ትውልዶች የሚወክሉ ናቸው። ዕድሜያቸው የገፋው አሮጊት የልጅ ልጅ ያዩ ቅድመ አያት ናቸው። መንታ ልጆች የወለደችው የልጅ ልጃቸው አንዷን ሕፃን አዝላ፤ አንዷን ሕፃን ታቅፋለች።

ሴቶቹ እየተጣደፉ ከታክሲዎቹ ወርደው የተጓዡትን ማንነት እያጣራ ወዳለው ፊልድማን ቀርበው መታወቂያቸውን ሰጡት። አራቱ በፕላስቲክ የተለበደውን መታወቂያ ነው የያዙት። ፊልድማን መታወቂያቸውን ካየ በኋላ መንታ ሕፃናት የወለደችው ሴት ከነልጆቿ ለጉዞ የሚያበቃ ማስረጃ ስለሌላቸው እንደማይሄዱ ነገራቸው።

አሮጊቷ ይህንን መርዶ ሲሰሙ አያለቀሱ ፊልድማን እግር ላይ ወደቁ። የልጅ ልጆቻቸው ከነልጆቿ ወደ እስራኤል እንዲሄዱ ካልፈቀደላቸው ከእግሩ እንደማይነሱ በመግለፅ አያለቀሱ ተማፀኑት።

ጀኔራል ሻሻካ እንዲህ ያለውን አስቀያሚ ትዕይንት የሚያይበት ትዕግስት አልነበረውም። እናም ከአብራሪው ጎን ወደተቀመጠው ቤተ-እስራኤላዊው አዲሱ መለስ ዞር ብሎ ፊልድማን እግሩ ላይ እየተንደባለሉ ለሚማፀኑትን አሮጊትና ለልጅ ልጆቻቸው እንዲጓዙ እንዲፈቅድላቸው ይነግረው ዘንድ አዘዘው። አዲሱ ጮክ ብሎ የታዘዘውን ለፊልድማን ሊነግረው ቢሞክርም የአውሮፕላኑ ጩኸት ድምፁን ውጦ አስቀረበት።

ይኼኔ ጀኔራል ሻሻካ ራሱ ወደ ፊልድማን ሄዶ “ለምንድነው የከለከልካቸው?” ሲል ጠየቀው።

“በፕላስቲክ የተለበደውን ትክክለኛውን መታወቂያ ስላልያዙ ነው” አለ ፊልድማን።

“ስማ - አሁን በፕላስቲክ የተጠረዘ፣ የተለበደ ምናምን ማለት ምን ዋጋ አለው? ይልቅስ በቶሎ ወደ አውሮፕላኑ እንዲገቡ አድርግ” ሲል አዘዘው እየጮኹ። ከዚያም የአውሮፕላኑ የፊተኛው ወንበር ከተቀመጠው ኡሪ ሉብራኒ ጎን እየተቀመጠ “እንዲህ ዓይነት ሁኔታ እያየሁ ጥለናቸው መሄድ አልፈለግኩም” አለ ስለ ወሰደው እርምጃ ሙሉ ኃላፊነቱን እንደሚወስድ በሚያረጋግጥ ቅላዬ።

አሮጊቷ ከነልጅ ልጆቻቸው አውሮፕላኑ ላይ ከተሳፈሩ ከጥቂት ደቂቃ በኋላ መንደርደር ጀመረ። ያን ጊዜ ኡሪ ሉብራኒ ዞር ብሎ አውሮፕላኑ ውስጥ ማን ማን እንዳለ ቃኝ። ጥቂቶቹ ኢትዮጵያውያን ሲሆኑ፣ አብዛኞቹ ግን አፕሪሽኑን ለማካሄድ በምልመላ የተመረጡ እስራኤላውያን ናቸው። ከአንድ ቀን በፊት ወደ ኢትዮጵያ የመጡት እነዚህ ቤተ-እስራኤላውያን

ባከናወኑት ሥራ ረክተው በኩራት ስሜት ተሞልተው ታዩት።

ኡሪ ሉብራኑ “በአሁኗ ሰዓት በእስራኤል ምን እየተከናወነ እንደሆነ ታውቃላችሁ?” ሲል ጠየቀ ድምፁን ከፍ አድርጎ፡ “ሁሉም ሰው ተሰባስቦ አውሮፕላን ማረፊያ እየጠበቁን ነው። ጠቅላይ ሚኒስትሩም ጭምር። ኦፕሬሽን ሰለሞን የተሳካ መሆኑን ለማወጅ ለመላው ዓለም ሊያውጁ እየጠበቁን ነው” አለ በስሜት።

ቦሌ አየር ማረፊያ በሚገኘው የፌዴሬሽን መኪና ማቆሚያ ሥፍራ ቆመው የመጨረሻው ቦይንግ 757 አውሮፕላን ወደ ሰማይ ከፍ እያለ ሄዶ ከዐይናቸው እስኪሰወር ድረስ በፍፁም ፀጥታ ሲመለከቱ የነበሩት ሁለቱ አንጋፋ ዲፕሎማቶች በደስታ ሰክረው “አሳካነው! አደረግነው!” አሉ ልክ እንደ ሕፃን ልጅ እየዘለሉ።

የመጨረሻው አውሮፕላን ከአዲስ አበባ ቦሌ አየር ማረፊያ ሲነሳ ከጋቱ 11:35 ሰዓት ነበር። ኦፕሬሽኑን ለማካሄድ የመጀመሪያው አውሮፕላን ከቤንጎሪ ተነስቶ ወደ ኢትዮጵያ መካከፍ ከጀመረ ከ34 ሰአት 4 ደቂቃ በኋላ እነ ኡሪ ሉብራኒን የያዘው አውሮፕላን ቤንጎሪ አየር ማረፊያ ደረሰ። አውሮፕላኑ ቤንጎሪ ሲደርስ 2:45 ሆኖ ነበር።

ይስሃቅ ሻሚር፣ አርዮስን፣ ኢሁድ ባራክን፣ ማራቪን፣ ኒቹምን፣ የቀድሞው የሞሳድ ዋና ዳይሬክተር አድሞኒን፣ ኡሪ ሉብራኒን እና አብረውት ከአውሮፕላኑ የወረዱትን የኦፕሬሽኑን አከናዋኞች እየጨበጡ ነው። ይስሃቅ ሻሚር የቀድሞው የሞሳድን ዳይሬክተር አድሞኒን ስሜት በተሞላበት ሁኔታ እየጨበጡ “ሁላችሁም እንኳን ደስ አላችሁ! እኛ የጀመርነውን ነገር ሁሉ እናንተ ጨረሳችሁት!” አሏቸው።

ይስሃቅ ሻሚር ጡረተኛውን ጀኔራል እንዲህ ያሏቸው በሱዳን በረሃዎች ላይ ኦፕሬሽን መሴን በማካሄዳቸውና ከ18 ወራት በፊት ከካሳ

ከበደ ጋር ተገናኝተው ከኢትዮጵያ መንግስት ጋር ተቋርጦ የነበረው ዲፕሎማቲክ ግንኙነት እንዲቀጥል ማድረጋቸውን አስታውሰው ነው።

ይህ ሁሉ ሲሆን ሱዳን ፑላክ ዋሽንግተን በሚገኘው መኖሪያ ቤቷ ሳሎን ውስጥ ተቀምጣ ቤተ-እስራኤላውያን ከኢትዮጵያ ወደ እስራኤል የተጓጓዙበትን ዜና በቴሌቪዥን እየተከታተለች ነበር። ሱዳን ፑላክ ኦፕሬሽኑ ያለምንም ችግር የመጠናቀቁን ዜና ስትሰማ ምኞቷ በመሳካቱ በደስታ እያነጣች ለአምላኳ ምስጋና አቀረበች።

“እስጀምሮ ላስጨፈሰኝ አምላክ ምስጋና ይሁንለት!!”

----- //

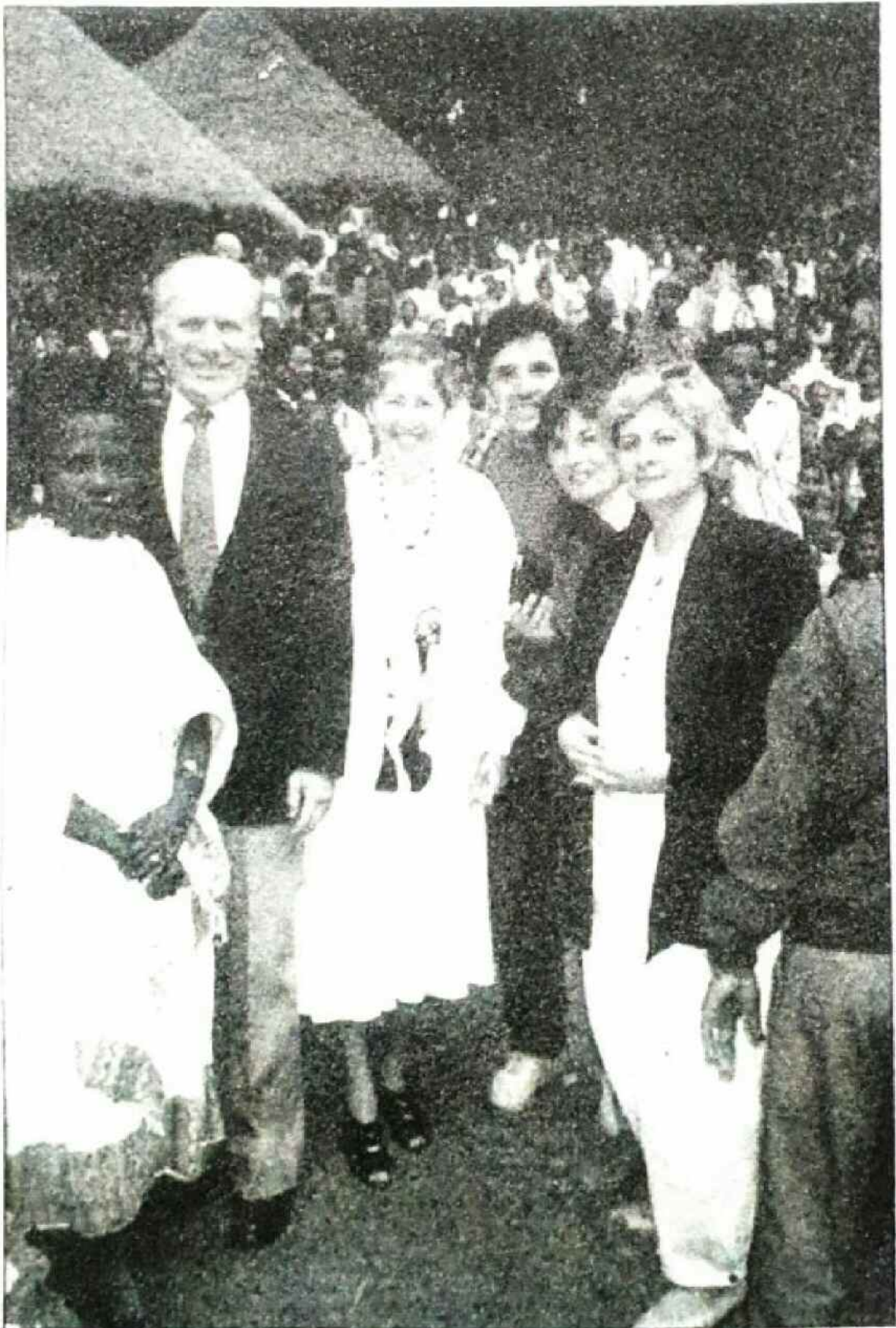
ተ - ፈ - ፀ - መ

----- //

- ሥዕላዊ መግለጫ -

የፋድምድ የአሜሪካ ፕሬዝዳንት ዲሞክሪት ካርተር እና በሌታቸው ሮዝሊን ካርተር
ኢትዮጵያን በመገኘት ከመገንባቱ ኃይለማርያም ጋራ ሲነጋገሩ
(የአሜሪካ ጉዳይ ፈጻሚ ጣኦ ሁደህ በፖራ በኩል ፋቅ ብዙ)

በአዲስ አበባ በሚገኘው የአሰራራዊ አምባሳ ቅጥር ግቢ ውስጥ የሀገር ሀሳን በአል ሲከበር የአሰራራዊ አምባሳዊ አሸር ናኦም ከባለቤታቸው ጋር በቅጥር ግቢው ከሚገኙ ቤተ-አሰራራዊያን ጋር ለመታሰቢያነት የተነሱት ፎቶግራፍ

ሱዳን ፑላክ

በአዲስ አበባ ቤት ተክራይታ ትኖር የገበሬዎች አንዲት ቤተ-እስራኤላዊት እናት
በታይፎይድ የታመመ ልጇን መርምራ መድኃኒት በትሰጥ

ብርጋዴር ጄኔራል አዝራኤል ኔቮ ከጠቅላይ ሚኒስትር ይስሐቅ ሻሚር ጋር በኦፕሬሽን ሠላምን የመጀመሪያ ኢትዮጵውያን አይሁዶችን የያዘውን አውሮፕላን በቤንጌሪዮን ላዩር ማረፊያ በመጠባበቅ ላይ ሳሉ (በስተጀርባ፡- ከግራ ወደ ቀኝ ሌተና ጄኔራል ኢሁድ ባራክ እና የአስራኤል ውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር ዳይሬክተር ጄኔራል ሪዮቮን ሚሃራቭ)

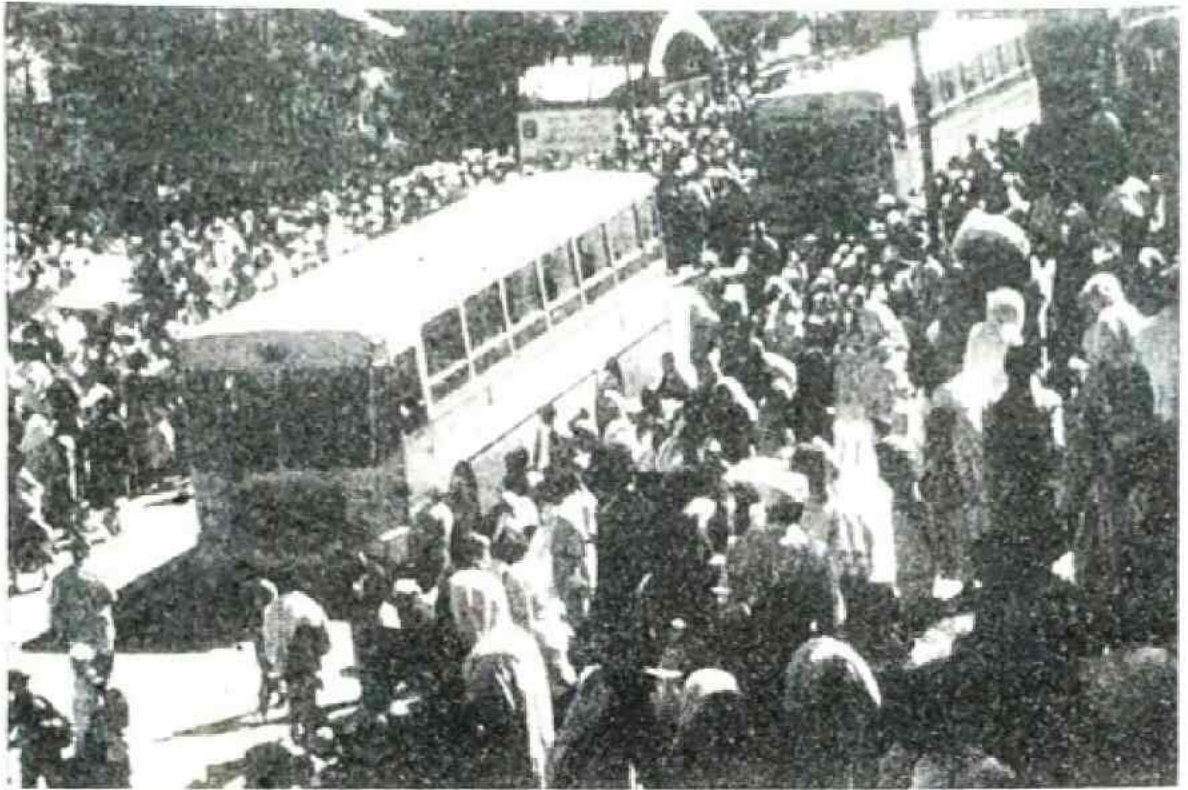

ሚካ ፊልድማን ኦፕሬሽን ሠላምን እየተካሄደ እያለ አንድ ቤተ-አስራኤላዊ ለሰውነትን ደግፎ

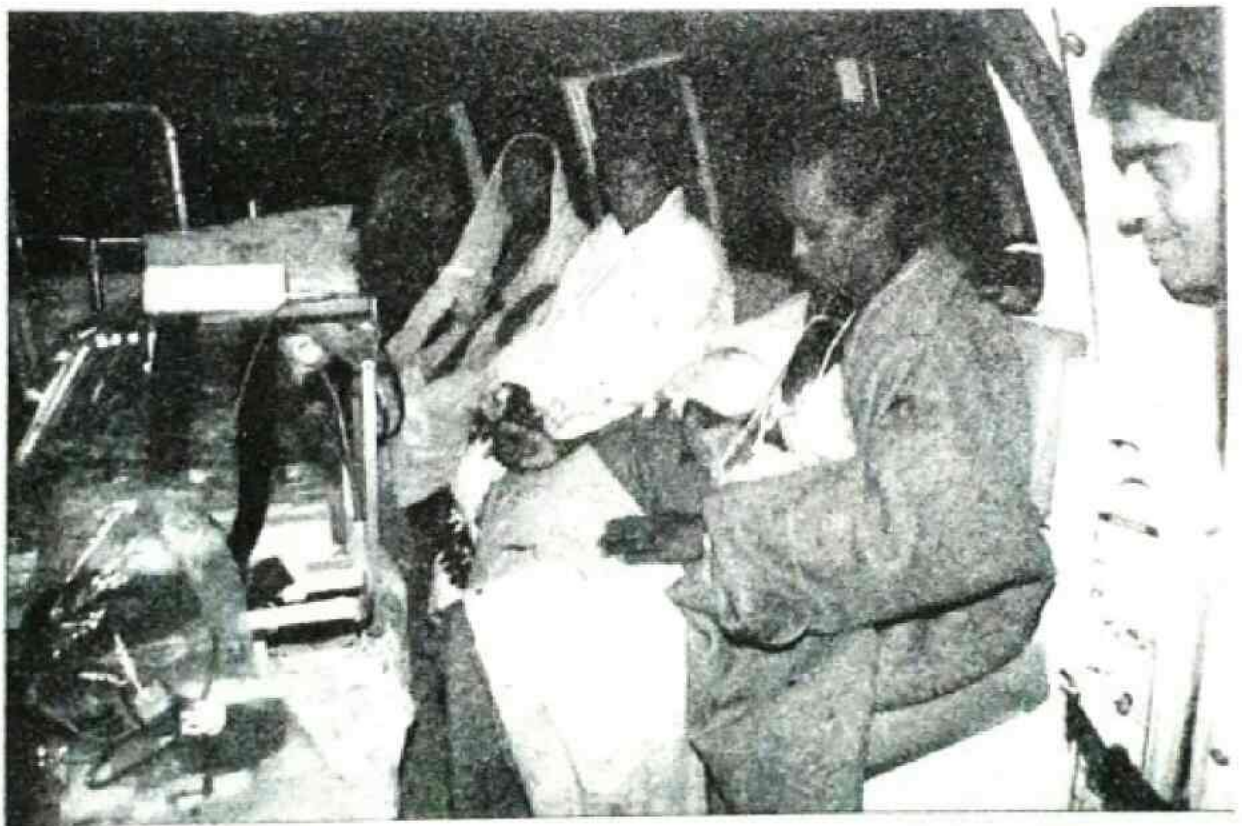

ሪፖርት ሚኒስትር አራ ሃብራሪ ኦፕሬሽን ሠራተኛዎች እየተካሄደ እያለ በሃይለማርያም ሥራ ሆቴል ቅጽ ግዚ

የአንዳንድ የከተማ አውቶቶች ቤተ-አስራ-አላውያን ወደ ቦሌ አለምአቀፍ አየር ማረፊያ ሲያጓጉዙ

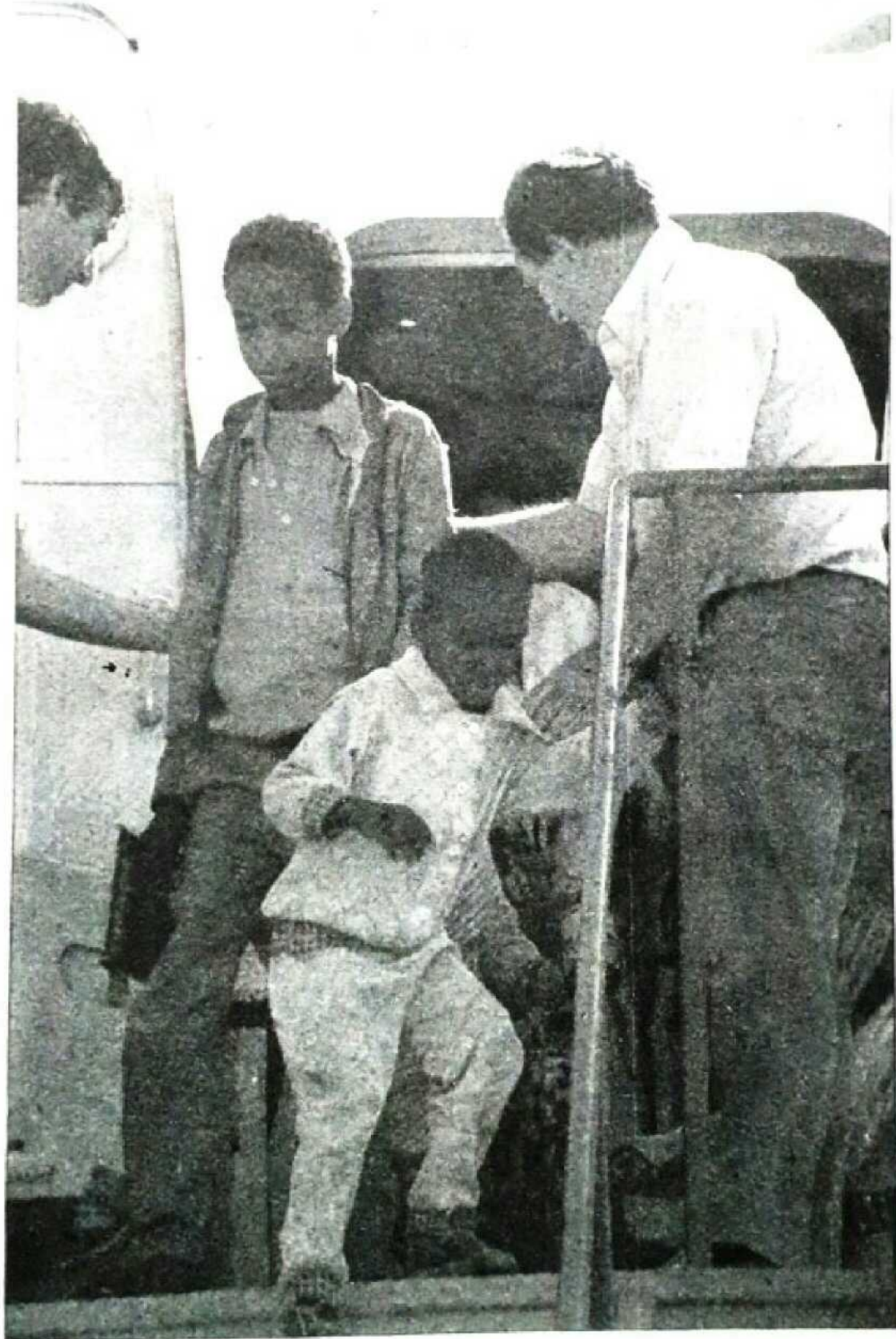

ከኢትዮጵያ ወደ አስራ-አል በመብረር ላይ እያለ አውሮፕላን ውስጥ ልጅ የወለዱ እናቶች ከአውሮፕላን እንደወረዱ ወደ ሆስፒታል በአምባላንስ ሲጓዙ

የአስራኤል አዋር ጋደል ጀት ከአዲስ አበባ ወደ እስራኤል አይሁዶችን ይዞ ሲጓዝ

የእስራኤል አየር ጋዴል ባልደረባ የሆነ ኢትዮጵያዊ አይሁድ በቤንገሪ ለውርጥላን ማረፊያ ከወላጅ እናቱ ጋራ

አንዲት ኢትዮጵያዊት አይሁድ ከእርሷ ቀደም ብሎ ወደ እስራኤል ሰተዝ ወንድሟ የእናቱን ሞት ስታረዳው

ዶክተር ራኒ ሁድስ ከኦፕሬሽን ሰላምን በኋላ በኢትዮጵያ የቀሩ ቤተ-አስራ-አላውያን ሕጻናት ጋር ፀሎት ሲያደርግ የተነሳው መታሰቢያ ፎቶግራፍ

To/ Rudy
Well Done on Your Important
Mission of Compassion to Ethiopia -
Sincerely Ag Bush

ሴናተር ቡሽዊትዝ በ1991 ዓ.ም ኢትዮጵያ ውስጥ በነበራቸው ተልዕኮ ወቅት የተነሳቸው ፎቶግራፎችን በጊደት ሐውስ የፕሬዚዳንቱ ቢሮ ተገኝተው ለፕሬዚዳንት ጆርጅ ቡሽ ሲያስረዱ

To Bob Fraser
 Will Done! Best Wishes
 J. Bush

ፕሬዚዳንት ጆርጅ ቡሽ ንይት ሓውስ በሚገኘው ሮዝ ጋርደን ውስጥ
 ለኦፕሬሽን ሠላምን መሳካት ላደረጉት አስተዋጽኦ ለጣበ ፍሬዝር ሽልማት ሲያበረክቱ
 (ከፕሬዚዳንቱ ጎን ያማኑል ረዳት የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር አርቪንግ ሄክስ!
 ከፊት ለፊት ለናተር ቡሽዊትዝ እና የጣበ ሁዳክ ባለቤት ሚሪ ሁዳክ)

ኦፕሬሽን ሠላምን በተሳካ ሁኔታ መጠናቀቁን በተመለከተ በንይት ሀውስ
 በተዘጋጀ ሥነ-ሥርዓት ላይ ማይክል ሺናይፐር! ኡሪ ላብራኒ! ኡሪ አላዛሪን እና ጊዲዮን ቴይለር
 ለመታሰቢያ የተነሱት ፎቶግራፍ

ዳብቆ የዘመቻ ዕቅድ!

የእስራኤል መከላከያ ሠራዊት አዛዦች ያዋቀሩት ምርጥ የኮማንዶ ኃይል አባላትን የያዘ አንድ ልዩ ኃይል የቦሌ አየር ማረፊያን ሙሉ የደህንነት ጥበቃ የመከታተል ግዳጅ ተሰጥቶት ወደዚያው ለማምራት ተዘጋጅቷል። የውጭ ጉዳይ ሚኒስትር በግል ከቀጠራቸው ልዩ የኮማንዶ ባለሙያዎች ጋር እንዲቀናጁም ተደርጓል። ከእስራኤል ጦር አባላትና ከአየር ኃይል ባልደረቦች የተመለሙ በርካታ ወታደራዊ ባለሙያዎችና የአውሮፕላን አብራሪዎች እንዲሁም 200 የልዩ ኃይል አባላት እንደከሊጅ ተማሪ ጂንስ ሱሪ ለብሰው፣ ስኒከር ጫማ ተጫምተውና በጀርባ የሚታዘል የጉዞ በርሳ አንግበው ለሚሰጣቸው ማንኛውም ግዳጅ ዝግጁ ሆነው በተጠንቀቅ ቆመዋል። አስቸጋሪ ሁኔታ ከገጠማቸው በርሳዎቻቸው ውስጥ የነፍስ ወከፍ የጦር መሳሪያ እና በአስቸኳይ ገጣጥመው የሚጠቀሙባቸውን መጠባበቂያ ጥይቶች ይዘዋል - - - - -

የአሜሪካውያን አውር አጅ!

ከላስተር ቦምቡ ኢትዮጵያ እጅ መግባቱ በአሜሪካውያን ዘንድ መልካም ስሜት አልፈጠረም። የአሜሪካ አየር ኃይል ባልደረቦች የገለጹት ቦምብ የተመረተውና ጥቅም ላይ እንዲውል የታሰበው በመካከለኛው ምስራቅ ለሚካሄዱ ጦርነቶች እንደነበር ነው - - -

እስራኤል ለመንግሥቱ ጋ/ማርያም ጦር መሣሪያ እንዳትልክ ጥብቅ ቁጥጥር ስታደርግ የነበረችው አሜሪካ፣ እሁን መጠኑ ከፍተኛ የሆነ ዶላር ወደ ኢትዮጵያ መንግሥት ግምጃ ቤት ለማስገባት መፍቀዷ ከምን የመነጨ ነው? የሚል ጥያቄ አስነስቷል - - - - -

የአሰራሪው ቁልፍ ሰው!

ናት ሻፕሮን በጉዳዩ ላይ የሚደረጉ ድርድሮችንና ስምምነቶችን ሪፖርት ለማድረግ እንዲጠቀምባቸው ያዘጋጀውን የምስጢር ሥሞች ዝርዝር አምባሳደር ካሣ ከበደ አልጣሙትም ነበር። ካሣ ከበደን “ብሮከር”፣ መንግሥቱ ጋ/ማርያምን ደግሞ “ኮካ ኮላ” በሚል የምስጢር ስሞች ነበር የሚጠሯቸው - - - - -

መለስ ዜናዊ ከአሜሪካውያኑ መመሪያዎች ሲሰጠው ደስተኛ አልነበረም። ነገር ግን “በካርቱም በተነጋገርነው መሠረት እንቅፋት ለመሆን አንሞክርም.....” ሲል ምላሽ ሰጥቷል። የመለስ ዜናዊ ምላሽ ያልጣመው የብሔራዊ ጸጥታ አማካሪው በርካታ እስካው ክሮፍት ግን፣ “ይህንን ሰውዬ ታምነዋለህን?” ሲል ቦብ ፍሬዘርን ጠይቆት ነበር - - - - -

ከሂልተን ሆቴል ብርድ ልብስ ተከናንበው በቃሬዛ ላይ ሕመምተኛ መስለው እንደተኙ ወደ ቦሌ አየር ማረፊያ የተጓዙት እና በድብቅ ወደ አውሮፕላኑ የተሳፈሩት ሁለቱ ባለሥልጣናት፣ ከኢትዮጵያ ፀጥታ ሠራተኞች ዕይታ ማምለጥ የቻሉት የእስራኤል የፀጥታ ሰራተኞች በጥንቃቄ ባቀነባበሩት ዘዴ ነበር - - -

አሳብ አሳታሚ
assab publishers
+251-936 959 644 / +251-978 106 938

ዋጋ ሁለት መቶ ብር ብቻ
ዋጋ 200.00 ብር ብቻ